

2020

Informe anual
sobre la indústria
a Catalunya

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial.

La llicència completa es pot consultar a:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

© Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Treball
Passeig de Gràcia, 129
08008 Barcelona / Tel. 93 476 72 00 / <http://empresa.gencat.cat>

Equip de treball:
Jordi Fontrodona Francolí i Laia Castany Teixidor

Aquest informe ha comptat amb el suport d'ACCIÓ

Consell de redacció:
Laia Castany Teixidor, Jordi Fontrodona Francolí i Joan Miquel Hernández Gascón

Barcelona, juny del 2021

Disseny, maquetació i correcció
www.cegeglobal.com

ISSN: 2013-7486 (versió digital)

Índex

1. Evolució econòmica internacional, d'Espanya i de Catalunya	07
1.1. Economia internacional	09
1.2. Economia espanyola	09
1.3. Economia catalana	10
2. La indústria catalana	11
2.1. Trets estructurals	12
2.2. Evolució l'any 2020	13
2.2.1 VAB industrial	13
2.2.2. Producció industrial	13
2.2.3. Confiança empresarial	15
2.2.4. Inversió industrial	16
2.2.5. Preus industrials	17
2.2.6. Ocupació industrial	18
2.2.7. Comerç exterior	21
2.2.8. Inversió estrangera	24
2.2.9. Inversió a l'estranger	25
3. Anàlisi sectorial	27
3.1. Alimentació (CCAЕ-10)	28
3.2. Begudes (CCAЕ-11)	34
3.3. Tèxtil (CCAЕ-13)	38
3.4. Confecció (CCAЕ-14)	44
3.5. Cuir i calçat (CCAЕ-15)	50
3.6. Fusta i suro (CCAЕ-16)	54
3.7. Paper (CCAЕ-17)	60
3.8. Arts gràfiques (CCAЕ-18)	66
3.9. Indústries químiques (CCAЕ-20)	72
3.10. Productes farmacèutics (CCAЕ-21)	78
3.11. Plàstic i cautxú (CCAЕ-22)	84
3.12. Materials de la construcció (CCAЕ-23)	90
3.13. Metal·lúrgia (CCAЕ-24)	96
3.14. Productes metàl·lics (CCAЕ-25)	102
3.15. Productes informàtics, electrònics i òptics (CCAЕ-26)	108
3.16. Maquinària i material elèctric (CCAЕ-27)	114
3.17. Maquinària i equips mecànics (CCAЕ-28)	120
3.18. Automoció (CCAЕ-29)	126
3.19. Altre material de transport (CCAЕ-30)	134
3.20. Moble (CCAЕ-31)	140
3.21. Energia elèctrica i gas (CCAЕ-35)	144
4. Annexos	149
Agraïments	159

1

Evolució
econòmica
internacional,
d'Espanya
i de Catalunya

1. EVOLUCIÓ ECONÒMICA INTERNACIONAL, D'ESPANYA I DE CATALUNYA

1.1. Economia internacional

El 2020 serà recordat com l'any en què la pandèmia de la COVID-19 va obligar a fer un *gran confinament* d'abast mundial, el qual va generar una crisi econòmica sense precedents en la història recent. El Fons Monetari Internacional estima que el PIB mundial va caure un 3,3% durant el 2020, si bé l'impacte va ser desigual segons països i zones. La caiguda va ser més pronunciada a les economies desenvolupades (4,8%) que no pas a les emergents i en desenvolupament (2,2%) per la diferent especialització sectorial i la desigual incidència epidemiològica.

El panorama general de crisi va incloure també l'economia nord-americana, amb un descens del PIB d'un 3,5%, molt superior a la caiguda del 2,5% que va patir durant la Gran Recessió del 2009. Cal recordar que la pandèmia es va afegir als factors que s'arrossegaven de l'any anterior, com les tensions comercials amb la Xina i les mesures proteccionistes que se'n van derivar, fet que va fer pujar l'atur fins al 8,1% (mitjana de l'any). La producció industrial en va resultar molt perjudicada, amb un -6,8% de variació interanual. Per la seva banda, la inflació es va mantenir en un nivell raonable (1,2% de mitjana, enfront de l'1,8% del 2019).

La Xina va ser l'única gran economia que va créixer durant el 2020, si bé al ritme més baix en més de tres dècades (2,3%). Tot i ser el primer país que va rebre els efectes de la COVID-19, també va ser el primer que va recuperar el nivell d'activitat previ a la pandèmia, gràcies a unes mesures de contenció agressives i ràpides, amb polítiques fiscals i monetàries expansives. Malgrat la crisi internacional, les exportacions van augmentar un 3,6% durant l'any, enfront del 0,5% del 2019, cosa que va afavorir la producció industrial, amb un creixement del 3,4%. La inflació va ser del 2,5% en mitjana anual, enfront del 2,9% de l'any anterior.

El descens del PIB japonès durant el 2020 va ser accentuat (un 4,8%), degut al fet que la pandèmia va arribar en un moment de feblesa econòmica a causa de la pujada de l'IVA i als tifons que van afectar el país a finals del 2019. En especial, la producció industrial va patir una caiguda del 10,3%, molt més greu que la disminució de l'any anterior (2,7%). No obstant això, la taxa d'atur va continuar sent molt baixa (2,8% enfront del 2,4% del 2019). La inflació es va reduir fins al 0,0% de mitjana anual.

La zona de l'euro és una de les regions que més van acusar la crisi econòmica. La caiguda del PIB el 2020 va ser del 6,8%, superior a la disminució del 4,5% que va patir durant la Gran Recessió del 2009. La indústria va resultar-ne especialment afectada, amb una variació del VAB del -7,6%, degut a la seva especialització sectorial. Per països, l'afectació va ser dispar per la diferent estructura econòmica i les diferents mesures de contenció i de suport econòmic. Alemanya, l'economia més gran de la zona de l'euro, no va ser de les més perjudicades, amb una variació del PIB del -5,3%, enfront del creixement del 0,6% de l'any anterior. No obstant això, l'atur es va poder mantenir en nivells baixos (4,2% de mitjana) i la inflació també (0,4% de mitjana). França va patir una caiguda del PIB del 8,3%, enfront del creixement de l'1,5% del 2019. Tanmateix, va poder continuar reduint l'atur, amb una taxa del 8,2% enfront del 8,5% de l'any anterior. La inflació, per la seva banda, es va mantenir en nivells moderats (0,5%). Pel que fa a Itàlia, el seu PIB va caure un 8,9%, enfront del creixement del 0,3% de l'any anterior, cosa que no va impedir un descens de la taxa d'atur fins a arribar al 9,1% (enfront del 9,9% del 2019) i una moderació de la inflació fins al -0,1% de mitjana anual. Fora de la zona de l'euro, la major economia europea és el Regne Unit, el qual va patir una caiguda del PIB de l'11,0%, accentuada per l'entrada en vigor del *brexit* el 31 de gener de 2020. La inflació anual es va poder moderar, amb un creixement del 0,9%, enfront de l'1,8% del 2019.

1.2. Economia espanyola

Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya, la caiguda del PIB espanyol va ser del 10,8% durant el 2020, una de les més elevades de la Unió Europea i molt més pronunciada que la de la Gran Recessió del 2009 (-3,8%). La caiguda va ser molt més pronunciada durant el segon trimestre

(-21,6%) atès que va ser el període de confinament més estricte.

Des del vessant de la demanda, la interna va ser la que va estirar de l'economia cap avall, amb un decrement del 9,1%, enfront del +1,4% del 2019. La despesa en consum de les llars va disminuir un 12,4%, degut a les restriccions de mobilitat i d'activitat, mentre que la de les administracions públiques va créixer un 3,6% ateses les necessitats generades per la pròpia pandèmia. La demanda d'inversió va decreixer un 12,4%, enfront del +2,0% de l'any anterior, fet que es deu sobretot a la inversió en construcció, amb una disminució del 15,8%, i no tant a la inversió en béns d'equipament, que també va decreixer (9,0%).

El sector exterior va tenir una aportació negativa al creixement del PIB (-2,0 punts el 2020 enfront dels +0,6 punts el 2019) ja que les exportacions totals van disminuir més que les importacions (-20,2% i -15,8%, respectivament).

Pel costat de l'oferta, cal destacar que totes les activitats, menys l'agricultura, van decreixer amb relació al 2019. La més afectada per la crisi va ser la construcció, amb un -14,5%, seguida dels serveis, amb un -11,1%; la indústria va caure un 9,6%, enfront del creixement de l'1,7% del 2019.

Pel que fa al mercat de treball, el 2020 es va produir un decreixement d'un 2,2% de les afiliacions a la Seguretat Social, la primera taxa negativa des del 2013; no obstant això, el nombre d'afiliats (18,7 milions) va ser un 15,7% superior al del 2013 (mínim de la sèrie). Segons l'Enquesta de Població Activa, es van perdre 576.900 llocs de treball nets de mitjana. El sector que més en va perdre, en valors absoluts, és el dels serveis, amb 446.200. En termes relatius, va ser l'agricultura, amb un -4,0%, seguida dels serveis (-3,0%), la construcció (-2,6%) i la indústria (-2,3%). La destrucció d'ocupació va fer que la taxa d'atur pugés fins al 15,5% de mitjana anual.

FIGURA 1. VARIACIÓ DEL PIB A ESPANYA

	% VARIACIÓ INTERANUAL				
	2020	1R TRIMESTRE	2N TRIMESTRE	3R TRIMESTRE	4T TRIMESTRE
PIB pm	-10,8	-4,3	-21,6	-8,6	-8,9
Agricultura	5,3	1,0	7,6	4,6	8,2
Indústria	-9,6	-5,4	-24,3	-5,0	-3,6
Construcció	-14,5	-6,8	-28,3	-10,2	-12,7
Serveis	-11,1	-3,4	-21,5	-9,6	-10,0

Nota: Dades trimestrals corregides d'estacionalitat.
Font: Idescat.

Quant als preus, l'índex de preus al consum (IPC) va disminuir un 0,3% de mitjana anual, un punt per sota del 2019 (+0,7%). El sector més inflacionista va ser el d'aliments i begudes no alcohòliques (2,4%) i el més deflacionista, el de transports (3,8%). L'IPC harmonitzat informa d'una variació de preus a Espanya del -0,3%, enfront del +0,3% de la zona de l'euro.

1.3. Economia catalana

Anàlogament al cas espanyol, l'economia catalana va patir una crisi molt més severa que la de la Gran Recessió, amb una caiguda del PIB en termes anuals de l'11,5%, enfront del 4,4% del 2009), segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Aquesta taxa està set dècimes per sota del decreixement que va tenir lloc al conjunt d'Espanya i és gairebé cinc punts més greu que la de la zona de l'euro (6,8%). Igual que a la resta de l'Estat, la caiguda més greu es va produir durant el segon trimestre de l'any, amb un 21,6% interanual.

Pel que fa a la demanda, la interna va arrossegar el conjunt cap avall (-9,5% enfront de l'1,6% positiu del 2019). Com en el cas espanyol, la despesa en consum de les llars va caure (un 12,5%), mentre que la de les administracions públiques va augmentar (un 5,1%). La formació bruta de capital va disminuir un 13,6%, degut tant a la caigu-

da de la inversió en béns d'equipament (11,5%) com, en major mesura, a la de la inversió en construcció (14,7%).

El sector exterior (Espanya i estranger) va tenir una aportació negativa al creixement del PIB (3,3 punts), la qual va ser de 3,0 punts en el cas de l'estranger. Les exportacions totals van disminuir més que les importacions (22,6% i 18,7%, respectivament).

Quant a l'oferta, tots els sectors van patir la crisi. El més afectat va ser la construcció (-15,4%), seguida dels serveis (-11,7%), la indústria (-9,0%) i l'agricultura (-2,6%).

Per la seva banda, els preus al consum, mesurats per l'IPC, van decreixer un 0,4% de mitjana. Com en el cas espanyol, aliments i begudes no alcohòliques va ser el grup de despesa més inflacionista (2,4%), mentre que el més deflacionista va ser el dels transports (-4,2%).

En relació amb el mercat de treball, cal destacar que es va interrompre la creació d'ocupació que havia començat el 2014. L'Enquesta de Població Activa informa d'un decrement del 3,0% de mitjana anual (enfront del +2,3% del 2019) i l'afiliació a la Seguretat Social va decreixer un 2,6% (enfront del +2,4% del 2019). La destrucció de llocs de treball va fer que la taxa d'atur estimat pugés fins al 12,6% en mitjana anual.

FIGURA 2. VARIACIÓ DEL PIB A CATALUNYA

	% VARIACIÓ INTERANUAL				
	2020	1R TRIMESTRE	2N TRIMESTRE	3R TRIMESTRE	4T TRIMESTRE
PIB pm	-11,5	-5,6	-21,6	-9,6	-9,0
Agricultura	-2,6	-4,7	-2,6	-2,7	-0,9
Indústria	-9,0	-5,1	-18,7	-7,6	-4,8
Construcció	-15,4	-6,7	-29,0	-9,4	-16,3
Serveis	-11,7	-5,2	-20,9	-10,5	-10,1

Font: Idescat.

Nota: Dades trimestrals corregides d'estacionalitat.

2 |

La indústria
catalana

2. LA INDÚSTRIA CATALANA

2.1. Trets estructurals

El sector industrial català té un pes destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 19,8% del VAB (41.031 milions d'euros l'any 2020 segons dades dels comptes anuals), un pes molt semblant al que té aquest sector al conjunt de la UE-27 (19,4%) i bastant superior al que té al conjunt de l'Estat espanyol (16,3%). L'evolució temporal mostra una pèrdua de pes fins al 2009 per passar, des de llavors, a oscil·lar entre el 19% i el 20%. Si es considera exclusivament la indústria manufacturera, el seu pes és del 16,4% a Catalunya. El VAB industrial català suposa el 24,6% del total espanyol i l'1,9% de l'uropeu (dades en PPC).

El pes de la indústria en termes **d'ocupació** és inferior al que té en termes de VAB. El nombre de persones ocupades en aquest sector a Catalunya és de 519.600, un 14,0% del total de l'economia (amb dades dels comptes anuals del 2018), xifra superior a l'11,3% per al conjunt de l'Estat, però inferior al 16,2% de la UE-27.

La indústria catalana es caracteritza per una notable intensitat exportadora, ja que la proporció de vendes realitzades a l'estranger se situa en un 34%. A més, les empreses catalanes concentren el 26,9% de les **exportacions** espanyoles, dos punts per sobre del pes que té la indústria en termes de VAB.

El sector industrial català va invertir 5.020 milions d'euros en **actius materials** el 2018, el 3,4% de la facturació, cosa que suposa una intensitat inversora inferior a la del conjunt de l'Estat i la UE-27, un 3,9%

i un 4,1% de la seva facturació, respectivament.

La despesa en **innovació** al sector industrial va ser de 3.017 milions d'euros el 2018, cosa que suposa el 61% de la despesa realitzada pel conjunt d'empreses que tenen activitat innovadora a Catalunya, molt per sobre del pes que té la indústria en termes de VAB. Aquesta quantitat suposa el 2,4% del volum de negoci total del sector.³ Amb un pes del 24,6% en termes de VAB, les empreses industrials catalanes concentren el 33,0% de la despesa en innovació, el 29,2% de la despesa interna en R+D de la indústria espanyola i el 30,5% del personal dedicat a activitats d'R+D. No obstant això, aquest bon resultat en comparació amb Espanya es veu matisat si la comparació es fa amb la UE-27: amb un pes de l'1,9%, les empreses catalanes concentren només l'1,0% de la despesa interna en R+D de la indústria europea (dades en PPC).

El sector industrial contribueix decididament a la millora de la **productivitat** agregada de l'economia catalana i, per tant, al creixement econòmic del país. La productivitat total dels factors⁴ de la indústria va créixer un 20,1% acumulat entre el 2000 i el 2017, últim any amb dades disponibles. Aquest creixement supera de molt el de la productivitat agregada de l'economia

3 Aquesta ràtio fa referència a la despesa realitzada a Catalunya per les empreses que tenen seu a Catalunya.

4 La productivitat total dels factors mesura les variacions en la producció que no s'expliquen per variacions en els factors productius utilitzats, en aquest cas, capital i treball. És a dir, recull l'impacte de qualsevol factor diferent d'aquests dos, com ara el progrés tècnic, les innovacions organitzatives, economies d'escala, la formació dels treballadors i les reassignacions sectorials de recursos.

catalana, un 4,5% en el mateix període, fet que posa de manifest la gran contribució del sector industrial. A més, l'evolució de la productivitat industrial catalana és també superior a l'espanyola, la qual va créixer un 13%.

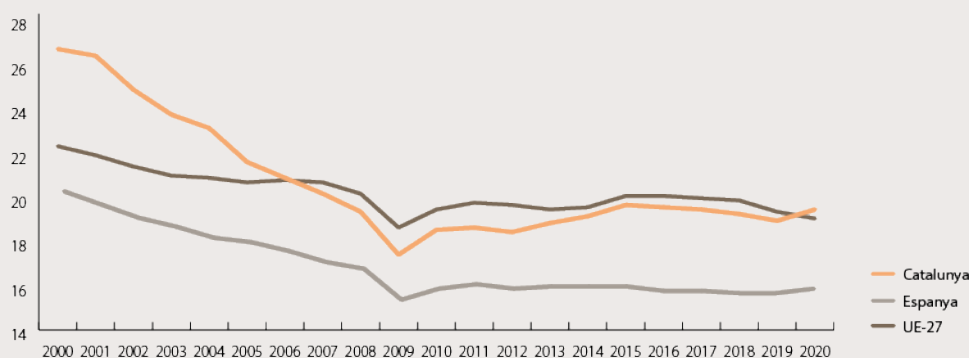
Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria catalana està formada per 23.385 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 18,6% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (125.747).

La **dimensió** mitjana a la indústria catalana és de 13 ocupats per establiment, igual que la del conjunt de la UE-27 i una mica superior a la d'Espanya (11 ocupats). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses de 250 treballadors o més: a Catalunya s'hi localitzen 248 de les 1.038 empreses industrials que hi ha a Espanya (és a dir, el 23,9%).

Amb un pes del 19,3% del VAB, el sector industrial és responsable del 25,5% del **consum final d'energia** al nostre país (any 2019); és a dir, que el sector industrial és força intensiu en energia, fet que es produeix a les tres zones analitzades. Al conjunt de l'Estat aquesta diferència entre el VAB i el consum d'energia a la indústria és encara més acusada que en el cas català, de manera que Espanya presenta una major intensitat energètica. Això es deu possiblement a diferències en l'estructura sectorial: Catalunya està més especialitzada en activitats que consumeixen relativament poca energia com l'alimentació, el tèxtil i la confecció. L'especialització catalana en aquestes activitats també pot explicar la menor intensitat energètica a casa nostra en relació al conjunt de la Unió Europea.

FIGURA 3. PES DE LA INDÚSTRIA EN TERMES DE VAB

Percentatge sobre el VAB total

Font Catalunya: Idescat. Comptes econòmics anuals de Catalunya. Font Espanya i UE: Eurostat. National accounts aggregates by industry.

Amb relació a la **generació de residus** (pel que fa al VAB industrial), es constata que la indústria catalana és més neta que la del conjunt d'Espanya i que la de la zona de l'euro, si bé bona part de l'explicació del fenomen segurament rau en la diferent composició sectorial. L'any 2019, la indústria catalana va generar 80,3 tones de residus per cada milió d'euros de VAB, mentre que la mitjana de la UE-27 va ser més molt més elevada (381,2 tones) i la d'Espanya, de 211,3 tones (dades del 2018).

La **despesa mediambiental** realitzada per la indústria catalana és actualment molt similar a l'espanyola, d'un 0,40% i un 0,41% sobre la xifra de negoci, respectivament.

2.2. Evolució l'any 2020

2.2.1. VAB industrial

El VAB industrial va caure, durant el 2020, un 9,0% a Catalunya, la pitjor dada des de la Gran Recessió del 2009 (-12,1%). A Espanya ho va fer un 9,4% i a la Unió Europea, un 7,0%.

El confinament domiciliari es va iniciar el 14 de març del 2020 a Espanya, per la qual cosa els indicadors del primer trimestre tot just recollien parcialment els primers efectes sobre la indústria catalana, però els del segon trimestre ja els recullen plenament (caiguda del VAB industrial del 18,7% interanual). Aquell primer estat d'alarma va finalitzar el 21 de juny, per la qual cosa el

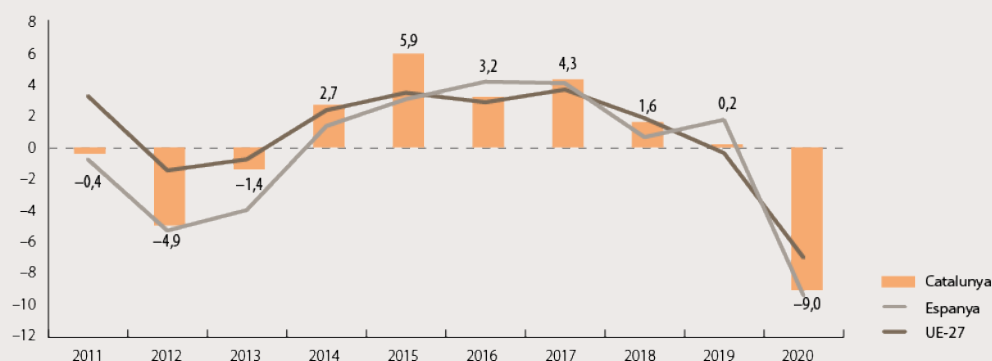
VAB industrial del tercer trimestre mostra una millora relativa (-7,6% interanual). No obstant això, la segona i la tercera onada de la crisi sanitària i l'enduriment de les mesures de prevenció decretades a partir del 16 d'octubre a Catalunya, així com la declaració d'un segon estat d'alarma a Espanya a partir del 25 d'octubre, no van permetre encara una recuperació (caiguda interanual del VAB industrial del quart trimestre del 4,8%).

2.2.2. Producció industrial

La producció industrial va disminuir l'any 2020 un 10,1% per situar-se en un nivell equivalent al de l'any 2013. Va ser la major caiguda des de la Gran Recessió del 2009 i molt similar a la del conjunt d'Espanya (-9,8%) però més pronunciada que la de la Unió Europea (-8,1%).

FIGURA 4. EVOLUCIÓ ANUAL DEL VAB INDUSTRIAL

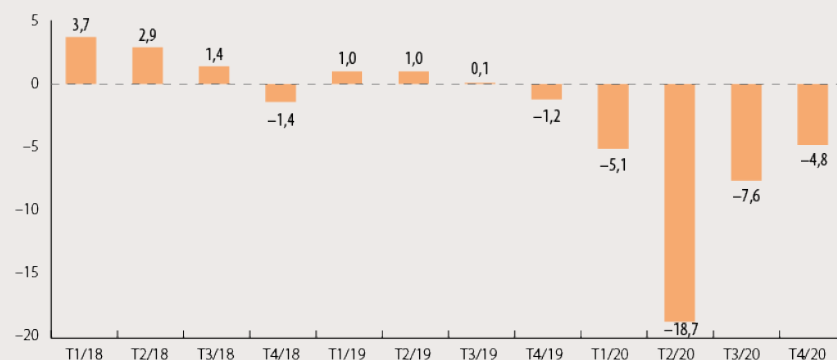
Variació interanual en volum (%)

Font Catalunya: Idescat. Comptes econòmics anuals de Catalunya. Font Espanya i UE: Eurostat. National accounts aggregates by industry.

FIGURA 5. EVOLUCIÓ TRIMESTRAL DEL VAB INDUSTRIAL A CATALUNYA

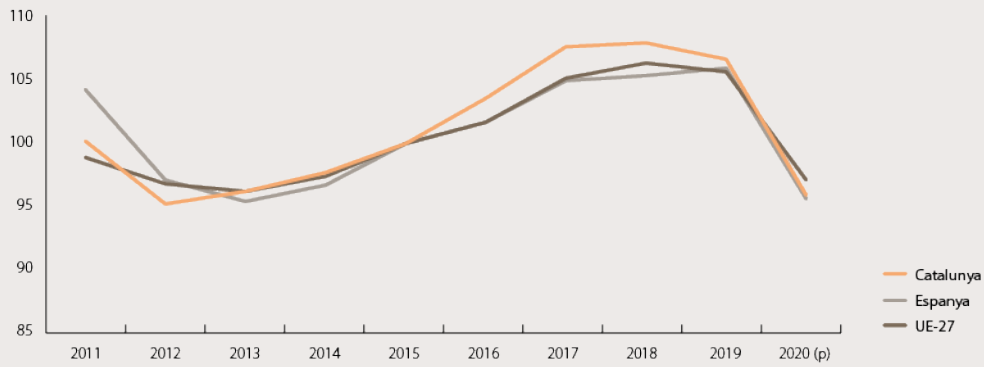
Variació interanual en volum (%)

Font: Idescat. Comptabilitat trimestral. Dades corregides d'estacionalitat.

FIGURA 6. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍPI CORREGIT D EFECTES DE CALENDARI

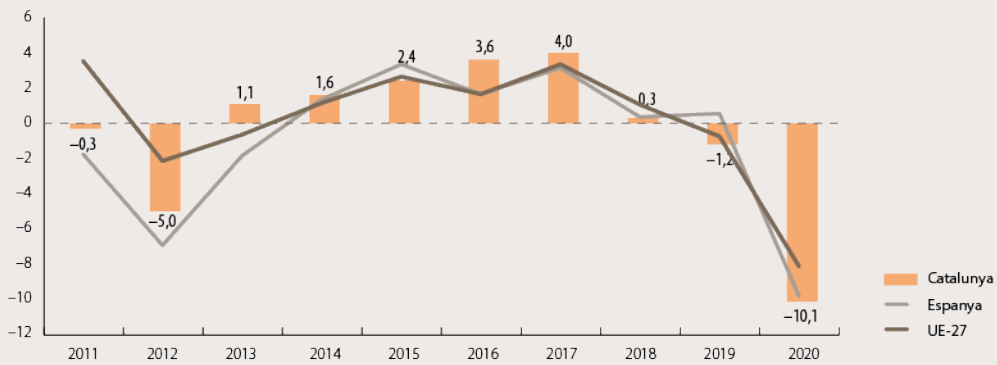
Base 2015 = 100

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 7. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍPI CORREGIT D EFECTES DE CALENDARI

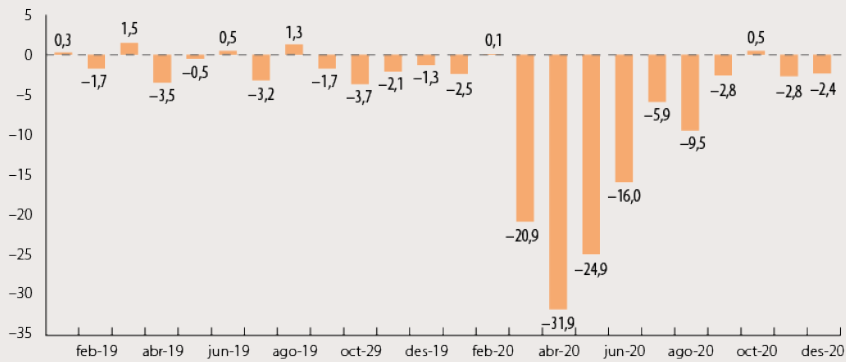
Variació interanual (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat.

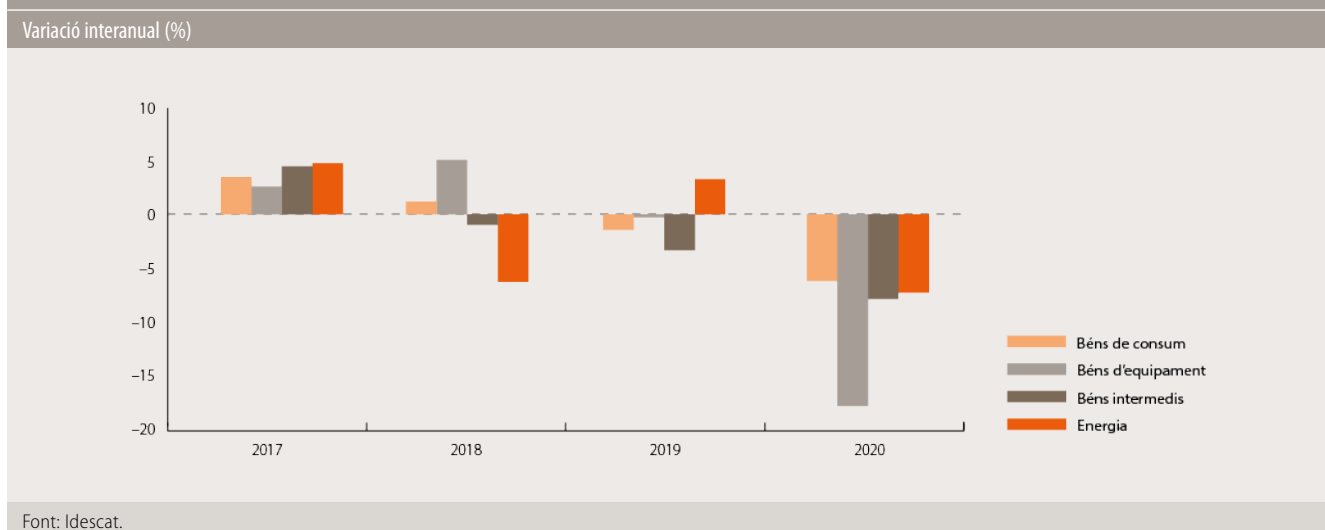
FIGURA 8. EVOLUCIÓ MENSUAL DE L'ÍPI CORREGIT D EFECTES DE CALENDARI

Variació interanual (%)

Font: Idescat.

FIGURA 9. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'IPI CORREGIT D'EFECTES DE CALENDARI PER DESTINACIÓ ECONÒMICA DELS BÉNS

Pel que fa a l'evolució mensual de l'IPI, cal destacar que va registrar la pitjor dada durant l'abril de 2020 (-31,9% interanual) i, des de llavors, les caigudes han estat més moderades o, en el cas de l'octubre, fins i tot lleugerament positiva.

En relació amb la destinació econòmica dels béns, cal destacar que tots els subsectors van patir caigudes de la producció. La més accentuada va ser la dels béns d'equipament, amb un 18,1%, i la més moderada, la dels béns de consum (6,3%).

2.2.3. Confiança empresarial

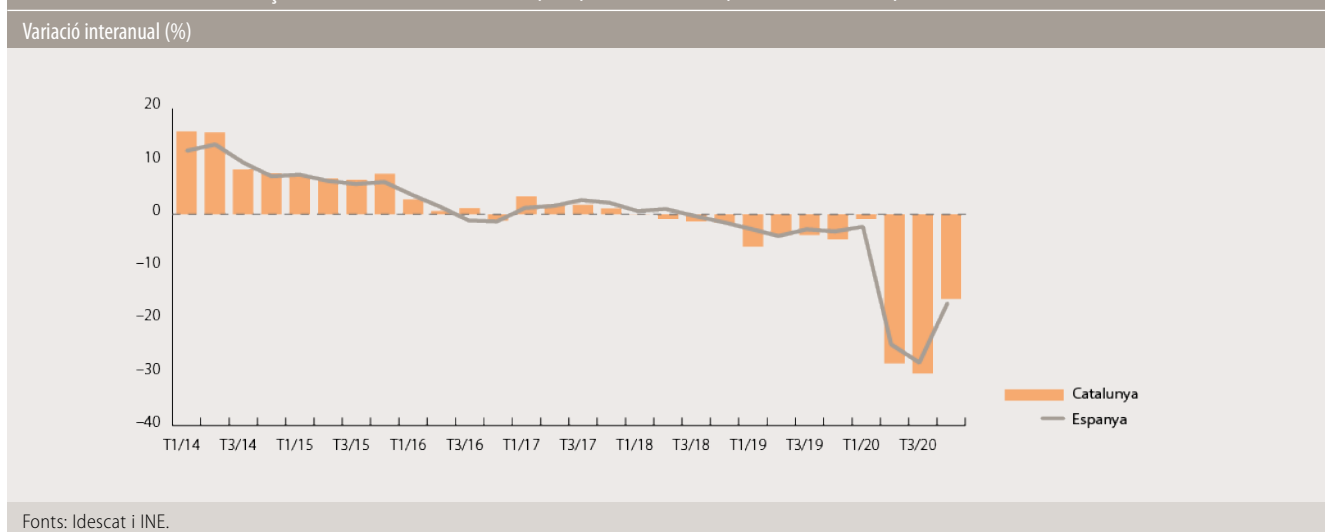
L'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH), que publica l'Idescat, es basa

en enquestes econòmiques conjunturals de caràcter opinàtic o qualitatiu a establiments. Aquest tipus d'enquestes recull en un moment determinat l'opinió que tenen els empresaris sobre la situació actual i futura de l'activitat del seu negoci. Els saldos poden prendre valors d'entre -100 (tots els informants tenen una percepció negativa de la situació actual o futura del seu negoci) i +100 (tots els informants tenen una percepció positiva de la situació actual o futura del seu negoci). L'ICEH té una periodicitat trimestral i es calcula per al conjunt de Catalunya i per a diferents sectors d'activitat: indústria, construcció, comerç, hostaleria i transport, i resta de serveis. No se li aplica cap tècnica de desestacionalització.

Per a l'Informe anual de la indústria només es comenta l'ICEH d'aquest sector, el qual es va desaccelerar a partir de mitjan 2014 i va començar a experimentar taxes de variació interanual negatives a partir del segon trimestre del 2018. Aquesta caiguda de la confiança empresarial a la indústria des de llavors es va accentuar greument, arran de la pandèmia, durant el segon i tercer trimestre del 2020, per moderar-se amb posterioritat, de forma coherent amb l'evolució que mostren el VAB i l'IPI.

Pel que fa al conjunt d'Espanya, l'evolució és molt similar a la de Catalunya. L'ICEH no permet comparacions amb la Unió Europea.

FIGURA 10. ÍNDEX DE CONFIANÇA EMPRESARIAL HARMONITZAT (ICEH) A LA INDÚSTRIA (BASE T1/2013 = 100)

2.2.4. Inversió industrial

La inversió industrial va caure a Catalunya un 8,0% en termes nominals l'any 2020, segons l'Enquesta d'Inversió Industrial duta a terme la primavera del 2021. Aquest resultat, ja definitiu, corregeix lleugerament a l'alça el de l'Enquesta de tardor (-11,8%) i és molt inferior al del 2019 (+1,0%). La caiguda afecta únicament les empreses petites i mitjanes (17,3%), mentre que les grans experimenten un augment (3,5%).

Aquesta disminució del 2020 en relació amb el 2019 està en consonància amb el comportament d'altres indicadors de l'activitat industrial, tots afectats per la crisi derivada de la pandèmia.

L'activitat inversora es va veure afavorida únicament pels factors tècnics (la preparació de la mà d'obra i l'accés a les noves tecnologies). Els factors que van afectar negativament les decisions d'inversió de les empreses van ser els inclosos dins l'apartat d'altres, com la política econòmica i la normativa fiscal, i, en menor

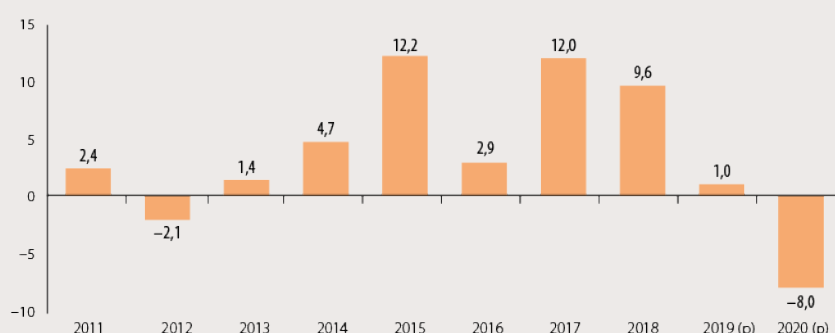
mesura, la situació financera i l'evolució de la demanda.

Si s'atén el destí de la inversió, l'ampliació de capacitat va ser la primera finalitat, amb un 29,2% del total, seguida per la reposició d'equipament, amb un 24,5%.

Tots els sectors van disminuir la seva inversió, amb l'excepció dels béns de consum no durador (5,9%). La caiguda més pronunciada la van patir els béns d'equipament (41,7%), seguits, a distància, pel sector dels productes alimentaris i begudes (14,7%).

FIGURA 11. INVERSIÓ INDUSTRIAL A CATALUNYA

Variació interanual (%)

Font: Departament d'Empresa i Treball; (p) dades provisionals.

FIGURA 12. INVERSIÓ INDUSTRIAL A CATALUNYA. ANY 2020

	VARIACIÓ INTERANUAL A PREUS CORRENTS 2020	FACTORS QUE AFAVOREIXEN O LIMITEN LA INVERSIÓ				FINALITAT DE LA INVERSIÓ REALITZADA			
		COEFICIENTS D'IMPORTÀNCIA (1)				PERCENTATGE DE DISTRIBUCIÓ			
		EVOLUCIÓ DE LA DEMANDA	SITUACIÓ FINANCERA	FACTORS TÈCNICS (2)	ALTRES (3)	AMPLIACIÓ DE CAPACITAT	REPOSICIÓ EQUIPAMENT	MILLORES RENDIMENT	ALTRES (4)
Pimes	-17,3%	12,8	2,1	16,8	-3,6	31,3	33,0	24,3	11,3
Grans	3,5%	-31,7	-21,0	14,4	-34,0	31,5	24,1	23,2	21,2
Energia i aigua	-12,9%	-27,9	-32,3	10,6	-48,1	18,6	36,7	31,2	13,4
Béns intermedis	-12,9%	15,8	6,5	22,3	0,3	35,3	31,1	22,0	11,6
Automòbil	-13,5%	-41,0	-39,8	3,3	1,2	39,2	11,7	6,5	42,5
Béns d'equipament	-41,7%	-5,1	13,1	28,5	-13,1	27,0	40,1	23,1	9,8
Béns de consum durador
Productes alimentaris, begudes i tabac	-14,7%	-0,9	10,9	14,7	-11,5	32,7	26,4	27,9	12,9
Béns de consum no durador	5,9%	4,6	6,9	15,3	-7,7	44,7	17,7	22,4	15,1
Total	-8,0%	-7,0	-8,2	15,7	-17,1	31,4	29,1	23,8	15,7

(1) Els coeficients d'importància es calculen ponderant les respostes "molt favorable" per 1, les "favorable" per 0,5, les "sense efecte" per 0, les "limitador" per -0,5, i les "molt limitador" per -1.

(2) Major o menor preparació de la mà d'obra, facilitat o dificultat en l'accés a noves tecnologies i actitud de la mà d'obra envers ells, permisos administratius, etc.

(3) Política econòmica, normativa fiscal, etc.

(4) Millores comercials i administratives, contaminació i seguretat, etc.

Font: Departament d'Empresa i Treball.

2.2.5. Preus industrials

L'índex de preus industrials (IPRI) de Catalunya va experimentar una caiguda mitjana del 2,0% durant el 2020, enfront del lleuger augment del 0,3% del 2019, cosa que reflecteix un impacte notable de la crisi. Pel que fa al conjunt d'Espanya, la disminució de preus va ser més pronunciada que la

catalana, amb un descens del 3,6% de mitjana anual. A la Unió Europea, en canvi, la caiguda va ser similar a la de Catalunya (2,2%), cosa que va comportar un manteniment de la competitivitat en preus dels productes catalans.

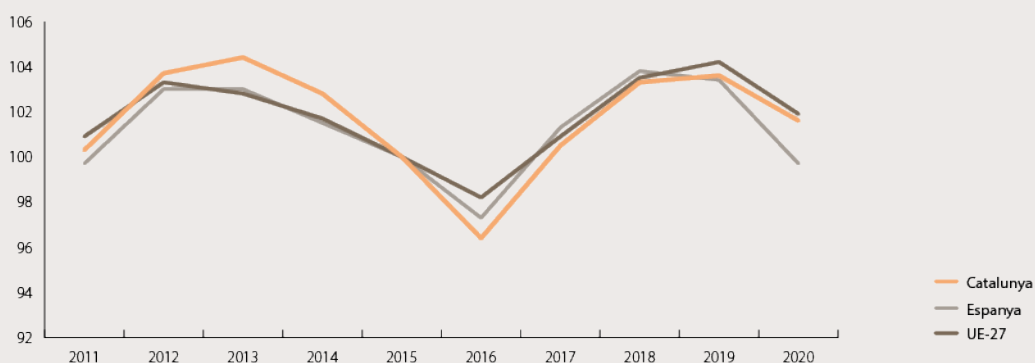
L'anàlisi mensual ens mostra que els preus industrials van caure un 4,8% interanual

durant el maig, arrossegats sobretot pel sector energètic, si bé després van moderar el ritme de disminució.

Segons la destinació econòmica dels béns, s'observa que l'energia va ser el subsector que va arrossegar el conjunt cap avall, amb una caiguda interanual de preus del 10,2%.

FIGURA 13. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS

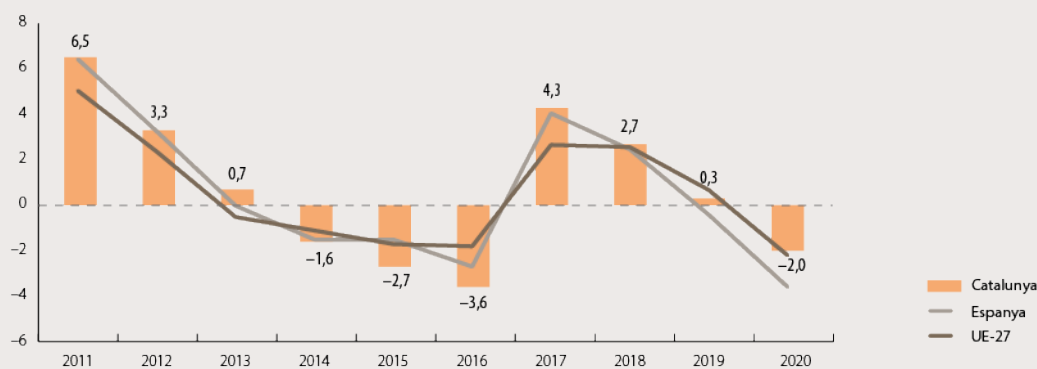
Base 2015 = 100

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat.

FIGURA 14. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS

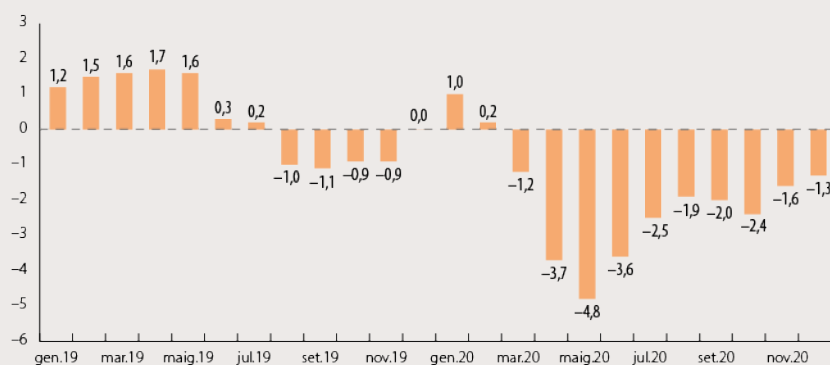
Variació interanual (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat.

FIGURA 15. EVOLUCIÓ MENSUAL DE L'IPRI

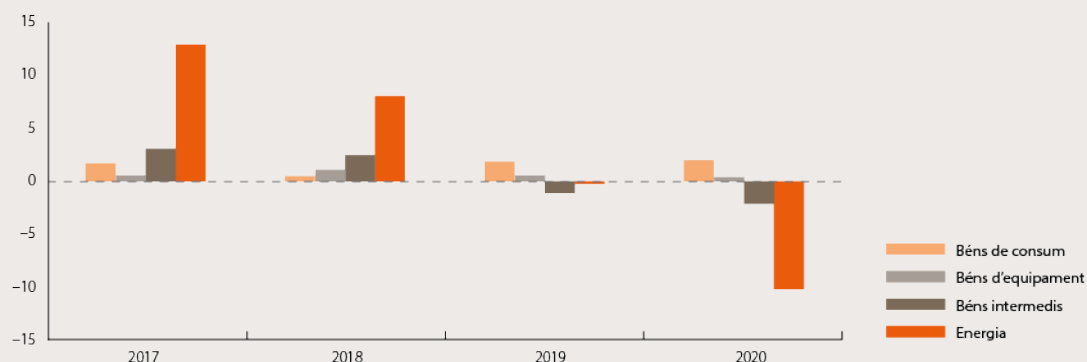
Variació interanual (%)

Font: Idescat.

FIGURA 16. EVOLUCIÓ ANUAL DE LIPRI PER DESTINACIÓ ECONÒMICA DELS BÉNS

Variació interanual (%)

Font: Idescat.

2.2.6. Ocupació industrial

Per al seguiment de l'ocupació industrial a Catalunya, la font més precisa és la Seguretat Social, ja que és de tipus registral. La indústria catalana tenia 476.609 afiliats al Règim General i al Règim Especial de Treballadors Autònoms en mitjana anual el 2020, un 2,0% menys que l'any anterior, una disminució idèntica a la que va patir el conjunt d'Espanya. Com a resultat d'això, el pes de Catalunya en termes d'ocupació respecte a l'Estat es va mantenir estable en el 21,4%.

La caiguda de l'ocupació va ser bastant més reduïda que la de la producció (10,1%) degut a l'extensa utilització dels ERTO (expedients de regulació temporal d'ocupació). Al llarg de l'any 2020, hi va haver 172.891 persones afectades per ERTO de suspensió en algun moment de l'any (i pot ser que algunes d'aquestes persones hi estiguessin en més d'un moment i es comptessin, per tant, més d'una vegada). A més, hi va haver 32.936 persones afectades per ERTO de reducció de jornada en algun moment de l'any (i pot ser que algunes d'aquestes persones hi estiguessin en més d'un moment i es comptessin, per tant, més d'una vegada). "En algun moment de l'any" pot voler dir 1 dia o 9 mesos. Els ERTO de reducció de jornada poden ser d'1 hora diària o de 7 hores diàries. Les dades no corresponen a sol·licituds presentades sinó a procediments finalitzats

durant el període de referència: són expedients comunicats no desistits i expedients resolts autoritzats. Les dades no inclouen els expedients que han de ser resolts pel Ministeri de Treball i Economia Social (és a dir, aquells que afecten més d'una comunitat autònoma).

Respecte a les dades mensuals d'afiliació, s'observa que va experimentar la pitjor dada durant el juny del 2020, amb un -3,2% interanual i va moderar la caiguda des de llavors.

Per agrupacions d'activitat, l'evolució de l'ocupació ofereix un comportament desigual. D'una banda, 23 de les 30 agrupacions industrials analitzades van disminuir la seva ocupació durant el 2020. Entre elles, cal destacar, en termes absoluts, la fabricació de productes metàl·lics, la qual va perdre 2.214 afiliacions. De l'altra, entre les activitats que van crear ocupació, destaca el tractament de residus, amb un increment de 740 afiliacions, el major creixement en termes absoluts. En termes relatius, el major decrement va correspondre al sector de la confecció (-8,0%), mentre que el major increment es va donar també en el tractament de residus (+4,1%).

Per la seva banda, l'Enquesta de Població Activa informa d'un descens de la població ocupada a la indústria catalana del 5,4% interanual el 2020, si bé cal tenir en compte que, en ser una enquesta, la seva fiabilitat a nivell sectorial i autonòmic es

veu reduïda (cal esmentar que la mateixa enquesta informa d'una disminució de la població ocupada a la indústria espanyola del 2,3%).

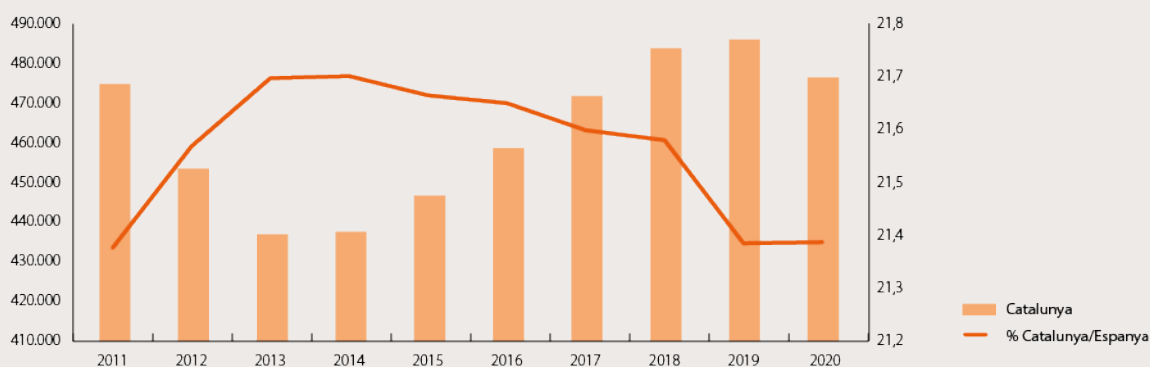
La pèrdua d'ocupació industrial a Catalunya va fer que l'atur registrat augmentés un 13,3%, fins a assolir les 48.483 persones, el major increment des de la Gran Recessió del 2009. No obstant això, cal dir que la utilització massiva dels ERTO va fer que l'augment de l'atur no fos encara més pronunciat.

Pel que fa a la qualitat de l'ocupació, l'EPA permet analitzar la taxa de temporalitat dels ocupats assalariats a la indústria catalana. Es pot observar que el percentatge de contractes temporals a la indústria catalana es va reduir durant el 2020 fins al 12,7%, la taxa més baixa des del 2012, fenomen que probablement és degut al fet que l'ajustament de l'ocupació es va fer, en bona part, mitjançant la no renovació dels contractes temporals.

Un altre indicador vinculat a la qualitat de l'ocupació és el cost laboral per hora efectiva, el qual va augmentar durant el 2020 a la indústria catalana fins arribar als 25,6 euros. A Espanya també va créixer, fins als 23,7 euros. L'increment del cost laboral es podria explicar per un increment dels acomiadaments i les indemnitzacions per trasllats, que també s'hi inclouen.

FIGURA 17. EVOLUCIÓ ANUAL DELS AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL A LA INDÚSTRIA

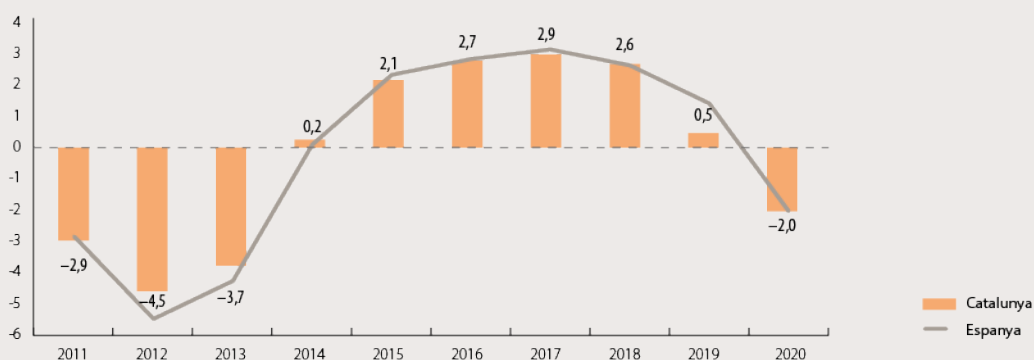
Nombre i pes de Catalunya respecte d'Espanya (%)

Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 18. EVOLUCIÓ ANUAL DELS AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL A LA INDÚSTRIA

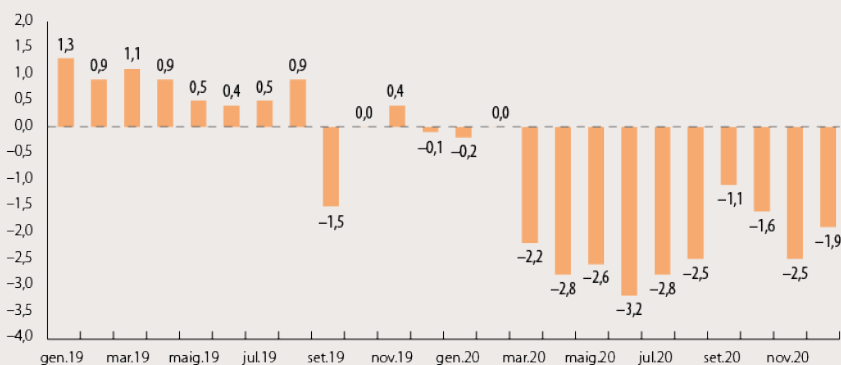
Variació interanual (%)

Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 19. EVOLUCIÓ MENSUAL DE LES AFILIACIONS A LA SEURETAT SOCIAL A LA INDÚSTRIA

Variació interanual (%)

Font: Idescat.

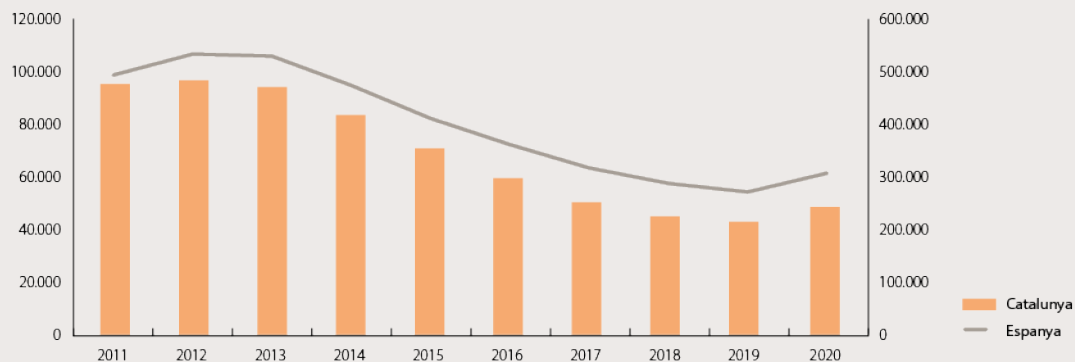
FIGURA 20. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE D AFILIATS PER SECTORS INDUSTRIALS

MITJANA ANUAL. RÈGIM GENERAL I AUTÒNOMS			
SECTORS	2019	2020 (p)	VARIACIÓ %
Indústries extractives	2.624	2.576	-1,8
Alimentació	76.874	76.069	-1,0
Begudes	9.439	9.014	-4,5
Tèxtil	18.251	17.543	-3,9
Confecció	12.485	11.484	-8,0
Cuir i calçat	3.523	3.403	-3,4
Fusta i suro	9.202	8.773	-4,7
Paper	11.888	11.714	-1,5
Arts gràfiques	19.917	19.045	-4,4
Coqueries i refinació del petroli	1.016	976	-3,9
Indústries químiques	34.910	34.867	-0,1
Productes farmacèutics	24.619	25.254	2,6
Plàstic i cautxú	24.355	24.286	-0,3
Materials de la construcció	11.683	11.557	-1,1
Metal·lúrgia	9.322	8.796	-5,6
Productes metàl·lics	53.302	51.088	-4,2
Productes informàtics, electrònics i òptics	6.968	6.895	-1,0
Maquinària i material elèctric	13.836	12.981	-6,2
Maquinària i equips mecànics	30.071	29.285	-2,6
Automoció	40.567	39.241	-3,3
Altres material de transport	3.709	3.809	2,7
Moble	7.788	7.751	-0,5
Indústries manufactureres diverses	8.833	8.600	-2,6
Reparació i instal·lació de maquinària	20.442	20.298	-0,7
Energia elèctrica i gas	4.693	4.838	3,1
Aigua	6.582	6.430	-2,3
Tractament d'aigües residuals	1.046	1.077	3,0
Tractament de residus	17.866	18.606	4,1
Gestió de residus	349	352	0,8
Total indústria	486.158	476.609	-2,0

Font: Observatori del Treball i Model Productiu amb dades de l'INSS; (p) dades provisionals.

FIGURA 21. ATUR REGISTRAT A LA INDÚSTRIA

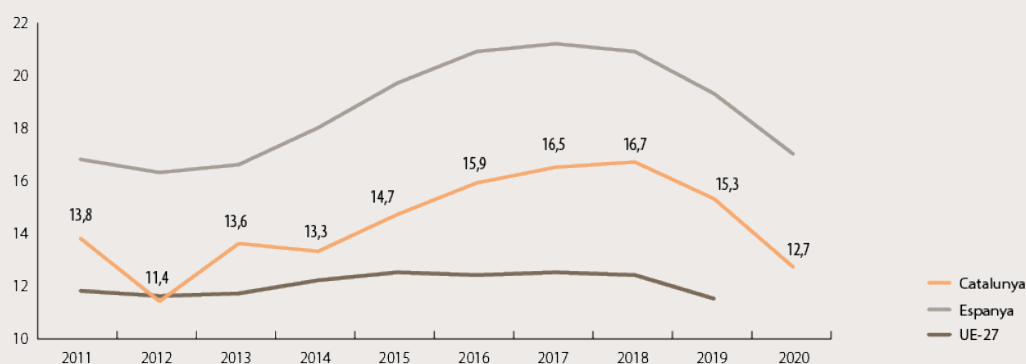
Persones. Mitjana anual

Font: Idescat a partir de Departament d'Empresa i Treball.

FIGURA 22. TAXA DE TEMPORALITAT A LA INDÚSTRIA

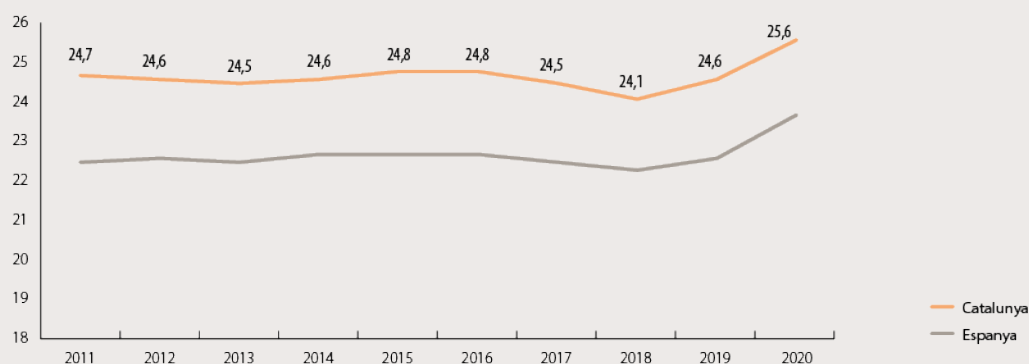
Percentatge sobre la població ocupada assalariada

Font Catalunya i Espanya: Idescat amb dades de l'EPA. UE: Eurostat amb dades de l'LFS (població de 15 a 64 anys).

FIGURA 23. COST LABORAL PER HORA EFECTIVA A LA INDÚSTRIA

En euros constants (preus de 2020)

Font: Idescat amb dades de l'Enquesta trimestral de cost laboral (de l'INE).

2.2.7. Comerç exterior

Pel que fa al comerç exterior, les exportacions catalanes van disminuir un 10,3% i les importacions, un 17,8%, en línia amb la reducció general de l'activitat productiva, per situar-se en nivells aproximadament equivalents als de l'any 2016 en termes corrents. El comportament desigual de les exportacions i les importacions va fer reduir el saldo negatiu de la balança comercial, el qual va passar dels 18.705 milions d'euros del 2019 als 9.854 del 2020. Així, la taxa de cobertura va augmentar fins al 87,1%.

Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar en el mateix sentit que a casa nostra (-10,0% les exportacions i -14,7% les importacions). Com a resultat, el 2020 Catalunya va mantenir el seu pes dins del conjunt de les exportacions d'Espanya (24,7%) i el va reduir en les importacions fins al 27,7%.

L'evolució mensual de les exportacions a Catalunya mostra com van experimentar la pitjor dada durant l'abril del 2020 (-40,4%) i van moderar la caiguda des de llavors, arribant a créixer durant el novembre i desembre, mentre que les importacions van caure més durant el mes de maig (-42,1%) i van moderar les taxes de variació des de llavors sense arribar a ser positives.

L'anàlisi per branques d'activitat indica que les úniques exportacions que van augmentar van ser les dels productes farmacèutics (7,2%) i l'alimentació (8,7%). En l'altre extrem, la branca d'activitat que més va disminuir va ser la d'arts gràfiques (-29,5%, si bé de poca rellevància quantitativa) i la d'automoció (-23,1%).

Quant a les importacions, les que més van augmentar van ser les d'arts gràfiques (6,2%, si bé de poca importància en nombres absoluts) i de productes farmacèutics (2,2%). La branca que més va disminuir va ser l'automoció (-33,8%).

Un altre aspecte interessant en l'anàlisi de l'activitat exterior és la classificació dels productes segons el seu contingut tecnològic, sobre la base dels criteris establerts per l'OCDE. Les exportacions del grup de contingut tecnològic mitjà-alt (material de transport, química, maquinària...), que representa gairebé la meitat del total, van disminuir un 13,9% i les del grup de contingut tecnològic alt (maquinària d'oficina, ordinadors, electrònica, productes farmacèutics...) van créixer un 3,2% amb relació a l'any anterior, amb un pes del 14,4% sobre el total d'exportacions. Les vendes a l'exterior dels altres dos grups van disminuir: les de nivell tecnològic mitjà-baix (cautxú, matèries plàstiques, refinat de petroli, productes metàl·lics...), un 20,4%, i les de productes de nivell tecnològic baix (alimentació, tèxtil, paper, fusta, arts gràfiques...), que suposen més d'una quarta part del total, un 4,3%.

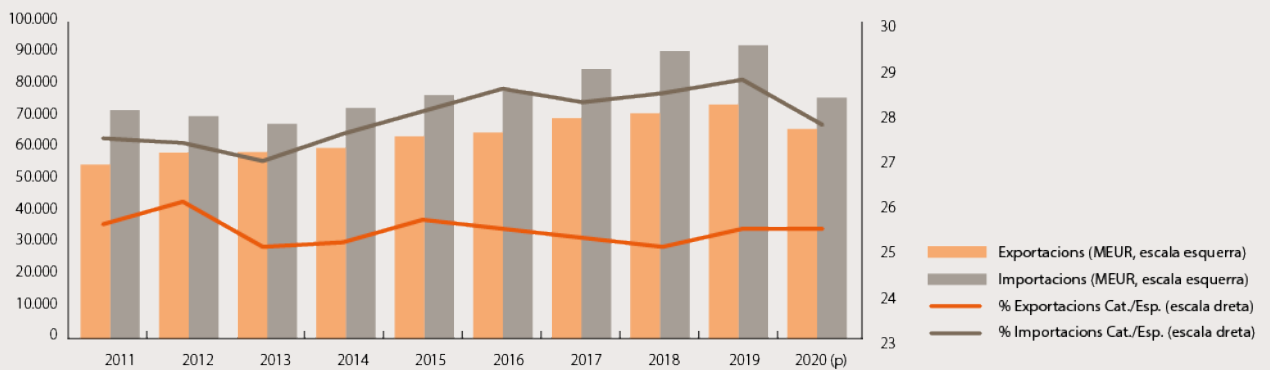
El principal mercat exterior per a la indústria catalana fou Europa, que suposà el 74% del total d'exportacions l'any 2019 (65% la Unió Europea). Dins d'Europa, els països més destacats foren França (16,8%), Alemanya (9,9%), Itàlia (8,8%), Portugal (6,7%), el Regne Unit (6%), Suïssa (4,3%) i els Països Baixos (3%). Destaca també que el 10% de les vendes anaren destinades al continent americà (Estats Units, 3,7% i Mèxic, 2,0%), un altre 10%, a països asiàtics (Xina, 2,5% i Japó, 1,2%), i el

6% restant, al continent africà (el Marroc, 2,1% i Algèria, 1,3%). La majoria d'aquests mercats van créixer un el 2019, amb les excepcions d'Alemanya (-3,6%), Portugal (-0,6%) i els Països Baixos (-6,3%). Destaquen augments de dos dígitos de les vendes al Regne Unit (12,1%), Suïssa (23,3%) i la Xina (16,4%).

Pel que fa a la distribució geogràfica del comerç exterior, destaca que la Unió Europea (sobretot França, Alemanya i Itàlia)

és la principal zona d'origen (55,1%) i de destinació (59,5%). Pel que fa a l'evolució, cal destacar la disminució de les exportacions al Regne Unit (-23,4%), segurament degut a l'entrada en vigor del *brexit*, i l'augment de les destinades a la Xina (52,6%), l'única gran economia que va incrementar el PIB durant el 2020. Quant a importacions, destaca l'augment de les provinents de Suïssa (13,7%) i la disminució de les originàries del Japó (-34,8%).

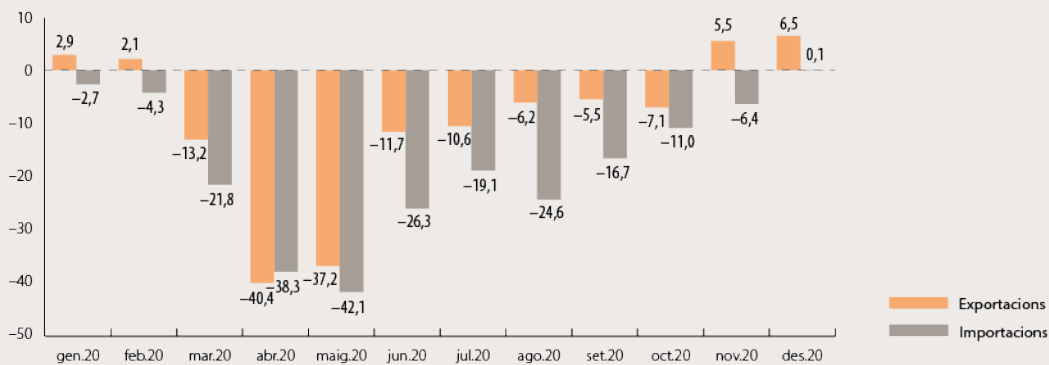
FIGURA 24. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

Font: Idescat a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 25. EVOLUCIÓ MENSUAL DEL COMERÇ EXTERIOR

Variació interanual (%)

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades provisionals.

FIGURA 26. COMERÇ EXTERIOR PER BRANQUES D ACTIVITAT. ANY 2020

SECTORS	EXPORTACIONS		IMPORTACIONS		SALDO	TAXA DE COBERTURA
	MILIONS D'EUROS	% VARIACIÓ INTERANUAL	MILIONS D'EUROS	% VARIACIÓ INTERANUAL		
Alimentació	8.942,3	8,7	5.673,7	-3,6	3.268,6	157,6
Begudes	830,0	-11,1	472,7	-27,6	357,3	175,6
Tèxtil	1.383,4	-16,0	1.361,2	-6,5	22,2	101,6
Confecció	3.013,8	-18,6	4.989,4	-18,7	-1.975,7	60,4
Cuir i calçat	792,1	-18,1	1.162,1	-26,5	-369,9	68,2
Fusta i suro	231,1	-9,2	278,8	-19,3	-47,7	82,9
Paper	1.439,3	-4,5	1.182,6	-14,0	256,7	121,7
Arts gràfiques	0,9	-29,5	2,2	6,2	-1,3	42,5
Indústries químiques	10.789,2	-9,7	12.189,9	-6,9	-1.400,7	88,5
Productes farmacèutics	6.790,3	7,2	6.435,4	2,2	354,9	105,5
Plàstic i cautxú	2.258,8	-6,0	2.689,0	-4,8	-430,2	84,0
Materials de la construcció	875,5	-3,7	698,0	-15,9	177,5	125,4
Metal·lúrgia	1.932,3	-16,2	2.218,8	-23,0	-286,4	87,1
Productes metal·lics	1.707,9	-11,0	1.601,2	-18,1	106,7	106,7
Productes informàtics, electrònics i òptics	2.193,8	-6,3	4.463,9	-7,4	-2.270,1	49,1
Maquinària i material elèctric	3.180,4	-5,7	3.937,1	-6,9	-756,7	80,8
Maquinària i equips mecànics	4.083,8	-9,6	4.590,0	-16,6	-506,2	89,0
Automoció	8.393,6	-23,1	9.411,4	-33,8	-1.017,8	89,2
Altres material de transport	579,6	-18,7	922,0	-23,0	-342,4	62,9
Moble	524,2	-6,9	805,6	-16,7	-281,4	65,1

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades provisionals.

FIGURA 27. EXPORTACIONS DE PRODUCTES INDUSTRIALS PER CONTINGUT TECNOLÒGIC. ANY 2020

	MILIONS D'EUROS	% SOBRE EL TOTAL	% ESPANYA	% VARIACIÓ ANUAL
Nivell tecnològic alt	9.038,1	14,4	36,3	3,2
Nivell tecnològic mitjà alt	27.445,6	43,6	28,0	-13,9
Nivell tecnològic mitjà baix	8.317,6	13,2	17,7	-20,4
Nivell tecnològic baix	18.115,9	28,8	28,9	-4,3
Total	62.917,2	100,0	27,0	-10,2

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades provisionals.

FIGURA 28. COMERÇ EXTERIOR PER ÀREES I PAÏSOS. ANY 2020

	EXPORTACIONS		IMPORTACIONS		SALDO	TAXA DE COBERTURA
	MILIONS D'EUROS	% VARIACIÓ INTERANUAL	MILIONS D'EUROS	% VARIACIÓ INTERANUAL		
Unió Europea (UE-27)	39.432,8	-9,8	41.939,6	-15,7	-2.506,8	94,0
Alemanya	6.882,6	-4,7	11.777,3	-22,6	-4.894,7	58,4
França	11.451,0	-7,0	6.934,1	-13,2	4.516,9	165,1
Itàlia	5.777,6	-11,9	5.989,2	-15,3	-211,6	96,5
Portugal	4.212,9	-13,0	1.713,8	-7,2	2.499,1	245,8
Altres països i territoris d'Europa	9.168,0	-11,2	6.730,1	-13,8	2.437,9	136,2
Regne Unit	3.302,9	-23,4	1.972,0	-28,7	1.330,9	167,5
Suïssa	3.070,5	-0,3	2.046,4	13,7	1.024,1	150,0
Amèrica del Nord	2.661,9	-9,7	3.033,2	-25,0	-371,3	87,8
Estats Units d'Amèrica	2.426,8	-9,0	2.650,8	-27,9	-224,0	91,5
Amèrica Central i del Sud	3.361,6	-20,9	2.520,3	-10,9	841,3	133,4
Resta del món	11.666,0	-8,0	21.920,9	-22,3	-10.254,9	53,2
Japó	789,3	-10,9	1.298,5	-34,8	-509,2	60,8
Xina	2.732,4	52,6	8.328,1	-8,7	-5.595,7	32,8
Total exportacions	66.290,2	-10,3	76.144,1	-17,8	-9.853,9	87,1

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades provisionals.

2.2.8. Inversió estrangera

La inversió estrangera a Catalunya, mesurada en termes d'inversió bruta efectiva i descomptades les inversions en empreses de tinença de valors estrangers (ETVE), va disminuir un 22,7% durant el 2020. En aquest període, a Catalunya es va realitzar el 12,5% de la inversió estrangera a Espanya.

Per sectors, es pot observar que les inversions de caràcter industrial van caure un 52,5% amb relació al 2019 i van representar el 29,5% del total d'inversions estrangeres

a Catalunya i un 18,0% de les inversions estrangeres industrials a Espanya.

No obstant això, per tal de superar la volatilitat que caracteritza els fluxos d'inversió³ amb l'exterior i poder veure les tendències, cal comparar les dades utilitzant els acumulats quinquennals: es pot observar que la inversió estrangera (tant la industrial com la total) té una evolució creixent en els darrers quatre quinquennis. En concret, la inversió estrangera de caràcter indus-

3 A més, cal tenir en compte que les dades provenen d'un registre que s'actualitza contínuament.

trial en el quinquenni 2016-2020 va ser superior en un 70,3% a la del quinquenni anterior.

Si s'analitza l'origen de les inversions estrangeres al sector industrial durant el 2020, s'observa que el 48,2% van provenir de països de la Unió Europea i que van augmentar un 5% interanual, cosa que confirma els lligams que vinculen Catalunya amb aquesta àrea d'integració. També cal destacar l'augment de les inversions provinents d'Amèrica del Nord (106,3%), mentre que van disminuir les de les altres àrees.

FIGURA 29. INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA. ANY 2020

	INVERSIÓ BRUTA EFECTIVA MILIONS D'EUROS	% SOBRE EL TOTAL	% ESPANYA	% VARIACIÓ ANUAL
Total	2.966,8	100,0	12,5	-22,7
Indústria	876,4	29,5	18,0	-52,5

Nota: Inversió bruta; operacions no ETVE.
Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

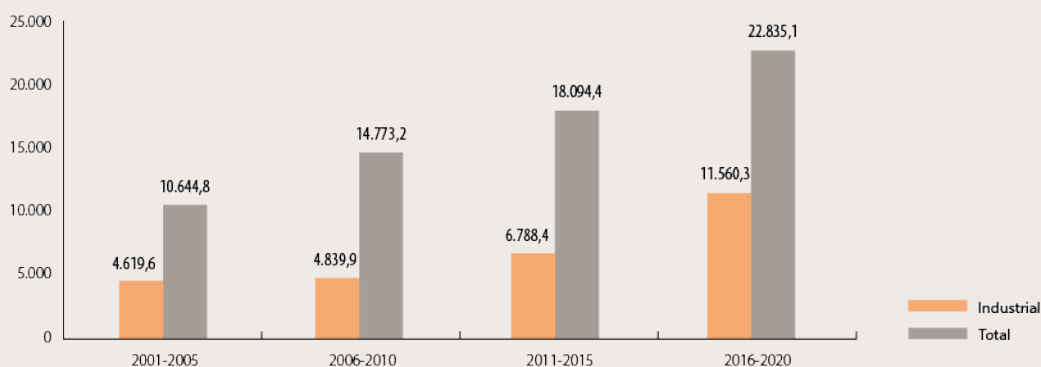
FIGURA 30. INVERSIÓ INDUSTRIAL ESTRANGERA A CATALUNYA PER ÀREES GEOGRÀFIQUES. ANY 2020

	INVERSIÓ BRUTA EFECTIVA MILIONS D'EUROS	% SOBRE EL TOTAL	% ESPANYA	% VARIACIÓ ANUAL
UE-27	422,8	48,2	13,0	5,0
Resta d'Europa	430,0	49,1	61,5	-46,2
Amèrica del Nord	5,1	0,6	2,2	106,3
Amèrica Llatina	0,8	0,1	1,1	-99,9
Àsia i Oceania	17,6	2,0	2,9	-72,2
Total	876,4	100,0	18,0	-52,5

Nota: Inversió bruta; operacions no ETVE; les àrees geogràfiques corresponen al país immediat d'origen de la inversió.
Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

FIGURA 31. EVOLUCIÓ DE LA INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA PER QUINQUENNIS

Milions d'euros

Nota: Inversió bruta; operacions no ETVE.
Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

2.2.9. Inversió a l'estranger

Les inversions catalanes a l'estranger, mesurades en termes d'inversió bruta efectiva i descomptades les inversions en empreses de tinença de valors estrangers (ETVE), van augmentar un 167,8% durant el 2020. En total es van invertir 3.561,9 milions d'euros, els quals representen el 15,4% de la inversió a l'estranger realitzada pel conjunt de l'Estat espanyol. Atès que les entrades de capital van ser de 2.966,8 milions d'euros, l'economia catalana va ser emissora neta d'inversions durant el 2020.

En l'anàlisi sectorial s'observa que les inversions industrials van créixer un 474,9%, cosa que va fer que el seu pes sobre el total d'inversions fos del 82,8%. Atès que les sortides de capitals al sector industrial (2.948,4 milions d'euros) van ser superiors a les entrades (876,4 milions d'euros), la indústria catalana va ser emissora neta d'inversions estrangeres durant el 2020.

Com en el cas de les inversions a l'estranger, el més correcte, per tal de veure tendències, és l'anàlisi per quinquennis, amb el qual es pot observar que la inversió industrial catalana a l'estranger en el 2001-2005 i el 2006-2010 girava al voltant

dels 8.200 milions d'euros per quinquenni, mentre que a partir del 2011 està pràcticament estabilitzada al voltant dels 4.500 milions. En el darrer quinquenni ha disminuït un 5,2% sobre el període anterior.

Quant a la distribució geogràfica de les inversions industrials a l'exterior durant el 2020, hi ha un pes predominant d'Àsia i Oceania (60,2% del total), si bé en termes relatius destaca l'augment de l'Europa no comunitària, seguida d'Àsia i Oceania i de la Unió Europea. En sentit contrari, van disminuir les inversions industrials a l'Amèrica Llatina.

FIGURA 32. INVERSIÓ CATALANA A L'ESTRANGER. ANY 2020

	INVERSIÓ BRUTA EFECTIVA MILIONS D'EUROS	% SOBRE EL TOTAL	% ESPANYA	% VARIACIÓ ANUAL
Total	3.561,9	100,0	15,4	167,8
Indústria	2.948,4	82,8	30,9	474,9

Nota: Inversió bruta; operacions no ETVE.
Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

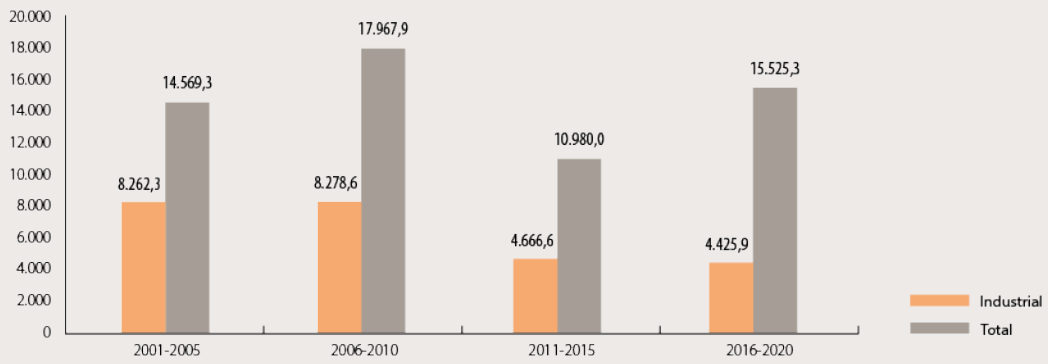
FIGURA 33. INVERSIÓ INDUSTRIAL CATALANA A L'ESTRANGER PER ÀREES GEOGRÀFIQUES. ANY 2020

	INVERSIÓ BRUTA EFECTIVA MILIONS D'EUROS	% SOBRE EL TOTAL	% ESPANYA	% VARIACIÓ ANUAL
UE-27	284,8	9,7	9,0	3.722,8
Resta d'Europa	839,8	28,5	66,6	51.077,3
Amèrica del Nord	27,7	0,9	1,1	52,5
Amèrica Llatina	19,9	0,7	2,5	-95,2
Àsia i Oceania	1.776,1	60,2	95,9	7.699,3
Total	2.948,4	100,0	30,9	474,9

Nota: Inversió bruta; operacions no ETVE.
Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

FIGURA 34. EVOLUCIÓ DE LA INVERSIÓ CATALANA A L'ESTRANGER PER QUINQUENNIS

Milions d'euros

Nota: inversió bruta; operacions no ETVE.
 Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

3.1. ALIMENTACIÓ (CCAE-10)

La crisi de la COVID va tenir un impacte negatiu sobre el sector més gran de la indústria catalana, l'alimentari, si bé no va ser tan greu com en el conjunt de la indústria atesa la naturalesa dels seus béns, molts d'ells de primera necessitat, i el creixement de les vendes a l'exterior, sobretot les de la indústria càrnia, i amb la Xina com a principal client. No obstant això, el tancament de la restauració i l'hostaleria pot explicar en bona mesura la disminució de la producció.

Dades estructurals del sector

El sector alimentari té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 13,1% del VAB industrial i el 17,8% de la facturació (4.377 i 26.156 milions d'euros, respectivament), una mica per sobre del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (11,6% i 15,7%) i molt per sobre que al conjunt de la Unió Europea (7,9% i 9,9%).

El sector ocupa 76.069 afiliats a la Seguretat Social, el 16% de la indústria, percentatge una mica per sota de l'espanyol (17,3%) i bastant per sobre del conjunt de la Unió Europea (12,4%).

Això el converteix en el sector més gran de la indústria catalana tant en termes de VAB com d'ocupació, dins d'una classificació de 21 agrupacions. Si s'ajunta amb el de les begudes, arriba a tenir un pes del 15,1% del VAB industrial i del 17,9% de l'ocupació.

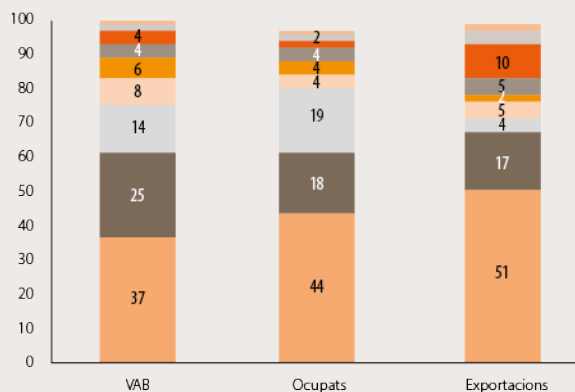
L'activitat a Catalunya és encapçalada per les indústries càrnies. El seu pes específic dins el conjunt del sector se situa a l'entorn del 37% en termes de VAB i del 44% en ocupació. A més, Catalunya és capdavantera en aquest segment al conjunt de l'Estat espanyol. Si a aquesta activitat, s'hi afegeix la de l'alimentació animal, amb la qual està estretament relacionada, entre totes dues sumen pràcticament la meitat del sector alimentari català. Segueixen, per ordre d'importància, els altres productes alimentaris –sucre, cacau, cafè, condiments, plats preparats, alimentació infantil i preparats dietètics–, amb el 25% del VAB i el 18% de l'ocupació; la fleca, amb el 14% del VAB i el 19% de l'ocupació, i els productes lactis, amb el 6% i el 4%, respectivament; la resta de subsectors tenen un pes inferior al 5% en termes de VAB.

A més, el sector alimentari català té un pes important sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa gairebé el 25% del VAB i de la facturació i el 20% dels afiliats. Dins

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	26.156,3	17,8	24,8	105.514,3	15,7
VAB cf (MEUR)	4.376,5	13,1	24,7	17.753,0	11,6
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	76.069	16,0	19,8	384.634	17,3
Exportacions (MEUR)	8.942,3	14,1	30,0	29.843,2	12,6
Empreses amb assalariats	2.481	10,6	12,3	20.196	16,1

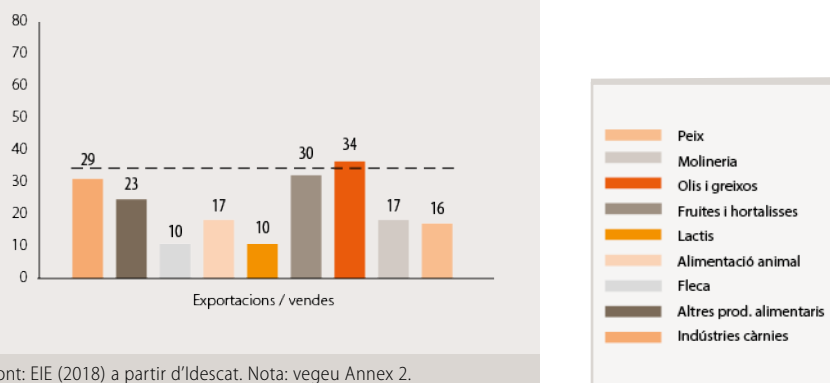
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 1.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 1.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

la Unió Europea, Alemanya és el principal productor alimentari (21,7%) i el segueixen, en ordre d'importància, França (20%) i Itàlia (12,5%), mentre que Espanya suposa el 9,6% i ocupa la quarta posició.

El sector alimentari a Catalunya no és massa exportador (24% de les vendes vers

el 34% per al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat espanyol són molt importants (76%). La intensitat exportadora és una mica més elevada en el subsector de l'oli i els greixos (34%). Les empreses catalanes concentren el 30% de les exportacions espanyoles de l'alimentació.

FIGURA 1.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

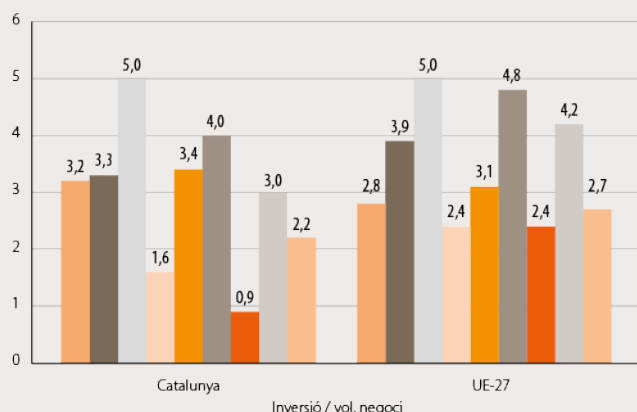
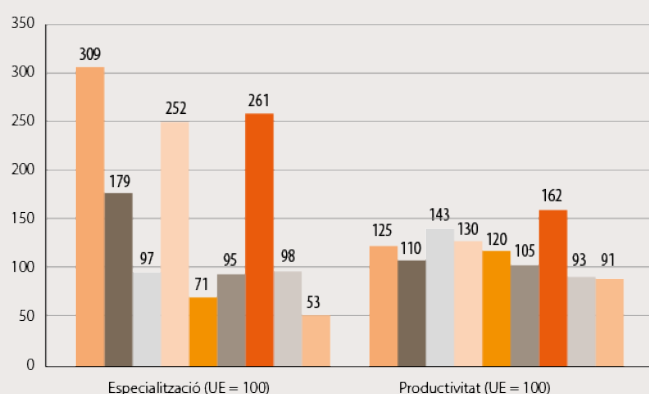

FIGURA 1.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

El sector alimentari català va **invertir** 762 milions d'euros en actius materials el 2018, el 2,9% de la facturació, xifra inferior a la mitjana de la indústria, així com també inferior a la del conjunt de l'Estat (3,4%) i la Unió Europea (3,5%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el de la fleca, el qual va invertir el 5% de la seva facturació, igual que al conjunt de la Unió Europea; i el segon més inversor fou el de la preparació i conservació de fruites i hortalisses, amb un 4% (4,8% al conjunt de la Unió Europea).

Els canvis en les preferències alimentàries dels consumidors han provocat l'aparició de nous productes al mercat. Les **innovacions de producte** s'orienten a: oferir una major varietat, millor qualitat, introduir envasos amb formats més pràctics, generar productes de conveniència (aquells de preparació i consum fàcils, com els plats precuinats i productes de quarta o cinquena gamma), aliments funcionals (els que

aporten una millora de la salut), aliments ecològics i productes indulgents (aquells que ens aporten plaer).

A banda de les innovacions en producte, cal afegir que el sector també està apostant per les innovacions en els **processos productius**, l'objectiu de les quals és augmentar la productivitat i per tant millorar el posicionament de l'empresa en el mercat. Bàsicament, les principals millores tracten de: disminuir els costos a partir de la reducció d'envasos, augmentar l'eficiència energètica, millorar el sistema logístic i els controls de qualitat, així com incorporar noves tecnologies en els processos de producció.

La despesa en **innovació** al sector alimentari (incloent begudes) va ser de 352,2 MEUR el 2018, xifra que suposa l'1,2% de la xifra de negoci, la meitat que per a la mitjana de la indústria, però superior que

al conjunt de l'Estat (0,9%). Amb un 22,1% del VAB espanyol, les empreses catalanes d'alimentació i begudes concentren el 23,6% de la despesa interna en R+D (uns 61 MEUR) i el 25,4% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 873 persones equivalents a jornada completa).

Atès l'ecosistema innovador de Catalunya, la indústria alimentària i de les begudes es pot beneficiar de les oportunitats derivades de noves tecnologies entre les quals destaca la Impressió 3D (menjars impresos), Internet de les coses (gestió de la cadena de fred), la intel·ligència artificial (gestió de magatzems intel·ligents) i el *blockchain* (seguretat alimentària) (PRODECA).

Catalunya presenta una elevada **especialització** respecte a la Unió Europea, especialment en els subsectors carni, el d'olis i greixos i el d'alimentació animal. En conjunt, el sector alimentari pesa un 65% més a casa nostra.

Aquest sector mostra una **productivitat** inferior que el conjunt de la indústria, tant a Catalunya com a les dues zones de referència. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa alimentària és de 52.507 euros. Així, el sector alimentari català és un 11,7% més productiu que l'espanyol i un 26,4% més que l'europeu. Els subsectors d'olis i greixos i de fleca són els que presenten un major diferencial de productivitat respecte a la mitjana de la Unió Europea (un 62% i un 43% superior). El més important a Catalunya, el carni, és un 25% més productiu que a la Unió Europea.

Pel que fa seu al **teixit empresarial**, la indústria alimentària catalana està formada per 2.481 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 12,3% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (20.196).

Les empreses que pertanyen a la primera transformació (indústries càrnies, la conservació de peix i hortalisses, la fabricació d'olis i greixos, les indústries làcties i l'alimentació animal) es caracteritzen per trobar-se a prop dels recursos agrícoles, ramaders o pesquers que utilitzen i tenir una dimensió excessivament petita. Les empreses que pertanyen a la segona transformació (la molinaria, els productes de fleca, la fabricació de sucre, xocolata, cafè i productes de confiteria, plats precuinats, etc.) estan força més concentrades i ubicades en conglomerats industrials. Aquesta estructura empresarial permet accedir més fàcilment als canals de distribució internacionals. Les empreses estan aconseguint millorar la seva competitivitat i la penetració en el mercat

a partir de la integració vertical (aliances i acords amb proveïdors i clients) i horitzontal (amb altres empreses del sector).

Una altra de les característiques del sector alimentari és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. Un establiment té una dimensió mitjana de 24 ocupats, molt superior a la dels espanyols i europeus (14 i 13 ocupats). Els establiments més grans són els del subsector carni. Aquesta característica també queda reflectida en el nombre d'empreses de gran dimensió que integren el sector alimentari: el 2,1% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 51 de les 204 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 25%).

Evolució l'any 2020

Els productes alimentaris a les economies avançades es caracteritzen per la seva baixa elasticitat-renda de la demanda. Com a conseqüència, davant d'un augment (disminució) de la renda, la seva demanda augmenta (disminueix) menys que proporcionalment. Això és degut al fet que els productes alimentaris tradicionals són considerats béns de primera necessitat, segons els estàndards de vida occidental i, per tant, la quantitat consumida és la mateixa, independentment de si la situació econòmica del país millora o empitjora. Una tendència a tenir en compte és la preferència dels consumidors cap als productes de marca blanca, ja que s'ajusten millor al seu poder adquisitiu i, per tant, la demanda agregada en l'alimentació es manté.

Als països desenvolupats, la indústria de l'alimentació i les begudes és un sector madur i la demanda es troba estancada, ja que les necessitats bàsiques estan cobertes i existeix certa tendència a disminuir el consum d'aliments per ajustar-lo a la vida sedentària. Tot i l'estancament en la despesa, existeixen canvis externs que estan provocant variacions. En primer lloc, el fenomen de la globalització ha permès ampliar les varietats culinàries. A més, ha augmentat la preocupació per augmentar la qualitat de l'alimentació com a font de millora de la salut com, per exemple, amb l'auge de l'alimentació ecològica. Finalment, les noves pautes de consum, amb un major temps fora de casa, han causat un augment en el canal de l'hostaleria, la restauració i el càtering.

Igual que a les dues zones de referència, a Catalunya la **producció** alimentària va disminuir l'any 2020. A casa nostra, el volum de producció es va reduir un 4,6%, després de l'1,6% de l'any anterior. La producció alimentària espanyola va disminuir un 4,8% el 2020, després de sis anys de creixement.

Al conjunt de la Unió Europea, la producció va reduir-se un 2,2%, fet que no havia succeït en l'última dècada. En aquests anys, la producció catalana ha crescut un 4,6% acumulat, magnitud molt similar a l'europea (5%), mentre que l'espanyola s'ha pràcticament mantingut.

El sector alimentari va mostrar un comportament menys negatiu que el conjunt de la indústria l'any 2020, ja que, en tractar-se en bona mesura de béns de primera necessitat, va suportar millor la crisi originada per la pandèmia. En la majoria d'anys, l'alimentari va tenir un comportament més positiu que el conjunt de la indústria.

Les empreses més afectades per la crisi de la COVID van ser aquelles més estretament relacionades amb el canal HORECA, mentre que aquelles més relacionades amb el consum domèstic van resistir millor, especialment els productors que es van adaptar al nou model de consum de productes alimentaris amb formats adequats per al consum a casa. Tanmateix, això no es pot apreciar amb la classificació estadística disponible, de manera que la major part dels subsectors varen mostrar aquest comportament a la baixa el 2020 i la reducció més important tingué lloc en la fleca i la preparació i conservació de fruites i hortalisses, amb caigudes de la producció al voltant del 20%, seguides dels productes lactis (-11,7%). En un ordre de magnitud més moderat, les indústries càrnies i el peix també van disminuir la producció (-2,4% i -1,9%). En l'extrem oposat, l'alimentació animal va augmentar un 4%, els olis i greixos, un 1,9% i els altres productes alimentaris, un 1,5%. La comparativa amb Espanya i la Unió Europea, pel que fa als tres principals subsectors, posa de manifest que la producció càrnia i la fleca també hi van disminuir, igual que a casa nostra, així com també els altres productes alimentaris, que a Catalunya van augmentar la producció.

Com a resultat del retrocés de la producció, es va perdre un 1% de l'**ocupació** al sector alimentari català (unes 800 treballadors afiliats a la Seguretat Social), després d'un alentiment en la creació d'ocupació el 2019 i d'un quinquenni molt favorable. Al conjunt d'Espanya, la reducció en l'any de la COVID va ser del 0,7% i el pes de Catalunya en l'ocupació del sector alimentari estatal es va mantenir en el 19,8%. La xifra d'ocupats continua sent una de les més elevades de la sèrie històrica atès que supera en un 16% la xifra que hi havia fa una dècada i ha crescut per sobre del volum de producció.

Els **preus** de producció del sector alimentari van registrar un increment tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya i la Unió Europea, però de mode més intens en el primer cas (del 2,7%, 1,3% i 1,2% respectivament), fet que ja es va produir el 2019. En l'última dècada, els preus de l'ali-

mentació han augmentat una mica més a casa nostra (9,5%) que a Espanya (8,3%) i a la Unió Europea (8,7%), fet que suposa una certa pèrdua de competitivitat respecte als productors espanyols i europeus.

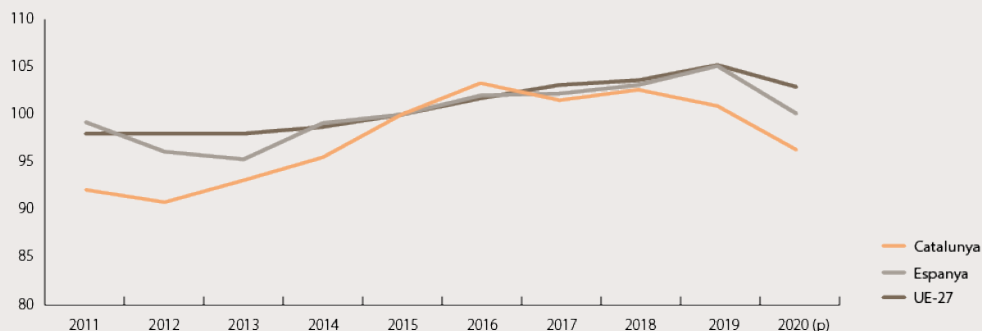
L'increment dels preus de producció a Catalunya ha estat generalitzat l'any 2020, però especialment important al subsector carni, que és el que té més pes, amb un augment del 3,8%, però també a la preparació de fruites i hortalisses, el peix, olis i greixos i l'alimentació animal, amb increments d'entre el 2,3% i el 2,8%. A les dues economies de referència, aquests subsectors han tingut canvis del mateix signe (excepte la fabricació d'olis i greixos al conjunt de l'Estat).

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de productes alimentaris van créixer un 8,7% l'any 2020, mentre que les **importacions** van disminuir un 3,6%. En l'última dècada, les exportacions de productes alimentaris han anat clarament a l'alça, amb l'única excepció del 2018. Aquest sector ha augmentat el saldo positiu de la balança comercial al llarg de tot el període gràcies al major increment de les exportacions enfront de les importacions. Així, el 2011 el valor de les exportacions era un 10,8% superior al de les importacions i al 2019, un 40%. Amb el comportament tan dispar de les compres i les vendes a l'exterior durant l'any 2020, les vendes van arribar a ser un 57% superiors a les compres. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar en el mateix sentit (5,6% i -4,9%, respectivament). D'aquesta manera, Catalunya va augmentar el seu pes dins del conjunt d'Espanya tant pel que fa a les exportacions com a les importacions.

El fort increment de les exportacions l'any 2020 va ser conseqüència sobretot del comportament del subsector carni, amb un augment del 13,5% i amb un pes molt important dins de la indústria alimentària, com també l'alimentació animal, amb un increment del 31,3%; si bé aquest darrer subsector també destaca per un increment espectacular de les importacions (45,3%). Per contra, els productes de fleca, el peix i les fruites i hortalisses van disminuir les vendes a l'estranger.

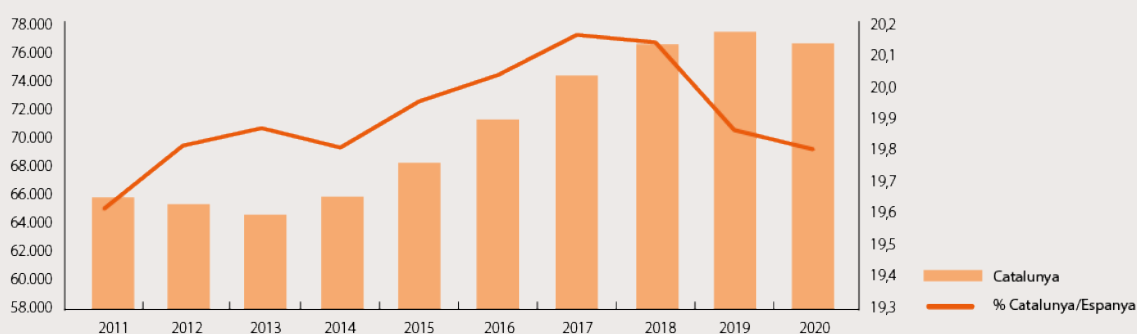
El principal **mercat exterior** per als productes alimentaris catalans continuà sent la Unió Europea, la qual suposà el 52% del total d'exportacions l'any 2020. Dins d'Europa, França (17,4%), Itàlia (7,9%), Portugal (5,4%), el Regne Unit (4,6%) i Alemanya (4,4%) foren els cinc països més destacats. Cal posar de relleu que el 26,3% de les exportacions anaren destinades a països asiàtics, entre els quals destacà la Xina (18,8%) i el Japó (3,2%). D'aquests mercats, el que va registrar l'augment més important l'any 2020 fou la Xina (115%), com a conseqüència, en bona mesura, del bon

FIGURA 1.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

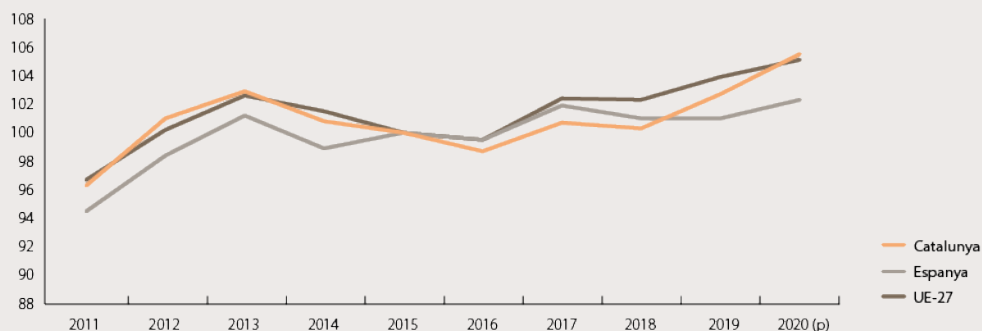
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 1.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

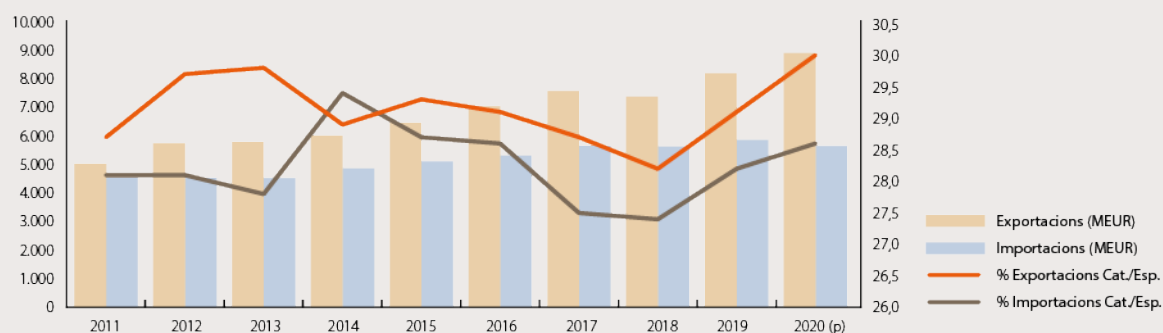
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 1.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

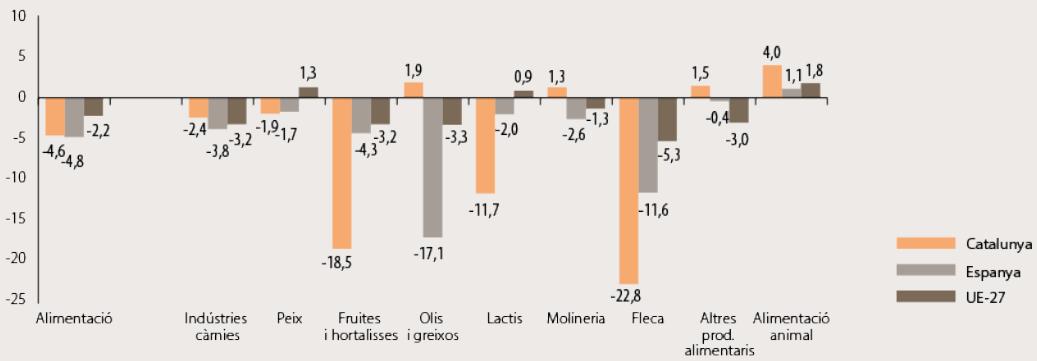
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 1.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

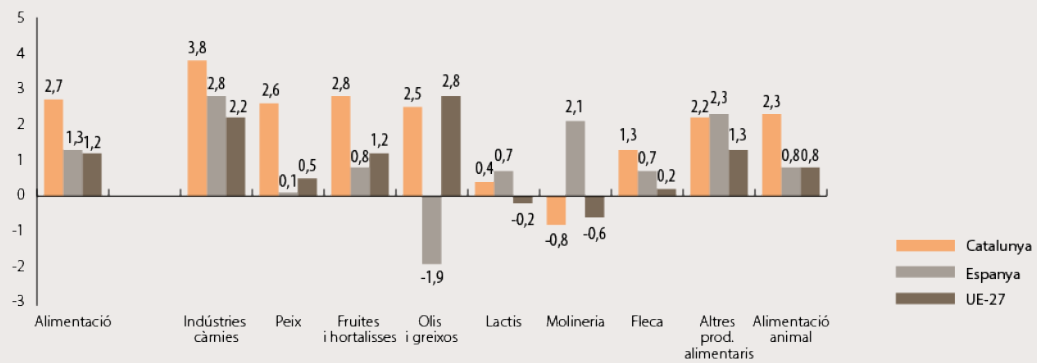
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 1.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

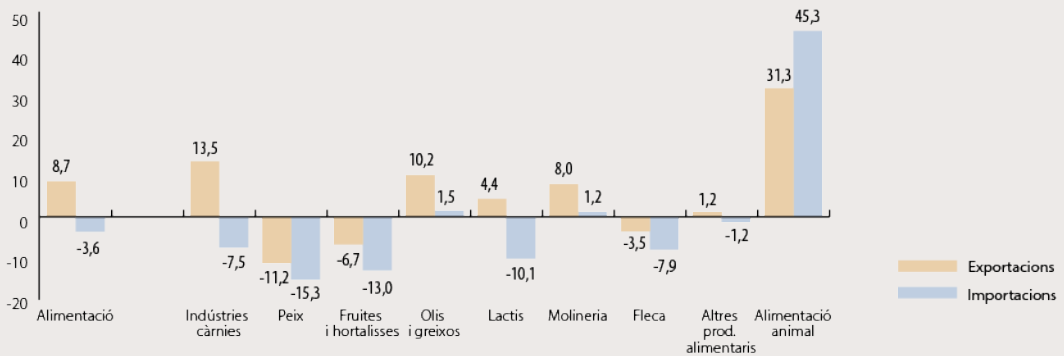
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 1.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 1.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

comportament del sector carni, que passà a convertir-se en el primer destí de les exportacions catalanes de productes alimentaris. Així, les exportacions càrnies van augmentar des dels 748 milions d'euros el 2019 als 1.638 milions d'euros el 2020, en bona part com a conseqüència de la pesta

porcina que ha afectat els països asiàtics. Mentrestant, les vendes a França i el Regne Unit van augmentar de forma molt més modesta (1,0% i 1,2%, respectivament) i les exportacions a Itàlia, Portugal i Alemanya van disminuir (6,1%, 4,7% i 2,9%, respectivament).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ (alimentació): <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/alimentacio/>
- ACCIÓ (gourmet): <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/alimentacio-especialitzada/>
- Clúster Foodservice: <https://www.clusterfoodservice.org/>
- Catalonia Gourmet: <https://cataloniagourmet.cat/>
- Clúster carni porcí: <https://www.innovacc.cat/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/food_en
- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació: <http://agricultura.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/>
- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació: <https://govern.cat/govern/docs/2020/11/11/14/14/2e8ad0fc-83a7-4ce2-a8ce-27a03561705b.pdf>
- FCAC - Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya: <https://www.cooperativesagraries.cat/>
- FIAB - Federación Española de Industrias de Alimentación y Bebidas: http://fiab.es/es/archivos/documentos/INFECO_2019.pdf
- Llibre blanc del sector del peix: https://drive.google.com/file/d/1adMXn9z-6GzuoY7ZZ__ODVPVCFRmsh_M/view

3.2. BEGUDES (CCAE-11)

L'impacte de la crisi va ser més intens al sector de begudes que no pas a l'alimentari, segurament per la seva estreta relació amb la restauració i l'hostaleria, que van patir tancaments com a conseqüència de les mesures anti-COVID. Les exportacions, i sobretot les importacions, també van caure; no obstant això, el principal mercat per a les begudes catalanes, el britànic, va créixer, malgrat el brexit.

Dades estructurals del sector

El sector de la fabricació de begudes té un pes relativament modest dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,0% del **VAB** industrial i el 2,1% de la **facturació** (674 milions d'euros i 3.151 milions d'euros, respectivament). No obstant això, si s'ajunta amb el de l'alimentació, junts conformen el sector més important de la indústria catalana. Al conjunt de l'Estat espanyol té més pes que no pas a Catalunya (el 3,3% i el 3,0%, respectivament), mentre que a la Unió Europea és inferior (1,7% i 1,6%).

Les begudes donen **ocupació** a 9.013 afiliats a la Seguretat Social, l'1,9% de la indústria, percentatge que és també inferior que a Espanya (2,1%). En canvi, al conjunt de la Unió Europea, els ocupats suposen només l'1,3% del total de la indústria.

Aquest sector inclou dos segments clarament diferenciats: d'una banda, la destil·lació, rectificació i mescla de begudes alcohòliques, l'elaboració de vins, cervesa, malta, sidra i altres begudes fermentades a partir de fruites i l'elaboració d'altres begudes no destil·lades, procedents de la fermentació; de l'altra, la producció d'aigües embotellades i altres begudes no alcohòliques (amb i sense greixos lactis). Tres quartes parts del subsector corresponen a begudes alcohòliques i la resta, a begudes analcohòliques.¹

Així doncs, Catalunya té un pes petit sobre el conjunt de l'Estat, un 13,2% en termes de VAB i un 15,5% en termes de facturació. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal productor de begudes (19,3% del VAB de la Unió Europea) seguida a poca distància de França (18,6%). El tercer lloc és per a Espanya, amb un 13,2% del VAB europeu en aquest sector.

¹ L'any 2018 les dades del sector de les begudes de l'EIE inclouen també el del Tabac (CCAE-12), que no es pot desagregar per secret estadístic. Com que en el cas de Catalunya es tracta de quantitats molt minses, es fa referència únicament al sector de les begudes.

FIGURA 2.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	3.151,6	2,1	15,5	20.327,5	3,0
VAB cf (MEUR)	674,3	2,0	13,2	5.122,7	3,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	9.014	1,9	19,1	47.206	2,1
Exportacions (MEUR)	830,0	1,3	20,2	4.099,7	1,7
Empreses amb assalariats	525	2,2	14,0	3.745	3,0

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

El sector de les begudes català té una intensitat exportadora més aviat baixa, ja que només el 21% de les seves vendes tenen lloc a l'estranger, molt per sota del 34% en el conjunt de la indústria. De manera que el seu principal mercat és l'espanyol (79%). Les **exportacions** catalanes suposen el 20,2% de les espanyoles.

Aquest sector va **invertir** 130 milions d'euros en actius materials el 2018, el 4,1% de la facturació, xifra elevada en relació amb la mitjana de la indústria, però per sota de la mitjana de l'Estat (5,5%) i la Unió Europea (5,2%).

Catalunya presenta una elevada **especialització** en la fabricació de begudes respecte a la Unió Europea, ja que aquest sector pesa un 19% més a casa nostra.

A Catalunya, la fabricació de begudes mostra una **productivitat** molt similar a la del conjunt de sectors industrials, mentre que al conjunt de l'Estat i la Unió Europea és força més elevada que la mitjana. Concretament, la productivitat mitjana per treballador i any és de 67.835 euros. Aquesta xifra és un 24,7% inferior a l'espanyola i un 21,3% inferior a la de la UE-27.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector de la fabricació de begudes català està format per 525 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 14% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (3.745).

Una altra de les característiques del sector de les begudes és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments és de 12 ocupats, superior a la dels espanyols (10), però similar a la dels europeus (12). Aquesta característica també queda reflectida en l'elevat nombre d'empreses grans que integren el sector. A Catalunya s'hi localitzen 8 de les 25 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya, és a dir, el 32%.

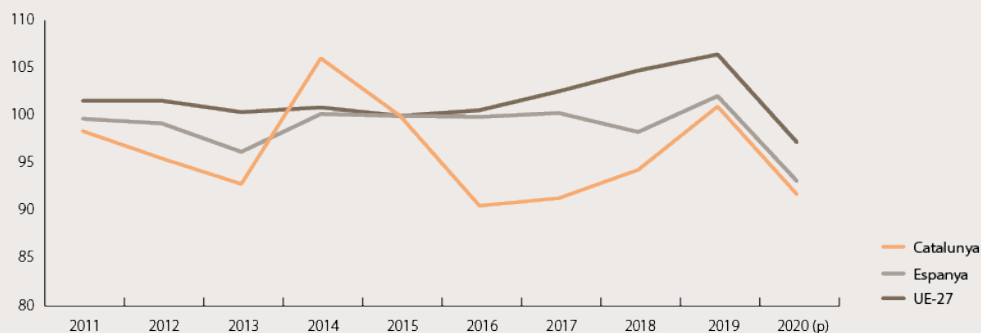
Evolució l'any 2020

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència s'observa una notable caiguda de la **producció** l'any 2020, si bé una mica més intensa en el cas català. A casa nostra, el volum de producció de begudes va disminuir un 9,2%, cosa que contrasta amb el dinamisme que va tenir el sector l'any 2019 (+7,1%) i amb la recuperació del període 2017-2019. Al conjunt d'Espanya, la producció va caure un 8,8% i a la Unió Europea, un 8,7%, trencant així amb un període de quatre anys de creixement. Aquesta disminució dràstica de la producció és atribuïble, en bona mesura, a la reducció de les vendes al canal HORECA derivades del tancament de l'hoteleria com a conseqüència de les mesures anti-COVID.

Es pot dir que aquest sector es va ressentir de la crisi en una magnitud similar a la del conjunt de la indústria, tot i que, en general, la fabricació de begudes sol mostrar unes oscil·lacions de la producció molt més acusades al llarg del cicle. Així, en l'última dècada la producció catalana ha disminuït un 6,8% (6,6% a Espanya i 4,3% a la Unió Europea).

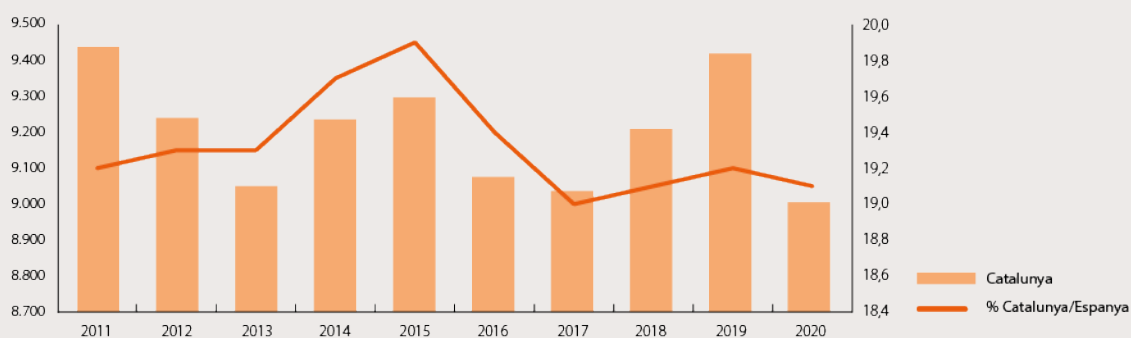
D'acord amb la caiguda de la producció, l'afiliació a la Seguretat Social va disminuir també (4,5%, és a dir, unes 400 persones), tot i que en menor mesura, com a conseqüència dels ERTO per evitar una major destrucció d'ocupació. Aquesta reducció tingué lloc després de dos anys de creixement de la producció, si bé val a dir que, més enllà de les oscil·lacions de l'ocupació, que han anat paral·leles a les de la producció, els nivells **d'ocupació** en el sector de les begudes són un 4,7% inferiors als de fa 10 anys. Al conjunt d'Espanya, els afiliats també van disminuir, però una mica menys que a Catalunya (4,1%). Com a resultat d'això, el pes de Catalunya en el sector de begudes estatal va mantenir-se pràcticament estable en un 19,1%.

FIGURA 2.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

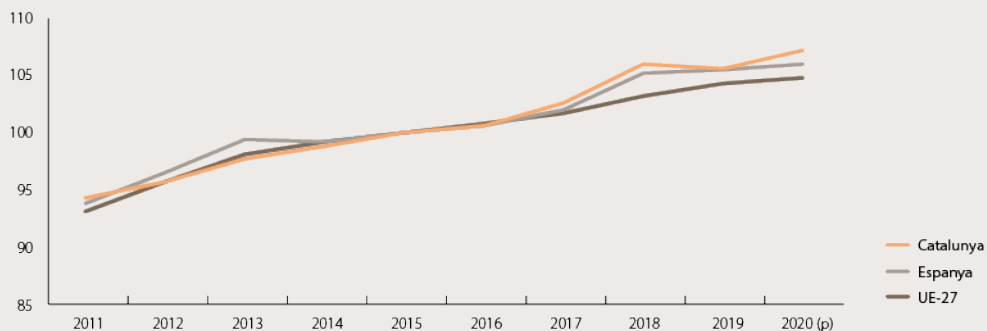
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 2.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

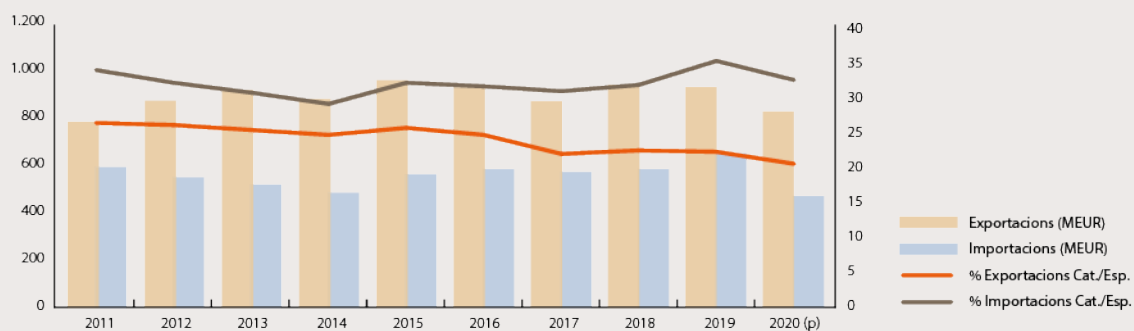
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 2.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 2.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

Els **preus** de producció van registrar un increment, tant a Catalunya (1,5%) com al conjunt d'Espanya i la Unió Europea (0,5% en els dos casos). Aquesta pujada està en consonància amb l'evolució dels últims 10 anys, en què els preus han crescut un 13,7% acumulat a Catalunya, una mica per sobre d'Espanya (13%) i la Unió Europea (12,6%), fet que suposa una lleu pèrdua de competitivitat respecte als altres productors europeus.

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de begudes van disminuir un 11,1% en valor l'any 2020 i les **importacions**, un 27,6%, com a conseqüència dels tancaments de l'hoteleria, si bé l'any 2019 ja es va observar una certa disminució de les vendes a l'exterior. En els últims 10 anys, el comerç exterior de begudes ha mostrat oscil·lacions, si bé hi ha hagut una tendència de les exportacions a l'alça. Així, el sector ha tingut un saldo comercial positiu bastant important al llarg de tot el període, especialment el 2020. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van veure's també afectats per la crisi i van disminuir un 3,7% i un 21,5%, respectivament. D'aquesta manera, Catalunya va reduir el seu pes dins del conjunt de l'Estat.

El principal **mercat exterior** per a les begudes catalanes és Europa, que suposà més de dos terços del total d'exportacions l'any 2020 (un 47% correspon a la Unió Europea i un 21%, a altres països europeus). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren el Regne Unit (12,5%), Alemanya (10,3%), França (7,5%), Bèlgica (7,1%) i els Països Baixos (4,5%). Cal posar de relleu també que el 18% de les exportacions anaren destinades a països ameri-

cans, entre els quals destaquen els Estats Units (7,4%) i Mèxic (3,9%), i un 10,3% va anar a països asiàtics, especialment el Japó (4,7%). El Regne Unit i els Països Baixos són els únics mercats que van créixer (22,3% i 8,0%, respectivament), mentre que els altres mercats principals van patir retrocessos: l'alemany (15,5%), el francès (7,5%), l'estatunidenc (21%), el belga (13,1%), el japonès (11,9%) i el mexicà (29%).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/vins-caves/>
- Clúster vitivinícola: <https://innovi.cat/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/food_en
- Consell Regulador del Cava: <https://www.cava.wine/ca/el-consell-regulador-cava/la-denominacio-d-origen-cava/estadistiques/>
- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació: <http://agricultura.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/>
- FEBE - Federación Española de Bebidas Espirituosas: <https://www.espirituosos.es/El-sector-en-cifras/Datos-de-interes/>

3.3. TÈXTIL (CCAE-13)

Com a conseqüència de la crisi econòmica generalitzada, la producció tèxtil catalana va disminuir l'any 2020, si bé ja acumulava dos anys de descensos. Les exportacions van disminuir a un ritme encara més intens, de manera que no van poder contribuir a pal·liar els efectes de la crisi al mercat interior. Tant la filatura com l'acabament de teixits i els altres productes tèxtils van mostrar l'esmentat comportament.

Dades estructurals del sector

El sector tèxtil va ser el motor de la industrialització a Catalunya i va mantenir el seu paper hegemònic fins als anys setanta del segle xx. Després, va experimentar una important reconversió per tal d'adaptar-se al nou entorn internacional caracteritzat per la irrupció dels països emergents i la creixent globalització de les activitats.

La indústria tèxtil catalana manté tota la cadena productiva, des dels filats fins als productes confeccionats, a més d'importants serveis industrials, amb un fort creixement en l'actualitat, com són el disseny, la gestió del subministrament, la logística o la distribució (a l'engròs i minorista), a més de comptar amb proveïdors especialitzats, com els de tecnologia tèxtil, centres tecnològics i laboratoris, productes químics específics, etc. En aquest capítol de l'Informe anual, s'aborden les activitats de filatura fins a l'acabament de teixits, que és el que s'entén per sector tèxtil, pròpiament dit, mentre que en el següent capítol es tracten les activitats de confecció.

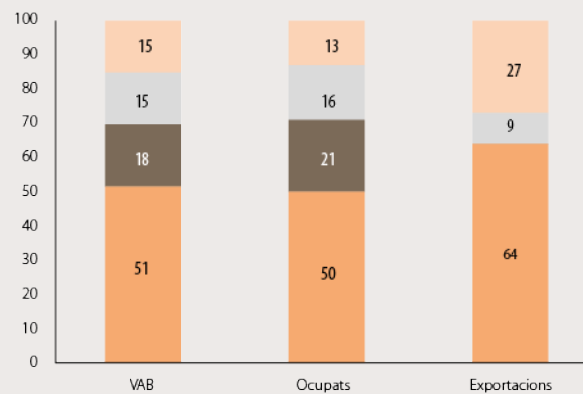
La filatura comprèn les activitats dedicades a transformar les fibres tèxtils en filats. Segons la tecnologia i el tipus de fibra, es pot distingir entre la filatura de tipus cotóner i la de tipus llaner, encara que moltes vegades aquestes fibres s'utilitzen barrejades amb les d'origen químic (les quals s'analitzen en el capítol del sector químic). Els principals clients són els fabricants de teixits. El tissatge o fabricació de teixits comprèn les operacions d'elaboració de teixits a partir de fils i filats que s'entrecreuen en el teler per a l'obtenció d'una superfície plana (teixits a la plana o convencionals). També s'inclouen els teixits fets amb la tecnologia del gènere de punt basada en l'enllaçament d'un filat amb si mateix o per un conjunt de fils. El subsector dels acabaments de teixits realitza operacions sobre productes tèxtils, bàsicament filats, teixits i peces confeccionades, per tal de millorar-ne les qualitats, el color o l'aspecte per mitjà del blanqueig, la tintura, els acabaments (físics i químics) i

FIGURA 3.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	2.861,0	1,9	47,1	6.069,4	0,9
VAB cf (MEUR)	787,6	2,4	45,7	1.723,8	1,1
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	17.543	3,7	38,3	45.818	2,1
Exportacions (MEUR)	1.383,4	2,2	41,2	3.360,3	1,4
Empreses amb assalariats	1.087	4,6	29,9	3.633	2,9

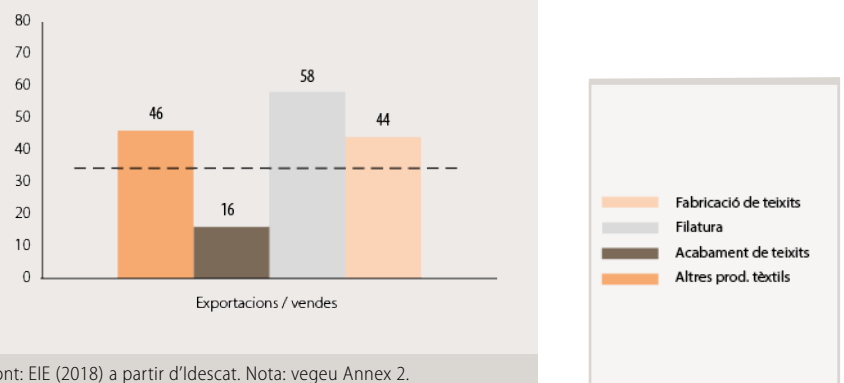
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 3.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 3.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

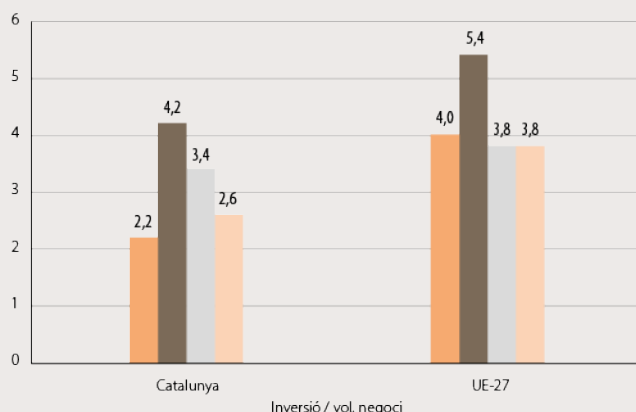
també l'estampació. Finalment, s'inclouen també en aquest capítol les "altres manufactures tèxtils", les quals comprenen altres productes molt variats i entre els quals predominen sobretot els dedicats a l'automoció, però també la roba per a la llar.

El sector tèxtil té un pes relativament modest dins l'economia catalana, ja que aporta el

2,4% del VAB industrial i l'1,9% de la facturació (787 milions d'euros i 2.861 milions d'euros, respectivament). Tot i les seves reduïdes dimensions a Catalunya, pesa més del doble que al conjunt de l'Estat espanyol (1,1% i 0,9%) i de la Unió Europea (0,9% i 0,8%).

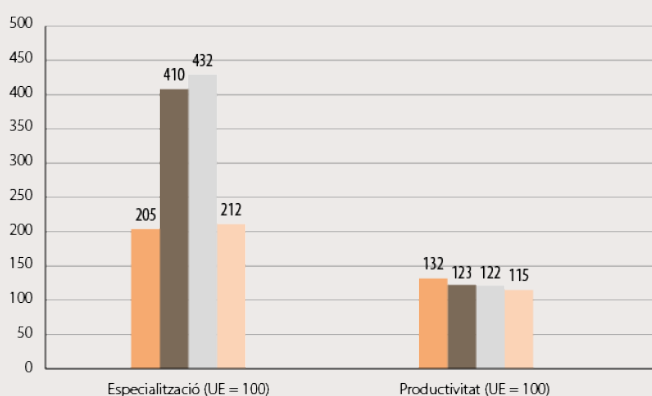
El tèxtil ocupa 17.543 afiliats a la Seguretat Social, el 3,7% de la indústria, percentatge

FIGURA 3.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 3.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

que és també molt més elevat que a Espanya i la Unió Europea (2,1% dels afiliats i 1,7% dels ocupats, respectivament).

L'activitat tèxtil a Catalunya és encapçalada pels altres productes tèxtils (*packaging*, automoció, salut, tela sense teixir, cintes, articles de passamaneria i altres), amb un pes específic dins el conjunt del sector que se situa a l'entorn del 50% en termes de VAB i d'ocupació. Els altres tres subsectors tenen una dimensió similar en termes de VAB: 18% l'acabament de teixits i 15% tant la filatura com la fabricació de teixits. En termes d'ocupació, les distàncies entre aquests tres s'eixamplen una mica: l'acabament suposa el 21% de l'ocupació; la filatura, el 16%, i la fabricació de teixits, el 13%.

Malgrat ser un sector de dimensions més aviat reduïdes a casa nostra, el tèxtil català té un pes molt important respecte al conjunt d'Espanya, ja que representa gairebé

el 46% del VAB, el 47% de la facturació i el 38% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Itàlia és el principal productor tèxtil (28,8% del VAB) i el segueixen, en ordre d'importància, Alemanya (19,2%) i França (8,8%). Espanya ocupa la quarta posició, amb el 7,9%. En els darrers anys, el sector tèxtil europeu ha continuat la seva reconversió cap a activitats de major valor afegit, entre les quals destaca l'esforç en innovació tecnològica, el qual l'ha situat al capdavant en l'apartat dels tèxtils tècnics aplicats a nombrosos usos en el camp de la sanitat, de la protecció personal, de la construcció, etc.

El tèxtil a Catalunya és força exportador (44% de les vendes vers el 34% per al conjunt de la indústria). La filatura és l'activitat amb més intensitat exportadora (58% de les vendes), mentre que l'acabament de teixits es comercialitza quasi totalment a l'Estat (84%). La importància del tèxtil català es confirma en el fet que les empreses

catalanes concentren el 41% de les **exportacions** espanyoles.

El sector tèxtil català va **invertir** 77.411 milions d'euros en actius materials el 2018, el 2,7% de la facturació, xifra inferior a la mitjana de la indústria, així com també inferior a la del conjunt de l'Estat (3,0%) i la Unió Europea (4,1%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el de l'acabament de teixits, que va invertir el 4,2% de la seva facturació (5,4% al conjunt de la Unió Europea); i el segon més inversor fou el de la filatura, amb un 3,4% (3,8% al conjunt de la Unió Europea).

La despesa en **innovació** als sectors tèxtil, de la confecció i del cuir i calçat va ser de 83,2 milions d'euros conjuntament el 2018, xifra que suposa l'1,4% del volum de negoci total, una intensitat innovadora inferior a la mitjana de la indústria, però superior que al conjunt de l'Estat (1,1%). Amb el 31% del VAB espanyol, les empreses catalanes del tèxtil, confecció, cuir i calçat concentren el 69% de la despesa interna en R+D (uns 57 milions d'euros) i el 59% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 658 persones equivalents a jornada completa).

Catalunya presenta una molt elevada **especialització** respecte a la Unió Europea en tots els subsectors, sobretot en els de filatura i acabament de teixits. En conjunt, el sector tèxtil pesa 2,5 vegades més a casa nostra.

El tèxtil mostra una **productivitat** inferior que el conjunt de sectors industrials, fet que es produeix tant a Catalunya, com a Espanya i la Unió Europea. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa tèxtil és de 44.520 euros. Així, el tèxtil català és un 25% més productiu que l'europeu i un 19% més que l'espanyol. El subsector més important a Catalunya, el dels altres productes tèxtils, és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la Unió Europea (és un 32% més productiu).

La filatura és una activitat molt intensiva en capital i que exigeix una elevada utilització de les instal·lacions per tal d'assolir nivells elevats de productivitat. En la filatura, les matèries primeres (fibres tèxtils) són el principal rengló del cost industrial, ja que poden representar entre el 40% i el 50% del total.

La competitivitat dels teixidors o fabricants de teixits es fonamenta en la seva capacitat d'adaptació als requeriments del mercat, en especial respecte al disseny del producte (textures, fibres, colors, acabaments, etc.) i en una resposta ràpida i flexible a les

demandes de la seva clientela, en un marc d'elevada competència tenint en compte la important oferta existent a nivell internacional.

El subsector de l'acabament de teixits és un gran consumidor d'energia i aigua, ja que la majoria d'operacions industrials requereixen de calor, amb la qual cosa l'eficiència energètica és un dels seus factors competitiu, així com la necessitat de millorar els temps de les operacions per adaptar-se a les creixents exigències de la cadena productiva i logística.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria tèxtil catalana està formada per 1.087 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 29,9% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (3.633).

Les instal·lacions de filatura es troben situades bàsicament a les comarques centrals de Catalunya, filatura cotonera, i al Vallès Occidental, filatura llanera. Un altre nucli fabril destacat és la Garrotxa, on es localitzen filatures de tipus cotoner que utilitzen fibres reprocessades, és a dir, que provenen del reciclatge de peces de vestir o de teixits. Pel que fa a la fabricació de teixits, la distribució geogràfica dels establiments és molt variada, encara que es concentren al Vallès i les comarques centrals, com el Bages (tissatge a la plana), i al Maresme i l'Anoia (tissatge de punt).

Una altra de les característiques del sector tèxtil és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments, moltes d'elles, d'origen i gestió familiar, amb relació al conjunt de la indústria. Però, tot i així, els establiments catalans (10 ocupats) són més grans que els espanyols (7) i europeus (9). Aquesta característica també queda reflectida en el baix nombre d'empreses de més de 250 treballadors que integren el tèxtil: suposen només el 0,6% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 6 de les 11 empreses del sector amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya, és a dir, més de la meitat.

Evolució l'any 2020

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència s'observa que la producció va disminuir l'any 2020 com a conseqüència de l'impacte de la COVID, però això no fa més que sumar-se a les reduccions dels dos anys anteriors. A Catalunya, el volum de producció del sector tèxtil va disminuir un 11,5% el 2020, després de les reduccions del 7,7% i l'1,4% el 2019 i 2018. La producció tèxtil a Espanya va disminuir un 7,9% i al conjunt de la Unió Europea, un 11,4%.

El sector tèxtil va tenir un comportament més desfavorable que el conjunt de la

indústria catalana, la qual va retrocedir un 9,3%. Aquesta ha estat la tònica general en els últims 10 anys, amb l'excepció del 2015 i 2016. Així, al final d'aquest període, la producció tèxtil catalana era un 17,5% inferior que a l'inici (7,3% l'espanyola i 13,9% l'europea).

El descens del 2020 es va centrar en primer lloc en el subsector de l'acabament de teixits, el qual patí una caiguda del 27,1%, en consonància amb la reducció de la confecció (27,8%), a la qual està molt lligat; en segon lloc, en la filatura, on la producció va disminuir un 15,5% i, en tercer lloc, en els altres productes tèxtils, amb una reducció del 8,7%. A les dues zones de referència, aquests tres subsectors van mostrar un comportament anàleg, amb caigudes de la producció d'una intensitat similar a la de casa nostra. El menys afectat va ser el de fabricació de teixits, el qual va caure només un 1,9%. Val a dir que, al conjunt de l'Estat, va créixer la producció de teixits, mentre que al conjunt de la Unió Europea va caure dràsticament.

Com a resultat del retrocés de la producció, es va perdre **ocupació**. A Catalunya, els treballadors afiliats a la Seguretat Social van disminuir un 3,9% (unes 700 persones), fet que va contribuir a agreujar la pèrdua d'ocupació que ja s'havia produït el 2019 (1,4%). Al conjunt d'Espanya, l'ocupació va disminuir una mica menys (2,7%). En l'última dècada, el nombre d'afiliats a casa nostra ha disminuït un 11,2% acumulat, mentre que al conjunt de l'Estat ha crescut un 1,1%. Com a resultat d'aquest comportament dispar, el pes de l'ocupació de Catalunya respecte al conjunt de l'Estat ha disminuït de manera continuada al llarg dels últims 10 anys.

Els **preus** de producció del sector tèxtil van continuar la seva trajectòria ascendent dels últims 10 anys (amb l'excepció d'algun any) i van registrar un lleu increment (0,3%). En canvi, al conjunt d'Espanya i la Unió Europea, van disminuir suauement (-0,4% i -0,2%, respectivament). Al llarg dels últims 10 anys aquests increments s'han traduït en un increment del 2,2% a Catalunya i del 7,2% al conjunt de la Unió Europea, cosa que es tradueix en una millora relativa de competitivitat per part de Catalunya.

Les dades per subsectors mostren un increment de preus del 0,9% a la filatura i del 0,2% als altres productes tèxtils el 2020. En canvi, els preus de la fabricació i acabament dels teixits van mantenir-se pràcticament estables (-0,1%). Les dades a les dues zones de referència mostren una evolució força dispar.

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de productes tèxtils van caure un 16% en valor l'any 2020 i les **importacions**, un 6,5%. Entre el 2012 i el 2017, el comerç exterior de productes tèxtils va anar clarament a l'alça, si bé aquesta tendència quedà interrompuda l'any 2018 i les compres i vendes a l'estranger van disminuir aquests tres últims anys. L'any 2020, el valor de les exportacions va ser només un 3,5% superior al de fa una dècada i el valor de les importacions, un 7,3%. Així, el sector ha tingut un saldo comercial positiu al llarg de tot el període, si bé el 2020 el valor de les vendes a l'exterior va ser pràcticament igual al de les compres. Al conjunt de l'Estat, les exportacions van disminuir un 13,2%, mentre que les importacions, a diferència del que va passar a casa nostra, van créixer un 34,5%.

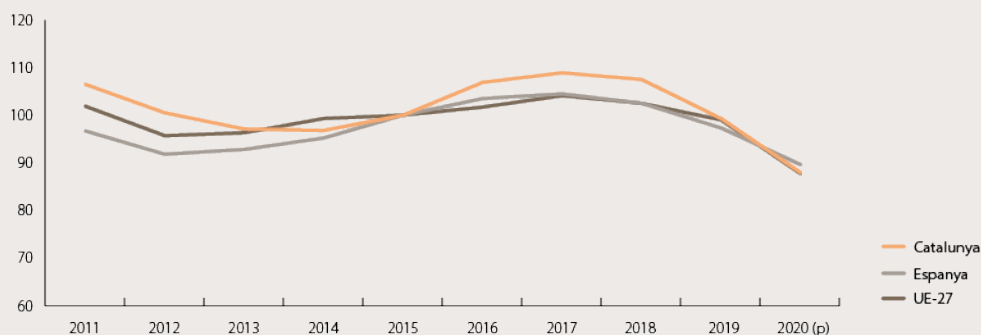
La reducció de les exportacions va ser conseqüència del comportament de tots els subsectors. El d'altres productes tèxtils, que és el de més pes, va disminuir les compres a l'exterior un 12,8%. La filatura i la fabricació de teixits també van veure fortament reduïdes tant les exportacions com les importacions, amb caigudes d'entre el 16% i el 29%.

El principal **mercat exterior** per als productes tèxtils catalans continuà sent la Unió Europea, la qual suposà el 64% del total d'exportacions l'any 2020. Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (16,7%), Alemanya (9,8%), Portugal (9,3%), Itàlia (8,4%) i el Regne Unit (4,9%). Cal posar de relleu també que el 14,5% de les exportacions anaren destinades a països del nord de l'Àfrica, entre els quals destaca el Marroc (12,5%). Tots aquests mercats van patir retrocessos: un 9,3% el francès, un 32% el marroquí, un 10% l'alemany, un 11,4% el portuguès, un 11,7% l'italià i un 20% el britànic.

Informació sectorial ampliada:

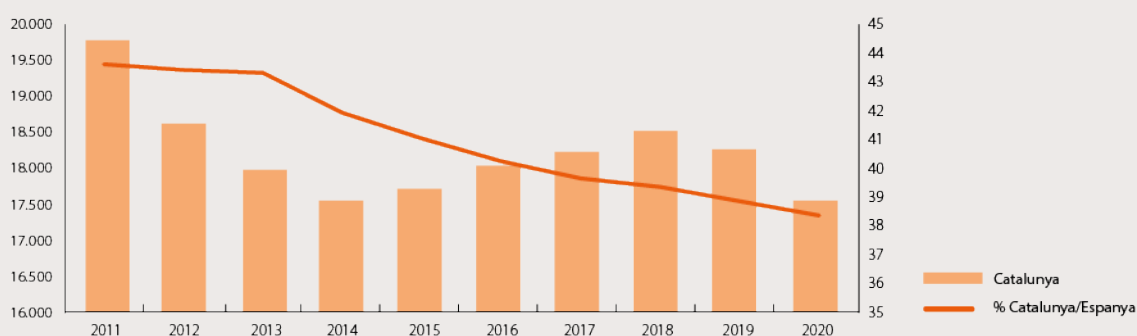
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/textil-moda/>
- CITYC - Centro de Información Textil y de la Confección: <http://consejointsertextil.com/informacion-estadistica-cityc/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion_en
- Euratex - The European Apparel and Textile Confederation: <https://euratex.eu/>

FIGURA 3.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

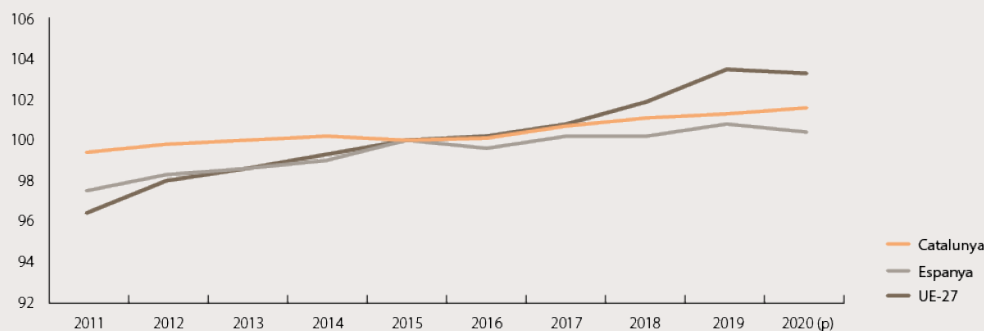
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 3.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

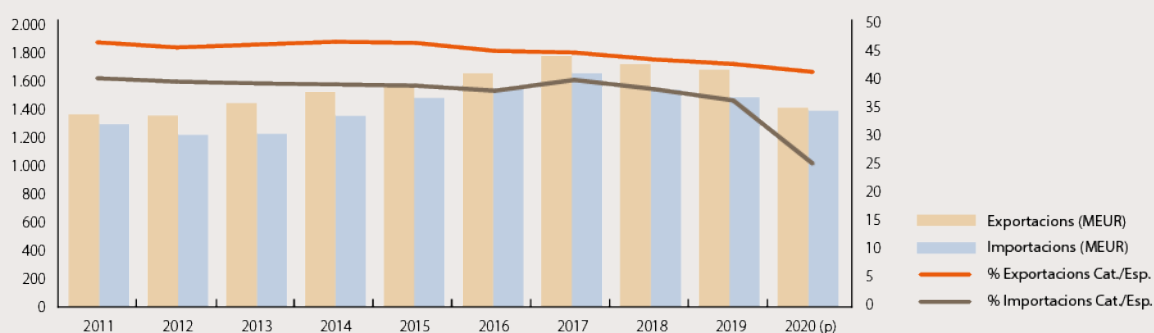
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 3.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

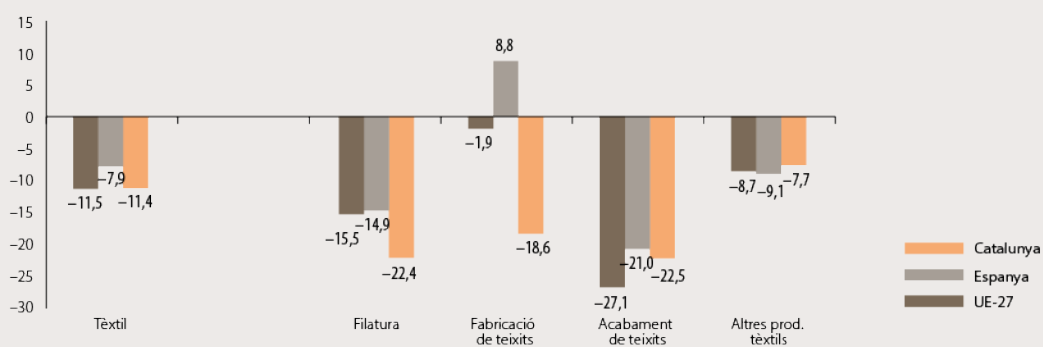
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 3.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

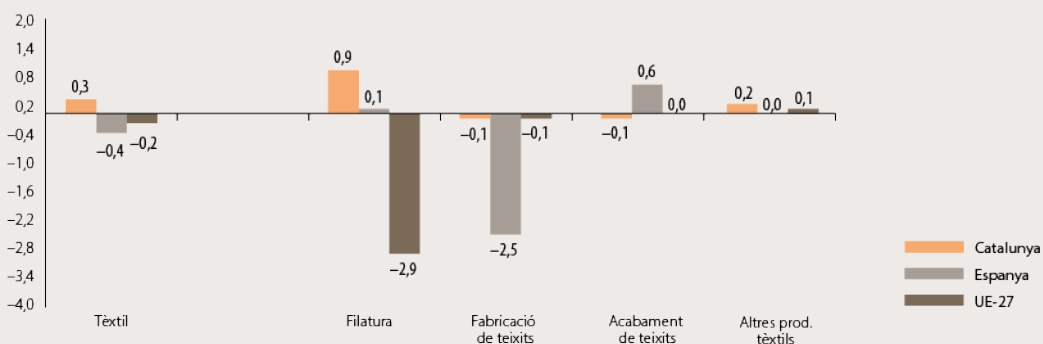
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 3.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

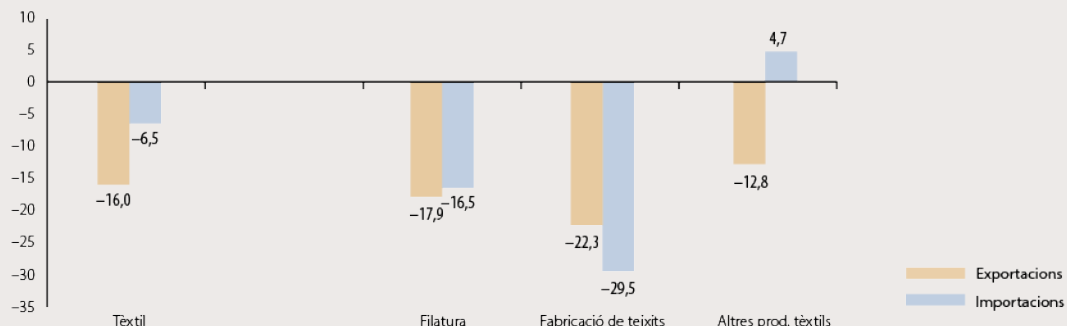
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 3.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 3.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.4. CONFECCIÓ (CCAIE-14)

L'impacte de la crisi va ser molt més intens a la confecció que no pas al tèxtil i el volum de producció va caure dràsticament. L'afectació del consum i els tancaments de les botigues com a conseqüència de les mesures anti-COVID en van ser responsables en bona part. Les vendes a l'exterior també van disminuir molt, però no tant com la producció, de manera que van permetre paliar la reducció de la demanda al mercat interior.

Dades estructurals del sector

En l'anterior capítol de l'Informe anual, s'aborden les activitats de filatura fins a l'acabament de teixits, mentre que en aquest es tracten les activitats de confecció, les quals consisteixen en tallar i cosir la tela d'una peça de vestir, ja sigui industrial o a mida, ja sigui en teixit, cuir, pell, punt o altres, i per a diversos usos com la roba interior, exterior, de treball, així com els accessoris de vestir.

El sector de la confecció té un pes relativament petit dins l'economia catalana, ja que aporta el 0,9% del **VAB** industrial i el 0,8% de la **facturació** (315 milions d'euros i 1.239 milions d'euros, respectivament), una mica per sobre del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (0,7% en ambdues variables) i de la Unió Europea (0,8% i 0,7%).

La confecció, intensiva en mà d'obra, **ocupa** 11.484 afiliats a la Seguretat Social, el 2,4% de la indústria, percentatge que és també més elevat que a Espanya (2,0% dels afiliats), però una mica inferior que a la Unió Europea (2,7% dels ocupats).

De tota manera, cal considerar que moltes empreses industrials tenen establiments de distribució i filials a l'estranger, amb la qual cosa el VAB, la facturació i l'ocupació total és molt més elevada de la que recullen les estadístiques industrials. Estem parlant, per exemple, de grans empreses classificades com a distribuïdores però que integren tota la cadena, des del disseny, la producció i la logística fins a la distribució, bàsicament en el camp del vestuari, com són els casos d'Inditex (marques del grup com Bershka, Massimo Dutti, Stradivarius o Oysho tenen seu a Catalunya), Mango o Desigual.

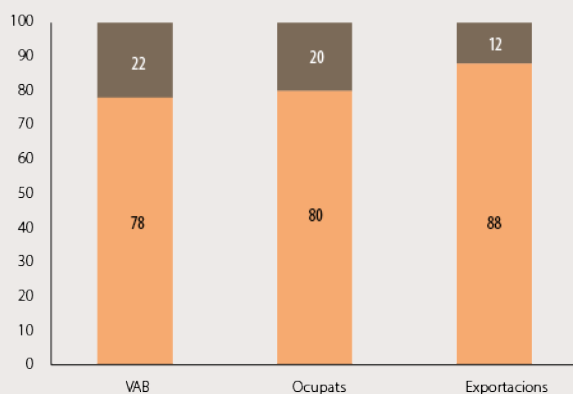
L'activitat de confecció a Catalunya és encapçalada per la confecció de peces de vestir, amb un pes específic dins el conjunt del sector que se situa a l'en-

FIGURA 4.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	1.238,8	0,8	27,4	4.525,6	0,7
VAB cf (MEUR)	315,7	0,9	28,1	1.125,0	0,7
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	11.484	2,4	25,7	44.732	2,0
Exportacions (MEUR)	3.013,8	4,7	28,9	10.411,7	4,4
Empreses amb assalariats	1.297	5,5	28,9	4.486	3,6

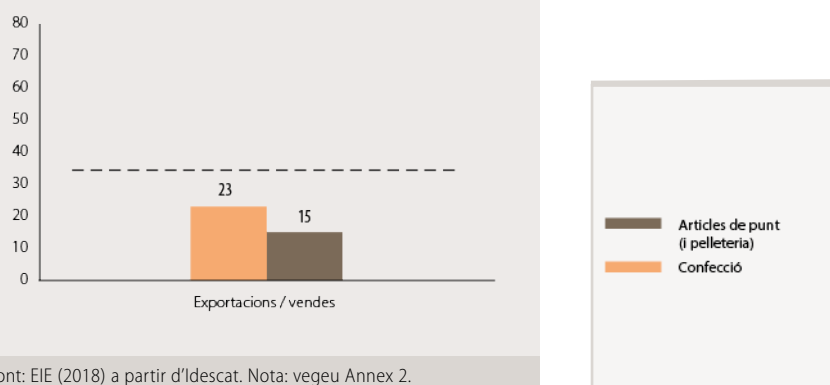
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 4.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 4.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

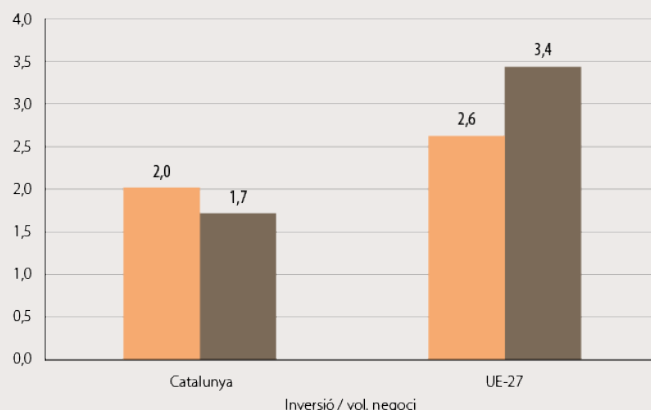
Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

torn del 80% en termes de VAB i d'ocupació, mentre que l'altre 20% correspon a la fabricació d'articles amb teixits de punt.¹

¹ A l'EIE, el subsector dels articles de punt inclou també la pelleteria, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com el d'"articles de punt".

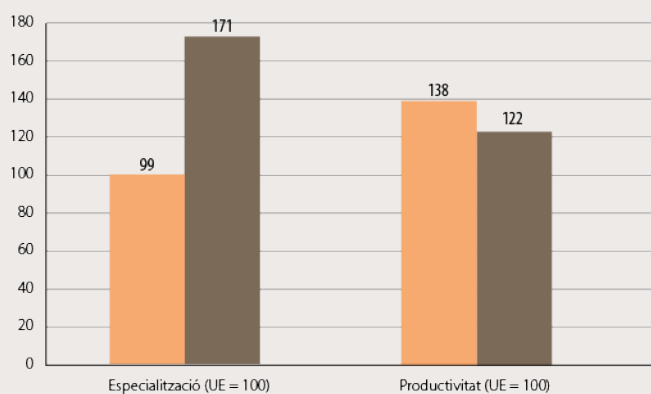
Malgrat ser un sector de dimensions prou reduïdes a casa nostra, la confecció catalana té un pes bastant important respecte al conjunt d'Espanya, ja que representa gairebé el 28% del VAB, el 27% de la facturació i el 26% dels afiliats. Com en el tèxtil, dins la Unió Europea, Itàlia és el principal productor (41% del VAB) i el segueixen de molt lluny Alemanya (11,7%) i França (10,5%). Espanya

FIGURA 4.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 4.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

ocupa la cinquena posició del rànquing, amb un 5,6% de la confecció europea. En els darrers anys, el sector de la confecció europeu ha continuat la seva reconversió millorant el disseny, amb empreses de projecció mundial en el món de la moda que utilitzen avançats sistemes logístics per produir i distribuir els seus productes. El potencial de la Unió Europea es fa palès en el seu pes com a exportador mundial, on ocupa el segon lloc en importància per darrere de la Xina.

La confecció catalana no és massa exportadora: el 21% de les vendes tenen lloc a l'estranger vers el 34% per al conjunt de la indústria.² És a dir, que les vendes en

² Cal tenir en compte que aquesta estadística fa referència als productes manufacturats a Catalunya. Les empreses amb un model de negoci que controla el disseny, la logística i la comercialització però fabriquen a l'exterior tenen un codi CCAE comercial i són importadores i reexporten. Per aquest motiu, a la figura 1 el volum d'exportacions, extreta de Duanes, és superior al volum de negoci.

el mercat espanyol són molt importants per a la confecció catalana (79%). En el cas dels articles de punt, les exportacions suposen només el 15% de les vendes. Les exportacions catalanes suposen el 29% de les **exportacions** espanyoles del sector.

La confecció va **invertir** 23,9 milions d'euros en actius materials el 2018, l'1,9% de la facturació, xifra inferior a la mitjana de la indústria i que al conjunt de la Unió Europea (2,7%). Les diferències entre subsectors no són gaire importants, si bé la intensitat de la inversió catalana es troba considerablement per sota de l'europea.

Pel que fa a la despesa en **innovació** a la confecció, vegeu el capítol del tèxtil, ja que les dades estan agrupades per als sectors tèxtil, de la confecció i de la pell.

Catalunya presenta una certa **especialització** en confecció respecte a la Unió

Europea, ja que el sector pesa un 9% més a casa nostra. Destaquen especialment els articles de punt (pes 71% superior).

Igual que al tèxtil, la **productivitat** a la confecció és baixa amb relació al conjunt de la indústria a les tres economies considerades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa de confecció és de 28.535 euros. Tanmateix, la confecció catalana és un 11% més productiva que l'espanyola i un 38% més que l'europea. El subsector de la confecció és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la mitjana de la Unió Europea, amb una productivitat que és un 38% superior, i és alhora el que té més pes a casa nostra. La fabricació d'articles de punt també és més productiva que a la mitjana de la Unió Europea (un 22%).

Respecte al seu **teixit empresarial**, la confecció catalana està formada per 1.397 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 28,9% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (4.486).

L'àmbit metropolità concentra la major part de l'activitat amb quasi el 80% de l'ocupació en el cas de la confecció, mentre que el gènere de punt està més implantat a les comarques del Maresme i l'Anoia, si bé la majoria d'empreses es dediquen al vestuari en general.

Quant a la confecció en pell, la producció al Principat representa la meitat de tot l'Estat espanyol i es concentra a les comarques del Vallès i el Barcelonès, en especial a Barcelona, Badalona, l'Hospitalet de Llobregat i Santa Coloma de Gramenet.

Com en el tèxtil, una de les característiques del sector de la confecció és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments, moltes d'elles d'origen i gestió familiar, amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 5 ocupats, igual que els espanyols (5), però per sota dels europeus (6). La mida més gran correspon al subsector d'articles de punt. Aquesta característica també queda reflectida en el baix nombre d'empreses grans que integren la confecció: a Catalunya es localitzen només dues empreses amb més de 250 treballadors, d'un total de nou que hi ha al conjunt de l'Estat.

Així doncs, el gruix del teixit empresarial està format per una àmplia base de petites i mitjanes unitats. La majoria treballen en règim de subcontractació o es dediquen a certes especialitats adreçades al mercat interior. Les empreses de majors dimensions tenen un elevat potencial econòmic i

de projecció en la distribució per mitjà de xarxes de botigues pròpies o en franquícia, en especial en els mercats exteriors.

Evolució l'any 2020

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la producció va caure dràsticament l'any 2020, si bé la confecció ja estava mostrant signes de desaceleració en els anys anteriors a la crisi de la COVID. A Catalunya, el volum de **producció** va disminuir un 27,8%, després de l'estancament els dos anys precedents. Així mateix, al conjunt d'Espanya i la Unió Europea ho va fer un 26,3% i un 24,0%, respectivament, si bé en aquestes dues zones la confecció ja havia reduït la producció en els anys precedents a la crisi. Malgrat aquestes fortes davallades, val a dir que la confecció catalana l'any 2020 es trobava al mateix nivell que 10 anys abans, mentre que a l'Estat s'havia reduït un 26% acumulat i a la Unió Europea, un 39,9%.

La confecció va tenir un comportament més desfavorable que el conjunt de la indústria catalana, que l'any 2020 va retrocedir un 9,3%, i que el tèxtil, amb una disminució de l'11,5%. En aquest sector, la producció té unes fluctuacions molt més acusades que al conjunt de la indústria.

Els bloquejos que van obligar a tancar les botigues i les restriccions a la mobilitat durant la primera onada de la COVID, juntament amb un menor interès per comprar roba durant la tardor del 2020 (per la manca d'esdeveniments i per una experiència de compra desagradable a causa de les restriccions/aturades), van fer que les vendes de roba al detall caiguessin un 9,4% al conjunt de la Unió Europea. Encara que les vendes *on-line* van assolir rècords històrics, això no va compensar les caigudes de les vendes a les botigues.

El volum de producció al subsector de la confecció pròpiament dita, que és el que té més pes, va caure un 29,2% l'any 2020, mentre que la fabricació d'articles amb teixits de punt, només un 4,2%. Al conjunt de l'Estat i la Unió Europea, tant la confecció com els articles amb teixits de punt van disminuir intensament.

El comportament de **l'ocupació** al sector de la confecció va anar lligat a l'evolució de la producció, tot i que la pèrdua fou menys

intensa per l'efecte dels ERTO. El nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va disminuir un 8,0% a Catalunya (unes 1.000 persones) i al conjunt d'Espanya, un 7,0%. A totes dues zones, ja es va perdre ocupació l'any 2019 i, en els últims 10 anys, se n'ha perdut un 23,6% en el cas català i un 20,9%, en l'espanyol.

Els **preus** de producció a la confecció van continuar la seva trajectòria ascendent dels últims 10 anys i van registrar un lleu increment, tant a Catalunya (0,2%) com al conjunt de la Unió Europea (0,6%), mentre que a Espanya es van estancar completament. Al llarg dels últims 10 anys, aquests increments anuals s'han traduït en un augment del 3,8% acumulat a Catalunya i del 7,4% al conjunt de la Unió Europea, mentre que a Espanya ha estat molt menor. Això posa de manifest que, en l'última dècada, s'ha guanyat una certa competitivitat respecte a la Unió Europea.

La pujada de preus d'aquest sector l'any 2020 és conseqüència sobretot de l'increment en els articles amb teixits de punt (2,1%), fet que tingué lloc a les tres zones analitzades. Per contra, els preus del subsector de la confecció pròpiament dit van disminuir un 0,4% a Catalunya.

Quant al comerç exterior, tant les **exportacions** com les **importacions** van disminuir intensament l'any 2020, d'acord amb l'evolució de la producció. Les vendes a l'exterior van caure un 18,6%, després d'un creixement del 14,2% el 2019, i les compres, un 18,7%. En l'última dècada, el comerç exterior en aquest sector ha anat a l'alça, amb l'excepció d'alguns anys puntuals, i les

exportacions han crescut més que no pas les importacions (34% acumulat enfront del 15%). No obstant això, la confecció ha tingut un saldo comercial positiu al llarg de tot el període i l'any 2020 el valor de les importacions era un 40% superior al de les exportacions. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar en el mateix sentit i intensitat (-20,5% i -18,9%, respectivament). D'aquesta manera, Catalunya va pràcticament mantenir el seu pes dins del conjunt d'Espanya.

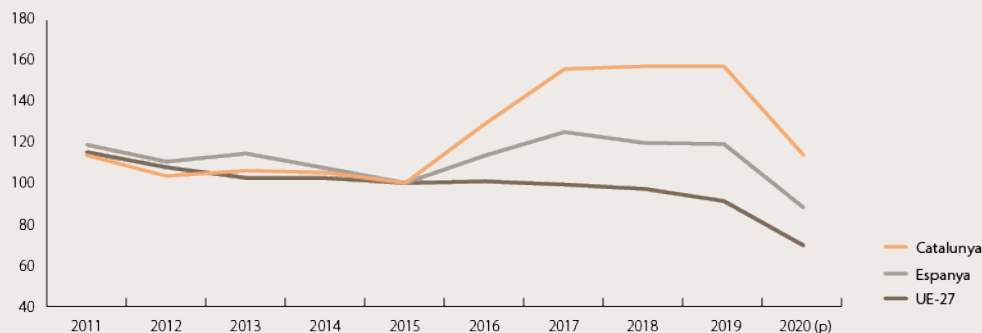
La caiguda del comerç exterior tingué lloc als tres subsectors i amb notable intensitat, tant al de la confecció pròpiament dit com als dels articles de pel·leteria i amb teixits de punt.

El principal **mercat exterior** per a la confecció catalana és Europa, la qual suposà el 82% del total d'exportacions l'any 2020 (67% la UE-27). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (24,5%), Itàlia (12,2%), Alemanya (9,2%), Portugal (5,6%) i el Regne Unit (4,4%). Altres destins importants van ser Rússia (4,2%), Polònia (4,1%) i Turquia (3,3%). Cal posar de relleu també que el 9,9% de les exportacions anaren destinades a països asiàtics (la Xina i Aràbia Saudita) i el 5,9%, al continent americà (Mèxic, 2,2%). Les vendes a tots aquests mercats van disminuir amb les excepcions de l'alemany i el polonès, que van créixer un 5,9% i un 22%, respectivament. Així, el mercat francès va retrocedir un 6,2%; l'italià, un 24%; el portuguès, un 18,7%; el britànic, un 2,2%, i el rus, un 24%.

Informació sectorial ampliada:

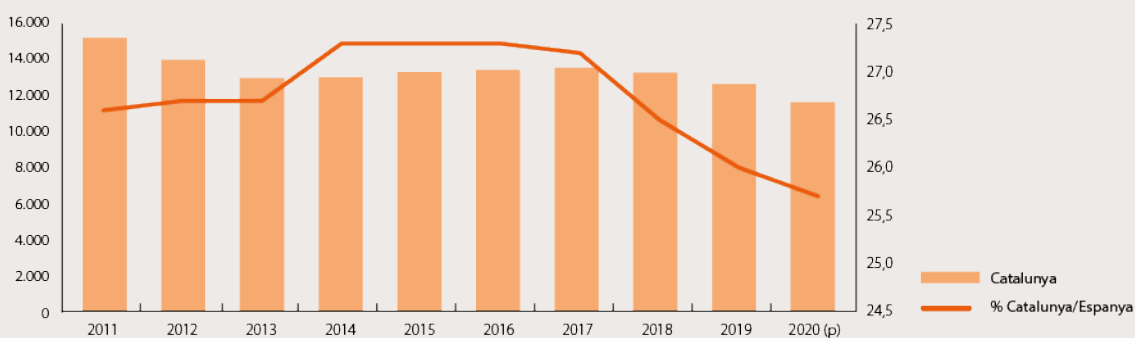
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/textil-moda/>
- CITYC - Centro de Información Textil y de la Confección: <http://consejointertextil.com/informacion-estadistica-cityc/>
- Clúster Moda: <https://www.modacc.cat/ca/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion_en
- Direcció General d'Indústria: http://empresa.gencat.cat/ca/treb_ambits_actuacio/industria/observatori/actualitzacions-estrategiques/sector-moda/
- Euratex, The European Apparel and Textile Confederation: <https://euratex.eu/>

FIGURA 4.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

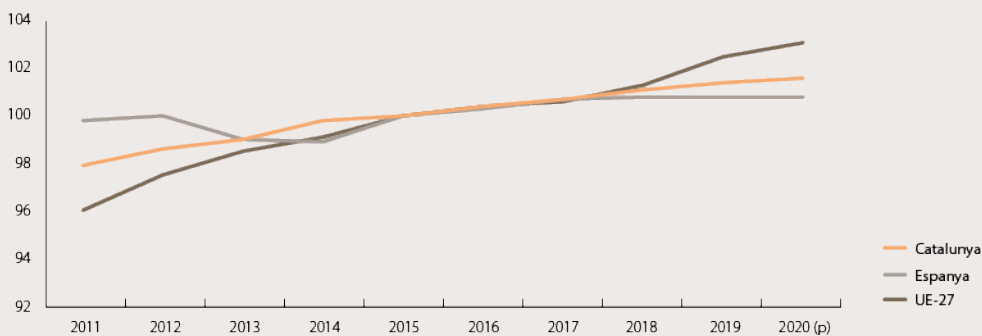
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 4.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

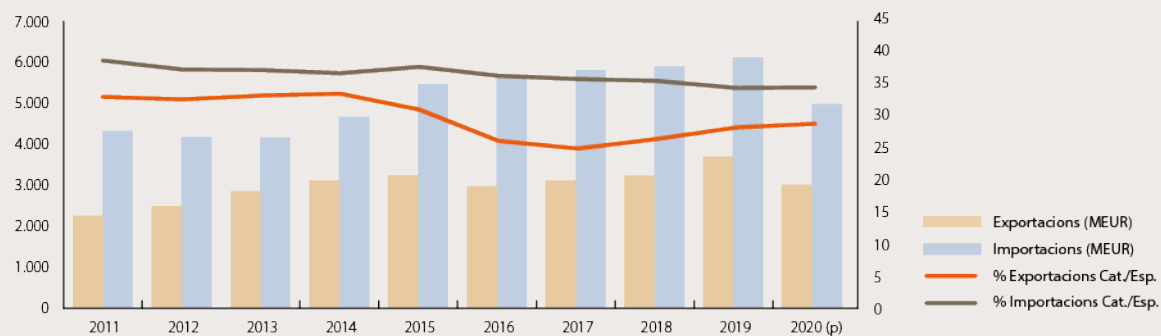
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 4.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

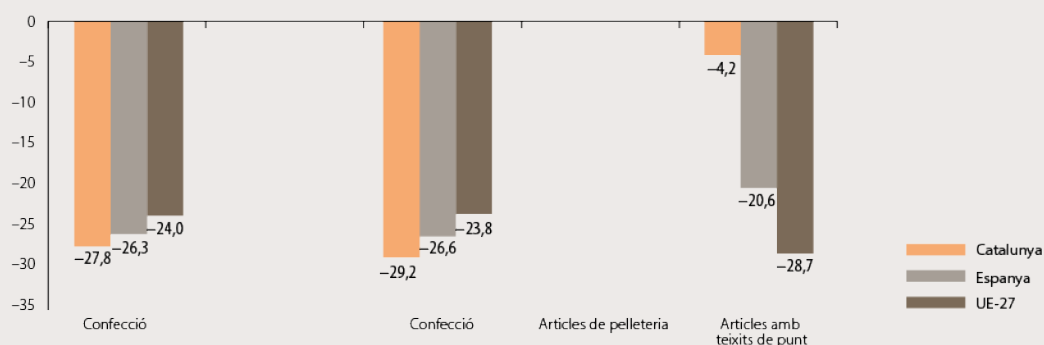
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 4.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

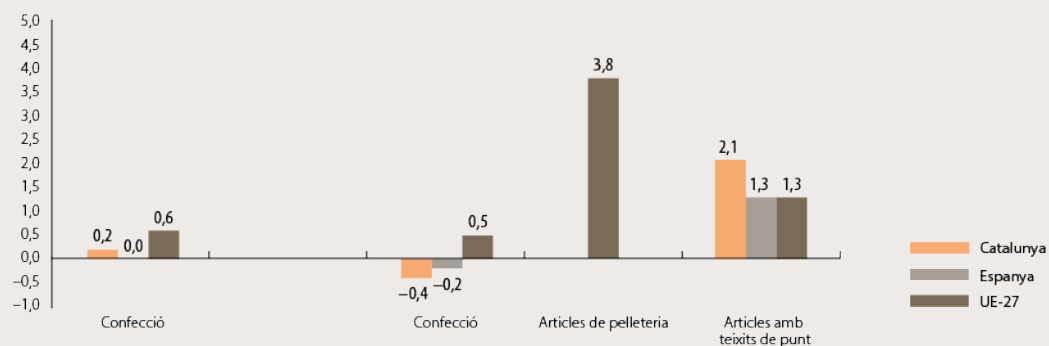
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 4.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

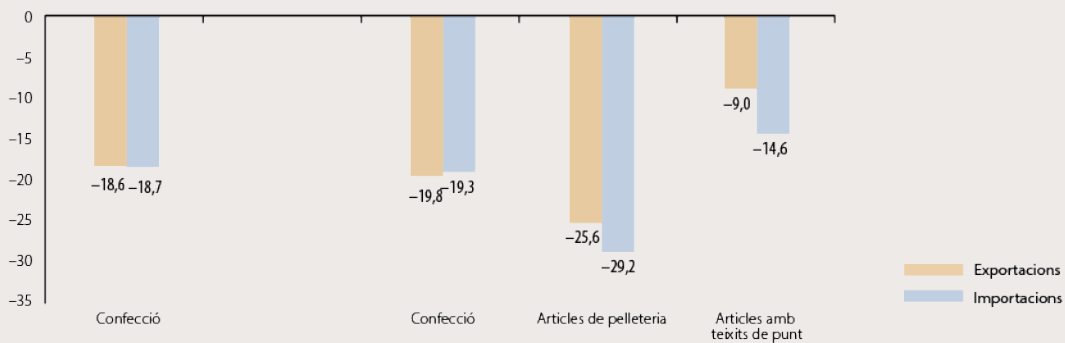
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 4.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 4.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.5. CUIR I CALÇAT (CCAE-15)

El sector del cuir i el calçat és el que va patir una caiguda més pronunciada de la producció l'any de la pandèmia (dins una classificació de 21 agrupacions), pràcticament un terç; val a dir, però, que la producció ja estava en descens un any abans de la crisi. Les compres de productes a l'estranger van disminuir a un ritme semblant, mentre que les vendes ho van fer, però menys que la producció, contribuint així a contrarestar la reducció de la demanda al mercat interior.

Dades estructurals del sector

Aquest sector està integrat per dues àrees d'activitat vinculades a les diferents etapes del procés productiu: l'adoberia i les manufactures de pell. L'adoberia s'encarrega del tractament i la transformació de la pell en brut fins a l'obtenció de pells adobades (cuir) amb l'objectiu de conferir a la pell en brut unes propietats físiques que li permetin ser emprada en diverses manufactures; aquest tractament, químic i mecànic, atura el procés de descomposició natural del teixit. La pell adobada es converteix en un producte industrial intermediari emprat en un ampli ventall de manufactures, les quals es nodreixen d'aquest cuir, com és el cas del calçat, la confecció de pell, la pelleteria, la marroquineria i la tapissaria (mobles i interior d'automòbils). Dins de les manufactures, hi trobem la fabricació d'articles de marroquineria i la fabricació de calçat.

El sector del cuir i el calçat té un pes molt petit dins l'economia catalana, ja que aporta només el 0,5% del VAB industrial i el 0,4% de la facturació (161 i 627 milions d'euros, respectivament). Al conjunt de l'Estat i de la Unió Europea, el pes d'aquest sector també és petit, però no tant com a casa nostra (0,8% i 0,7% en termes de VAB, respectivament).

El cuir i el calçat ocupen 3.403 afiliats a la Seguretat Social, el 0,7% de la indústria, percentatge que és molt més baix que a Espanya (1,6%).

El del cuir i calçat català és un sector petit, no només respecte al conjunt de la indústria, sinó també respecte al cuir i calçat espanyol (13,2% en termes de VAB i 14,0% en termes de facturació). El pes de Catalunya és especialment petit en el calçat, ja que la major part d'aquesta indústria s'ubica a la Comunitat Valenciana. En canvi, Catalunya té més pes en la marroquineria. Dins la Unió Europea, Itàlia és el principal productor de cuir i calçat, amb un 50%

FIGURA 5.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	627,1	0,4	14,0	4.470,5	0,7
VAB cf (MEUR)	160,9	0,5	13,2	1.217,6	0,8
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	3.403	0,7	9,6	35.403	1,6
Exportacions (MEUR)	792,1	1,2	21,6	3.659,9	1,5
Empreses amb assalariats	119	0,5	4,2	2.857	2,3

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

del VAB, seguida de molt lluny per França (16,1%) i Espanya (7,9%).

Malgrat ser petit, el sector del cuir i calçat català és molt exportador: el 65% de les vendes tenen lloc a l'estranger (vers el 34% per al conjunt de la indústria).¹ Les exportacions catalanes suposen el 21,6% de les espanyoles, molt per sobre del pes de Catalunya en termes de VAB.

El sector del cuir i calçat va invertir quasi 19 milions d'euros en actius materials el 2018, el 3,0% de la facturació, xifra inferior a la mitjana de la indústria, però superior a la del conjunt de l'Estat (2,3%) i la Unió Europea (2,6%).

Pel que fa a la despesa en innovació, vegeu el capítol del tèxtil, ja que les dades estan agrupades per als sectors tèxtil, de la confecció i del cuir i el calçat.

L'adoberia és una indústria de reciclatge d'un subproducte de la indústria càrnia, la pell, per transformar-la en un producte de moda útil per a la societat. En els últims 20 anys, la indústria adobera d'Igualada ha invertit en sostenibilitat. Per aconseguir-ho ha dut a terme programes d'estalvi d'aigua, d'aplicació de tecnologies netes als processos productius, minimització de residus, reciclatge de subproductes i residus, tractament biològic de les aigües residuals i programes d'estalvi energètic.

Catalunya presenta una baixa especialització respecte a la Unió Europea, ja que el sector del cuir i el calçat pesa un 28% menys a casa nostra.

Aquest sector mostra una productivitat inferior a la mitjana de la indústria de les

¹ Cal tenir en compte que aquesta estadística fa referència als productes manufacturats a Catalunya. Les empreses amb un model de negoci que controla el disseny, la logística i la comercialització però fabriquen a l'exterior tenen un codi CCAE comercial i són importadores i reexporten. Per aquest motiu, a la figura 1 el volum d'exportacions, extreta de Duanes, és superior al volum de negoci.

tres zones considerades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa del cuir i el calçat és de 47.674 euros. Tanmateix, el sector és un 54% més productiu que l'espanyol i un 46% més que l'uropeu.

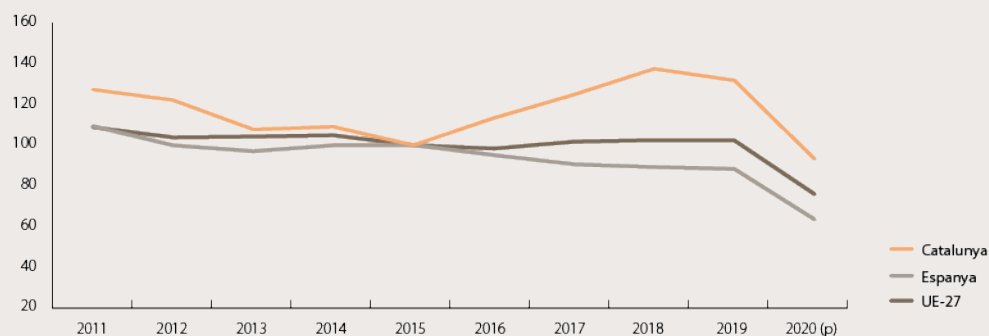
La majoria d'aquestes activitats són d'origen artesanal i molt intensives en mà d'obra, cosa que ha fet que pateixin directament la competència de països amb costos laborals baixos, en especial els asiàtics, cap a on s'han anat desplaçant les produccions d'articles més bàsics, mentre que les empreses locals han elevat els seus nivells de disseny i qualitat. També cal destacar l'elevada dependència del mercat interior, malgrat l'important increment de l'esforç exportador en els darrers anys.

Pel que fa al seu teixit empresarial, el sector del cuir i calçat català està format per 119 empreses amb assalariats a gener del 2020, només el 4,2% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (2.857).

Els centres tradicionals de l'adoberia han estat les comarques d'Osona, especialitzada en pell petita, i l'Anoia, en pell grossa. A més, hi ha instal·lacions productives al Vallès, a la Ribera d'Ebre o la Garrotxa. La transformació del sector iniciada fins i tot abans de l'inici de la crisi econòmica del 2008 va incidir en una pèrdua de centres productius de l'adoberia, en especial a Osona, mentre que el retrocés va tenir un menor impacte a l'Anoia que, d'aquesta manera, s'ha convertit en el nucli central de l'activitat de l'adoberia catalana, cada vegada més internacionalitzada i especialitzada en pells per a articles de luxe. A nivell municipal, cal destacar la importància que l'adoberia manté a Igualada.

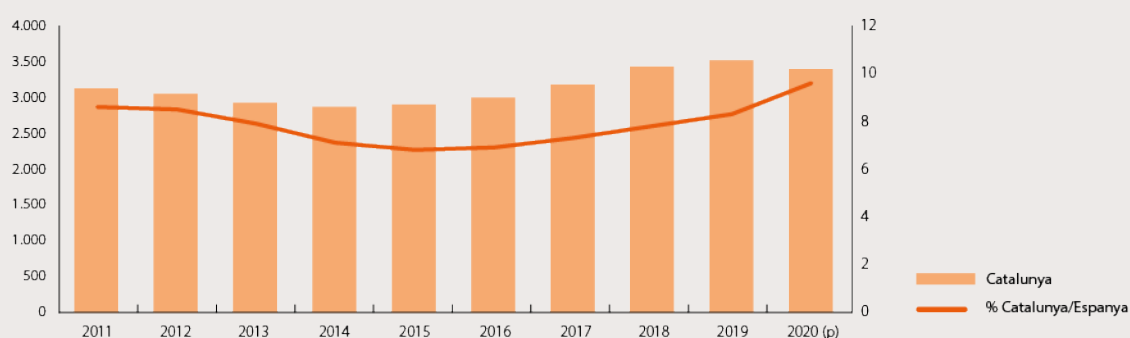
A l'activitat purament manufacturera, els principals nuclis estan situats a la regió metropolitana de Barcelona, i més concretament al Vallès Occidental, Barcelonès, Baix Llobregat i Bages.

FIGURA 5.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

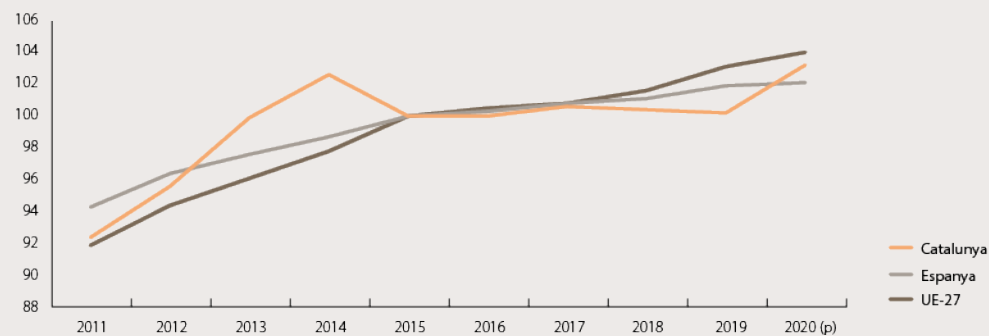
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 5.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

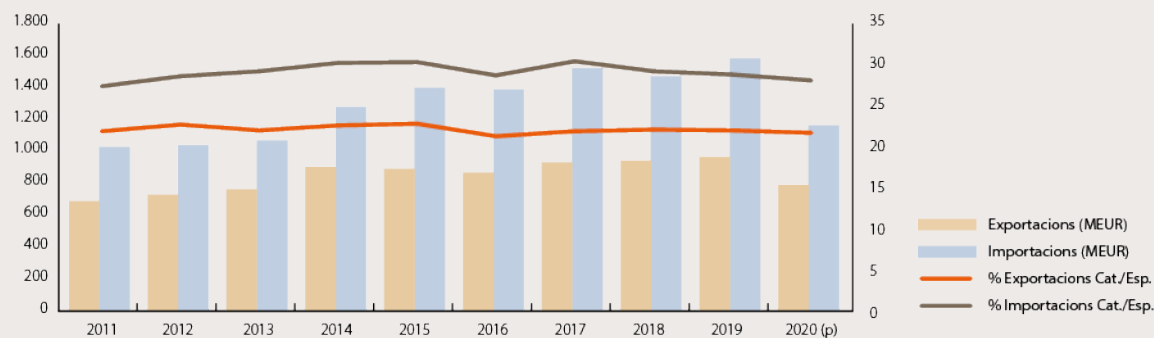
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 5.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 5.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

Una altra de les característiques del sector del cuir i calçat català és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 16 ocupats, superior a la dels espanyols (8) i europeus (11). Només hi ha una empresa que ocupi més de 250 treballadors a Catalunya, sobre un total de 8 que n'hi ha al conjunt de l'Estat.

Evolució l'any 2020

Quant a l'adoberia, la disminució de la producció que s'ha donat en els darrers anys s'explica, sobretot, per dos motius. D'una banda, la climatologia, i de l'altra, l'aparició de nous materials d'abric que són clars competidors del sector de la pell.

La marroquineria manté un mercat tradicionalment molt estable, si bé ha sofert importants canvis en els darrers temps a causa de la creixent competència de productes asiàtics, en especial de la Xina, principal exportador mundial, que són molt competitius gràcies als seus menors costos laborals, en tractar-se d'una producció molt intensiva en mà d'obra. Aquesta competència exterior va impulsar una reconversió de la producció cap a nivells més alts de disseny i qualitat, mentre que les importacions van anar cobrint progressivament els nivells més baixos del mercat.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la producció va caure dràsticament l'any 2020, després d'un 2019 ja a la baixa. A Catalunya, el volum de **producció** del sector del cuir i el calçat va disminuir un 29,3%, que s'afegeix al 4,1% l'any anterior; en canvi, entre 2016 i 2018, la producció va augmentar més d'un 10% cada any. La reducció a Espanya i la Unió Europea fou d'una magnitud similar a la catalana (28,1% i 25,8%), si bé en el cas espanyol ja s'arrosseguen cinc anys de variacions en negatiu. Així, les tres zones es van trobar el 2020 en nivells de producció inferiors als de fa una dècada: un 26,8% en el cas català, un 41,9% en l'espanyol i un 30,2% en l'europeu.

El sector del cuir i el calçat va tenir un comportament molt més negatiu que el conjunt de la indústria catalana i presenta unes fortes variacions de la producció.

El cuir mostra una caiguda del 30,8% el 2020, de magnitud similar a les de les economies de referència. Tot i que no hi ha dades de producció del calçat per a Catalunya, cal dir que, tant a Espanya com a la Unió Europea, va disminuir la producció de calçat entre un 25% i un 30%, de manera

que es pot esperar un comportament anàleg en el cas català.

Amb aquesta caiguda tan intensa de la producció, el 2020 la creació **d'ocupació** en el sector del cuir i calçat català que havia tingut lloc fins al 2019, es va estroncar. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va disminuir un 3,4%, posant fi així a un quinquenni de creació d'ocupació. Al conjunt d'Espanya, l'ocupació va disminuir un 16,6%. Malgrat la pèrdua d'ocupació del 2020, els afiliats han crescut un 8,7% en els últims 10 anys a Catalunya, mentre que al conjunt de l'Estat ha disminuït un 3%. Com a resultat d'aquest comportament dispar, el pes de l'ocupació de Catalunya respecte al conjunt de l'Estat ha crescut en els últims sis anys, tot situant-se en el 9,6% l'any 2020.

Els **preus** de producció del cuir i el calçat van pujar a les tres zones analitzades, però més intensament a casa nostra. A Catalunya, van augmentar un 3,1%, mentre que a Espanya i la Unió Europea un 0,2% i un 0,9%, respectivament, continuant així amb unes llargues sendes de creixement, lent però sostingut, al llarg dels últims 10 anys. En aquest període, els preus han augmentat un 11,8% acumulat a Catalunya, més que a l'Estat (8,3%) però menys que a la Unió Europea (13,2%), cosa que s'ha d'interpretar com una certa millora de la competitivitat en preus respecte a la Unió Europea.

En consonància amb l'evolució de la producció, el comerç exterior va disminuir dràsticament, fet que contrasta amb l'evolució positiva del 2019. Les **exportacions** catalanes de cuir i calçat van reduir-se un 18,1% en valor l'any 2020 i les **importacions**, un 26,5%. Malgrat les caigudes tan intenses de l'any de la COVID, el comerç exterior de productes de cuir i calçat catalans ha anat a l'alça en els últims 10 anys (amb l'excepció d'alguns anys puntuals) i les exportacions han crescut un 14,8% acumulat i les importacions, un 13,1%. D'aquesta manera, el sector ha tingut un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període. L'any 2020, el valor de les compres a l'exterior va superar el de les vendes en

un 32%. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar també en sentit negatiu i en una magnitud similar (17,1% i 24,8%, respectivament) i Catalunya va pràcticament mantenir el seu pes dins del conjunt d'Espanya, el qual ha estat molt estable al llarg de l'última dècada.

La caiguda de les exportacions l'any 2020 va ser conseqüència de la reducció de vendes de cuir a l'exterior, que suposen el 38% del total del sector i van disminuir un 23,1%. Les exportacions de calçat (62% restant) van disminuir un 7,5%. La reducció de les importacions va tenir lloc als dos subsectors, però també va destacar el del cuir.

L'adoberia de pell petita (oví) és especialment exportadora, sobretot pel que fa a la pell girada o doble faç (pell petita amb pèl), que té un reconegut prestigi a nivell mundial per la qualitat de la seva matèria primera (pell d'ovella merina autòctona) i pel tractament de la pell. A més, les empreses adoberes de pell petita han estat pioneres en la deslocalització de part de la seva producció (fases inicials), cap a països emergents que, amb primeres matèries pròpies, baixos costos laborals i de regulació mediambiental, són altament competitius.

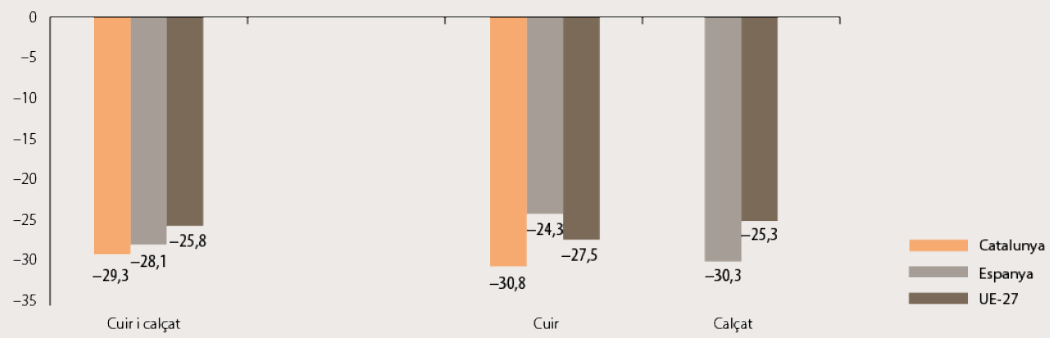
L'adoberia de pell grossa (vacum), ha dedicat una part dels seus esforços a millorar la seva presència exterior, ja que era una activitat molt centrada en l'abastiment del mercat intern de calçat.

El principal **mercado exterior** per als productes de cuir i calçat catalans continuà sent, de molt, la Unió Europea, que suposà el 81% del total d'exportacions l'any 2020 (87% al conjunt d'Europa). Dins de la Unió Europea, les vendes estan molt concentrades en els mercats francès (40%) i italià (18%), tres quartes parts de les quals corresponen al cuir, però també són destacables les exportacions a Portugal (5,6%) i Alemanya (5,2%). Tots aquests mercats van retrocedir l'any 2020 en major o menor mesura: un 19,5% el francès, un 14,2% l'italià, un 21% el portuguès i un 1,4% l'alemany.

Informació sectorial ampliada:

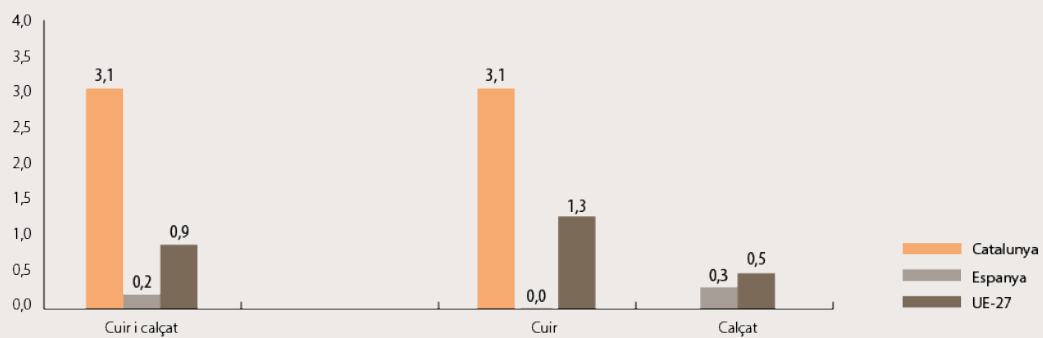
- Acexpiel – Asociación Española del Curtido: <https://leather-spain.com/>
- Clúster de la Pell: <https://leatherbarcelona.com/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion/footwear_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion/leather_en

FIGURA 5.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

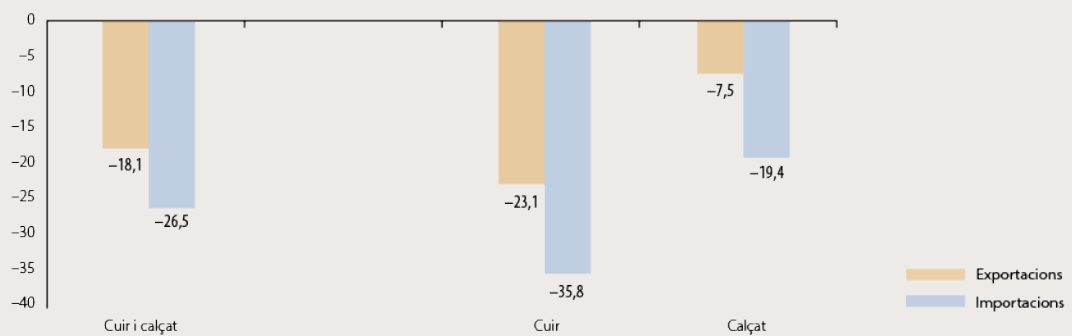
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 5.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 5.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.6. FUSTA I SURO (CCAE-16)

La producció catalana de fusta i suro va disminuir intensament el 2020, més que no pas al conjunt de l'Estat i la Unió Europea, fet que podria ser atribuïble, en part, a la forta caiguda que han patit la construcció i la indústria en general i, pel que fa concretament al suro, a la reducció de la producció de vins i caves. Les compres de productes a l'estranger van disminuir a un ritme semblant, mentre que les vendes ho van fer però menys que la producció, contribuint així a contrarestar la reducció de la demanda al mercat interior.

Dades estructurals del sector

El sector fuster té un pes relativament petit dins l'economia catalana, ja que aporta el 0,9% del VAB industrial i el 0,6% de la facturació (285 milions d'euros i 948 milions d'euros, respectivament). A les dues economies de referència, Espanya i la Unió Europea, té un pes una mica superior, tot i que no massa més (1,3% i 1,5% del VAB, respectivament).

La fusta i el suro ocupen 8.773 afiliats a la Seguretat Social, l'1,8% de la indústria, xifra que és també més modesta que a Espanya i la Unió Europea (2,7% dels afiliats i 2,8% dels ocupats, respectivament).

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, l'activitat és encapçalada pels productes de fusta i suro, mentre que la serrada i planejament de la fusta hi té un pes molt més petit, que se situa al voltant d'un 10% en el cas de Catalunya en termes de VAB i ocupació.

El pes del sector fuster català dins el conjunt de l'Estat és també modest, ja que representa només el 14,2% del VAB, el 12,6% de la facturació i el 14,6% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal productor, amb un 21,1% del VAB, i el segueixen en ordre d'importància Itàlia (11%) i França (9,2%). Espanya ocupa la vuitena posició del rànquing europeu i produeix només el 5,7% del total de la Unió Europea.

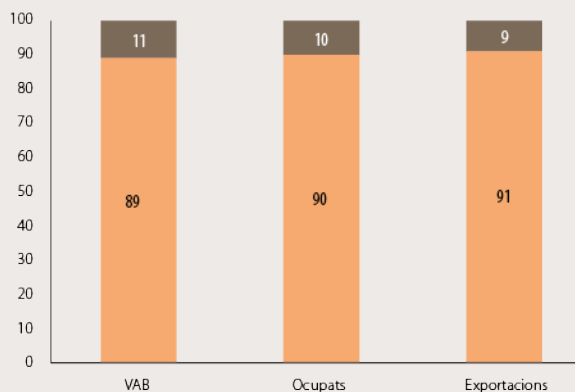
El sector de la fusta i el suro català és molt poc exportador i només el 20% de les seves vendes tenen lloc a l'exterior (vers el 34% per al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat espanyol són molt importants (80% restant). La intensitat exportadora és més elevada en el subsector dels productes de fusta i suro (23%), mentre que a la serrada i planejament de la fusta és ínfima. Les expor-

FIGURA 6.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	948,1	0,6	12,6	7.538,7	1,1
VAB cf (MEUR)	285,4	0,9	14,2	2.010,2	1,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	8.773	1,8	14,6	59.970	2,7
Exportacions (MEUR)	231,1	0,4	14,3	1.620,6	0,7
Empreses amb assalariats	1.082	4,6	17,0	6.374	5,1

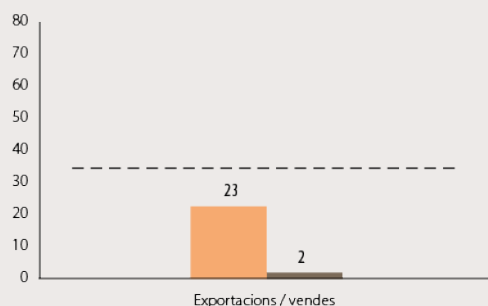
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 6.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 6.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

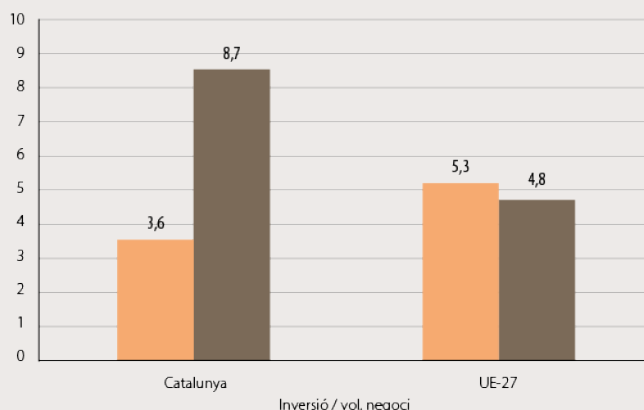
Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

tacions catalanes suposen el 14,3% de les **exportacions** espanyoles.

Aquest sector va **invertir** 40,4 milions d'euros en actius materials el 2018, el 4,3% de la facturació, xifra superior a la mitjana de la indústria, tot i que inferior a la del conjunt de l'Estat (5,0%) i la Unió Europea (5,3%). L'elevada intensitat inversora és deguda a

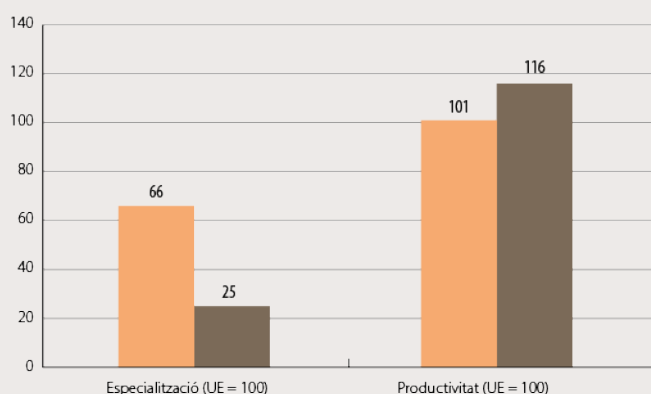
l'activitat de la serrada i planejament de la fusta català, el qual ha invertit el 8,7% de la facturació, molt per sobre de l'Estat i la Unió Europea. En canvi, el subsector de productes de fusta presenta una intensitat inversora molt inferior a Catalunya (3,6% enfront del 4,9% a Espanya i 5,3% a la Unió Europea).

FIGURA 6.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fonts: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 6.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fonts: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

La despesa en **innovació** a Catalunya no està disponible per al sector de la fusta.

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la Unió Europea, especialment en la serrada i planejament de la fusta. En conjunt, el sector fuster pesa un 44% menys a casa nostra.

El sector mostra una **productivitat** inferior a la mitjana de la indústria, fet que es produeix tant a Catalunya com a les dues zones de referència. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa fustera és de 36.347 euros, cosa que vol dir que és pràcticament tan productiva com les espanyoles i europees. A casa nostra, el subsector de la serrada i planejament de la fusta, tot i ser el més petit, és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la UE-27 (amb una productivitat un 15,6% superior),

mentre que al subsector de productes de fusta les diferències són molt minses.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria catalana de la fusta està formada per 1.082 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 17,0% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (6.374).

Una altra de les característiques del sector de fusta i suro és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 4,4 ocupats, per sota de la dels espanyols (5,4) i europeus (5,6). La dimensió més gran correspon al subsector de serrada i planejament (7,1). Aquesta característica també queda reflectida en el fet que no hi ha cap empresa amb 250 treballadors o més a Catalunya (a la resta de l'Estat n'hi ha 11).

La lluita pel canvi climàtic fa necessari un canvi de paradigma del model econòmic, és a dir, apostar per una economia baixa en carboni i eficient en l'ús dels recursos mitjançant l'impuls de la denominada economia circular. En aquest sentit, tant la fusta com el suro estan cridats a jugar un paper fonamental ja que són naturals, reciclables i renovables; valors imprescindibles d'aquest model circular. Des del sector de l'hàbitat i del suro estan sorgint les primeres iniciatives on es pretenen desenvolupar nous processos que permetin maximitzar l'aprofitament dels recursos i minimitzar la generació de residus no aprofitables. Així doncs, la innovació s'erigeix com l'element fonamental per fer front als nous reptes.

Evolució l'any 2020

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la **producció** va disminuir, si bé l'evolució a Catalunya va ser molt més negativa que al conjunt d'Espanya i de la Unió Europea i, per tant, el nostre sector fuster sembla que ha patit més els efectes de la pandèmia. A Catalunya, el volum de producció va caure un 20,8%, el qual s'afegí al 13,2% de l'any anterior. Al conjunt d'Espanya i la Unió Europea, la producció va reduir-se un 11,9% i un 1,9%, respectivament, després d'un 2019 ja a la baixa. Aquest comportament tant negatiu a casa nostra podria ser atribuïble, en part, a la forta caiguda que ha patit la construcció i la indústria en general i, pel que fa al suro, a la reducció de la producció de vins i caves. Aquest 2020 tant negatiu per als productors catalans contribueix a que en l'última dècada la producció hagi disminuït un 30,3% acumulat, davant d'un 15,5% al conjunt de l'Estat i de l'1,2% a la Unió Europea.

La caiguda de la producció l'any 2020 és atribuïble a la fabricació de productes de fusta i suro, l'activitat amb més pes del sector, que va disminuir un 23%. Al conjunt de l'Estat i la Unió Europea, els productes de fusta i suro van mostrar variacions també de signe negatiu però molt menys intenses que a Catalunya. Encara que no hi ha dades de producció per al subsector de la serrada i planejament de la fusta, cal tenir en compte que a Espanya va disminuir.

Com a conseqüència de la disminució de la producció en els últims 10 anys i especialment el 2020, l'**ocupació** es va reduir en aquest període. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va disminuir un 4,7% (unes 400 persones), després d'una reducció del 0,9% el 2019. Al conjunt d'Espanya, va disminuir un 2,8%. Aquest és un sector que clarament ha anat perdent ocupats al llarg de l'última dècada

(22,6% acumulat a Catalunya i 15,6% acumulat al conjunt de l'Estat), de manera que el pes de Catalunya en l'ocupació estatal ha baixat de forma sostinguda al llarg del període.

Els **preus** de producció del sector fuster van registrar un nou i suau increment, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya, del 0,3% i 0,2% respectivament, mentre que a la Unió Europea van disminuir un 0,7%. Aquest fet suposa una pèrdua de competitivitat envers els productors europeus. Tanmateix, l'increment de preus a les tres zones ha estat la tònica general de l'última dècada i els preus hi han crescut en una magnitud similar.

L'increment de preus el 2020 és conseqüència, en bona part, del comportament dels productes de fusta i suro (+0,4%), els quals tenen un pes determinant dins el sector. Al conjunt de l'Estat, els preus de la

serrada i planejament de la fusta van pujar, mentre que a la Unió Europea van baixar.

A diferència del 2019, el valor de les **exportacions** catalanes va disminuir dràsticament el 2020, un 9,2%, mentre que les **importacions** encara van caure més, un 19,3%. En l'última dècada, el comerç exterior ha crescut de forma moderada, amb alguns anys de creixement i altres de disminució. Així, el sector ha tingut un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període, tot i que aquest ha disminuït en els últims tres anys. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar en el mateix sentit i amb similar intensitat (les vendes a l'exterior van reduir-se un 8,0% i les compres, un 14,2%), de manera que Catalunya va continuar reduint la seva participació sobre el comerç exterior de l'Estat.

La reducció de les exportacions va tenir lloc tant al subsector de la serrada i plane-

jament de la fusta (7,1%) com al subsector dels productes de fusta i suro (9,4%). La caiguda de les importacions també tingué lloc a totes dues activitats.

El principal **mercado exterior** per a la fusta catalana continuà sent Europa, la qual suposà el 75% del total d'exportacions l'any 2020 (69% la Unió Europea). Dins d'Europa, els quatre països més destacats foren França (29,3%), Itàlia (17,9%), Portugal (13,4%) i Alemanya (3,4%). Cal posar de relleu que l'11,8% de les exportacions anaren destinades a països asiàtics, entre els quals destaca Turkmenistan (7,8%), i el 7,3%, al continent americà (Estats Units, 3,7%). Tots aquests mercats van registrar caigudes l'any 2020, amb l'excepció del de Turkmenistan, que es va triplicar. El francès va retrocedir un 5,7%; l'italià, un 1,9%; el portuguès, un 17%; l'estatunidenc, un 33%, i l'alemany, un 39%.

El subsector del suro:

Prenent com a referència la classificació catalana d'activitats econòmiques, el **suro** forma part del subsector de la fusta, juntament amb la cistelleria i l'esparteria (CCAIE-1629). Malgrat els seus múltiples usos, el suro s'usa principalment en la fabricació de taps d'ampolles de vidre, en especial les de vi.

Dues terceres parts de la producció mundial de suro estan destinades a la fabricació i comercialització de taps, mentre que la resta es dedica als diversos tipus d'aglomerats i a una varietat de productes que van des d'elements artesanals i decoratius (estrís per a la cuina, rellotges, quadres, bosses de mà, etc.) fins a subministraments industrials (juntetes de motors, aïllament en la construcció, etc.).

L'alta presència de suredes al nostre país, juntament amb la tradició centenària de la indústria surera a Catalunya, amb el conseqüent *know-how* que aquest fet comporta i la forta aposta per la innovació dins del sector, ha fet que el suro s'hagi consolidat al territori com a indústria transformadora.

El suro d'origen català cobreix, amb prou feines, el 15% de les necessitats del sector surer a Catalunya, el qual processa prop d'un terç de la producció mundial. Aquest fet fa que la matèria primera, procedent majoritàriament dels boscos gironins, sigui escassa per a les necessitats del mercat, i que el territori català tingui, des de fa anys, una elevada dependència del suro procedent de l'exterior i, per tant, sigui molt sensible a l'evolució del preu de la matèria primera, especialment en el cas dels taps per a vins tranquils, fabricats íntegrament de suro natural. Així doncs, les empreses catalanes fabricants de taps adquireixen una gran part del suro a la resta de l'Estat, principalment a Andalusia i Extremadura (zones amb una alta presència de suredes), i també a Portugal.

Les empreses catalanes s'han especialitzat en les fases posteriors, que són la fabricació i comercialització de taps de suro. Per tant, la indústria del suro a Catalunya està molt condicionada pel dinamisme de les activitats productores del cava i del vi.

Els principals subsegments que constitueixen la indústria surera són:

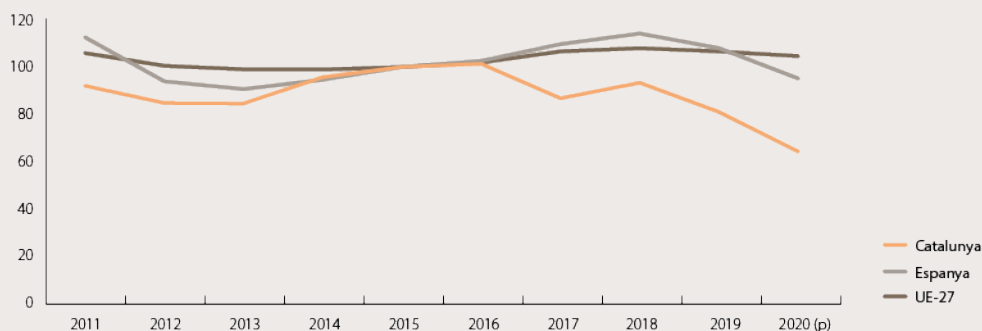
- Manufactures dels taps:
 - Taps per a caves i vins escumosos, fets amb aglomerat.
 - Taps per a vins tranquils, fets amb suro natural.
 - Indústria auxiliar de taps, que realitza tasques de preparació dels materials i de producció de parts del producte.
- Productes diversos:
 - Aglomerat negre o suro aglomerat termoexpandit, utilitzat principalment com a aïllant tèrmic i acústic en la construcció.
 - Aglomerat negre o suro aglomerat compost, utilitzat en parquets i articles decoratius.
 - Especialitats, destinades a articles de regal i decoració.

Pel que fa als taps de suro aglomerat per a vins escumosos, la qualitat de la producció catalana li permet mantenir el lideratge internacional pel que fa a l'excel·lència i la innovació, amb una quota estimada d'un 60%. Aquest segment està constituït per una vintena d'empreses fabricants, que són les de major grandària del sector, amb una ocupació mitjana de més de 40 treballadors (Institut Català del Suro).

Quant als taps de suro natural, el segment està integrat per unes 30 empreses, en general de menor dimensió que les de l'especialitat dels taps de suro aglomerat cilíndrics per a vins escumosos. Catalunya concentra aproximadament el 10% de la producció mundial de taps per a vins tranquils (Institut Català del Suro).

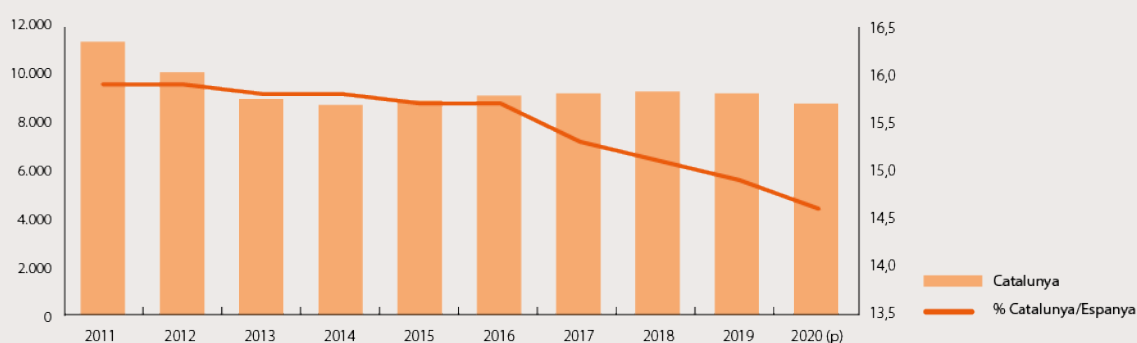
L'activitat està geogràficament concentrada a la província de Girona, més concretament, a les poblacions de Cassà de la Selva i Palafrugell. En les comarques litorals gironines va néixer aquesta gran indústria del suro que va arrelar inicialment a l'Empordà des del segle XVIII.

FIGURA 6.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

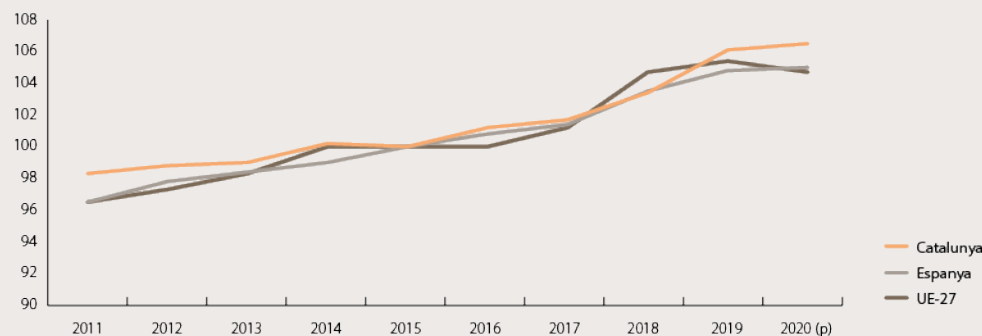
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 6.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

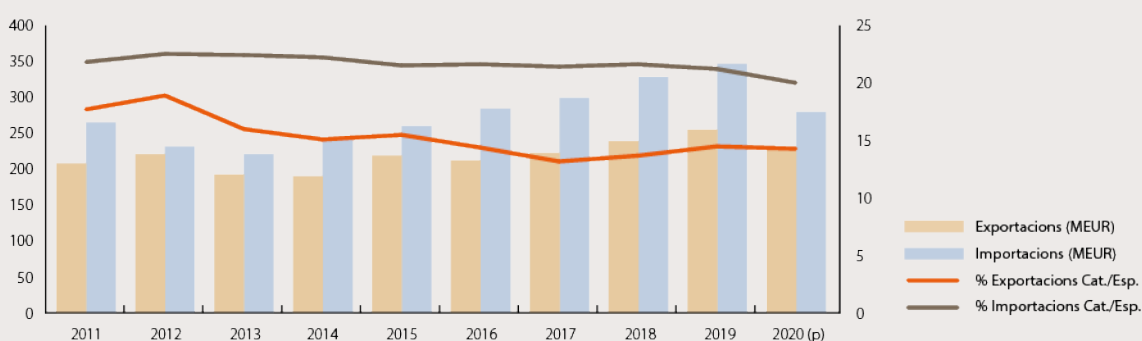
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 6.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

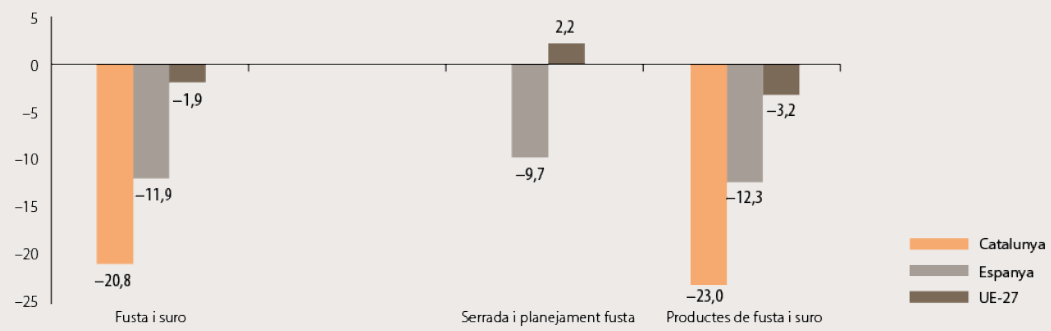
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 6.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

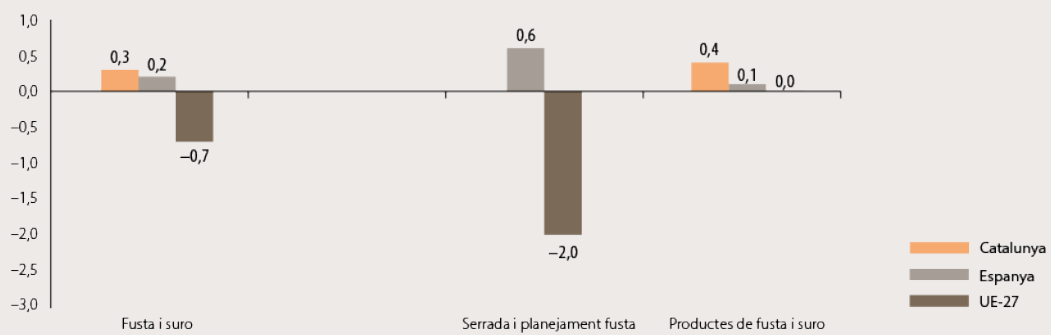
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 6.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

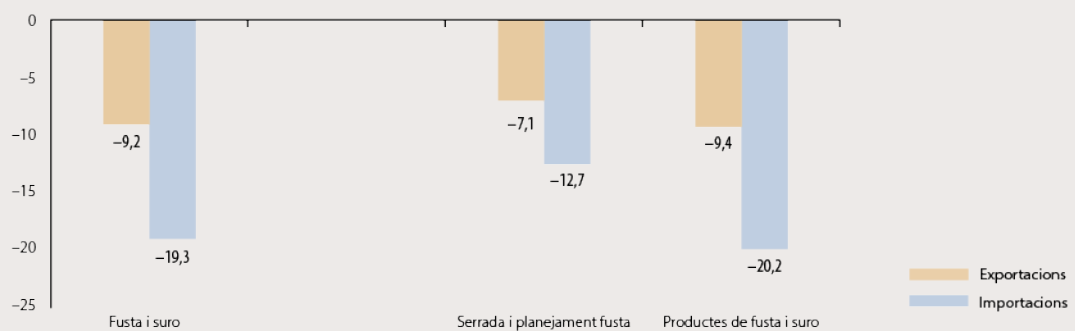
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 6.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 6.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/materials-materies/AECORK>, Associació d'Empresaris Surers de Catalunya: <https://aecork.com/>
- CENFIM - Clúster i innovation hub de l'equipament de la llar i el contract: <https://www.cenfim.org/ca/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/forest-based_en
- Gremi de la fusta i moble: www.gremifustaimoble.cat
- Institut català del suro: <https://www.icsuro.com/>

3.7. PAPER (CCAE-17)

El paper va reduir la producció, si bé en menor mesura que el conjunt de la indústria. Aquest és un fet que ja havia començat l'any 2019, segurament pel menor consum de paper gràfic a causa de la digitalització. En canvi, aquesta reducció es va veure fins a cert punt compensada pel major ús dels papers d'embalatge, com a conseqüència del creixement del comerç electrònic, i dels papers d'higiene, per les mesures extraordinàries que ha comportat la pandèmia. Les exportacions van disminuir a un ritme similar al de la producció.

Dades estructurals del sector

La indústria del paper i el cartró comprèn dos grans subsectors que són la producció de polpa o pasta de paper –la primera matèria també anomenada cel·lulosa– i les manufactures de paper i cartró. Aquest últim inclou els segments de paper premsa i paper d'impressió i escriptura; el del paper tissut (absorbent per a usos higiènics i sanitaris); el de la línia marró (cartró ondulat, paper kraft per a sacs i cartonet), i el de les especialitats, que inclou altres envasos i embalatges i papers especials.

El sector paperer té un pes bastant reduït dins l'economia catalana, ja que aporta només el 2,7% del **VAB** industrial i de la **facturació** (898 milions d'euros i 4.017 milions d'euros, respectivament). No obstant això, a les dues economies de referència, Espanya i la Unió Europea, hi té un pes encara més reduït: 2,3% i 2,1% del VAB, respectivament.

El paper **ocupa** 11.714 afiliats a la Seguretat Social, el 2,5% de la indústria, percentatge que és també una mica més elevat que a Espanya i la Unió Europea (1,9% dels afiliats i dels ocupats, respectivament).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pels articles de paper i cartró, amb un pes específic dins el conjunt del sector del 67% en termes de VAB i del 78% en termes d'ocupació. La fabricació de pasta de paper constitueix l'altre subsector i, per tant, el seu pes se situa al voltant d'una tercera part en termes de VAB i d'una cinquena part en termes d'ocupació.

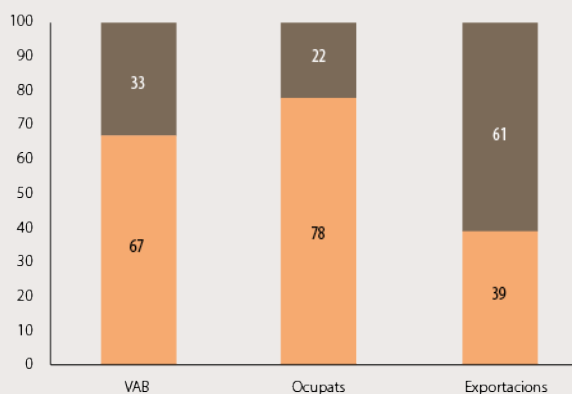
Malgrat que és modest sobre el conjunt de la indústria catalana, el sector paperer català representa el 25% del VAB, el 27% dels afiliats i el 29% de la facturació estatal. Dins de la Unió Europea, Alemanya és el principal productor de paper (amb un 28% del VAB de la UE-27) i el segueixen a gran distància

FIGURA 7.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	4.017,1	2,7	29,0	13.835,7	2,1
VAB cf (MEUR)	897,6	2,7	25,0	3.589,4	2,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	11.714	2,5	27,4	42.738	1,9
Exportacions (MEUR)	1.439,3	2,3	34,3	4.197,7	1,8
Empreses amb assalariats	349	1,5	27,9	1.251	1,0

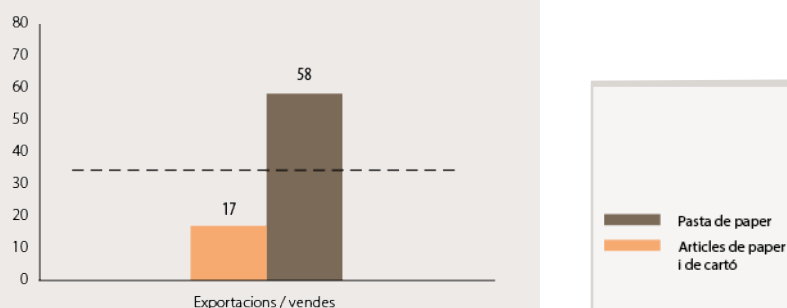
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 7.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 7.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

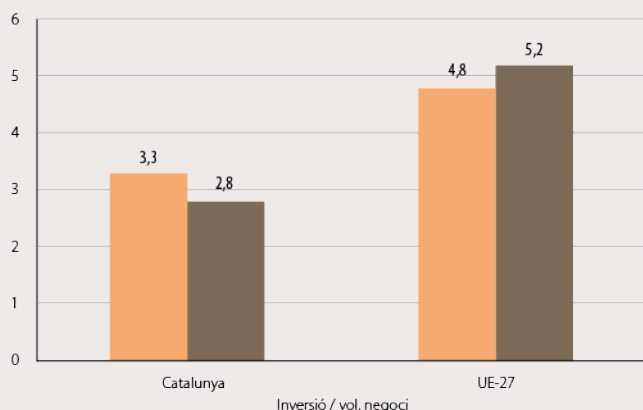
Itàlia (11,8%) i França (10,3%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb el 7,5% de la indústria paperera europea.

El sector paperer català no és en general massa exportador: el 29% de les vendes tenen lloc a l'estranger (vers el 34% per al conjunt de la indústria). No obstant això, les diferències entre els seus dos subsec-

tors són notables: mentre que el de la pasta de paper va realitzar el 58% de les vendes a fora de l'Estat, el dels articles de paper i cartró, només el 17%. Les **exportacions** catalanes suposen el 34% de les espanyoles.

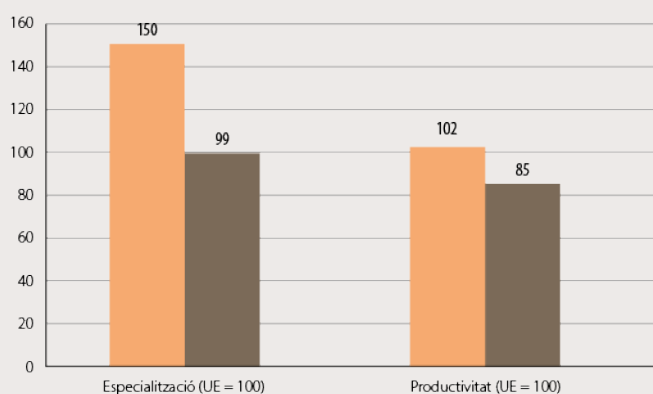
El sector paperer va **invertir** 127 milions d'euros en actius materials el 2018, el 3,2%

FIGURA 7.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 7.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

de la facturació, xifra una mica per sota de la mitjana de la indústria i molt allunyada de la inversió realitzada al conjunt de l'Estat (5,2%) i la Unió Europea (4,9%). Aquestes diferències s'observen també a un nivell més desagregat. Els fabricants d'articles de paper i cartró van invertir un 3,3% de la seva facturació en actius materials (a gran distància del 4,8% de la Unió Europea), mentre que els fabricants de pasta de paper hi van invertir el 2,8% (5,2% a la Unió Europea).

La **despesa en innovació** a Catalunya no està disponible per a aquest sector.

La indústria paperera compta amb una gamma molt àmplia de productes, fruit de la seva constant adaptació a nous usos. Una bona mostra d'això és el fet que més del 30% dels papers que avui en dia s'utilitzen corresponen a noves funcionalitats que fa 10 anys no existien; es tracta de pro-

ductes d'alt valor afegit i elevada tecnologia. A banda d'això, els papers tradicionals es reinventen, de manera que se'ls afegeixen noves propietats o característiques (per exemple, papers per a formularis per a lectura òptica).

El paper és un material 100% reciclable, és a dir, que el paper utilitzat és una matèria primera que es pot tornar a utilitzar per a la fabricació de paper nou. El recuperador de paper el classifica per tipus, el condiciona i l'enfarda. El fabricant de paper compra aquests fardells al recuperador. D'aquesta manera, el residu del contenidor es converteix en matèria primera per a la indústria paperera, la qual la recicla en paper i cartró per a nous diaris, caixes, llibres, etc. Es calcula que al voltant d'un 19% del paper que utilitzem no pot recuperar-se per al reciclatge, ja sigui perquè es guarda (a casa, a la biblioteca, oficina...), perquè es deteriora o es destrueix, com

amb el paper tissut o perquè la fibra de cel·lulosa es va deteriorant amb els successius usos. La indústria espanyola es caracteritza per un elevat grau d'utilització de paper recuperat.

Catalunya presenta una elevada **especialització** respecte a la Unió Europea, especialment en els articles de paper i cartró. En conjunt, el sector paperer pesa un 28% més a casa nostra.

A Catalunya, la **productivitat** mitjana per treballador i any en una empresa paperera és de 65.896 euros. Així, el sector català esdevé un 16,7% menys productiu que l'espanyol i un 7,7% menys que l'uropeu. Les diferències entre els dos subsectors són notables. Mentre que les empreses d'articles de paper i cartró, que és el que té un major pes a casa nostra, presenten una productivitat similar a la UE, les de la pasta de paper són un 15% menys productives que les europees.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria paperera catalana està formada per 349 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 27,9% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.251).

Geogràficament, l'activitat es localitza sobretot a les comarques de l'Alt Penedès, l'Alt Camp, l'Anoia, el Vallès Oriental i el Ripollès i, amb menor importància, a les comarques del Baix Llobregat, el Vallès Occidental, el Gironès, la Garrotxa i el Segrià.

El sector del paper té unes economies d'escala molt rellevants en la producció de paper i de pasta de cel·lulosa, cosa que fa que hi hagi una tendència a la concentració empresarial. Per això, una de les seves característiques és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 27 ocupats, just per sobre dels espanyols (25) i europeus (26). La dimensió més gran correspon a la fabricació de pasta de paper (48). Aquesta característica també queda reflectida en el nombre d'empreses grans que integren el sector, ja que a Catalunya es localitzen 6 de les 25 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (o sigui el 24%).

Evolució l'any 2020

El menor consum de paper gràfic a causa de la digitalització, que es contraposa amb el creixement dels papers d'emballatge i d'higiene. La creació de nous productes

més sostenibles pot crear grans oportunitats per al sector.

La **producció** va disminuir tant a Catalunya com a les dues zones de referència l'any 2020, si bé l'evolució a Catalunya va ser més negativa que al conjunt d'Espanya i de la Unió Europea. A casa nostra, el volum de producció del sector paperer va reduir-se un 4,1%, que s'afegeix al 2,4% del 2019. La producció al conjunt de l'Estat va disminuir un 3,1%, continuant la tònica de l'any anterior (-0,9%), i a la Unió Europea, un 3,9% (-1,5% el 2019). Entre el 2011 i el 2016, la producció va mostrar una tendència positiva, mentre que a partir del 2017 es va invertir. Així en l'última dècada, la producció catalana ha disminuït un 6%, més que l'espanyola (1,7%) i l'europea (2,3%).

La reducció de la producció l'any és conseqüència tant de la menor fabricació d'articles de paper i cartró, que va disminuir un 3,1%, com de la disminució en la producció de pasta de paper, amb un 4,6%. A les dues zones de referència el paper va patir canvis del mateix signe, però la caiguda dels primers va ser més intensa a casa nostra, mentre que la de la segona va ser més suau.

La pandèmia ha accelerat de manera dramàtica el que ja venia passant. Ha augmentat el consum de cartró pel comerç electrònic, prossegueix l'avanç del paper com a substitut de productes com el plàstic i hi ha una forta reducció en la impressió comercial. La producció de cartró ondulat, l'utilitzat en les caixes, va augmentar un 5% i va rondar els 3,17 milions de tones. S'ha disparat el seu ús a les llars, cosa que ha compensat amb escreix la reducció general del consum i la caiguda en la demanda d'aquest producte en bars, restaurants, comerços i altres negocis colpejats per la COVID. Un altre segment en auge és el del paper higiènic i sanitari, el qual ha sortejat el cop del coronavirus amb una pujada del 3,6%. En canvi, la producció de paper per a impressió gràfica i comercial ha caigut un 35% i explica el retrocés general. Per suposat, l'ús de paper en oficines s'ha desplomat.

La indústria del paper i cartró té un comportament procíclic, ja que la posada en marxa de noves instal·lacions fabricants de polpa o la reobertura d'establiments que havien estat tancats, en períodes de reactivació de la demanda i d'augment de

preus, provoca sovint situacions d'excés d'oferta i reduccions dels preus de mercat, la qual cosa genera un canvi de tendència i les dificultats conseqüents.

D'acord amb la menor producció, l'**ocupació** va disminuir. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va reduir-se un 1,5%, després de quatre anys a l'alça. Al conjunt d'Espanya, l'ocupació ha disminuït un 1,6% i mostra una evolució similar a la catalana. Però, malgrat això, la reducció de l'ocupació en l'última dècada ha estat més intensa a casa nostra (5,5%), de manera que Catalunya ha perdut pes respecte a Espanya pel que fa a l'ocupació.

Els **preus** de producció van baixar un 0,3% a Catalunya, mentre que a les dues zones de referència la reducció va ser més gran (3,3% a Espanya i 4,1% a la Unió Europea). Per contra, la visió panoràmica de l'última dècada posa de manifest una pujada de preus del 0,9% a Catalunya, enfront del 4,7% a Espanya i l'1,8% a la Unió Europea, de manera que el sector paperer català hauria guanyat competitivitat en preus en aquesta última dècada.

La baixada de preus del sector l'any 2020 és resultat d'una reducció dels de la pasta de paper (2,2%) combinat amb un increment del 0,4% en els dels articles de paper i cartró. A Espanya i la Unió Europea, els preus van disminuir als dos subsectors.

Les **exportacions** catalanes van disminuir un 4,5% en valor el 2020, menys que les importacions, un 14,0%, després d'un 2019 ja a la baixa. En l'última dècada, el comerç exterior de paper ha patit certes oscil·lacions, de manera que el 2020 les vendes a l'estranger van ser un 5,7% superiors a les de l'inici del període, mentre que les compres van ser un 10,6% inferiors, sobretot

com a conseqüència de la baixa del 2020. Així, el sector presenta un saldo comercial positiu al llarg de tot el període, el qual ha millorat els dos últims anys per la reducció de les importacions. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar de forma molt similar (-5,2% i -12,0%, respectivament).

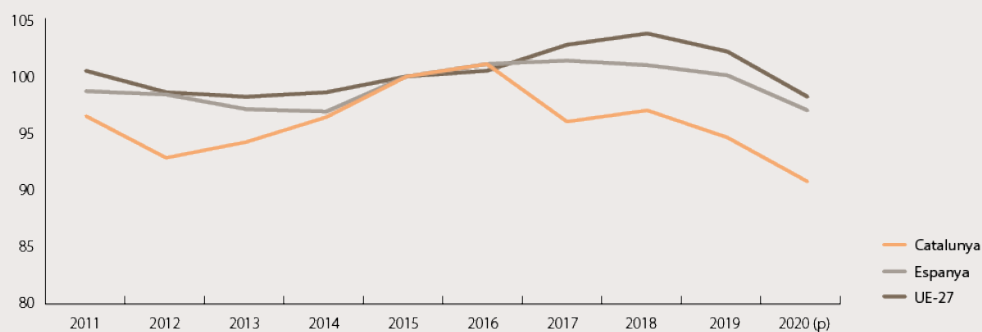
Tot i que el subsector dels articles de paper i cartró és el més important en termes de VAB (67%), no ho és en termes d'exportacions (39%), ja que la pasta de paper és responsable de la major part de les vendes a l'exterior d'aquest sector (61% restant). Els dos subsectors van reduir les exportacions el 2020, sobretot el de la pasta de paper (6,8%), i les importacions.

El principal **mercat exterior** per al paper català continuà sent Europa, que suposà el 63% del total d'exportacions l'any 2020 (53% la Unió Europea). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (25,7%), Portugal (7,5%), Itàlia (5,4%), Alemanya (4,3%) i Turquia (4,1%). Cal posar de relleu també que el 14% de les exportacions anaren destinades a països asiàtics (entre els quals, la Xina amb un 5,1%); el 12,7%, a països del continent americà (Estats Units va ser el tercer destí a nivell mundial amb un 5,5%), i el 9,1%, a països africans (el Marroc amb un 2,7% i Algèria amb un 2,5%). Es tracta doncs d'un sector molt diversificat pel que fa als seus mercats. La majoria d'aquests mercats van viure una reducció de les exportacions el 2020, amb la molt notable excepció del xinès, on les vendes hi van augmentar un 165%, i l'alemany (+5,7%). Així van disminuir les vendes catalanes als mercats francès (3,2%), portuguès (11,8%), estatunidenc (5,8%), italià (9,1%) i turc (14,2%).

Informació sectorial ampliada:

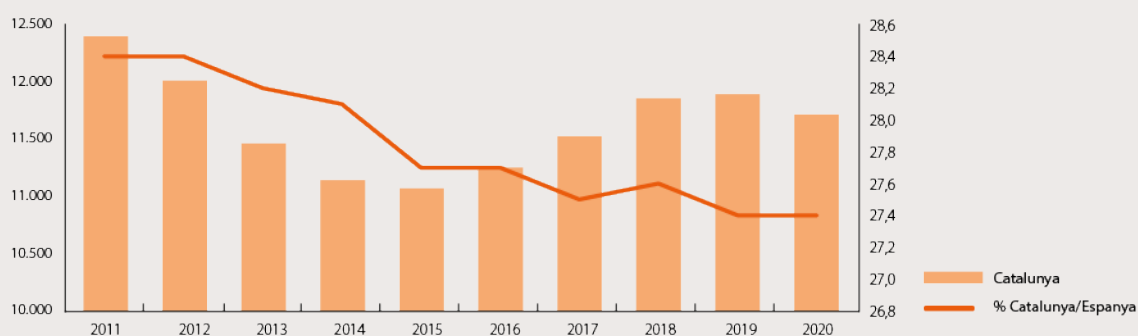
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/packaging/>
- ASPAPEL - Asociación española de fabricantes de pasta, papel y cartón: <http://www.aspapel.es/>
- CEPI - Confederation of European Paper Industries: <https://www.cepi.org>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/forest-based/pulp-paper_en

FIGURA 7.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

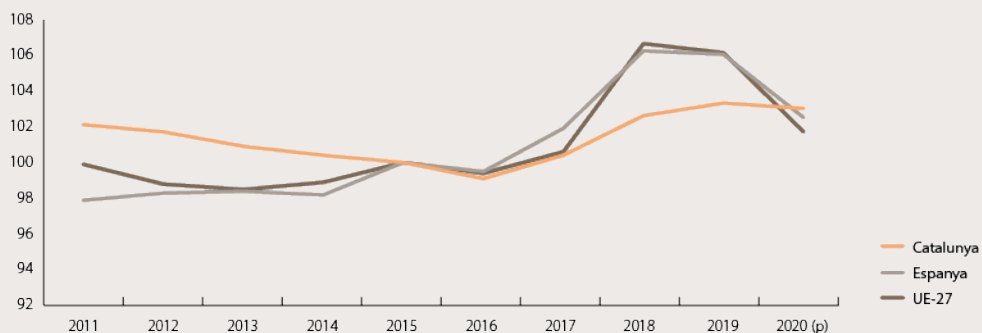
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 7.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

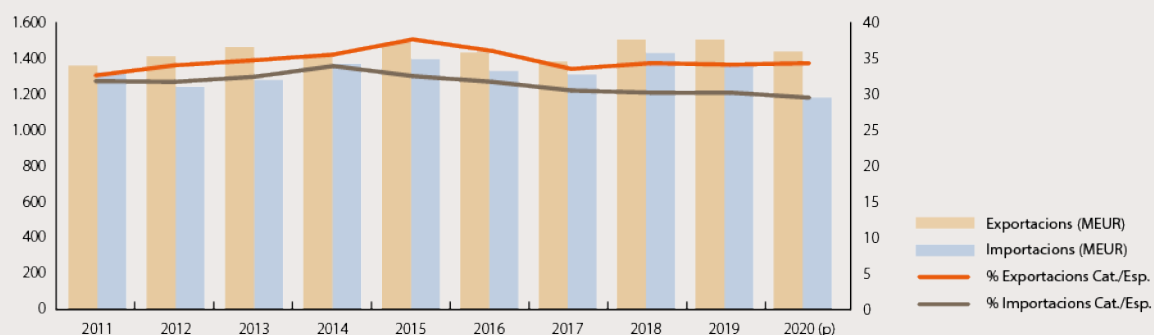
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 7.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

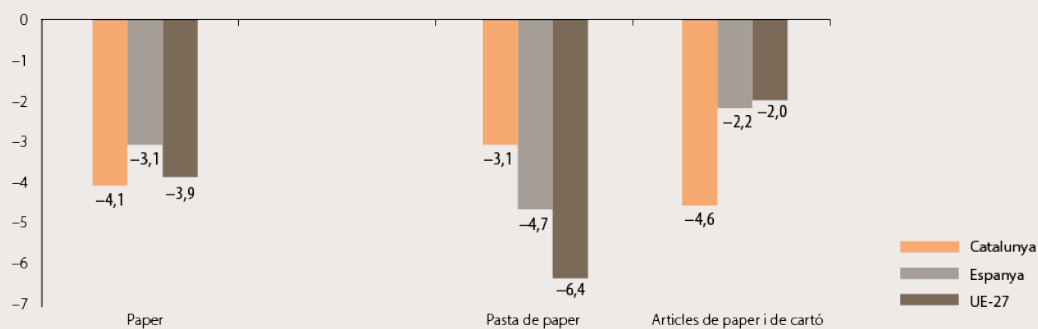
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 7.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

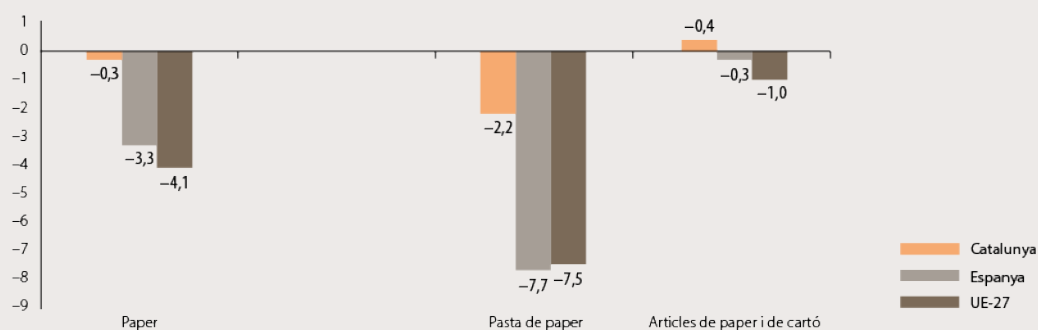
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 7.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

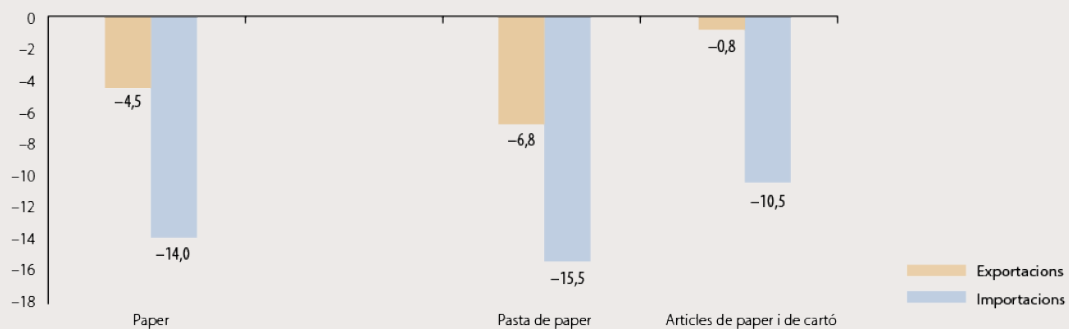
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 7.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 7.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.8. ARTS GRÀFIQUES (CCA-E-18)

El sector de les arts gràfiques es va veure perjudicat per la crisi de la COVID i la producció va disminuir més que al conjunt de la indústria. A més, va experimentar una important reducció de les seves vendes a l'exterior, al voltant d'un terç, i un increment de les importacions, fets que el converteixen en el més afectat.

Dades estructurals del sector

Les arts gràfiques tenen un pes modest dins l'economia catalana, ja que aporten el 2,1% del VAB industrial i l'1,3% de la facturació (702 milions d'euros i 1.897 milions d'euros, respectivament). Aquest pes és una mica més elevat del que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol (1,5% i 0,9%, respectivament) i al conjunt de la Unió Europea (1,1% i 0,7%).

Les arts gràfiques ocupen 19.045 afiliats a la Seguretat Social, el 4,0% de la indústria, percentatge que és també més elevat que a Espanya i la Unió Europea (3,2% dels afiliats i 1,8% dels ocupats, respectivament).

El gruix del sector correspon al subsector de les arts gràfiques pròpiament dit (és a dir, la impressió de diaris, llibres, publicacions periòdiques, impresos comercials i la seva enquadernació, fotogravat i representació de les dades en imatges), mentre que els suports enregistrats (és a dir, la reproducció per a difusió comercial, a partir d'enregistraments originals, de discos, films i dades informàtiques) hi tenen un pes molt més petit. El subsector de les arts gràfiques té un pes específic dins el conjunt de la branca del 98% en termes de VAB i d'ocupació. Atenent les diferents fases del procés productiu, les arts gràfiques comprenen específicament tres segments, que són la preimpressió, la impressió i els acabats i l'enquadernació.

Tot i que és de dimensió petita, el sector de les arts gràfiques català té un pes notable sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 31% del VAB i de la facturació i el 27% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya n'és el principal productor (27,8% del VAB de la UE) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (15,0%) i França (14,1%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb un pes del 9,1% de la indústria gràfica europea.

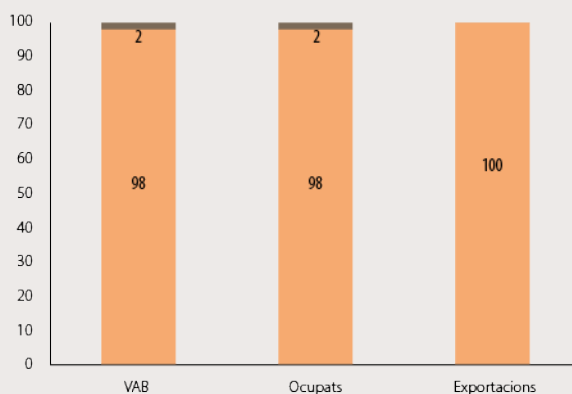
El sector gràfic català és molt poc exportador, ja que només el 20% de les vendes tenen lloc a l'estranger (34% al conjunt de la indústria). En concret, el subsector

FIGURA 8.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESpanya	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	1.897,5	1,3	30,7	6.175,9	0,9
VAB cf (MEUR)	702,3	2,1	30,8	2.277,8	1,5
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	19.045	4,0	27,0	70.498	3,2
Exportacions (MEUR)	0,9	0,0	14,2	6,5	0,0
Empreses amb assalariats	1.830	7,8	22,2	8.230	6,5

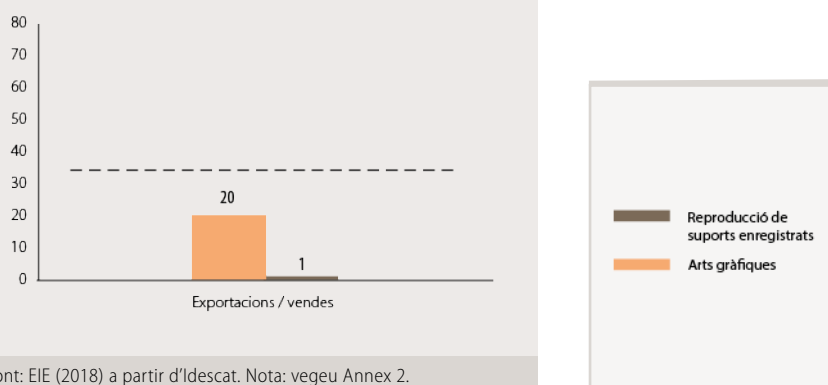
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 8.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 8.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

de reproducció de suports enregistrats català ven només en territori espanyol. Les exportacions catalanes suposen només el 14% de les espanyoles, és a dir, molt per sota del seu pes en termes de VAB.

Les empreses d'aquest sector varen invertir 75 milions d'euros en actius materials el 2018, el 3,9% de la facturació, xifra lleugera-

ment superior a la mitjana de la indústria, però molt per sota de la del conjunt de l'Estat (4,4%) i la UE (4,9%). Al subsector de les arts gràfiques pròpiament dit, que suposa quasi el total del sector, es manté aquest diferencial entre la inversió que té lloc a casa nostra i la dels competidors. No obstant això, les empreses de reproducció de suports enregistrats catalanes són una

FIGURA 8.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

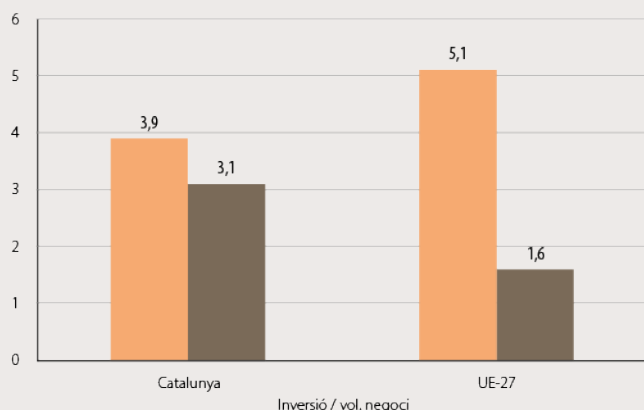
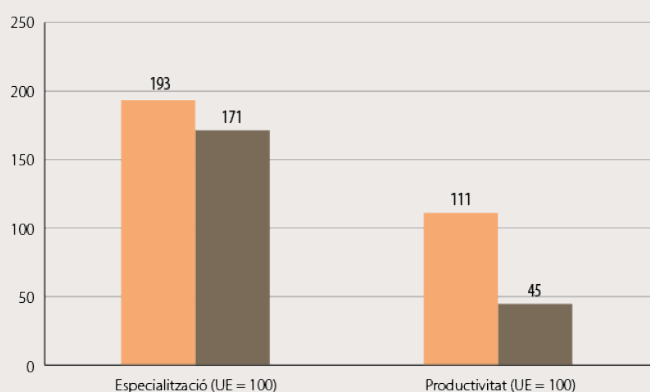

FIGURA 8.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

mica més inversores (3,1%) que les espanyoles i europees (2,8% i 1,6%).

La **despesa en innovació** a Catalunya no està disponible per a aquest sector.

Tanmateix, cal destacar que, actualment, els professionals –com publicistes, dissenyadors, etc.– disposen d'eines per desenvolupar una part important de les seves tasques, que abans estaven reservades de forma exclusiva a les empreses de preimpresió. Així, aquestes empreses s'han vist obligades a millorar l'eficiència tecnològica, a obtenir economies d'escala, a especialitzar-se i a cercar segments de mercat concrets. En aquest procés, els impressors han integrat sovint les funcions de creació i disseny amb l'objectiu de prestar un servei més complet als clients, alhora que es minimitzen les possibilitats d'errors o fallades d'interpretació i es redueixen costos.

El segment de la impressió també ha patit una transformació significativa en els darrers anys. Cal destacar, particularment, els avenços en matèria d'impressió digital, els quals han implicat inversions elevades i de ràpida amortització. Malgrat que la impressió *offset* és la dominant en el sector de les arts gràfiques, la impressió digital està prenent cada dia més protagonisme.

Catalunya presenta una molt elevada **especialització** respecte a la Unió Europea, tant pel que fa a les arts gràfiques com a la reproducció de suports enregistrats. En conjunt, el sector pesa quasi el doble a casa nostra.

Aquest sector mostra una baixa **productivitat**, tant a Catalunya com a les dues zones de referència. La productivitat mitjana per treballador i any a una empresa gràfica catalana és de 42.385 euros, un 12,5% més que les espanyoles i un 9,1%

més que les europees. Tanmateix, aquests valors es deuen sobretot al subsector de les arts gràfiques, que és el que predomina a les tres economies considerades. Per als suports enregistrats, la productivitat catalana és similar a l'espanyola, però se situa a menys de la meitat de l'europea.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria gràfica catalana està formada per 1.830 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 22% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (8.230).

Una altra de les característiques del sector gràfic és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 5,6 ocupats, superior a la dels espanyols (4,4) i similar a la dels europeus (5,4). La mida més petita correspon al subsector de reproducció de suports enregistrats (1,5). Aquesta característica també queda reflectida en el baix nombre d'empreses grans que integren el sector: el 0,2% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 4 de les 13 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (o sigui el 31%).

La recerca d'una major flexibilitat productiva ha portat algunes empreses a integrar totes les fases del procés, la preimpresió, la impressió i l'acabat, essent aquesta última la que proporciona un major valor afegit al producte. A més, les principals empreses han passat a realitzar altres activitats per als seus clients, com ara la logística, la gestió de bases de dades, el *mailing* personalitzat i les tasques de disseny o de correcció lingüística, entre altres. En aquest sentit, val a dir que malgrat que en els darrers anys s'han dut a terme importants fusions i adquisicions, el sector continua presentant un reduït grau de concentració.

Les arts gràfiques són una indústria tradicional en constant renovació i les empreses es veuen obligades a adaptar-se al canvi tecnològic, motiu pel qual l'esforç inversor de les empreses hi juga un paper clau. Així mateix, com a conseqüència de l'ús de maquinària i tècniques noves, apareix una forta necessitat de formació i reciclatge de personal, per fer front a les exigències derivades del correcte ús d'un equipament industrial de tecnologia avançada.

Evolució l'any 2020

El sector de les indústries gràfiques engloba un conjunt d'activitats força ampli, atès que, a més de produir llibres, diaris, revis-

tes i fascicles, que constitueixen la seva dedicació principal, subministra a moltes empreses, institucions i segments de la demanda final tot un seguit de productes, com ara impresos, formularis, etiquetes, catàlegs, envasos –especialment per a alimentació, farmàcia, perfumeria i cosmètica–, calendaris, agendes, cartells i fullets publicitaris, targetes i postals, etc. Aquesta varietat d'articles justifica, en bona part, que l'evolució del sector estigui molt vinculada a la marxa de la resta de les activitats i de l'economia en general. En aquest sentit, es pot assenyalar que el comportament del consum no només té un impacte força directe sobre la branca, sinó que també arrossega, en gran part, altres segments que són grans consumidors de productes gràfics com, per exemple, la publicitat.

L'any 2020, la producció va disminuir, tant a Catalunya com a les dues zones de referència. A Catalunya, el volum de **producció** del sector gràfic va caure un 12,6%, que s'afegeix al 20,2% i al 8,4% dels anys anteriors. A Espanya, l'IPI va disminuir un 17,8% i va sumar així cinc anys en negatiu. Al conjunt de la UE, la producció va disminuir també un 12,6%, d'acord amb la tendència de l'última dècada. De fet, en els últims 10 anys, la producció gràfica ha disminuït considerablement a les tres zones considerades, però especialment a Catalunya i Espanya, un 40% i un 45% acumulat, respectivament, enfront del 29% de la Unió Europea. Aquesta forta reducció és segurament deguda als canvis en els hàbits de lectura i el canvi cap als mitjans i solucions electròniques basades en la web, també en el camp de la publicitat.

El descens del 2020 es va focalitzar sobretot en el subsector de les arts gràfiques pròpiament dit, igual que va passar a Espanya i la Unió Europea. Pel que fa als suports enregistrats, la producció europea també va disminuir.

Com a resultat del retrocés de la producció que ha patit aquesta indústria de forma continuada, **l'ocupació** també ha anat disminuint. L'any 2020, el nombre de treballa-

dors afiliats a la Seguretat Social va reduir-se un 4,4% (unes 850 persones), després d'un 2019 ja a la baixa, els quals trenquen amb els quatre anys de creixement precedents. Així Catalunya té un 12,6% menys d'afiliats que en l'última dècada. Al conjunt d'Espanya, l'ocupació disminuí un 3,7%, després de cinc anys a l'alça. En els últims tres anys, Catalunya ha perdut un cert pes respecte al sector gràfic estatal.

Cal posar de relleu la tendència experimentada per les empreses gràfiques en els últims anys envers l'automatització de la producció, de la qual cosa en resulta una menor intervenció humana en els processos de fabricació. Alhora, la major complexitat de les diferents activitats exigeix mà d'obra més formada, que no sempre ha estat fàcil de trobar en el mercat laboral.

Els **preus** de producció del sector gràfic van registrar una pujada, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya (1% i 0,5%, respectivament), mentre que per als productors de la Unió Europea van baixar lleugerament (-0,2%). En els dos primers casos, hi ha hagut un increment generalitzat de preus al llarg de l'última dècada, tret d'algun any puntual, i això ha donat lloc a un increment acumulat de preus de producció del 24% en el cas de Catalunya i del 12% en el conjunt de l'Estat. Aquest fet suposa una important pèrdua de competitivitat en preus respecte als altres països de la Unió Europea, els quals han reduït els preus de producció (1,5%) en el mateix període.

La pujada de preus el 2020 és atribuïble al més important dels subsectors, el de

les arts gràfiques pròpiament dit. No es disposa de preus per al de reproducció de suports enregistrats però a Espanya i la Unió Europea, els preus van baixar.

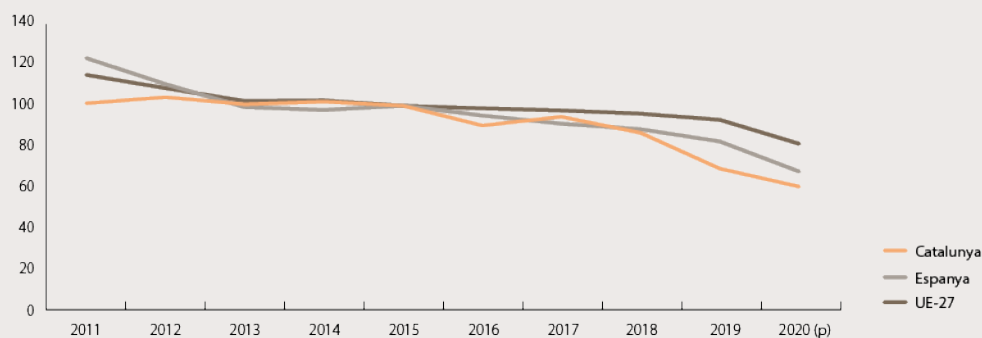
Quant al comerç exterior, el valor de les **exportacions** catalanes al sector gràfic va disminuir de forma molt acusada l'any 2020 (29,5%), seguint la tònica dels quatre anys anteriors. En canvi, les **importacions**, que acumulaven un fort descens, van créixer un 6,2%. En l'última dècada, el comerç exterior ha disminuït fins a situar-se a nivells molt inferiors als del 2011 (les vendes a l'exterior són un 80% inferiors i les compres, un 87%). El sector gràfic ha tingut saldo negatiu de la balança comercial al llarg de tot el període i el 2020 el valor de les importacions era un 58% superior al de les exportacions. Al conjunt de l'Estat, les vendes a l'exterior van evolucionar en el mateix sentit l'any 2020 i van caure un 24,0%, així com també les importacions (-18,0%), unes taxes més moderades que a Catalunya. D'aquesta manera, el Principat ha anat perdent pes dins del conjunt d'Espanya pel que fa als dos fluxos comercials.

El principal **mercado exterior** per a les arts gràfiques catalanes és la Unió Europea, que suposà el 49% del total d'exportacions l'any 2020. Dins d'Europa, França i Alemanya van ser els principals mercats, amb un 21% i un 8,5% de les exportacions. Cal posar de relleu també que el 25,7% anaren destinades a països de l'Àfrica del nord, concretament el Marroc (20,3%) i Algèria (5,3%). Mentre que les vendes a la Unió Europea van disminuir un 46% (20,7% França), les vendes a l'Àfrica del nord van créixer un 16%.

Informació sectorial ampliada:

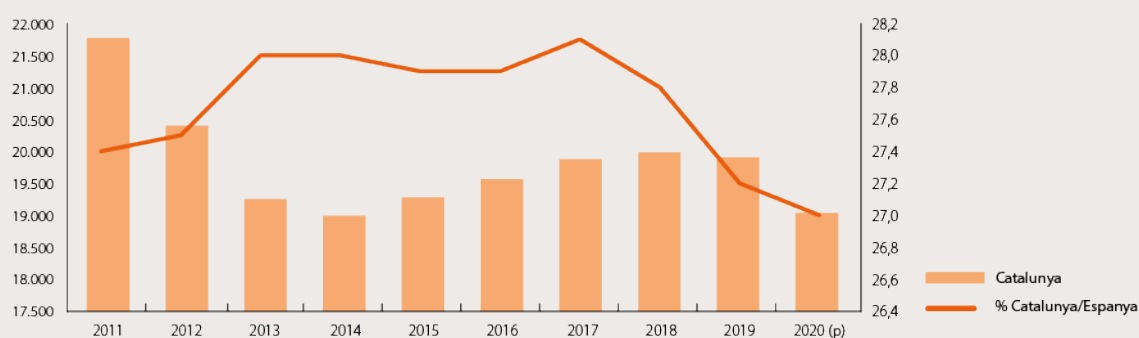
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/forest-based/printing_en

FIGURA 8.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

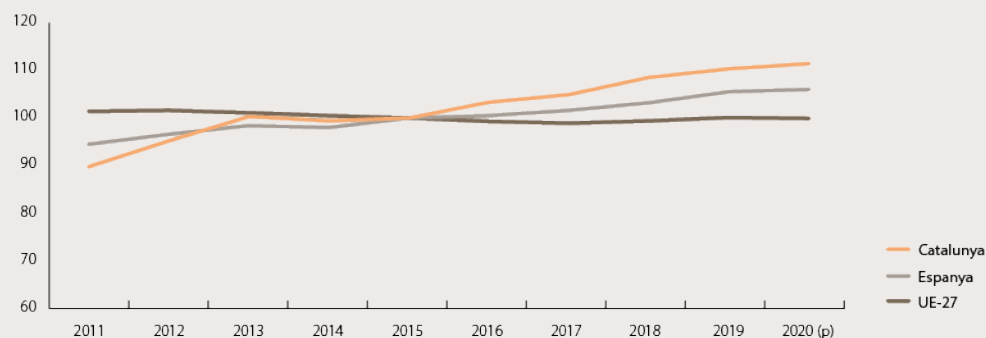
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 8.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

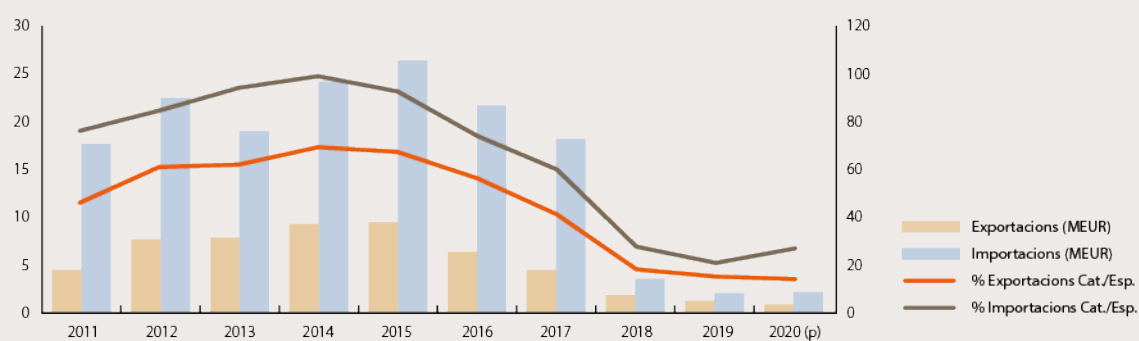
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 8.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

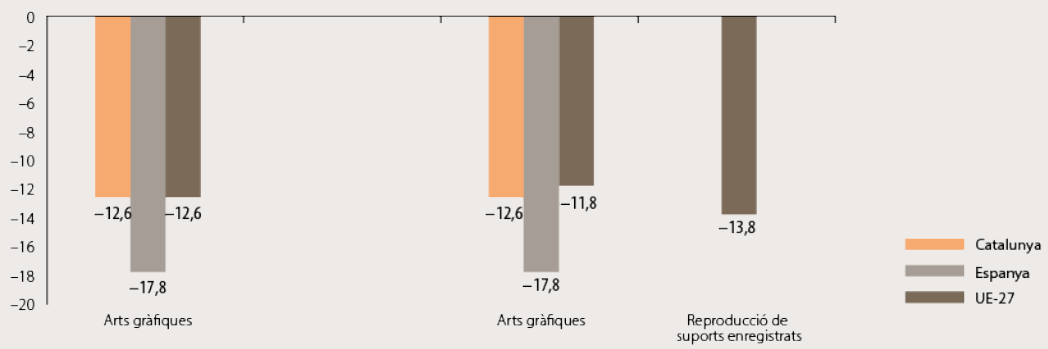
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 8.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

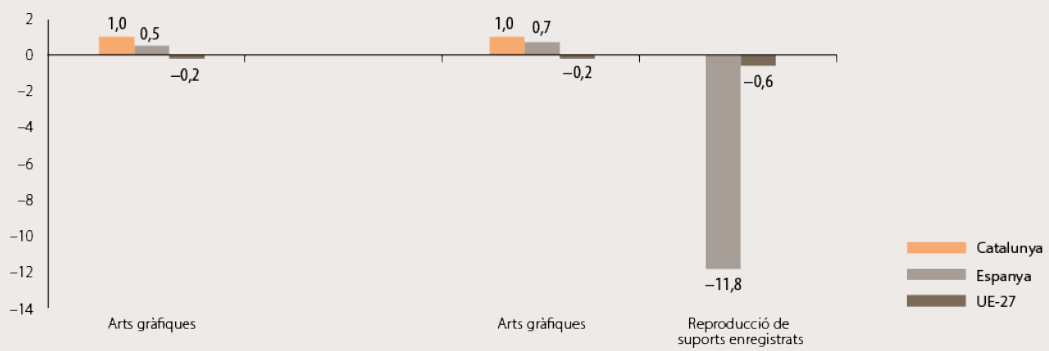
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 8.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 8.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

3.9. INDÚSTRIES QUÍMIQUES (CCAE-20)

La producció del segon sector més important de la indústria catalana, la química, va disminuir l'any 2020, si bé de manera molt suau, malgrat un context molt desfavorable marcat per la COVID; de fet, el químic és el segon sector que millor va resistir la crisi. En canvi, les vendes a l'exterior d'un dels sectors més exportadors van disminuir a un ritme molt més ràpid que la producció. Alhora, és el sector on els preus de producció més van baixar, segurament per la reducció dels preus del petroli, que és el seu principal factor de cost.

Dades estructurals del sector

El sector químic té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta l'11,4% del VAB industrial i el 12,6% de la facturació (3.800 milions d'euros i 18.501 milions d'euros, respectivament), el doble del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (5,8% i 6,4%) i de la Unió Europea (6,0% i 6,3%).

La indústria química ocupa 34.867 afiliats a la Seguretat Social, el 7,3% de la indústria, percentatge que és també molt més elevat que a Espanya i la Unió Europea (4,4% dels afiliats i 3,6% dels ocupats, respectivament).

Això el converteix en el segon sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB i el quart en termes d'ocupació dins d'una classificació de 21 agrupacions.

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la química bàsica. El pes d'aquesta activitat dins del conjunt del sector se situa a l'entorn del 48% en termes de VAB i del 35% en termes d'ocupació. La segueixen, per ordre d'importància, els sabons, perfums i cosmètica, és a dir, la química destinada al consum final, amb el 26% del VAB i el 34% de l'ocupació; els altres productes químics (que inclouen les fibres artificials i coles, entre altres), amb el 16% i el 17%, respectivament; les pintures, vernissos i tintes, és a dir la química industrial, amb el 8% i el 12%, i finalment, els plaguicides, que suposen una part molt petita del total.

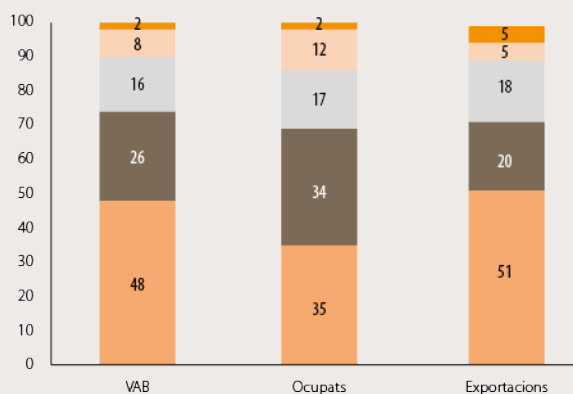
A més, el sector químic català té un pes important sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 43% del VAB i de la facturació i el 35% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal productor químic (32,7% del VAB) i la segueixen, a gran distància, França (15,3%) i Itàlia (9,5%). Espanya ocupa la cinquena posició

FIGURA 9.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	18.501,7	12,6	43,1	42.955,5	6,4
VAB cf (MEUR)	3.799,5	11,4	42,7	8.889,6	5,8
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	34.867	7,3	35,4	98.573	4,4
Exportacions (MEUR)	10.789,2	17,0	45,3	23.792,7	10,1
Empreses amb assalariats	764	3,3	27,2	2.804	2,2

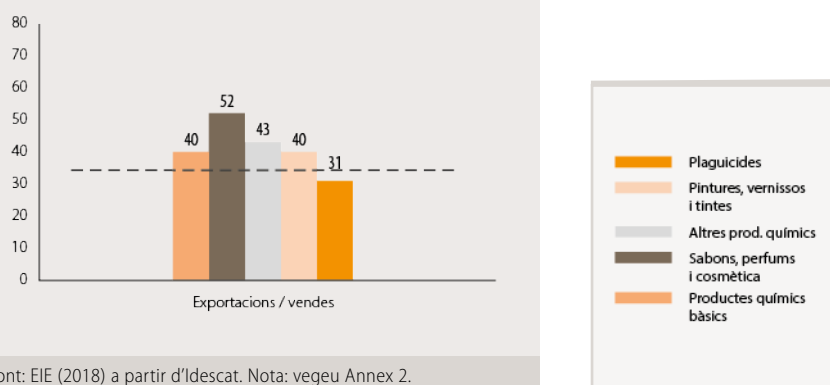
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 9.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 9.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

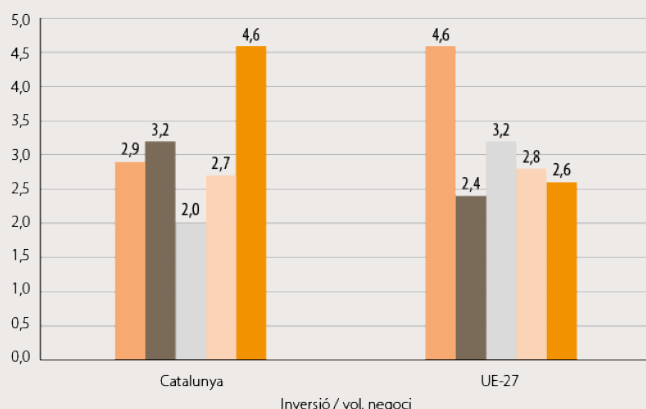
Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

del rànquing, amb el 6,5% de la indústria química europea.

Cal assenyalar que el químic és un dels principals sectors exportadors de l'economia catalana, ja que el 42% de les seves vendes es realitzen a l'estranger, molt per sobre del 34% en el conjunt de la indústria. La proporció d'exportacions és especialment

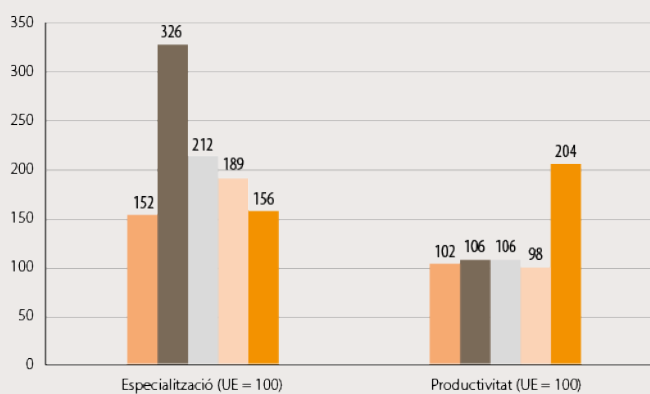
elevada en els subsectors dels sabons, perfums i cosmètica. La importància de les exportacions catalanes es confirma en el fet que les empreses catalanes concentren el 45% de les espanyoles. Com a conseqüència d'aquesta important penetració en els mercats exteriors, els costos associats a la logística i el transport són estratègics per a la competitivitat de les empreses.

FIGURA 9.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 9.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

El sector químic català va **invertir** 522 milions d'euros en actius materials el 2018, el 2,8% de la facturació, xifra inferior a la mitjana de la indústria (3,5%), així com també força per sota que al conjunt de l'Estat (3,3%) i la Unió Europea (3,8%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el dels plaguicides, que va invertir el 4,6% de la seva facturació (2,6% al conjunt de la Unió Europea). En canvi, el subsector més important a casa nostra, el de la química bàsica, va invertir només el 2,9% de la facturació, essent alhora el que presenta un major diferencial respecte als nivells d'inversió de la Unió Europea (4,6% de la facturació).

La despesa en **innovació** al sector químic va ser de 168 milions d'euros el 2018, xifra que suposa l'1,0% del volum de negoci, una intensitat innovadora que és la meitat que la mitjana de la indústria i a més és inferior que al conjunt de l'Estat (1,1%).

Amb el 43% del VAB químic espanyol, les empreses catalanes concentren el 45% de la despesa interna en R+D (uns 128 milions d'euros) i el 40% del personal dedicat a activitats d'R+D (1.607 persones equivalents a jornada completa).

Malgrat una intensitat innovadora inferior a la mitjana de la indústria, cal destacar que la química és un dels sectors industrials que exerceix un paper més important en el subministrament de materials innovadors i solucions tecnològiques a la resta de la indústria, al mateix temps que és un dels que realitza més inversió en R+D, en valors absoluts, juntament amb el farmacèutic.

Catalunya presenta una molt elevada **especialització** en tots els subsectors, però especialment en el de sabons, perfums i cosmètica, que té un pes tres vegades superior a Catalunya que al conjunt

de la Unió Europea. En general, el sector químic pesa quasi el doble a casa nostra.

El sector químic mostra una elevada **productivitat** respecte a la mitjana de la indústria, fet que es produeix tant a Catalunya com a Espanya i la Unió Europea. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any en una empresa química és de 104.215 euros. El subsector dels plaguicides és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la mitjana de la Unió Europea, ja que la duplica. El més important a Catalunya, el de la química bàsica, és només un 2% més productiu que a la Unió Europea.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria química catalana està formada per 764 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 27,2% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (2.804). Geogràficament, el teixit industrial es concentra principalment a les comarques tarragonines (destaca el polígon petroquímic de Tarragona), al Vallès Oriental, al Barcelonès i al Baix Llobregat.

Una altra de les característiques del sector químic és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 35 ocupats, superior a la dels espanyols (24) i europeus (28). La mida més gran correspon al subsector de pintures, vernissos i tintes (44) i a les indústries químiques de base (40), les quals normalment integren verticalment la producció de béns intermedis i també de consum final. Aquesta característica també queda reflectida en l'elevat nombre d'empreses grans, habitualment multinacionals, que integren el sector: el 3,7% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfrent de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 28 de les 73 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 38%).

Al segment de la química de base, els processos de producció són continus i els seus costos de producció depenen considerablement de l'edat i de la capacitat de les unitats de producció. Per això, les economies d'escala són molt importants, sobretot en la petroquímica, raó per la qual són freqüents les operacions de fusions i adquisicions empresarials entre grans companyies.

Evolució l'any 2020

Cal tenir en compte que la majoria dels subsectors químics, a excepció de la química bàsica, troben cada vegada més sortides

en la construcció, l'automòbil, l'electrònica i el tractament de l'aigua. L'àmpli ventall de productes fabricats i d'àmbits d'utilització fa que el conjunt del sector estigui estretament vinculat, tant a la demanda de béns de consum final com a un conjunt molt extens d'activitats productives, industrials i no industrials (agricultura, construcció, etc.). Per aquest motiu, la química és molt sensible tant a les oscil·lacions del cicle econòmic com als possibles canvis de comportament dels consumidors.

L'excepció és el subsector dels plaguicides, que depèn sobretot de com es comporti l'agricultura i de les condicions meteorològiques, més que no pas del cicle econòmic.

El segment de sabons i detergents es caracteritza per ser un mercat madur, amb productes de consum generalitzat i en el qual la capacitat d'expansió de la demanda és molt limitada, atès que únicament es pot aconseguir un increment mitjançant la incorporació d'articles més elaborats. A més, és un segment amb una propensió exportadora baixa i amb una forta competència, tant en preus com en esforços promocionals, per l'escassa fidelització del client. En canvi, pel que fa al segment de perfums i de productes de bellesa i higiene personal, té una demanda en expansió i una propensió exportadora alta.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la **producció** va disminuir l'any 2020, si bé els descensos van ser molt suaus, malgrat un context molt desfavorable marcat per la COVID. A Catalunya, el volum de producció del sector químic va disminuir un 0,9%, que s'afegí als descensos dels dos anys precedents. La producció espanyola va reduir-se un 1,7% i al conjunt de la Unió Europea, un 1,8%. Després d'un període 2014-2017 de creixement, la producció va caure i així en l'última dècada s'ha mantingut pràcticament estable a Catalunya. La producció europea ha tingut un comportament molt similar, mentre que l'espanyola ha crescut un 4,8% en aquests 10 anys.

El descens del 2020 va ser en bona mesura resultat de la reducció de la producció a la química bàsica (-2,8%), que és el principal subsector a casa nostra. Al conjunt d'Espanya i la Unió Europea també va retrocedir. Per contra, la producció de química per al consum final (sabons, perfums i cosmètica) i la química industrial (pintures, vernissos i tintes) va augmentar, un 1,6% i un 1,1%, respectivament.

Atesa la importància de les economies d'escala en la química bàsica, els fabricants asiàtics (com els de l'Orient Mitjà, la Xina, Indonèsia, Tailàndia, Índia i Taiwan) disposen d'unitats productives de grans dimensions, construïdes amb les últimes tecnologies, i són països amb costos de

producció molt baixos. Encara que la qualitat dels productes d'aquests països és, en línies generals, inferior a la dels fabricats a Europa o als Estats Units, la penetració dels fabricants asiàtics en determinats camps és força significativa. Per tant, encara que el polígon petroquímic de Tarragona suposa un puntal en la química bàsica catalana, els efectes de la competència asiàtica tenen un impacte en una caiguda de la producció catalana.

D'acord amb el retrocés de la producció els últims tres anys, l'evolució favorable de **l'ocupació** al sector químic a Catalunya es va estancar. A Catalunya, va disminuir el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social un 0,1%, després d'un 2019 en què es va alentir la creació d'ocupació. Al conjunt d'Espanya, també es va estancar. No obstant això, val a dir que el sector químic ha estat creador d'ocupació al llarg de l'última dècada, fins i tot per sobre del creixement de la producció (en volum), de manera que l'ocupació actual supera en un 10,5% la del 2011 (14,3% a l'Estat). És a dir, que el pes de Catalunya en l'ocupació estatal ha baixat lentament en aquest període.

Els **preus** de producció del sector químic van registrar un descens tant a Catalunya com a les dues zones de referència. A Catalunya els preus van baixar un 5,3%, que s'afegí al 3,0% del 2019. Al conjunt de l'Estat, els preus van disminuir però una mica menys, un 3,9%, i a la Unió Europea, un 4,3%, en els dos casos després d'una reducció l'any anterior. Aquest fet s'ha d'interpretar com una millora de la competitivitat en preus dels productes catalans. A les tres zones, els preus han seguit un patró molt similar durant els darrers 10 anys i han disminuït (3,2% a casa nostra, 0,1% a l'Estat i 3,3% a la Unió Europea). La causa ha estat principalment la caiguda del preu del petroli, el qual ha passat de 107,46 dòlars de preu mitjà de l'OPEP el 2011 a 40,66 el 2020.

Tot i els esforços de la indústria per reduir la seva dependència energètica, el preu del petroli encara és el principal component dels costos de les empreses químiques al nostre país, especialment en la indústria de química base, de manera que els costos energètics poden arribar a suposar el 50% dels costos totals. La indústria de productes químics també utilitza una àmplia varietat de matèries primeres que afecten el preu de producció, com són els materials de partida naturals i processats, incloent els metalls, minerals i matèries primeres agrícoles, com ara sucre, midó i greixos.

El descens dels preus de producció a Catalunya el 2020 no ha estat generalitzat, sinó que ha afectat únicament a la química bàsica (-5,2%), que és la més sensible a l'evolució del preu de l'energia. A les dues economies de referència, aquest subsector

ha tingut canvis del mateix signe. A la resta de subsectors els preus de producció van augmentar, tant a Catalunya com al conjunt de la Unió Europea.

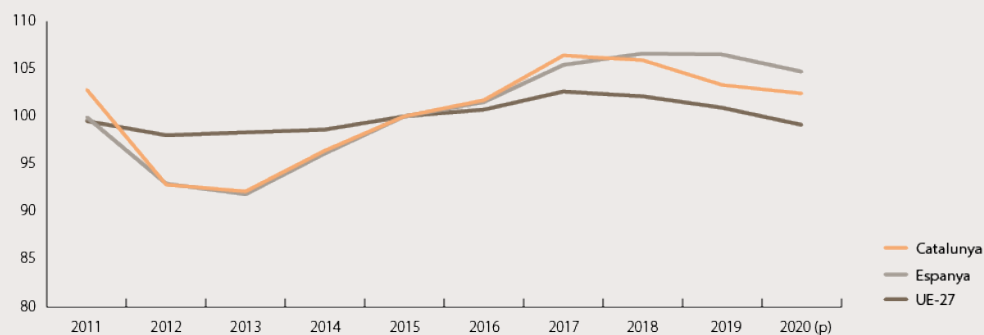
Les **exportacions** catalanes al sector químic van caure dràsticament el 2020 (9,7% en valor) i les **importacions** també (6,9%). Aquesta reducció dels fluxos de comerç exterior està influïda per la caiguda de preus ja esmentada i clarament relacionada amb els efectes de la COVID sobre el conjunt de l'economia, tot i que ja el 2019 s'havia començat a percebre una desacceleració. Tanmateix, en l'última dècada, el comerç exterior en aquest sector ha anat clarament a l'alça, amb l'excepció d'alguns anys puntuals. Les compres a l'exterior han estat superiors a les vendes al llarg de tot el període, de manera que la química ha tingut un saldo comercial negatiu, si bé la diferència entre unes i altres és poc important. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar en el mateix sentit però amb més intensitat (-11,3% i -8,6%, respectivament).

Tots els subsectors químics sense excepció van patir una reducció de les exportacions l'any 2020. Els dos de més pes a Catalunya són també els que van patir més la crisi originada per la pandèmia: la química bàsica va reduir les vendes a l'exterior un 10,3% i la química per al consum final, un 15,6%. Les exportacions de fibres artificials van patir la caiguda més gran en termes relatius (20,2%). A la majoria de subsectors, les importacions també van disminuir.

El principal **mercat exterior** per a la química catalana continuà sent Europa, que suposà el 68% del total d'exportacions l'any 2020 (58% la Unió Europea). Dins de la Unió Europea, els quatre països més destacats foren França (13,3%), Itàlia (10,8%), Alemanya (10,3%) i Portugal (6,7%). Altres destins importants són Turquia (4,4%) i el Regne Unit (4,0%). Cal posar de relleu que el 13,6% de les exportacions anaren destinades al continent americà (Estats Units, 4,7%) i el 12,8% a països asiàtics (la Xina, 3,6%). Les exportacions a tots els mercats esmentats van disminuir, amb les úniques excepcions del turc i el xinès (amb un creixement del 12% i del 32%). La resta de mercats principals van disminuir: el francès (12,2%), l'italià (11,9%), l'alemany (12,8%), el portuguès (13,9%), l'estatunidenc (17%) i el britànic (19%).

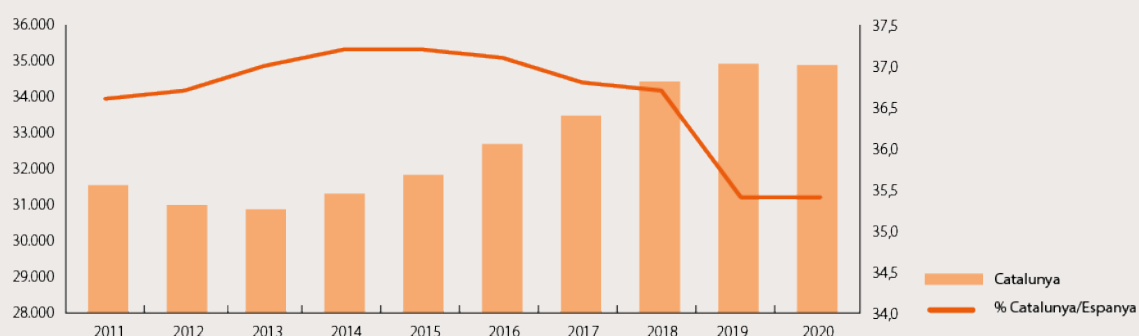
El 14 de gener del 2020 es va produir un accident greu a l'empresa petroquímica Iqoxe, situada al polígon de Tarragona i filial del grup Cristian Lay. Va explotar un reactor on es produïa òxid d'etil·le, cosa que va produir la mort de tres persones. Un any després, la companyia va anunciar que havia reconstruït les instal·lacions amb més mesures de seguretat.

FIGURA 9.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

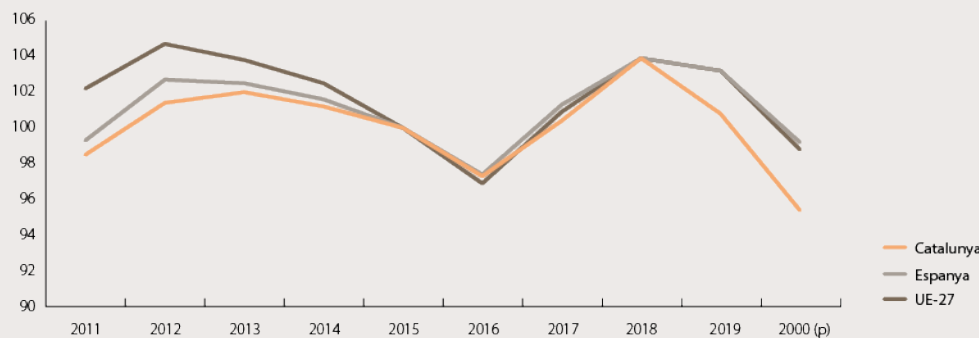
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 9.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

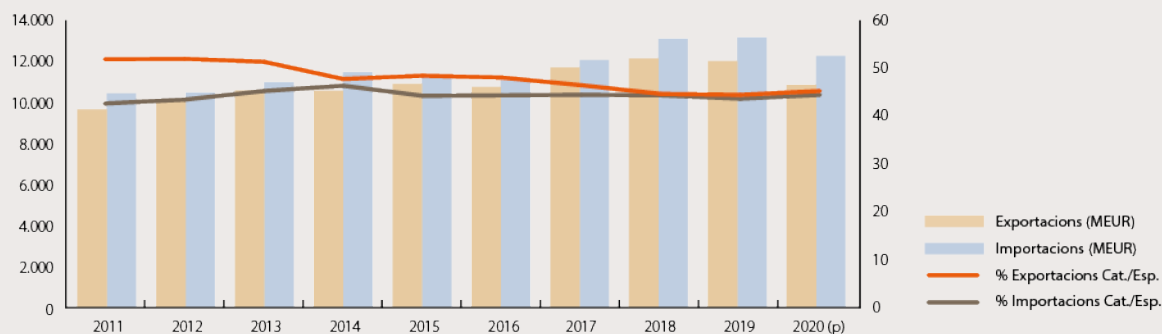
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 9.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

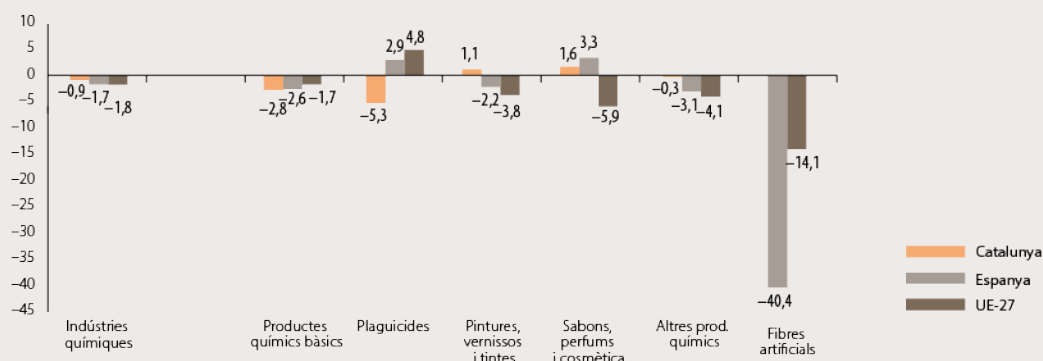
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 9.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

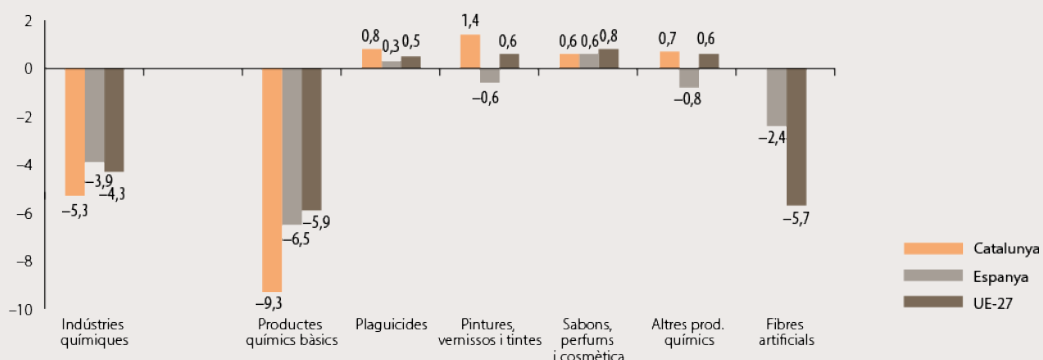
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 9.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

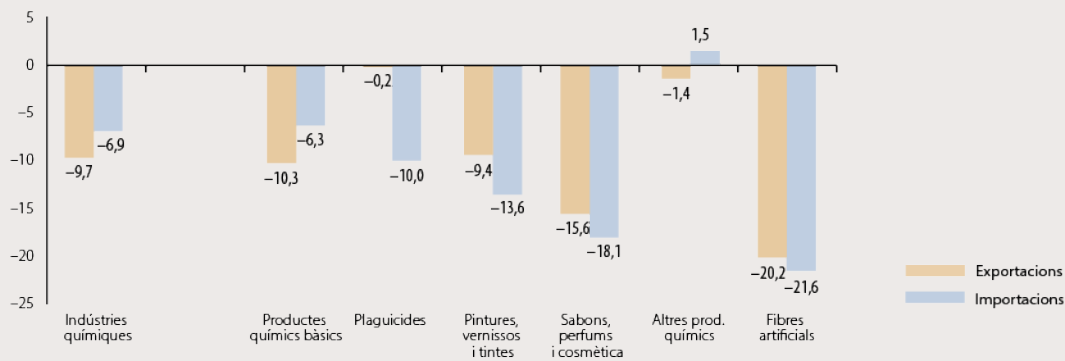
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 9.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 9.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/quimica-plastics/>
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/serveis/banc-coneixement/cercador/BancConeixement/el-sector-beauty-a-catalunya>
- AEQT - Associació Empresarial Química de Tarragona: http://www.aeqtonline.com/aeqt-informe-public-2019_cat/
- Asociación Nacional de Perfumería y Cosmética: <https://www.stanpa.com/ca/>
- Beauty Cluster Barcelona: <https://beautyclusterbarcelona.com/>
- Clúster Chemmed: <http://www.chemmedcluster.com/ca/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/cosmetics_en
- Direcció General d'Indústria: http://empresa.gencat.cat/ca/treb_ambits_actuacio/industria/observatori/actualitzacions-estrategiques/sector-beauty/

3.10. PRODUCTES FARMACÈUTICS (CCA-21)

El farmacèutic és l'únic sector, dins una classificació de 21, que no ha vist reduïda la seva producció en l'any de la pandèmia causada per la COVID, segurament per la seva estreta relació amb les necessitats incrementades dels hospitals i l'atenció primària. Així, tant la producció com l'ocupació i el comerç exterior van créixer a Catalunya. El resultat d'aquests indicadors s'atribueix únicament al subsector dels preparats, que és el més important a Catalunya.

Dades estructurals del sector

Dins de la indústria farmacèutica, es poden diferenciar dos grans subsectors. D'una banda, el de la fabricació de matèries i principis actius (o química fina), que constitueixen els components de base emprats per a la fabricació dels preparats farmacològics, i, de l'altra, el de l'obtenció de les especialitats farmacèutiques, que es destinen al tractament de les afeccions que pateixen els seus usuaris.

La indústria farmacèutica té un pes bastant notable dins l'economia catalana, ja que aporta el 7,4% del **VAB** industrial i el 4,5% de la **facturació** (2.472 milions d'euros i 6.643 milions d'euros, respectivament), més del doble del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (3,4% i 2,2%) i molt per sobre que al conjunt de la Unió Europea (4,9% i 2,8%). Això el converteix en el cinquè sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB dins d'una classificació de 21 agrupacions.

El sector **ocupa** 25.254 afiliats a la Seguretat Social, el 5,3% de la indústria, percentatge que és també molt més elevat que a Espanya i la Unió Europea (2,4% dels afiliats i 1,8% dels ocupats, respectivament).

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la fabricació de preparats farmacèutics. El pes d'aquest subsector dins del conjunt se situa a l'entorn del 77% en termes de VAB i del 76% en termes d'ocupació. La resta del sector correspon als productes farmacèutics de base.

A més, el sector farmacèutic català té un pes important sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 47% del VAB i els afiliats i el 45% de la facturació. Dins la Unió Europea, Alemanya és la principal indústria farmacèutica (18,2% del VAB) i la segueixen França (10,8%) i Bèlgica (9,3%). Espanya ocupa la sisena posició del ràn-

FIGURA 10.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	6.643,3	4,5	45,4	14.641,2	2,2
VAB cf (MEUR)	2.472,0	7,4	47,1	5.245,3	3,4
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	25.254	5,3	47,0	53.694	2,4
Exportacions (MEUR)	6.790,3	10,7	53,1	12.777,2	5,4
Empreses amb assalariats	111	0,5	39,1	284	0,2

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 10.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

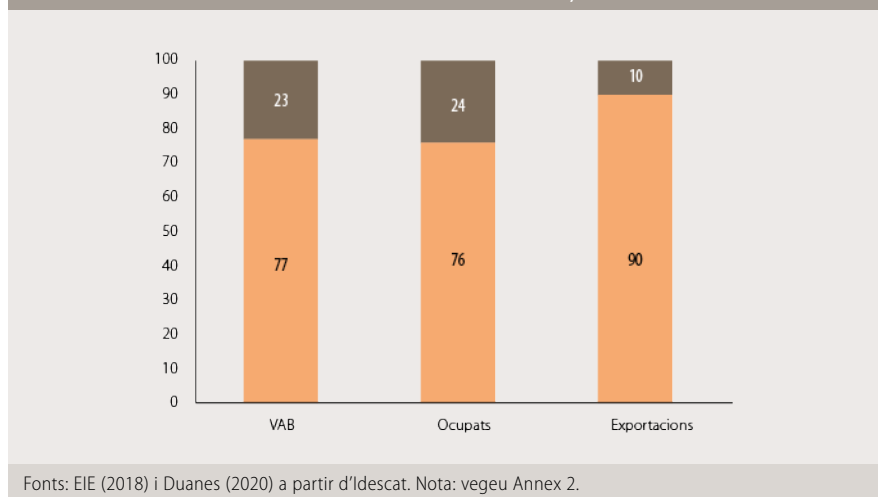
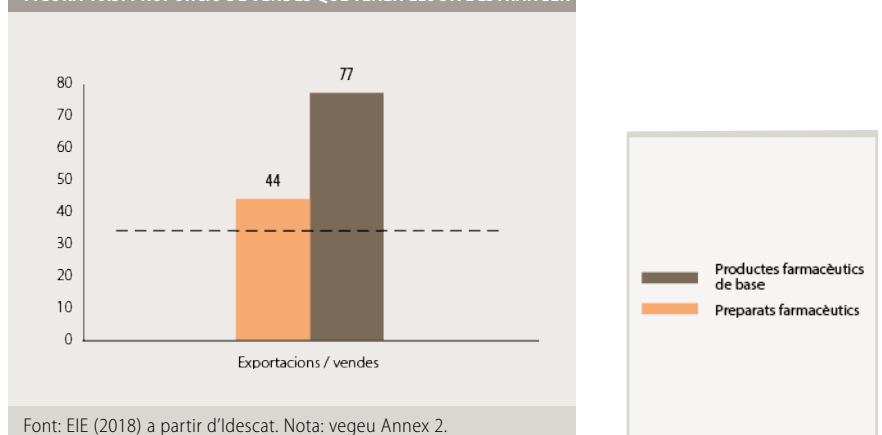

FIGURA 10.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

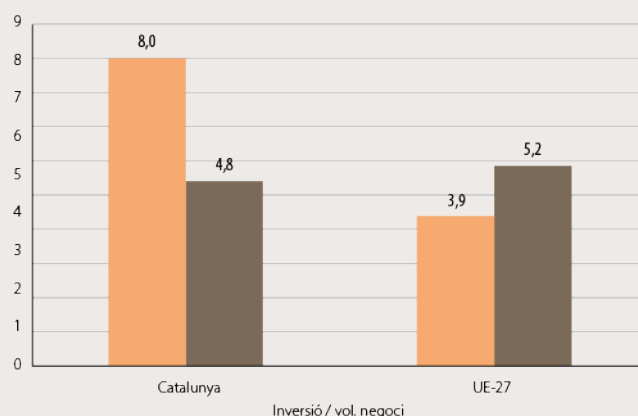
cing, amb el 4,7% de la indústria farmacèutica europea.

El sector farmacèutic català és molt exportador, ja que el 52% de les seves vendes van tenir lloc a l'estranger (34% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és encara més elevada en el subsector dels productes de base (77%). La importància

de les **exportacions** catalanes es confirma en el fet que les empreses catalanes concentren el 53% de les espanyoles.

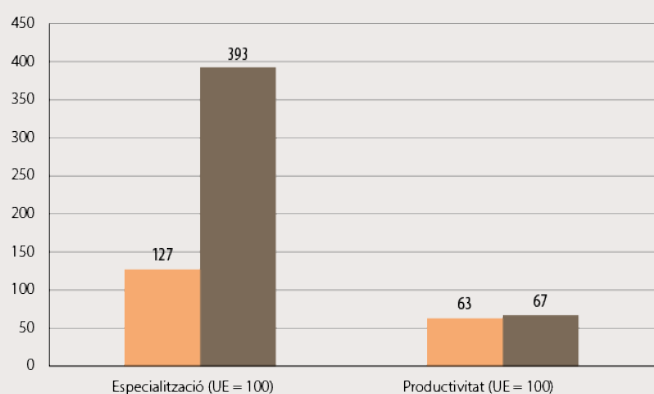
Aquest sector va **invertir** 480 milions d'euros en actius materials el 2018, el 7,2% de la facturació, xifra molt per sobre de la mitjana de la indústria i també superior a l'espanyola (5,3%) i europea (4,0%). El

FIGURA 10.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 10.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

subsector més inversor a Catalunya va ser el dels preparats (8%), que va arribar a duplicar la taxa de la Unió Europea.

La despesa en **innovació** de la indústria farmacèutica va ser de 658 milions d'euros el 2018, el 22% de la realitzada pel conjunt de la indústria catalana, fet que el converteix en el segon sector català que més hi inverteix en termes absoluts després del de mitjans de transport. Tanmateix, és el que té més intensitat innovadora dins una classificació de 21 agrupacions: el 6,1% de la facturació es destina a innovació (5,6% al conjunt de l'Estat). Així, l'esforç innovador és un dels trets característics d'aquest sector, considerat d'intensitat tecnològica alta segons l'OCDE. Amb el 47% del VAB farmacèutic espanyol, les empreses catalanes concentren el 50% de la despesa interna en R+D (uns 381 milions d'euros) i el 47% del personal dedicat a activitats

d'R+D (unes 2.438 persones equivalents a jornada completa).

La indústria farmacèutica es troba enmig d'un procés d'innovació i canvi tecnològic procedent d'avenços en la biologia, la bioquímica, la biotecnologia, les tecnologies de la informació i digitals i les mateixes ciències mèdiques.

Catalunya presenta una elevada **especialització** en la indústria farmacèutica, especialment en els productes de base que, tot i no ser el subsector més gran a casa nostra, pesa quatre vegades més que als països de la Unió Europea. En conjunt, aquest sector pesa un 51% més a casa nostra.

El sector farmacèutic mostra una elevada **productivitat**, tant a Catalunya com a Espanya i, especialment, a la Unió Europea. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any en una empresa farma-

cèutica és de 110.056 euros, molt per sobre de la mitjana de la indústria. Tot i així, la productivitat del sector farmacèutic europeu és tan elevada que el català esdevé un 36,5% menys productiu que aquest. Hi ha poques diferències en el nivell de productivitat entre els dos subsectors i el diferencial respecte a la Unió Europea és d'una magnitud similar.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria farmacèutica catalana està formada per 111 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 39,1% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (284).

Una altra de les característiques del sector farmacèutic és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 148 ocupats, superior a la dels espanyols (111) i europeus (95). La mida més gran correspon al subsector de preparats (175). Aquesta característica també queda reflectida en l'elevat nombre d'empreses grans que integren el sector: el 26% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 29 de les 61 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya, quasi la meitat.

Evolució l'any 2020

El farmacèutic és l'únic sector, dins una classificació de 21, que no ha vist reduïda la seva producció en l'any de la pandèmia causada per la COVID, segurament per la seva estreta relació amb les necessitats incrementades dels hospitals i l'atenció primària. El volum de **producció** a Catalunya va créixer un 2,1%. Aquesta xifra és molt similar a l'espanyola (2,0%), però se situa lluny de l'europea (5,1%). Així, al llarg de l'última dècada, el sector farmacèutic ha augmentat la producció a les tres zones. En el cas català, ho ha fet un 15,5% acumulat, xifra inferior a la del conjunt d'Espanya (21%) i la Unió Europea (55%).

L'increment de la producció del 2020 s'atribueix únicament al subsector dels preparats, que és el més important a Catalunya, i va créixer un 3,3%, mentre que els productes de base van disminuir un 6,6%. Al conjunt de l'Estat, els dos subsectors evolucionaren de forma anàloga a Catalunya, mentre que a la Unió Europea tots dos varen augmentar la producció (especialment els productes de base, en un 14,7%).

L'aparició en mercats internacionals dels **productes farmacèutics de base** procedents dels països emergents –especial-

ment la Xina, l'Índia i Corea del Sud– s'ha mantingut força activa, assolint nivells de qualitat més competitiu, fet que dificulta la posició dels productors catalans. Per fer front a aquesta situació, les empreses han modificat la composició dels tipus d'articles fabricats, desplaçant així la producció a segments amb més valor afegit, i millorant la productivitat. Amb aquesta estratègia, han pogut augmentar la producció en volum en els últims anys, atès que una part important del mercat es troba en les vendes realitzades a l'exterior, on les empreses catalanes han entrat a països com Rússia o la Xina.

En consonància amb aquesta evolució positiva de la producció, el sector farmacèutic va crear **ocupació** per setè any consecutiu, a un ritme fins i tot superior al que va créixer el volum de producció. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va créixer un 2,6% (més de 600 persones) i al conjunt d'Espanya, un 2,3%. Les dades de l'última dècada posen de manifest que l'ocupació ha augmentat un 25% (29% en el cas espanyol).

Els **preus** de producció del sector farmacèutic van registrar un increment, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya (1,2% i 1,0%, respectivament), però en canvi van disminuir al conjunt de la Unió Europea (-1,9%). Aquest comportament dispar arrenca ja el 2014, moment a partir del qual els preus a Catalunya (i Espanya) comencen a augmentar, mentre que al conjunt de la Unió Europea segueixen una tendència a la baixa o d'augmentos ínfims. Així, en l'última dècada, els preus industrials a Catalunya han crescut un 7% acumulat, mentre que els dels competidors europeus només ho han fet un 0,5%, fet que suposa una pèrdua de competitivitat.

L'increment de preus del 2020 és conseqüència de la pujada als dos subsectors, com en el cas de l'Estat. En canvi, en el cas de la Unió Europea, tots dos van reduir els preus.

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes al sector farmacèutic van créixer l'any 2020 un 7,2% en valor, així com les **importacions**, un 2,2%. Aquest fet va tenir lloc després d'un 2019 molt positiu, en què van créixer un 23,4% i un 22,3%, respectivament. En l'última dècada, el comerç exterior ha anat clarament a l'alça i la balança

comercial ha tingut saldo positiu al llarg de tot el període, encara que en els tres últims anys ha estat pràcticament equilibrada. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat el 2020 van evolucionar en el mateix sentit i també a bon ritme (5,6% i 7,1%, respectivament), molt influenciats pel pes que hi té Catalunya, la qual va tornar a augmentar-lo dins del conjunt d'Espanya, tal com ha anat passant en l'última dècada, en què la quota catalana d'exportacions ha passat del 35% al 53%.

El bon ritme de creixement de les exportacions l'any 2020 és atribuïble al comportament dels preparats farmacèutics, que és el subsector més gran, les vendes del qual van augmentar un 8,1%. En canvi, les exportacions de productes de base van disminuir un 0,8%. Per contra, l'increment de les importacions va ser conseqüència dels productes de base, les compres dels quals van augmentar un 12,7%, mentre que les dels preparats van disminuir un 4%.

Pel que fa a l'increment de les importacions, cal remarcar la pressió dels productes de química fina procedents de països de l'Extrem Orient, els quals competeixen activament sobre la base dels preus, a la vegada que experimenten una millora important en la seva qualitat. No obstant

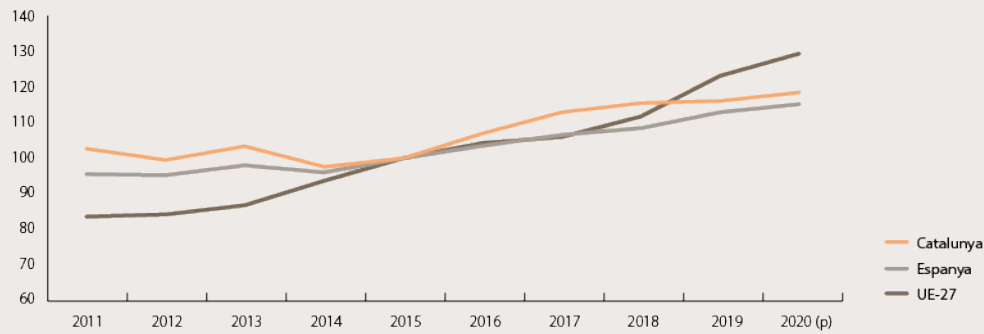
això, una part important de les importacions és induïda per la mateixa activitat productiva de les firmes del subsector, ja que, de vegades, en lloc de realitzar tot el procés de transformació aquí, adquireixen a l'estranger els béns semielaborats i desenvolupen internament un menor nombre de fases, tot centrant-se en les de més valor afegit o les més rellevants, per tal de mantenir el màxim control sobre la qualitat del producte.

El principal **mercado exterior** per al sector farmacèutic català és Europa, que suposa el 82% del total d'exportacions l'any 2020. Dins d'Europa, el mercat més important va ser Suïssa (amb un pes del 35% que correspon a vendes de preparats) i el 42% anà destinat als països de la Unió Europea, entre els quals destaquen Alemanya (10,0%), França (10,6%), Itàlia (4,6%) i Àustria (3,7%). Cal posar de relleu també que el 10,0% de les exportacions anaren destinades al continent americà (Estats Units, 5,4%). La majoria d'aquests mercats van experimentar un creixement notable el 2020, fet que contrasta amb l'evolució de la resta de sectors industrials. Destaquen augments de dos dígitos al mercat alemany (23,5%), el francès (10,6%) i l'estatunidenc (13,3%). Si bé, les vendes al mercat suís es van estancar.

Informació sectorial ampliada:

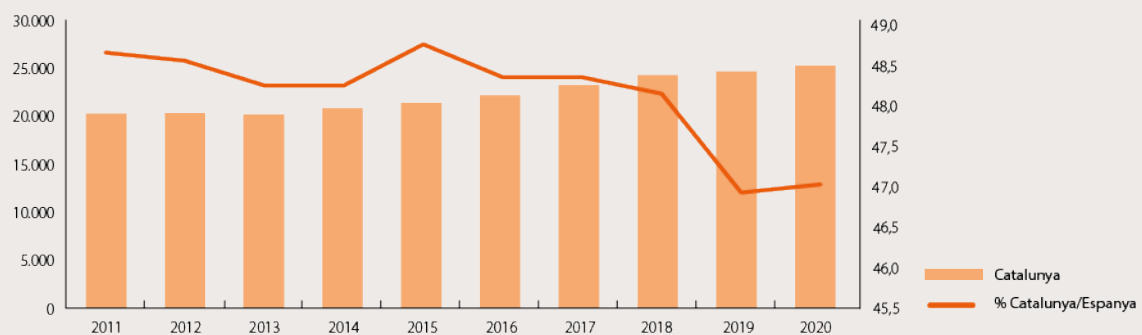
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/biotecnologia/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/industria-farmaceutica/>
- AFAQUIM - Asociación Española de Fabricantes de Productos de Química Fina: <https://www.afaquim.org/>
- Biocat – Bioregió de Catalunya: <https://www.biocat.cat/ca>
- Clúster Catalonia Bio & Health Tech: <https://www.cataloniabiobt.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/biotechnology_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/healthcare_en
- EFPIA - European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations: <https://www.efpia.eu/>
- Evaluate: <https://www.evaluate.com/>
- Farma Industria - Asociación Nacional Empresarial de la Industria Farmacéutica: <https://www.farmaindustria.es/web/>
- IQVIA: <https://www.iqvia.com/>

FIGURA 10.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

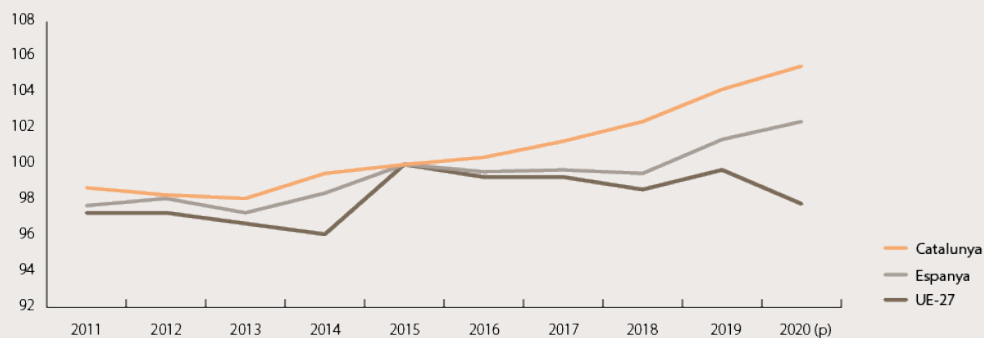
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 10.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

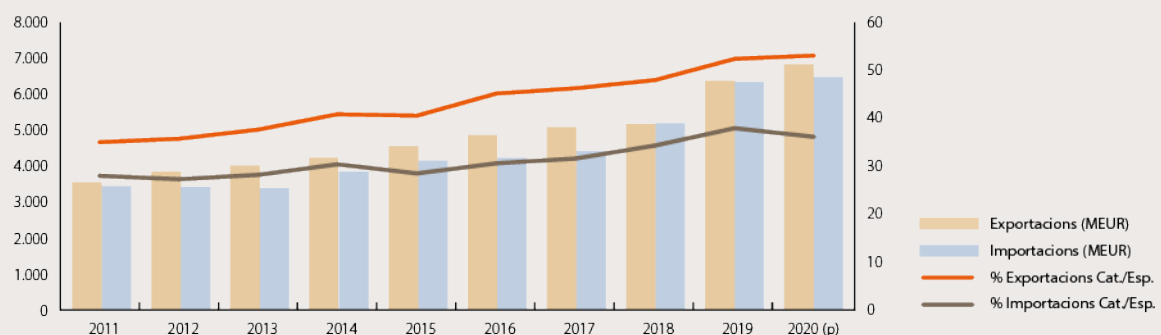
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 10.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

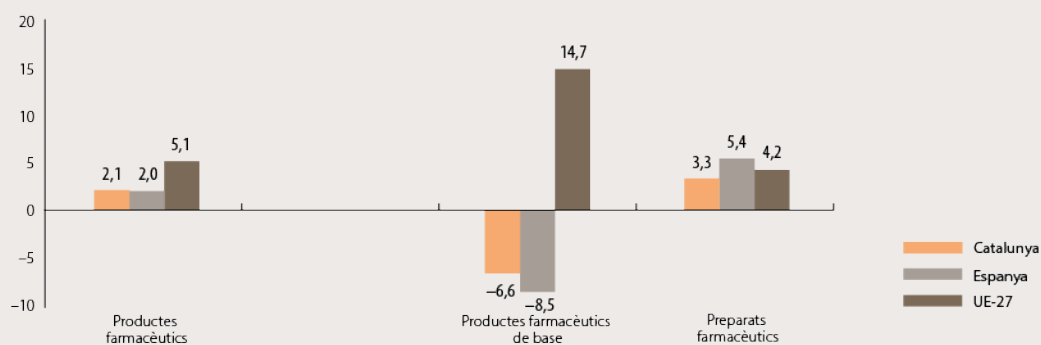
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 10.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

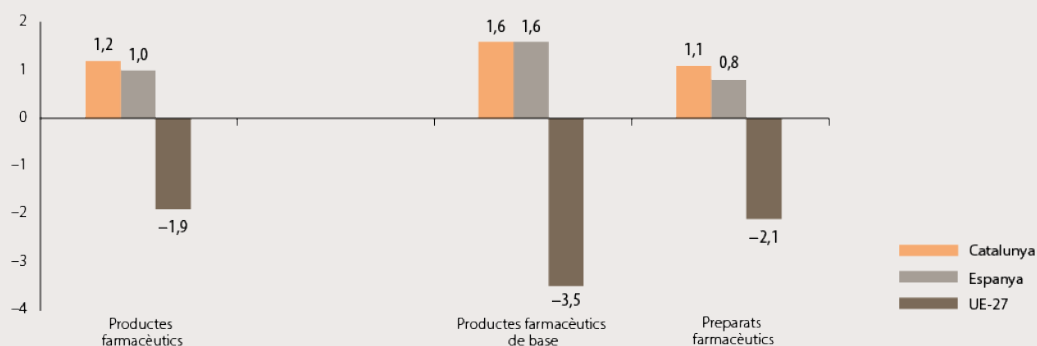
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 10.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

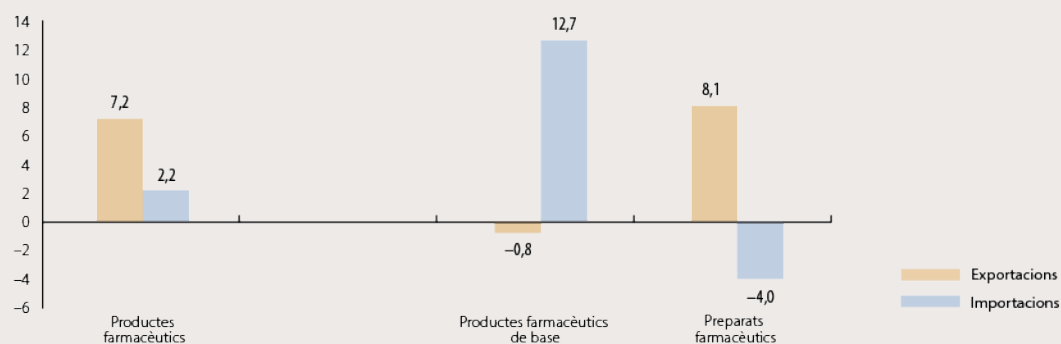
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 10.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 10.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.11. PLÀSTIC I CAUTXÚ (CCAE-22)

El plàstic i el cautxú és un dels sectors que va resistir relativament bé el fort impacte de la crisi originada per la COVID, si bé la producció catalana va disminuir. El principal factor que explica aquets retrocés és l'especial afectació de la crisi sobre la indústria automobilística i sobre la construcció; per contra, la forta vinculació del sector amb l'alimentació, un dels menys afectats per la crisi, va impedir que la caiguda de la producció fos més gran. El comerç exterior també va disminuir (en una magnitud similar a la de la producció).

Dades estructurals del sector

En aquest capítol de l'Informe anual es fa referència al sector del plàstic i el cautxú (codi CCAE-22), format per dos subsectors: el del cautxú (codi 221) i el de la indústria transformadora del plàstic (codi 222), la qual, a efectes de simplificació, s'anomena com a subsector del plàstic. Cal tenir en compte que la producció de les primeres matèries plàstiques, molt rellevant a Catalunya, s'analitza dins el capítol dedicat a la indústria química (CCAE-20.16).

El plàstic i el cautxú té un pes bastant modest dins l'economia catalana, ja que aporta el 4,5% del **VAB** industrial i el 3,7% de la **facturació** (1.519 milions d'euros i 5.508 milions d'euros, respectivament), valors just per sobre d'allò que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol (4,1% i 3,2%) i a la Unió Europea (4,0% i 3,2%).

El sector **ocupa** 24.286 afiliats a la Seguretat Social, el 5% de la indústria, percentatge que és també molt similar al de la Unió Europea (5,1% dels ocupats).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pel subsector del plàstic. El seu pes dins del conjunt se situa en el 91% en termes de VAB i d'ocupació. El subsector del cautxú, doncs, té un pes a l'entorn del 9%.

El sector del plàstic i el cautxú català té un pes notable sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 24% del VAB, el 25% de la facturació i el 26% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya n'és el principal productor (33,7% del VAB) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (14,1%) i França (12,2%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb un 6,8%.

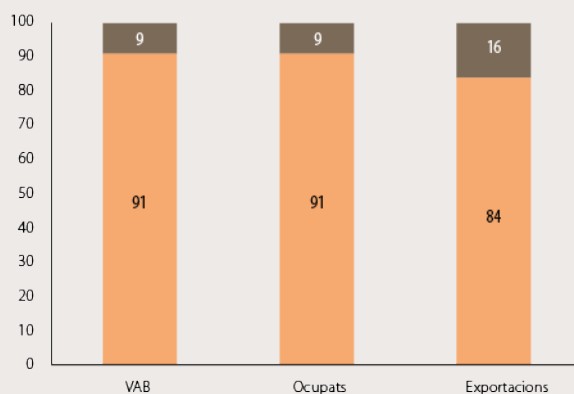
Aquest sector és bastant exportador (37% de les vendes envers el 34% per al conjunt de la indústria) i la intensitat exportadora és més elevada en el subsector del plàstic

FIGURA 11.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	5.507,8	3,7	25,4	21.646,6	3,2
VAB cf (MEUR)	1.518,6	4,5	24,2	6.287,1	4,1
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	24.286	5,1	26,4	92.151	4,1
Exportacions (MEUR)	2.258,8	3,6	27,3	8.272,5	3,5
Empreses amb assalariats	867	3,7	26,1	3.321	2,6

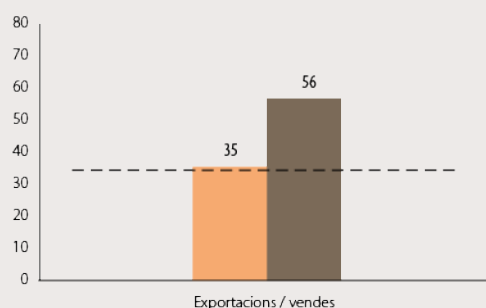
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 11.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 11.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

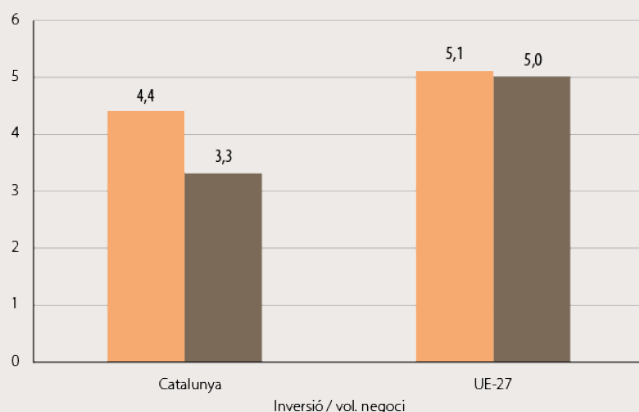
que no pas en el del cautxú. Les **exportacions** catalanes suposen el 26% de les espanyoles.

El plàstic i el cautxú va **invertir** 240 milions d'euros en actius materials el 2018, el 4,4% de la facturació, taxa superior a la mitjana de la indústria, però inferior a la del conjunt de l'Estat (5,5%) i la Unió Europea

(5,3%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el del plàstic, el qual va invertir el 4,4% de la seva facturació, per sota del conjunt de la Unió Europea; en canvi el del cautxú va invertir un 3,3% de la facturació, enfront del 5,0% a la Unió Europea.

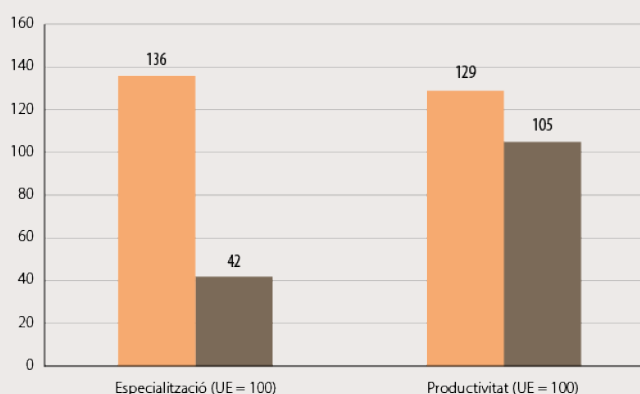
La despesa en **innovació** al sector del plàstic i el cautxú va ser de 55,7 milions

FIGURA 11.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fonts: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 11.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fonts: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

d'euros el 2018, xifra que suposa l'1,1% del volum de negoci total, és a dir, que té una intensitat innovadora que és la meitat que la mitjana de la indústria i, a més, és inferior que al conjunt de l'Estat (1,7%). Amb el 24% del VAB espanyol, les empreses catalanes del plàstic i el cautxú concentren el 20% de la despesa interna en R+D (uns 21 milions d'euros) i el 21% del personal dedicat a activitats d'R+D (302 persones equivalents a jornada completa).

L'aposta per la innovació és cabdal en el segment dels envasos de plàstic, ja sigui perquè les empreses nacionals competeixen cada vegada més amb grans multinacionals, ja pel repte mediambiental que significa el reciclatge del material plàstic. Es preveuen noves oportunitats lligades a la recerca en nous materials que millorin la innocuïtat i la conservació dels aliments, alhora que siguin mediambientalment més sostenibles.

Catalunya presenta una certa **especialització** respecte a la Unió Europea, especialment en el subsector del plàstic, però no en el del cautxú. En conjunt, el sector del plàstic i el cautxú pesa un 13% més a casa nostra.

El plàstic i cautxú es caracteritza per una **productivitat** relativament baixa, tant a Catalunya com a Espanya i sobretot a la UE-27. A casa nostra, la productivitat mitjana per treballador i any en una empresa és de 63.949 euros, un 24,0% més que al sector europeu, mentre que les diferències amb l'Estat són molt minses. El subsector del plàstic, que és el de més pes a Catalunya, és també el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la mitjana de la Unió Europea (un 29% superior). Mentre que el cautxú català és tan productiu com l'europeu.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector del plàstic i cautxú català està format per 867 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 26% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (3.321).

La indústria transformadora del plàstic, a diferència de la indústria de capçalera, es caracteritza per una notable rotació empresarial, fortament lligada als cicles econòmics. Així, en les fases expansives acostuma a augmentar la subcontractació i neixen un bon nombre de petites empreses, mentre que en períodes de crisi es produeix l'efecte contrari. Tanmateix, el fet que una bona part de les empreses transformadores destini la seva producció a grans firmes de diferents sectors (automòbil, electrodomèstics, electrònica, construcció, alimentació, distribució, etc.) comporta que hagin d'afrontar un nivell d'exigència força elevat quant a qualitat i preus, fet que afavoreix una dinàmica de concentració i d'especialització.

Una altra de les característiques del sector del plàstic i el cautxú és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 19 ocupats, si bé és inferior a la dels espanyols (22) i europeus (23). La mida més gran correspon al subsector del plàstic (19). Aquesta característica també queda reflectida en el major nombre d'empreses grans que integren el sector: l'1,6% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 14 de les 52 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 27%).

Evolució l'any 2020

Els principals mercats consumidors de productes plàstics són: els envasos i embalatges (que concentren el 30% de la demanda total de plàstic transformat), l'automoció (21%), la construcció (12%), l'electricitat, l'electrònica i els electrodomèstics (2%) i, finalment, altres com el sector agrícola.

Dins dels envasos de plàstic, el mercat dominant és el de l'alimentació i begudes, especialment a Catalunya, el qual comprèn aproximadament dues tercers parts del consum total. Tanmateix, el segment s'està veient afectat pel compromís creixent de les empreses d'alimentació per disminuir el consum de plàstic i de productes envasats en plàstic. L'automoció n'és el segon client més important. Actualment, un automòbil de gamma mitjana incorpora al voltant de 200 quilograms de plàstics, cosa que equival aproximadament al 14% del seu

pes. Pel que fa a la construcció, destaca la producció de tubs i canonades, perfils per a finestres, persianes, dipòsits, materials aïllants i revestiments de tota mena.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la producció va caure el 2020. A Catalunya, el volum de **producció** va disminuir per tercer any consecutiu, un 5,5%, enfront del 9,3% del conjunt de la indústria. A Espanya, es va reduir un 6,6% i, al conjunt de la Unió Europea, un 7,6%. No obstant això, val a dir que en l'última dècada, el sector del plàstic i el cautxú ha augmentat la producció. En el cas català, ho ha fet un 11,2% acumulat, xifra superior a la del conjunt d'Espanya (4,8%) i la Unió Europea (2,1%).

El descens de la producció el 2020 va ser idèntic als dos subsectors a Catalunya. En canvi, a Espanya i a la Unió Europea el del cautxú es va veure més afectat per la crisi que no pas el plàstic, probablement per la seva vinculació amb el sector de l'automòbil.

El principal factor que explica el retrocés en el volum de producció de plàstic durant el 2020 és l'especial afectació de la crisi sobre la indústria automobilística i sobre la construcció. Per contra, la forta vinculació del sector amb l'alimentació (un dels menys afectats per la crisi) va impedir que la caiguda de la producció fos més gran.

Com a resultat de l'evolució de la producció, **l'ocupació** també va disminuir. A Catalunya, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social el 2020 va ser un 0,3% inferior al de l'any anterior, mentre que al conjunt d'Espanya va reduir-se un 1,2%. Val a dir que el sector ha perdut ocupació al llarg de l'última dècada (un 0,7% a Catalunya i un 1,1% a Espanya), cosa que contrasta amb el creixement de la producció i que podria ser un indicatiu d'una millora en la productivitat aparent del treball.

Els **preus** de producció del plàstic i el cautxú van registrar un descens moderat tant a Catalunya (-0,1%) com a Espanya (-0,4%) i la Unió Europea (-0,5%). Aquesta reducció del 2020 contrasta amb la tendència a l'increment de preus que el sector ha tingut al llarg dels darrers 10 anys a les tres zones, ja que els preus han augmentat un 3,3% acumulat a Catalunya, un 2,8% a Espanya i un 3,9% a la Unió Europea, de manera que Catalunya ha millorat lleument la seva competitivitat en preus davant la Unió Europea. Cal tenir en compte que el sector del plàstic i el cautxú està sotmès a una forta pressió de la competència exterior i això fa que les empreses hagin de contenir els preus de venda, encara que pugin els costos de producció, i més encara en un context de contenció de la demanda mundial.

El descens moderat de preus l'any 2020 és atribuïble al cautxú, ja que els del plàstic no van variar gens a Catalunya. En canvi, a Espanya i la Unió Europea, el subsector del cautxú va ser lleugerament inflacionari, mentre que el del plàstic va ser deflacionari.

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes del sector del plàstic i el cautxú van disminuir lleugerament (6,0% en valor) l'any 2020 i les **importacions** ho van fer en un 4,8%. En l'última dècada, el comerç exterior ha anat clarament a l'alça, amb l'excepció d'alguns anys puntuals. No

obstant això, el sector ha tingut un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període que, fins i tot, s'ha incrementat en els últims vuit anys. Així, el 2020, el valor de les importacions era un 16,0% superior al de les exportacions. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar també en sentit negatiu (4,9% i 3,3%, respectivament).

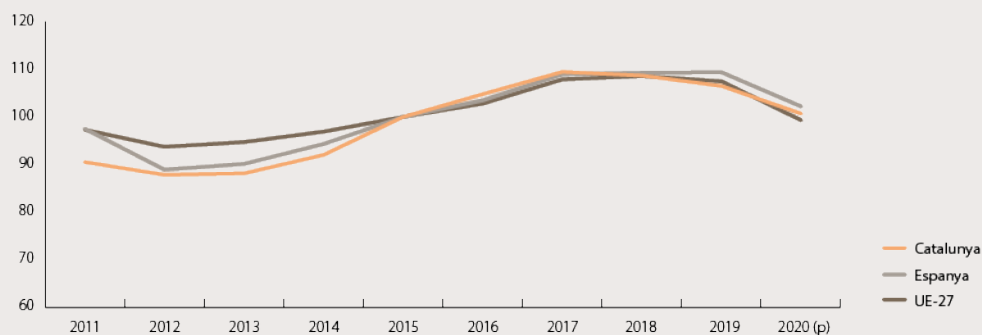
La reducció de les exportacions del 2020 va ser conseqüència d'una disminució de les vendes a l'exterior tant de cautxú (9,5%) com de plàstic (5,3%). El decrement de les compres a l'estranger també és atribuïble als dos subsectors (6,6% i 4,3%, respectivament).

El principal **mercat exterior** per al plàstic i el cautxú catalans fou Europa, que suposa el 79% del total d'exportacions l'any 2020 (70% la Unió Europea). Dins de la Unió Europea, els cinc principals països de destinació foren França (21,0%), Portugal (10,8%), Alemanya (10,4%), Itàlia (8,2%) i Bèlgica (3,5%). Cal posar de relleu també que el 8,0% de les exportacions anaren destinades al continent americà (Estats Units, 3,2%) i el 7,8%, al continent africà (el Marroc, 3,9%). Les vendes a tots aquests mercats van disminuir durant el 2020: el francès, un 6,5%; el portuguès, un 2,8%; l'alemany, un 3,5%; l'italià, un 4,8%; el britànic, un 2,6%; el marroquí, un 13%; el belga, un 29%, i el estatunidenc, un 12%.

Informació sectorial ampliada:

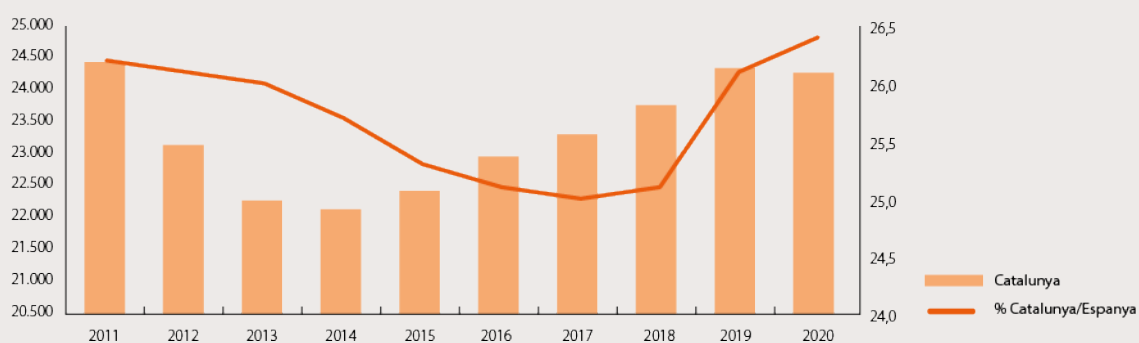
- Centre Espanyol de Plàstics: <https://cep-plasticos.com/>
- PlasticsEurope: <https://www.plasticseurope.org/en>

FIGURA 11.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

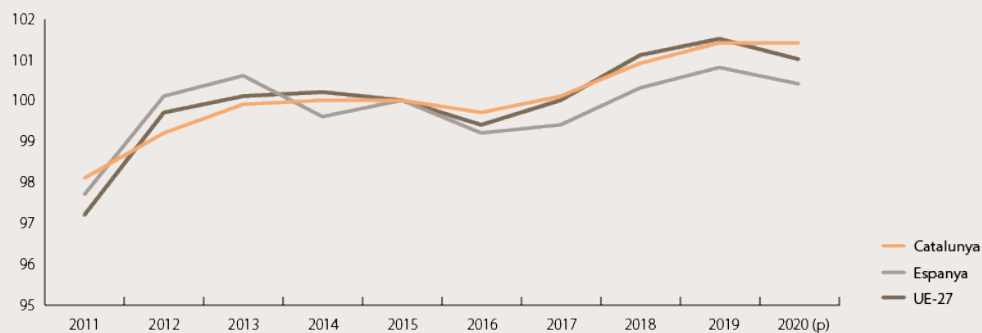
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 11.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

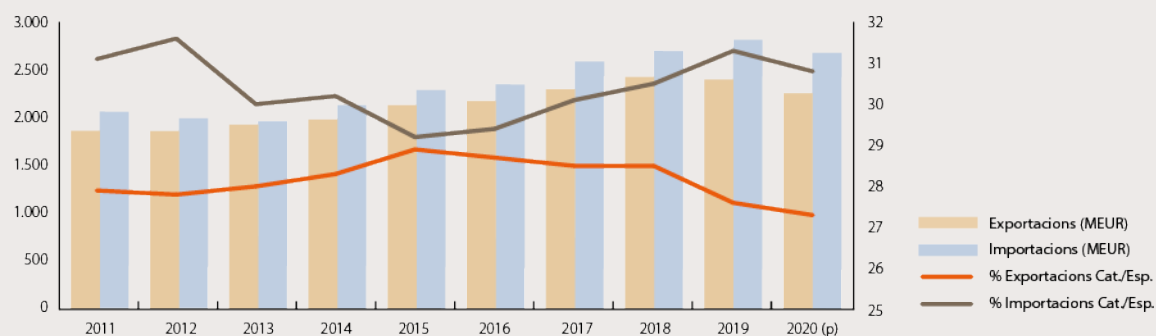
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 11.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

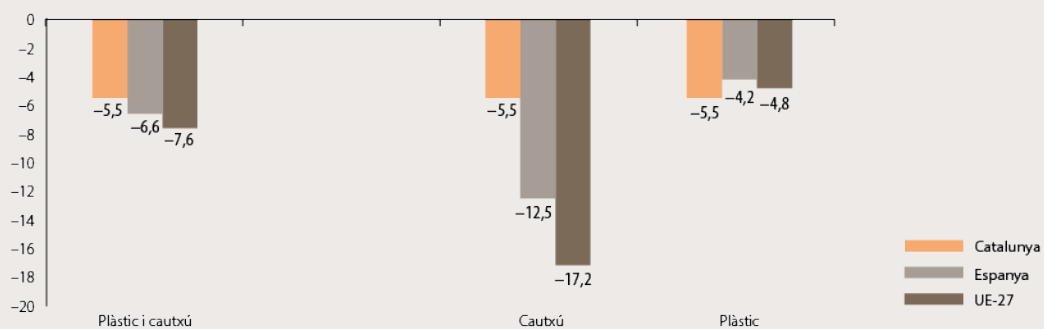
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 11.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

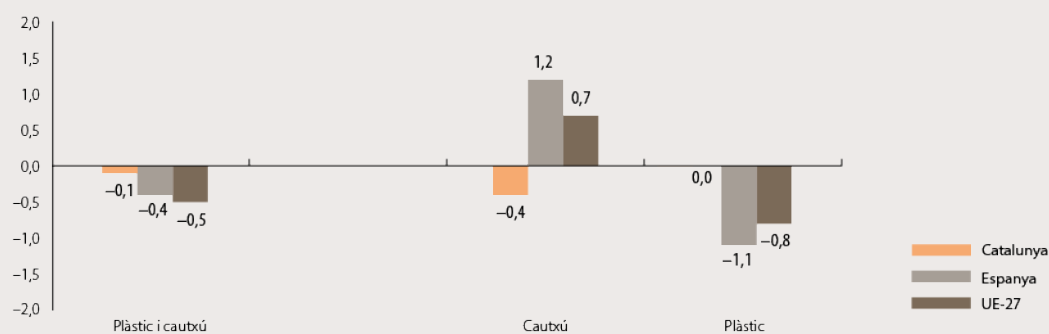
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 11.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

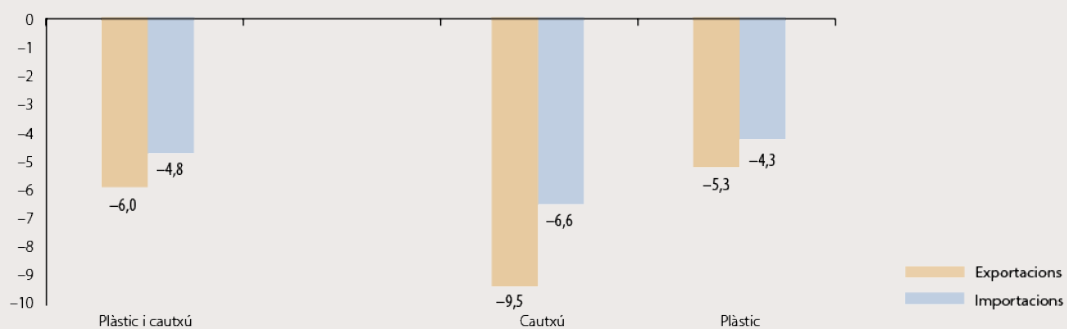
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 11.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 11.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.12. MATERIALS DE LA CONSTRUCCIÓ (CCA-E-23)

El sector de materials de construcció és un dels que va resistir relativament bé el fort impacte de la crisi originada per la COVID, si bé tant la producció com les vendes a l'exterior van disminuir. El volum de producció va reduir-se a tots els subsectors i les exportacions, a quasi tots, mentre que les de ciment i formigó van créixer, cosa que va compensar la menor demanda al mercat interior.

Dades estructurals del sector

El sector dels materials de construcció té un pes específic més aviat petit dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,4% del VAB industrial i l'1,8% de la facturació (788 milions d'euros i 2.715 milions d'euros, respectivament), pràcticament la meitat del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (3,9% i 3,0%) i també inferior al pes que té al conjunt de la Unió Europea (3,0% i 2,3%).

El sector ocupa 11.557 afiliats a la Seguretat Social, el 2,4% de la indústria, percentatge que és també molt més baix que en el cas d'Espanya i la Unió Europea (4,3% dels afiliats i 3,6% dels ocupats, respectivament).

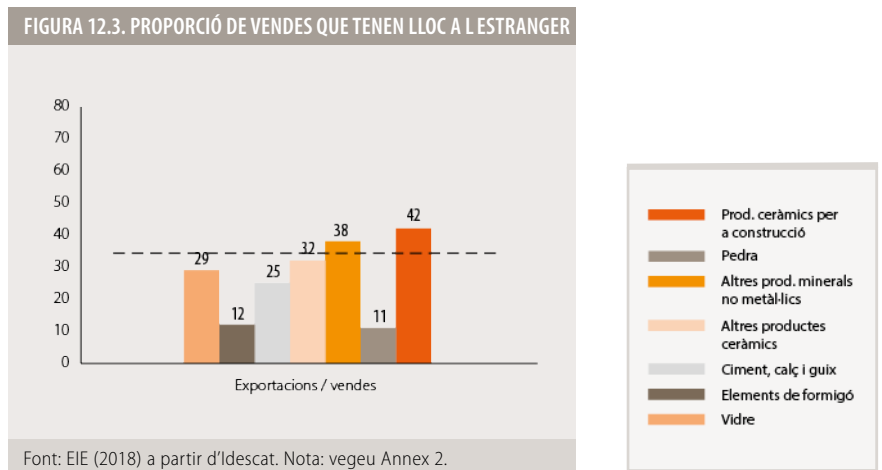
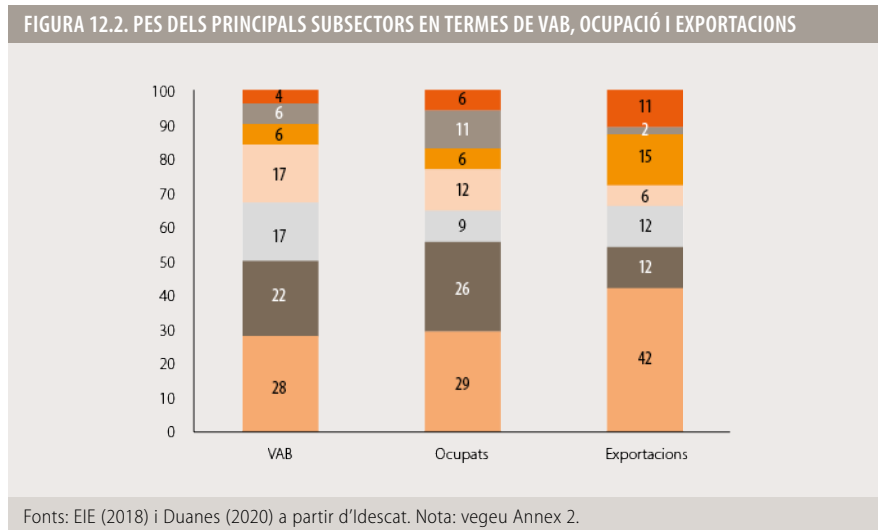
De tots els materials de construcció, el vidre és el més important ja que el seu pes dins del conjunt se situa a l'entorn del 28% en termes de VAB i del 29% en termes d'ocupació. El segueixen, per ordre d'importància, els elements de formigó, amb el 22% del VAB i el 26% de l'ocupació; els subsectors del ciment, calç i guix i dels altres productes ceràmics (sanitaris, aïllants i articles d'ús domèstic i ornamental), que suposen el 17% del VAB sectorial cadascun; i finalment, hi ha els tres subsectors més petits que pesen entre un 4% i un 7% cadascun: els productes ceràmics per a la construcció (productes ceràmics refractaris, gres, maons, teules i productes de terra cuita), la pedra i els altres productes minerals no metàl·lics (com els productes abrasius).

Els materials de la construcció catalans tenen un pes molt petit sobre el conjunt d'Espanya, ja que representen només el 13% del VAB i de la facturació i el 12% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya n'és el principal productor (26,3% del VAB). La segueixen, a gran distància, Itàlia (13,7%) i França (12,5%). Malgrat la importància que la construcció ha tingut històricament a Espanya, la fabricació de materials ocupa la quarta posició del

FIGURA 12.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	2.715,0	1,8	13,4	20.219,6	3,0
VAB cf (MEUR)	788,0	2,4	13,0	6.038,8	3,9
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	11.557	2,4	12,0	96.580	4,3
Exportacions (MEUR)	875,5	1,4	12,3	7.138,9	3,0
Empreses amb assalariats	707	3,0	12,3	5.768	4,6

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

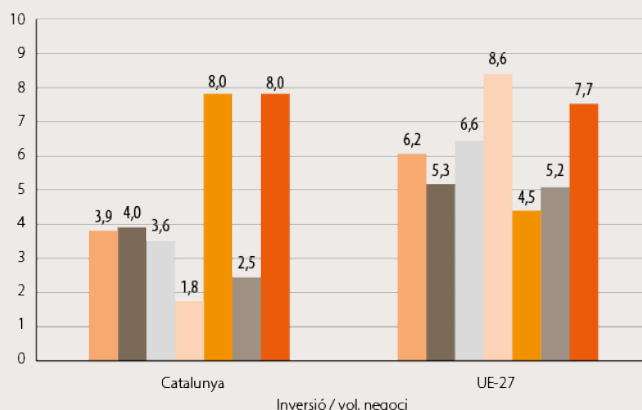

rànquing europeu, amb un 8,6% de la fabricació europea.

El sector no és massa exportador (25% de les vendes vers el 34% per al conjunt de la indústria), per les característiques intrínseques dels propis materials de construcció, com els alts costos de transport, de manera que les vendes en el mercat espanyol

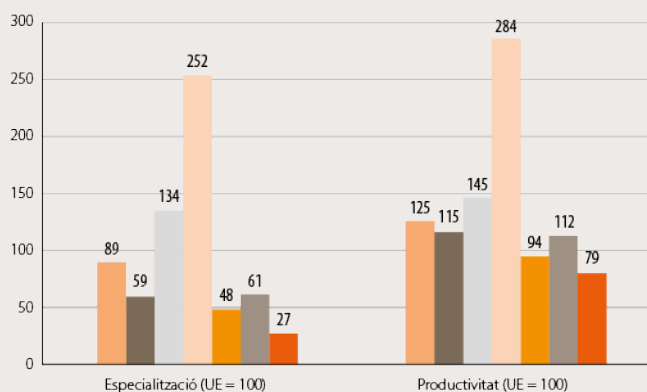
són molt importants (75%). Tanmateix, cal destacar dos subsectors que són més exportadors que la mitjana de la indústria: el de productes ceràmics per a la construcció (42%) i el d'altres productes minerals no metàl·lics (38%). Les exportacions catalanes suposen només el 12% de les espanyoles, en sintonia amb el pes que té el sector en termes de VAB.

FIGURA 12.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 12.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

No obstant això, hi ha una sèrie de particularitats quant a internacionalització per segments de negoci:

- En alguns segments concrets, les vendes a l'exterior poden arribar a assolir un pes significatiu, sobretot en aquells tipus de productes més valuosos o amb més valor afegit, com és el cas de les rajoles, alguns paviments, marbres o els aparells sanitaris.
- El subsector de vidre pla s'ha caracteritzat històricament per un baix grau d'internacionalització, una situació que darrerament està canviant a conseqüència de l'entrada d'importadors asiàtics que produeixen amb uns costos molt més baixos (tant energètics com de mà d'obra) i, per tant, poden absorbir els costos derivats del seu transport.
- El ciment es pot emmagatzemar, envasar i transportar per vaixell d'una forma relativament fàcil i barata. És per això que els excessos de producció en temps de decreixement de la demanda interna es poden exportar als mercats exteriors. Això ha donat lloc a un comportament anticíclic de les exportacions de ciment. Tot i així, cal destacar que els preus de venda als mercats exteriors han estat, històricament, força més baixos que al mercat intern.
- En el cas d'altres productes, com el formigó preparat, es produeixen clares dificultats a l'hora d'efectuar desplaçaments d'una certa importància, sigui pel fet de tenir un període molt limitat d'utilització o per tractar-se d'articles voluminosos en proporció al seu pes i valor. El formigó és un producte que, en estat fresc, té una durada i un recorregut molt curt (d'uns 30-60 minuts, des de la planta de

fabricació fins a l'obra), cosa que fa que no sigui exportable. No obstant això, els costos fixos són una part relativament petita del total i això permet a les plantes de formigó adaptar-se a les variacions de la demanda. L'edificació utilitza grans quantitats de ciment, principalment en forma de formigó preparat (per a les fonamentacions i les estructures dels edificis) i també en forma de morters i productes prefabricats de formigó a façanes, envans, etc.

- Altres productes, com els de terra cuita i la majoria de prefabricats de formigó, són fràgils i amb unes certes exigències quant a la seva manipulació. I, per tant, les empreses fabricants estan molt supeditades a la marxa del sector de la construcció en l'àmbit domèstic i tenen moltes més dificultats per accedir als mercats exteriors, fins i tot els que són geogràficament propers.

Aquest sector va **invertir** 106 milions d'euros en actius materials el 2018, el 3,9% de la facturació, una taxa lleugerament superior a la mitjana de la indústria, però inferior a la del conjunt de l'Estat (5,5%) i la Unió Europea (6,0%). Els subsectors més inversors a Catalunya van ser el d'altres productes minerals no metàl·lics i el de productes ceràmics per a la construcció, tots dos amb un 8,0% de la seva facturació, una taxa superior a la dels seus homòlegs europeus.

La despesa en **innovació** dels materials de la construcció va ser molt minsa el 2018, de 28,4 milions d'euros, xifra que suposa el 0,8% del volum de negoci total. Així, aquest sector té una intensitat innovadora que és només un terç que la mitjana de la indústria i a més és inferior que al conjunt de l'Estat (1,0%). No obstant, val a dir que amb el 13,0% del VAB espanyol, les empreses catalanes de materials de la construcció concentren el 18% de la despesa interna en R+D (uns 9,7 milions d'euros) i el 18% del personal dedicat a activitats d'R+D (133 persones equivalents a jornada completa).

Pel que fa als productes ceràmics, cal fer esment als esforços que s'estan fent en termes d'innovació. Aquesta indústria ha realitzat grans inversions per aconseguir reduir les seves emissions en la producció, reduir el consum d'aigua i de recursos, promovent l'economia circular i millorant l'eficiència energètica. Es tracta, a més, per la seva naturalesa, d'un subsector que pot valoritzar gairebé el 100% dels residus generats en el seu procés productiu i aquesta gestió eficient li permet, a més,

no generar cap tipus d'aigües residuals, cosa que es coneix com "abocament zero".

D'acord amb el poc pes dels materials de construcció a casa nostra, Catalunya presenta un baix **grau d'especialització** respecte al conjunt de la Unió Europea en la majoria dels subsectors. En conjunt, el sector pesa un 23% menys a casa nostra. L'únic subsector en què Catalunya mostra una elevada especialització és el dels altres productes ceràmics, el qual pesa més del doble a Catalunya que al conjunt de la Unió Europea. També hi ha una especialització moderada en ciment, calç i guix.

El sector dels materials de la construcció mostra una **productivitat** per sobre de la mitjana de la indústria a casa nostra. Així la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa catalana és de 70.015 euros, un 28,8% més productiva que l'europea i un 14,3% més que l'espanyola. El subsector dels altres productes ceràmics és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la Unió Europea (unes 2,8 vegades més elevada). El més important a Catalunya, el del vidre, és un 25% més productiu que a la Unió Europea. Pel que fa a la resta de subsectors, tots ells, excepte el d'altres productes minerals no metàl·lics i el de productes ceràmics per a la construcció, mostren un diferencial de productivitat positiu respecte a la Unió Europea.

Quant al seu **teixit empresarial**, el sector dels materials de la construcció català està format per 707 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 12,3% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (5.768).

Una altra de les característiques del sector és la menor **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és d'11 ocupats, idèntica a la dels espanyols i europeus. La més gran correspon al subsector del ciment, calç i guix (37). Aquesta característica també queda reflectida en el nombre d'empreses grans que integren el sector: l'1,1% sobre el total d'empreses amb assalariats (igual que al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 8 de les 59 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 14%).

Sobre el principal subsector, cal distingir entre fabricació de **vidre pla** i de **vidre buit**. La primera s'inicia amb la fabricació de vidre en brut, que es caracteritza per les grans inversions que requereix, la qual cosa implica la presència d'importants economies d'escala i una elevada concentració, així com una forta rigidesa respecte a les condicions de producció (no es poden aturar els forns davant de canvis en la demanda). A Catalunya, hi ha una

única planta de producció de vidre pla en brut, situada a l'Arboç del Penedès, la qual va anunciar el seu tancament el setembre del 2020. La fabricació del vidre pla continua amb les empreses transformadores, que manipulen i adapten el vidre en brut i requereixen inversions molt més petites, de manera que la indústria està molt més desconcentrada. Dins el vidre pla, es pot distingir entre el vidre flotat, que s'utilitza principalment en les indústries de la construcció i l'automoció, i el vidre laminat, que s'utilitza sobretot per als hivernacles hortícoles. Les empreses de manufactures del vidre precisen inversions moderades i tenen un component artesà força important. Per això presenten una estructura empresarial molt més atomitzada.

La indústria del vidre buit presenta alguns paral·lelismes amb el subsector del vidre pla amb relació a les seves característiques estructurals. Quant al vidre en brut, es tracta d'una activitat intensiva en capital, amb elevades economies d'escala i una forta rigidesa respecte a les condicions de producció. Entre les activitats que realitzen les empreses fabricants del vidre buit, la més important, amb diferència, és la de fabricació d'ampolles per a begudes, seguida dels envasos per a conserves, articles de perfumeria i cosmètica, productes farmacèutics, etc. A Catalunya hi ha instal·lades tres plantes fabricants de vidre buit, que són: Vidrieria Rovira, del grup O-I (Zona Franca-Barcelona), Vidrala (Castellar del Vallès) i Verallia (Montblanc).

Evolució l'any 2020

Aquest sector es mostra molt sensible al cicle econòmic de la construcció, el VAB de la qual va caure el 2020 un 15,4%. A Catalunya, el volum de **producció** de materials de la construcció va disminuir un 4,5% com a conseqüència de la crisi originada per la pandèmia, si bé l'any anterior tot just havia crescut un 0,5% i el 2018 havia baixat un 8%. La producció espanyola de materials de la construcció va disminuir un 8,9% l'any 2020, mentre que l'europea ho va fer en un 5,6%. En l'última dècada, els materials de la construcció catalans han vist reduïda la producció un 9,2% acumulat, caiguda que és menor que la que ha experimentat el sector espanyol (17,9%) però superior a la de l'europeu (6,1%).

La caiguda de la producció de l'any 2020 és el resultat de l'evolució negativa de tots els subsectors, si bé els que van experimentar les caigudes més pronunciades van ser el d'altres productes ceràmics (30,6%) i el d'altres productes minerals no metàl·lics (18,5%). Al conjunt de l'Estat i de la Unió Europea aquests subsectors van evolucionar en el mateix sentit que a Catalunya. El que menys va reduir la producció a Catalunya va ser el d'elements de formigó

(0,8%). El del ciment, calç i guix, malgrat no tenir la dada de Catalunya, cal tenir en compte que a Espanya va disminuir la seva producció un 3,7%.

D'acord amb aquesta baixada de la producció, **l'ocupació** es va reduir (un 1,1%) després de quatre exercicis a l'alça. El nombre d'afiliats a la Seguretat Social del 2020 va ser un 23,1% més baix que 10 anys abans, cosa que significa que la forta destrucció d'ocupació que tingué lloc com a conseqüència de la crisi del 2008 encara no s'ha, ni de bon tros, recuperat. La situació espanyola és molt similar, amb una caiguda de l'ocupació acumulada del 20,6% en els últims 10 anys i amb un decrement de l'1,5% l'any 2020. En conjunt, el sector català ha perdut pes de manera sostinguda respecte a Espanya en termes d'afiliats a la Seguretat Social fins al 2019, però el 2020 l'ha recuperat molt lleugerament, fins a situar-se en el 12,0%.

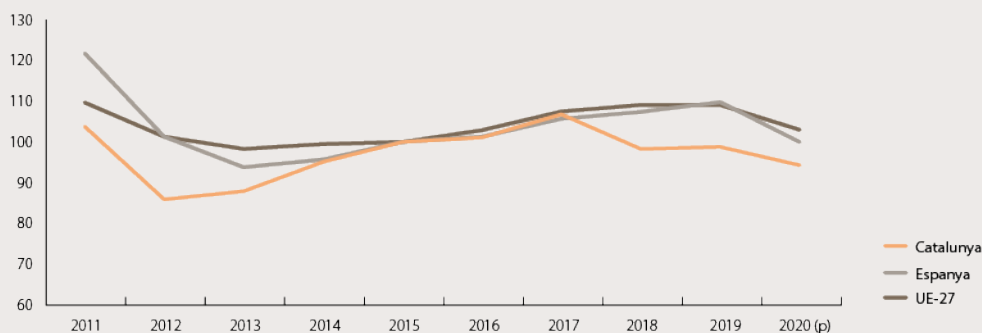
Els **preus** de producció dels materials de la construcció van registrar un ascens, tant a Catalunya (1,3%) com al conjunt d'Espanya i la Unió Europea (1,4% i 1,0%, respectivament). En tots tres casos, aquest increment suposa una continuïtat respecte a la trajectòria a l'alça de l'última dècada, si bé amb períodes de cert estancament. Així, els preus de producció han augmentat un 8,4% acumulat en aquests 10 anys, igual que ha passat a les dues economies de referència (4,7% a Espanya i 8,9% a la Unió Europea). Això suposa que Catalunya ha mantingut la seva competitivitat davant els altres països europeus.

L'increment de preus de l'any 2020 s'ha produït a tots els subsectors, excepte el d'altres productes minerals no metàl·lics. Els més inflacionistes van ser el del vidre, el d'altres productes ceràmics i el d'elements de formigó.

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de materials de construcció van disminuir un 3,7% en valor l'any 2020, mentre que les **importacions** ho van fer de manera més accentuada (15,9%). Amb aquestes dades, es trencà la tendència a l'alça que havia experimentat el comerç exterior del sector en la darrera dècada i augmentà el tradicional saldo positiu de la balança comercial. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar també en sentit negatiu (4,1% i 13,7%, respectivament). En els últims anys, Catalunya ha anat reduint lleugerament el seu pes dins del conjunt d'Espanya tant pel que fa a exportacions com a importacions.

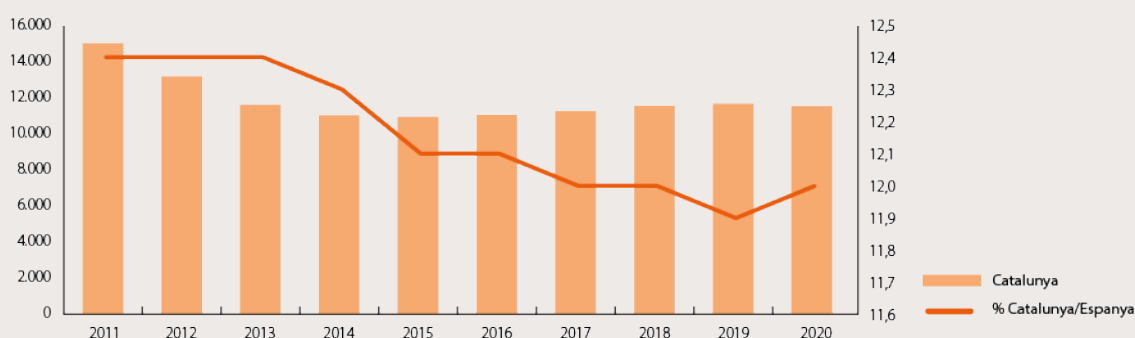
La reducció de les exportacions l'any 2020 va ser resultat del comportament dispar dels diferents subsectors. El més gran, el del vidre, amb un 42% del total d'exportacions, va disminuir un 9,6%. El dels altres productes ceràmics va disminuir les exportacions de manera notable (24,8%).

FIGURA 12.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

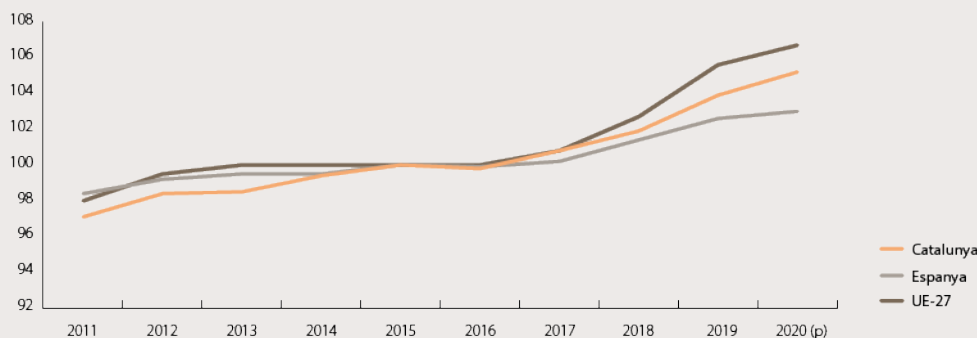
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 12.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

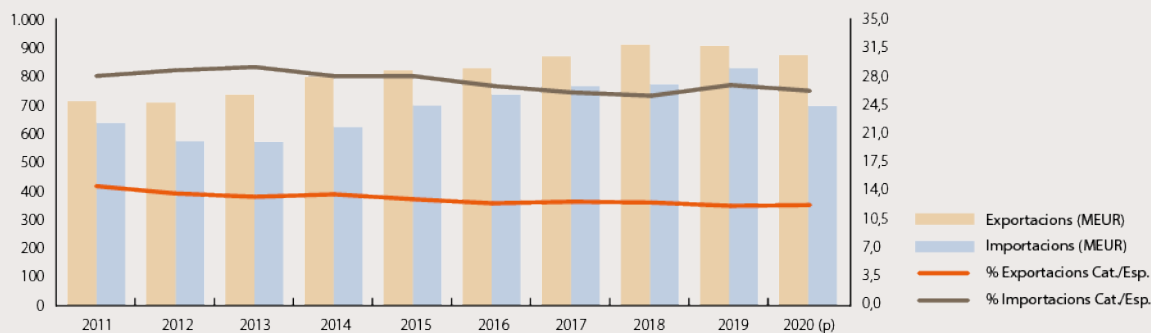
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 12.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

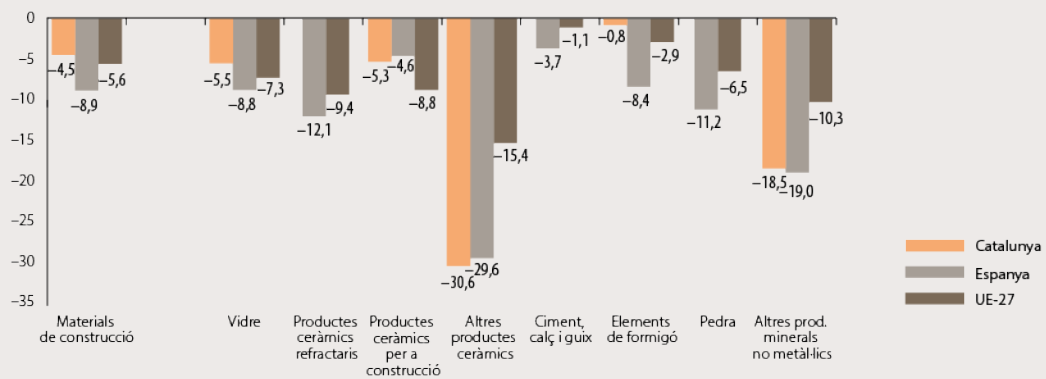
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 12.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

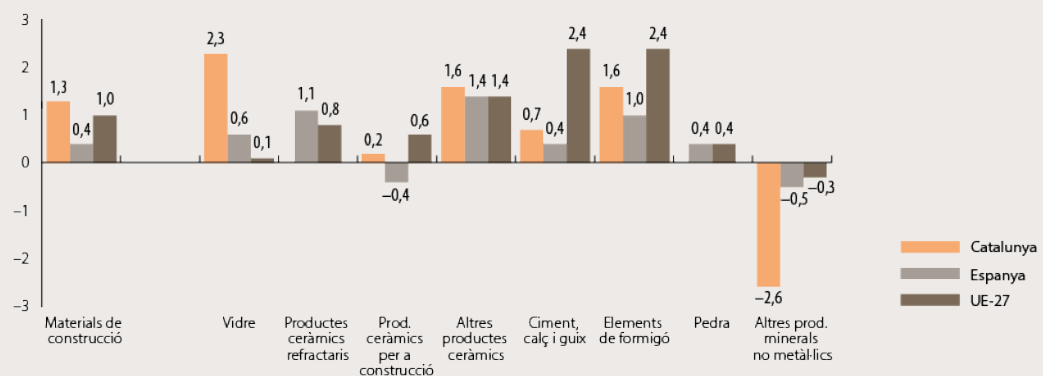
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 12.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

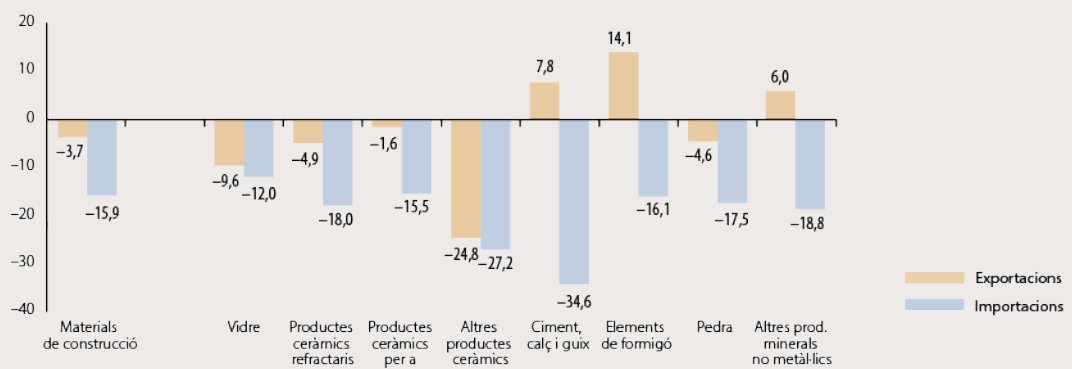
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 12.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 12.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

Per contra, els elements de formigó i el ciment, calç i guix van augmentar les vendes a l'estranger (14,1% i 7,8%). En canvi, les compres a l'exterior van disminuir a tots els subsectors. Cal destacar especialment les reduccions del 34,6% de les importacions de ciment i del 27,2% d'altres productes ceràmics.

El principal **mercat exterior** per als materials de construcció catalans fou Europa, que suposà el 77% del total d'exportacions l'any 2020 (67% la Unió Europea). Dins d'Europa, els sis països més destacats

foren França (29,6%), Portugal (7,1%), Itàlia (6,4%), Alemanya (6,3%) i el Regne Unit i Suècia (5,0% cadascun). Cal posar de relleu també que el 7,7% de les exportacions anaren destinades a països del continent africà (el Marroc, 1,9%), el 8,2% al continent americà (Estats Units, 3,0%) i el 6,9% a països asiàtics. Tots aquests mercats van experimentar caigudes el 2020, excepte el francès (que va créixer un 6,2%), l'italià (5,4%) i el britànic (10,4%). Els mercats portuguès (12,6%), alemany (28%), suec (1,6%), belga (10,7%) i estatunidenc (6,8%) van retrocedir.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/infraestructures-construccio/>
- ANEFHOP - Associació Nacional de Fabricants de Formigó Preparat, <https://www.anefhop.com/>
- CCOC - Cambra Oficial de Contractistes de Catalunya: <https://ccoc.cat/>
- Cembureau – European Cement Association: <https://cembureau.eu/home>
- Ciment Català: <https://ciment-catala.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/non-metals_en
- ERMCO - European Ready mixed Concrete Organization (associació europea de fabricants de formigó): <https://ermco.eu/new/>
- FEVE – European Container Glass Federation (federació europea d'envasos de vidre): <https://feve.org/>

3.13. METAL·LÚRGIA (CCAE-24)

Tant a Catalunya com a Espanya i la Unió Europea la producció al sector de la metal·lúrgia va disminuir considerablement, sobretot perquè depèn en gran part de la demanda provinent de certes activitats industrials, com ara la fabricació de béns d'equipament i l'automoció, però també de la construcció. Aquest retrocés va tenir lloc a tots els subsectors. El comerç exterior va mostrar davallades d'una magnitud similar a la de la producció i també a quasi tots els subsectors.

Dades estructurals del sector

La producció i primera transformació de metalls té una llarga tradició a Catalunya. El seu origen es remunta als segles XIII, XIV i XV, amb el naixement i el desenvolupament d'una tècnica genuïnament catalana per a l'obtenció del ferro a partir de mineral dels Pirineus –la farga catalana. Aquest material constituïa la primera matèria per als processos de transformació posteriors que es van dinamitzar al Principat, sobretot amb els inicis de la industrialització i durant el segle XIX.

Però malgrat la seva llarga tradició, actualment el sector metal·lúrgic té un pes bastant reduït dins l'economia catalana, ja que aporta l'1,7% del VAB industrial i el 2,7% de la facturació (565 milions d'euros i 3.940,7 milions d'euros, respectivament), quasi la meitat del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (3,3% i 5,0%) i també inferior al què suposa al conjunt de la Unió Europea (3,1% i 4,1%).

El sector ocupa 8.796 afiliats a la Seguretat Social, l'1,8% de la indústria, percentatge que és també molt inferior que a Espanya i la Unió Europea (3,4% dels afiliats i 2,8% dels ocupats, respectivament).

La metal·lúrgia és l'activitat d'obtenir metalls a partir de minerals metàl·lics i el seu tractament. El sector es divideix en quatre subsectors:

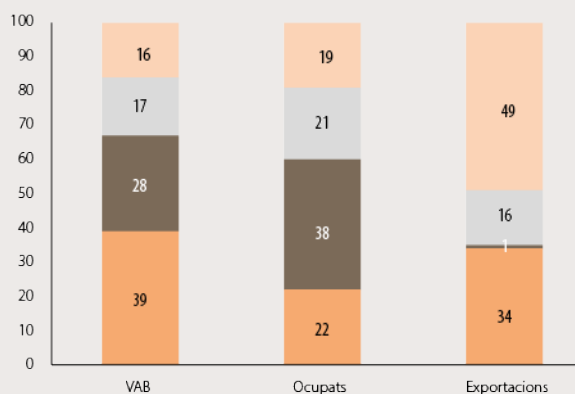
- Productes bàsics de ferro i acer: a Catalunya està format per empreses dedicades a l'acereria (producció d'acer mitjançant forns elèctrics, a partir de ferro colat o bé de ferralla) i que constitueixen la indústria de capçalera d'aquest sector; en canvi, no hi ha cap establiment dedicat a la siderúrgia (fabricació de ferro colat en forma de lingots a partir de minerals i mitjançant alts forns) per la manca de matèries primeres.

FIGURA 13.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	3.940,7	2,7	11,8	33.297,3	5,0
VAB cf (MEUR)	565,0	1,7	11,1	5.085,8	3,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	8.796	1,8	11,7	75.374	3,4
Exportacions (MEUR)	1.932,3	3,0	14,1	13.698,8	5,8
Empreses amb assalariats	266	1,1	21,7	1.225	1,0

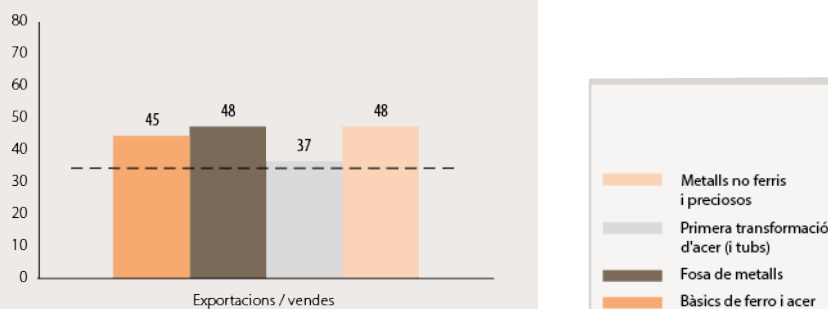
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 13.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 13.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

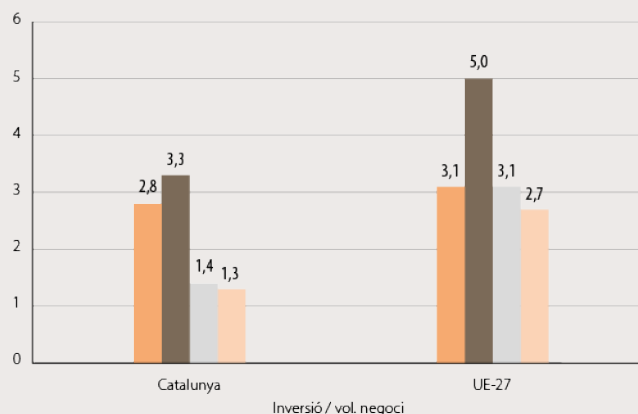
Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

- Fosa de metalls (ferris i no ferris): consisteix en l'obtenció de peces a partir de la fosa de la primera matèria i la utilització de motlles.
- Primera transformació d'acer: inclou la fabricació d'altres productes mitjançant el processament en fred de l'acer (estiratge, laminatge, producció de perfils i

trefilatge). Inclou també la fabricació de tubs i canonades d'acer, ja que aquest segment és molt petit i no és publicable de forma independent per secret estadístic.

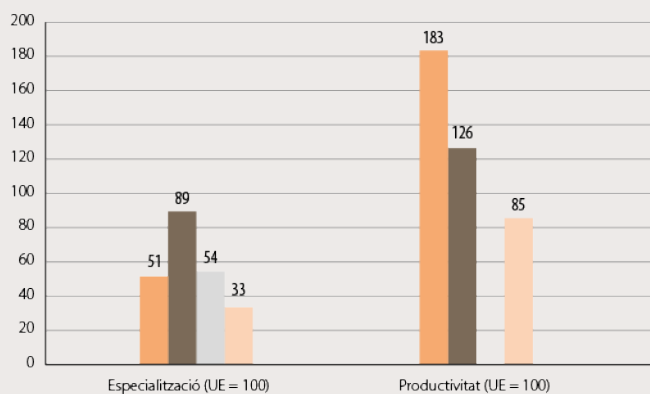
- Metalls no ferrosos i preciosos: fa referència a la transformació de metalls com l'alumini, el plom, el zinc, l'estany, el coure i

FIGURA 13.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 13.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

el níquel, així com els anomenats metalls preciosos (com l'or, l'argent o el platí).

Els productes bàsics de ferro i acer i la fosa de metalls són els dos subsectors més importants quantitativament parlant, amb un pes d'un 39% i un 28%, respectivament, en termes de VAB. Però la fosa de metalls és més intensiva en treball, per la qual cosa suposa el 38% en termes d'ocupació, mentre que els productes bàsics de ferro i acer suposen el 22%. Pel que fa a l'acer, la primera transformació té un pes d'un 17% en termes de VAB.

Per la seva banda, els metalls no ferris i els preciosos tenen un pes d'un 16% del VAB. El principal segment és el de l'alumini i les seves manufactures, seguit del coure. La resta d'especialitats tenen un reduït pes específic al Principat.

La metal·lúrgia catalana té un pes també petit sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa només l'11% del VAB i el 12% de la facturació i dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal productor metal·lúrgic (33,1% del VAB) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (13,3%) i França (7,7%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb el 7,1%.

La metal·lúrgia efectua a l'estranger el 45% de les seves vendes, bastant per sobre de la mitjana de la indústria (34%). El subsector més exportador en termes absoluts és el de metalls no ferris i preciosos, amb un 49% de les exportacions totals del sector, i en termes relatius també, amb un 48% de les seves vendes. La metal·lúrgia catalana és més exportadora que l'espanyola, per la qual cosa el seu pes sobre les **exportacions** del conjunt a Espanya és d'un 14%, per sobre del seu pes en termes de VAB.

La **inversió** en actius materials va ascendir el 2018 a 82 milions d'euros, el 2,1% de la facturació total, una taxa inferior a la del conjunt de la indústria catalana, així com també a la del sector espanyol (3,0%) i europeu (3,2%). Tots els subsectors tenen unes ràtios d'inversió sobre facturació inferiors a les dels seus homòlegs en el conjunt de l'Europa comunitària.

El sector de la metal·lúrgia està classificat per l'OCDE com de contingut tecnològic mitjà-baix. S'ofereix més informació sobre la despesa en **innovació** al capítol sobre productes metàl·lics.

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la Unió Europea en tots els subsectors de la metal·lúrgia. L'únic que s'acosta una mica a la mitjana de la Unió Europea és el de fosa de metalls. En conjunt, el sector pesa la meitat a casa nostra que als països europeus.

La metal·lúrgia mostra una **productivitat** relativament elevada amb relació al conjunt de la indústria a les tres zones analitzades, ateses les seves característiques estructurals. Cal destacar que la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa metal·lúrgica catalana és de 85.353 euros, un 18,9% superior a la metal·lúrgia europea i un 2,0% a la del conjunt de l'Estat. El subsector de productes bàsics de ferro i acer és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la Unió Europea (gairebé el doble de productiu).¹

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria metal·lúrgica catalana està formada per 266 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 22% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.225).

Les acereries han tingut tradicionalment una certa rellevància al Principat, però van experimentar una forta reestructuració durant els anys vuitanta en el marc del Pla de Reconversió de l'Acer Comú. Actualment, en aquest segment destaca la Compañía Española de Laminación (CELSA), que compta amb dues plantes productives (Castellbisbal i Sant Andreu de la Barca) i fabrica transformats d'acer per a la construcció (barres corrugades, platines, perfils, fils de màquina, etc.).

El subsector de la fosa opera majoritàriament en règim de subcontractació, sota comanda i a partir d'especificacions definides pels clients. Els productes, per tant, són béns intermedis que s'integren com

¹ No hi ha dades d'ocupació europea per al subsector de primera transformació de l'acer, per la qual cosa no se n'ha pogut calcular la productivitat.

a components en una gran diversitat de sectors demandants, dels quals en depenen intensament. Entre ells destaquen, especialment, el material de transport i la fabricació de béns d'equipament.

Una altra de les característiques del sector metal·lúrgic és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. No obstant això, la dimensió mitjana dels establiments catalans és de 22 ocupats, molt lluny de la dels espanyols (42) i europeus (48). La mida més gran correspon als productes bàsics de ferro i acer (25), tot i que hi ha poques diferències per subsectors. Catalunya no té gaires empreses grans en aquest sector, només quatre, mentre que al conjunt d'Espanya n'hi ha 42.

Evolució l'any 2020

En tractar-se de béns intermedis, la marxa del sector de la metal·lúrgia depèn en gran part de la demanda provinent de certes activitats industrials, com ara la fabricació de béns d'equipament i l'automoció, però també de la construcció.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència s'observa que va disminuir considerablement la producció, si bé l'evolució a Catalunya va ser més negativa que al conjunt d'Espanya i de la Unió Europea. A Catalunya, el volum de **producció** del sector del metall va disminuir un 17,0%; a Espanya, un 13,5%, i a la UE, un 12,2%. Tanmateix, cal destacar que entre 2011 i 2020 hi ha hagut cinc exercicis amb taxes de variació negatives a la metal·lúrgia catalana, de manera que la caiguda acumulada en aquest període és del 24,5%, enfront del 16,5% de l'espanyol i del 15,4% de l'europeu.

L'any 2020, la producció va disminuir a tots els subsectors i a les tres zones de referència, si bé de forma desigual. El que va patir un major descens va ser el de la fosa de metalls (-28,6% a Catalunya i amb caigudes al voltant del 20% a l'Estat i la Unió Europea) i el menys afectat per la caiguda va ser el de metalls no ferris i preciosos (-1,6% a Catalunya, enfront del -3,6 d'Espanya i del -8,0% de la Unió Europea). Tot i que no hi ha dades per al principal subsector, el de productes bàsics de ferro

i acer, la producció espanyola va disminuir un 16,6%.

Com a conseqüència d'aquest retrocés tan acusat de la producció, **l'ocupació** va disminuir un 5,6% a Catalunya (més de 500 persones), la caiguda més acusada des del 2013, enfront del 5,2% a Espanya. Això va fer que la caiguda acumulada entre 2011 i 2020 fos del 25,0% a Catalunya i del 18,5% a Espanya. Com a resultat, el pes de Catalunya en l'ocupació del sector metal·lúrgic estatal va passar del 12,7% del 2011 a l'11,7% del 2020.

Els **preus** de producció de la metal·lúrgia van registrar un descens molt similar a les tres zones considerades: -3,2% a Catalunya, -3,5% a Espanya i un -3,3% a la Unió Europea l'any 2020. Tanmateix, amb un enfoc a més llarg termini, cal destacar que els preus del sector català van disminuir entre 2011 i 2020 un 7,0%, mentre que a l'espanyol i l'europeu ho van fer un 3,5% i un 5,5%, respectivament, cosa que es va traduir en una relativa millora de la competitivitat en preus.

Per subsectors, el més deflacionista el 2020 va ser el de productes bàsics de ferro i acer (-6,1% a Espanya i -7,2% a la Unió Europea), mentre que el de metalls no ferris i preciosos va ser lleugerament inflacionista a Catalunya (1,9%), enfront d'un 0,8% a la Unió Europea i un -1,8% a Espanya. Cal destacar que l'evolució dels preus en el sector de la metal·lúrgia està estretament vinculada al de les matèries primeres.

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de metalls van disminuir

notablement l'any 2020 (16,2% en valor enfront del 15,6% a Espanya) i les **importacions** també (23,0% enfront del 18,6% a l'Estat). En l'última dècada, el comerç exterior en aquest sector ha anat a l'alça, tot i que amb alguns anys de variacions negatives. La metal·lúrgia ha tingut un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període, excepte l'any 2012 en el qual la balança comercial va arribar a l'equilibri. El 2020, degut a la major caiguda de les importacions que no pas de les exportacions, el dèficit es va reduir.

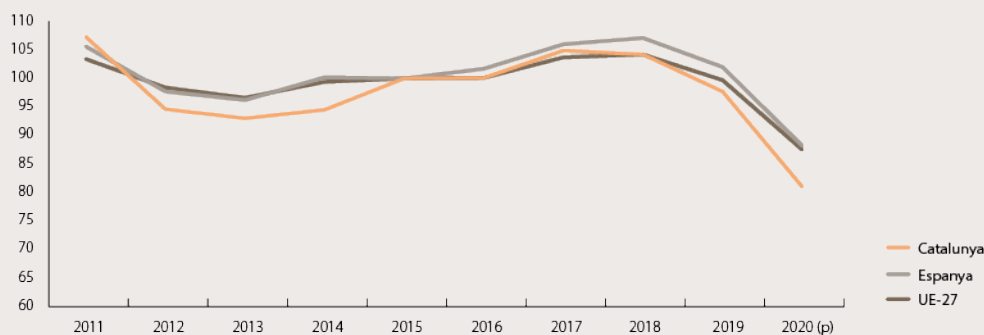
La reducció de les exportacions al conjunt del sector va ser conseqüència de les menors vendes a l'exterior a tots els subsectors, amb l'excepció del de fosa de metalls, el qual va incrementar les exportacions considerablement, si bé val a dir que aquestes suposen una part ínfima del total. Les importacions van caure a tots els subsectors, si bé cal destacar també el de fosa de metalls atès que és on menys van disminuir (10,7%).

El principal **mercat exterior** per a la metal·lúrgia catalana fou Europa, que suposà el 80% del total d'exportacions l'any 2020 (72% la Unió Europea). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (28%), Itàlia (15,6%), Portugal (10,8%), Alemanya (6,9%) i el Regne Unit (4,2%). Cal posar de relleu que el 10,2% de les exportacions anaren destinades al continent africà (el Marroc, 4,5%). Tots els mercats esmentats van registrar una reducció de les exportacions l'any 2020: el mercat francès, un 22%; l'italià, un 13,2%; el portuguès, un 22%; l'alemany, un 2,4%; el marroquí, un 7%, i el britànic, un 28%.

Informació sectorial ampliada:

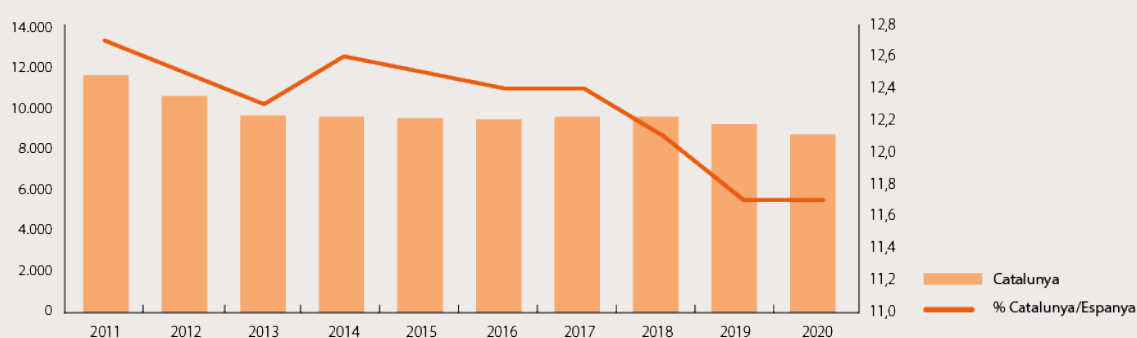
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/maquinaria-metalurgia/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/metals_en
- Federación Española Asociaciones Fundidores: <http://www.feaf.es/Contenidos/Ficha.aspx?IdMenu=a2238bd0-3048-4d9d-ab8c-c91c6dfd475&Idioma=es-ES>
- London Metal Exchange: <https://www.lme.com/>
- UNESID - Unión de Empresas Siderúrgicas: <https://unesid.org/>
- World Steel Association: <https://www.worldsteel.org/>

FIGURA 13.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

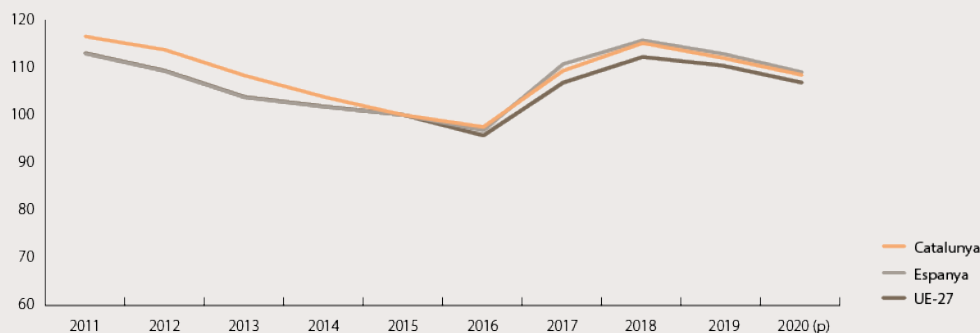
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 13.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

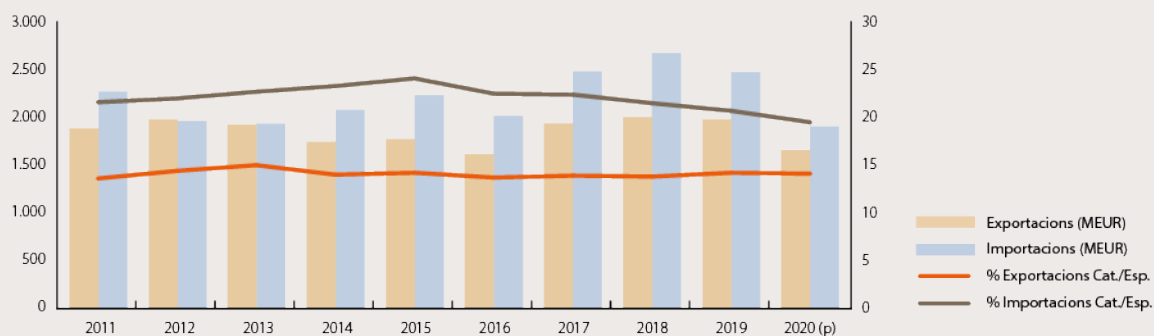
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 13.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

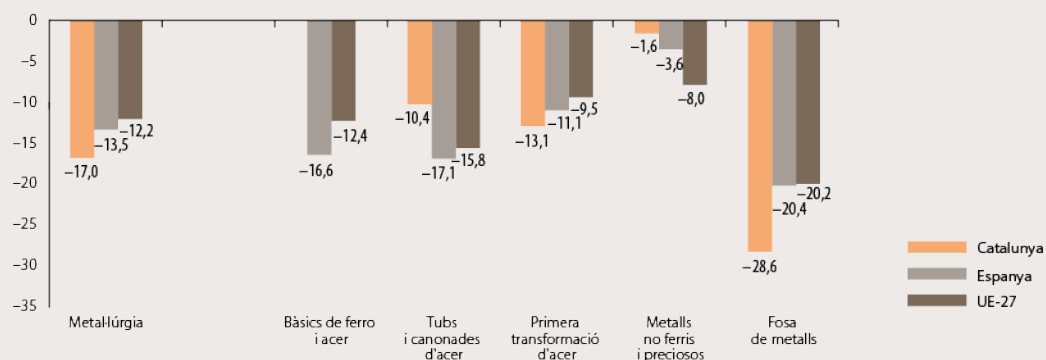
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 13.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

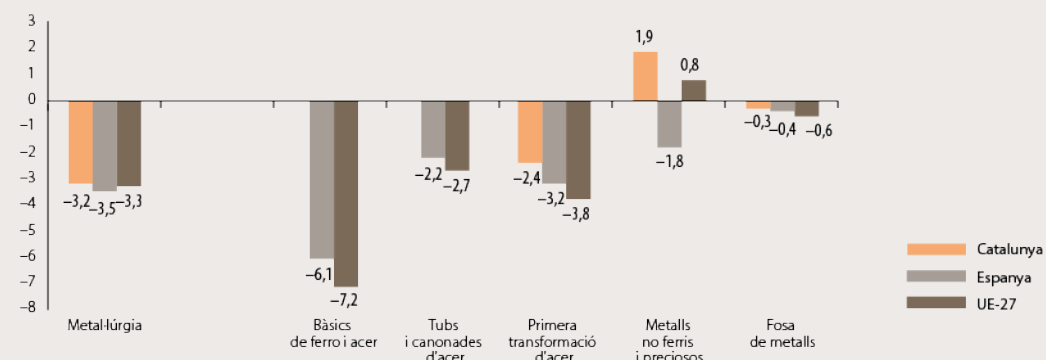
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 13.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

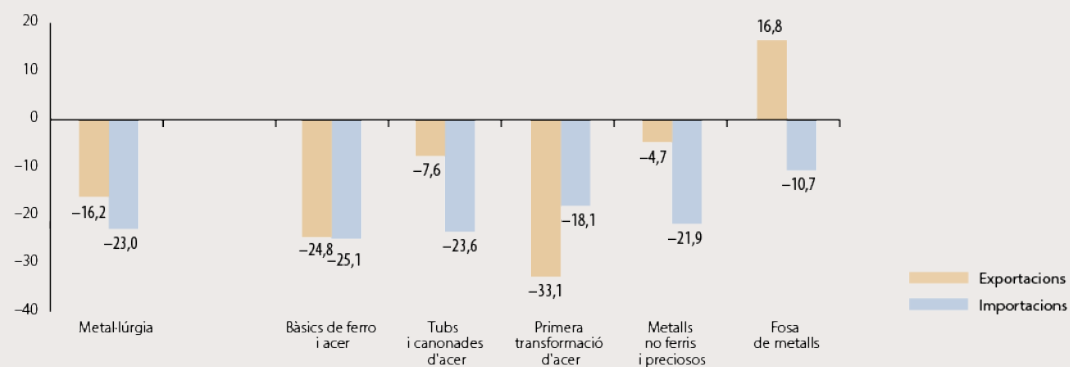
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 13.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 13.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.14. PRODUCTES METÀL·LICS (CCAE-25)

El sector dels productes metàl·lics, un dels més grans a Catalunya, va patir considerablement els efectes de la crisi. D'una banda, perquè fabrica productes intermedis i finals per a la indústria i, per tant, és força dependent de sectors com l'automoció, els equipaments elèctrics i no elèctrics, l'electrònica i la construcció; d'altra banda, perquè fabrica béns de consum durador. Tant la producció com les exportacions van disminuir a tots els subsectors (excepte el de cisternes, dipòsits i calderes).

Dades estructurals del sector

El sector dels productes metàl·lics té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 8,7% del VAB industrial i el 6,3% de la facturació (2.919 milions d'euros i 9.193 milions d'euros, respectivament), un pes just per sobre del que té al conjunt de l'Estat espanyol (5,7% i 8,0%) i al conjunt de la Unió Europea (7,8% i 5,4%).

Ocupa 51.088 afiliats a la Seguretat Social, el 10,7% de la indústria, percentatge que és també molt similar al que té a Espanya i a la Unió Europea (11,4% dels afiliats i 10,9% dels ocupats, respectivament).

Això el converteix en el quart sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB i el segon en termes d'ocupació dins d'una classificació de 21 agrupacions.

L'activitat a Catalunya és encapçalada pel tractament (xapatge, gravat, perforació, poliment, soldadura i altres) i revestiment de metalls. El seu pes dins del conjunt del sector se situa a l'entorn del 33% en termes de VAB i del 28% quant a ocupació. El segueixen, per ordre d'importància, els elements metàl·lics per a la construcció, amb el 24% del VAB i el 31% de l'ocupació; la forja i estampació, amb el 17% del VAB i el 15% de l'ocupació; els altres productes metàl·lics (com articles per a la llar, hèlixs i àncores per a vaixells i peces per a vies fèrries), amb el 16% i 15%, respectivament; finalment, amb un pes inferior, tanquen la composició subsectorial dels productes metàl·lics, la ganiveteria i ferreteria i les cisternes i dipòsits.¹

A més, el sector català té un notable pes sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 24% del VAB i de la facturació

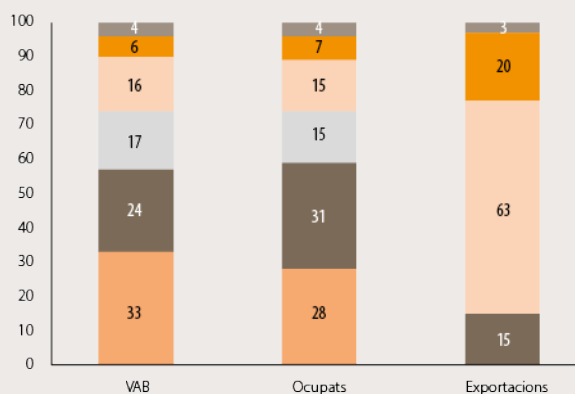
¹ A l'EIE, el subsector de les cisternes i dipòsits inclou també el de generadors de vapor, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com el de "cisternes i dipòsits".

FIGURA 14.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	9.192,9	6,3	24,1	38.200,8	5,7
VAB cf (MEUR)	2.919,2	8,7	23,9	12.193,3	8,0
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	51.088	10,7	20,1	253.712	11,4
Exportacions (MEUR)	1.707,9	2,7	20,7	8.257,4	3,5
Empreses amb assalariats	4.576	19,6	20,1	22.727	18,1

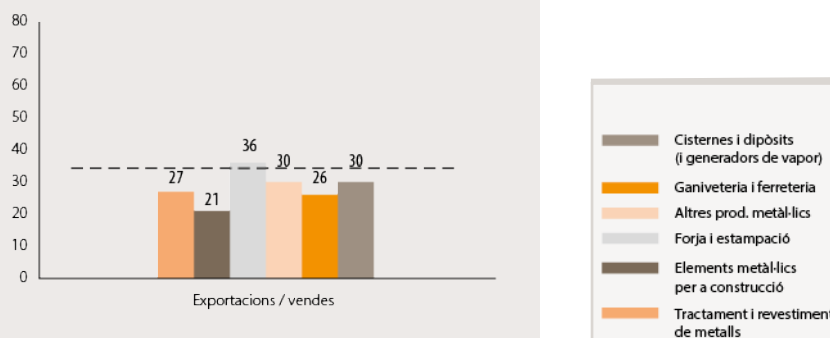
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 14.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 14.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

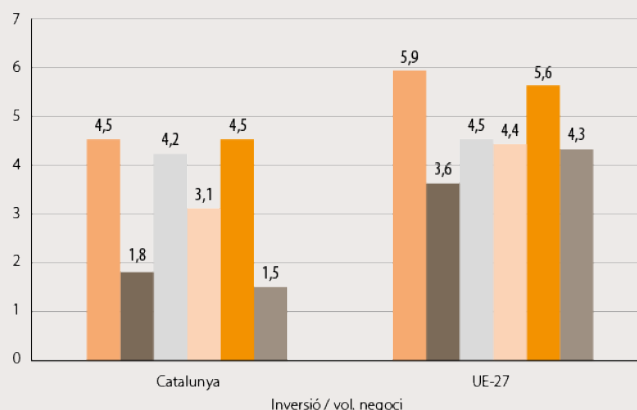
Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

i el 20% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal fabricant de productes metàl·lics (34,5% del VAB) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (16,9%) i França (10,8%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb el 6,8%.

Els productes metàl·lics són menys exportadors que la mitjana de la indústria ja

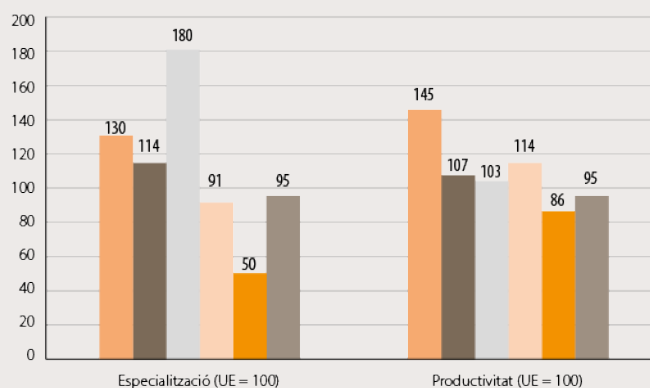
que efectua a l'exterior el 29% de les vendes, enfront del 34% del total. El subsector menys exportador és el d'elements metàl·lics per a la construcció, amb un 21%, ateses les característiques dels seus productes, sovint pesants i voluminosos, mentre que el que efectua més vendes a l'estranger és el de forja i estampació, amb un 36%, vinculat majoritàriament a l'au-

FIGURA 14.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 14.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

tomòbil. Les **exportacions** catalanes del sector suposen el 21% de les espanyoles.

Cal tenir en compte que el sector es veu afectat per alguns factors limitatius per incrementar les vendes a l'exterior, entre els quals se'n poden destacar tres:

- En primer lloc, les particularitats locals que presenten els mercats dels diversos països respecte a uns certs tipus de productes metàl·lics (material d'oficina, articles de parament de la llar, etc.), circumstància que obliga les empreses a fabricar en uns determinats casos amb una orientació concreta i uns trets específics, la qual cosa limita, per exemple, els beneficis de les economies d'escala.
- En segon lloc, la importància que té el transport dins el preu final d'alguns béns, i que provoca un encariment significatiu dels intercanvis a llarga distància, sobretot

dels productes de major dimensió i de menor valor afegit (elements metàl·lics per a la construcció, envasos i tancaments metàl·lics, etc.).

- En darrer terme, l'atomització del sector i el predomini d'un teixit empresarial de petita grandària, caracteritzat per la manca de recursos (econòmics, humans, etc.) que els permetin assolir una posició en altres països.

La **inversió** en actius materials va ascendir a 315 milions d'euros el 2018, el 3,4% de la facturació, en línia amb la mitjana de la indústria catalana, si bé per sota de la intensitat inversora del sector espanyol (4,2%) i europeu (4,7%). Tots els subsectors són menys inversors que els seus homòlegs europeus, si bé cal destacar que els més actius en aquest aspecte són el de tractament i revestiment de metalls i el

de ganiveteria i ferreteria, ambdós amb un 4,5%.

La despesa en **innovació** dels fabricants de productes metàl·lics (conjuntament amb la metal·lúrgia) va ser de 85,8 milions d'euros el 2018, xifra que suposa el 0,8% del volum de negoci total. Així, aquest sector, considerat de tecnologia mitja-baixa per l'OCDE, té una intensitat innovadora que és menys de la meitat que el conjunt de la indústria però d'igual magnitud que al conjunt d'Espanya. La despesa en R+D catalana va ascendir a 31,3 milions d'euros i va ocupar 431 persones en equivalents a jornada completa, cosa que suposa un 14% i un 18%, respectivament, del sector espanyol i que contrasta amb el pes que el nostre país hi té en termes de VAB (20%).

Tanmateix, cal destacar que alguns tallers tradicionals s'han anat orientant cap a la mecànica de precisió i els treballs d'enginyeria a mida, amb la qual cosa s'han convertit en empreses amb un alt component innovador. Aquest procés ha contribuït a reforçar les àrees de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+i) de les empreses del sector. Així mateix, l'evolució de les tecnologies ha contribuït a incrementar el nivell de formació requerit en els perfils de menor qualificació.

Catalunya presenta una certa **especialització** respecte a la Unió Europea, ja que el sector pesa un 11% més a casa nostra. Aquesta especialització té lloc sobretot en el subsector de forja i estampació, el qual pesa un 80% més que als països europeus, i, en menor mesura, el tractament i revestiment de metalls i els elements metàl·lics per a construcció.

Aquest sector mostra nivells de **productivitat** relativament baixos a les tres economies considerades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any en una empresa de productes metàl·lics és de 53.586 euros. Tanmateix, Catalunya manté un diferencial de productivitat positiu respecte a Espanya i la Unió Europea. En concret, la fabricació de productes metàl·lics és un 12,6% i un 15,0% més productiva a casa nostra, respectivament. Els quatre subsectors amb més pes a Catalunya (que junts suposen el 90% del VAB) mostren un diferencial de productivitat positiu respecte a la Unió Europea, mentre que els dos subsectors amb menys pes són menys productius a Catalunya. El que presenta un major diferencial és el del tractament i revestiment de metalls, amb una productivitat un 45% superior a la de la Unió Europea.

El comportament d'aquest sector està força condicionat per les matèries primeres, cosa que obliga els fabricants a implementar millores contínues en termes de productivitat i de valor afegit. El diferencial positiu amb la Unió Europea es pot explicar en part per l'existència de fabricants que han apostat per segments de més valor afegit per mitjà d'introduir millores en els àmbits de la tecnologia i de la qualitat, tant del producte (ampliar la gamma d'articles, l'homologació dels béns i la certificació d'acord amb l'ISO de qualitat i medi ambient) com del servei (per exemple, amb la reducció del termini de lliurament de les comandes). A més, s'han aplicat tècniques de millora en l'organització de la producció, estímulant la polivalència dels ocupats i la renovació sistemàtica dels sistemes de producció. També cal esmentar la introducció de les tecnologies de la informació en les diferents àrees de l'empresa (gestió, producció, màrqueting, etc.).

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector dels productes metàl·lics catalans està format per 4.576 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 20% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (22.727).

Els productes metàl·lics estan sotmesos a un constant procés de creació i desaparició d'unitats empresarials, com a conseqüència de diversos factors: pel gran nombre d'empreses que hi operen, així com per la seva reduïda dimensió i estructura; per les escasses barreres d'entrada i de sortida que hi ha en certs segments i tipus de productes; per l'estreta dependència d'una elevada proporció d'empreses productores respecte a determinats clients, que són generalment poc nombrosos i de sectors molt concrets i que solen exercir unes polítiques de compra bastant agressives (cada vegada més, els productes metàl·lics intermedis es fabriquen per subcontractació –sota comanda i especificacions tècniques i productives determinades pels clients–, la qual cosa genera una dependència estreta de les empreses respecte a la demanda), i, finalment, per la creixent competència que hi ha en l'àmbit internacional, procedent, en molts casos, de països emergents amb costos productius baixos.

El teixit empresarial d'aquest sector està molt atomitzat, atès que està constituït per un gran nombre de firmes i de tallers de petita grandària. La **dimensió** mitjana dels establiments catalans és de 8 ocupats, similar a la dels espanyols i una mica per sota dels europeus (9). La mida més gran correspon al subsector de forja i estampació, vinculat majoritàriament a l'automòbil, (21). Aquesta característica també queda reflectida en el reduït nombre d'empreses grans que integren el sector: el 0,3% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen només 14 de les 67

empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 21%).

Evolució l'any 2020

L'evolució dels productes metàl·lics està força vinculada al comportament de l'economia en general, cosa que s'explica, d'una banda, perquè la demanda dels productes intermedis i dels productes finals per a la indústria depèn de l'activitat industrial –sobretot, de branques com ara l'automoció, la fabricació de béns d'equipament elèctrics i no elèctrics i l'electrònica, i de la construcció. D'altra banda, l'evolució del sector de productes metàl·lics també s'explica pel comportament del consum final (béns per a la llar, articles de parament de la llar, material d'oficina, etc.), ja que l'evolució dels béns metàl·lics dirigits al consum està estretament associada a la conducta de la demanda final duradora, en la qual té una gran importància la compra per reposició o renovació.

Atesa aquesta vinculació amb l'evolució econòmica general, la fabricació de productes metàl·lics mostra un comportament procíclic: amb una reducció de la producció més intensa que el conjunt de la indústria en els anys de recessió (fins al 2014) i un major creixement en els anys d'expansió (a partir del 2015). Amb la recessió del 2020, el volum de **producció** d'aquest sector a Catalunya va caure un 12,3%, més que el 9,3% del conjunt de la indústria. Al conjunt de l'Estat, la caiguda va ser encara més pronunciada (13,2%) i a la Unió Europea, menys (10,9%). L'impacte de la crisi de la COVID-19 va fer que la producció del sector català perdés allò que havia recuperat en els anys anteriors, de manera que es va situar un 3,8% per sota del nivell que tenia el 2011, enfront del 14,2% d'Espanya i del 5,6% de la Unió Europea.

La producció va disminuir a quasi tots els subsectors l'any 2020. Així, la forta caiguda de la producció del sector va ser conseqüència sobretot del comportament dels seus principals subsectors: el de tractament i revestiment de metalls (14,0%), el d'elements metàl·lics per a construcció (6,4%) i el de forja i estampació (21,8%). La caiguda més intensa tingué lloc al de ganiveteria i ferreteria (24,7%).

En consonància amb l'evolució de la producció, **l'ocupació** va caure un 4,2% a Catalunya (unes 2.200 persones), la pitjor taxa des del 2013. Al conjunt de l'Estat, l'ocupació també va disminuir (3,0%). Aquestes dades van fer que, en la darrera dècada, el sector hagi perdut un 4,7% d'afiliats a la Seguretat Social a Catalunya i un 1,5% a Espanya. Així, Catalunya ha anat

perdent pes respecte a Espanya en termes d'ocupats.

Els **preus** dels productes metàl·lics van romandre totalment estables a Catalunya i van tenir lleus variacions a Espanya (-0,4%) i a la Unió Europea (0,3%). En l'última dècada, els preus han augmentat a les tres zones, si bé a Catalunya és on aquest increment ha estat més suau (2,7% acumulat, enfront d'un 3,0% a Espanya i un 5,5% a la Unió Europea), per la qual cosa Catalunya ha millorat lleugerament la seva competitivitat en preus davant els altres països europeus.

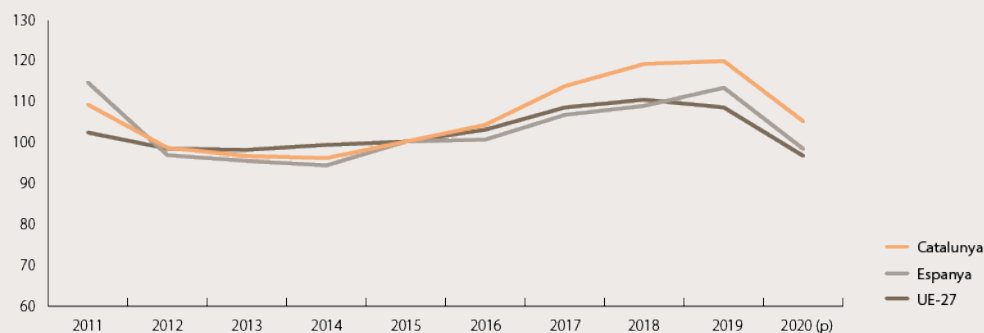
Les variacions de l'IPRI per subsectors l'any 2020 es van moure entre el -1,0% dels elements metàl·lics per a la construcció i el 0,9% dels altres productes metàl·lics.

Pel que fa al comerç exterior, tant les **exportacions** catalanes com les **importacions** van disminuir l'any 2020 (11,0% i 18,1% en valor, respectivament). No obstant això, el comerç exterior en el període 2011-2020 ha anat clarament a l'alça, amb l'excepció d'algun any puntual, i les exportacions han crescut més (14,8%) que no pas les importacions (2,8%). La balança comercial ha tingut un saldo positiu durant una bona part de la dècada, inclòs el 2020. No obstant això, al llarg dels últims 10 anys, les exportacions de productes metàl·lics al conjunt de l'Estat han crescut força, de manera que Catalunya ha anat perdent pes.

Les dades per a dos dels subsectors més grans, el tractament i revestiment de metalls i la forja i estampació, que junts suposen el 50% del VAB del sector, no estan disponibles. De la resta, destaca la forta davallada del comerç exterior dels generadors de vapor (76,6% en el cas de les exportacions i 48,4% en el de les importacions). En sentit contrari, cal significar l'augment de les exportacions de cisternes, dipòsits i calderes (14,9%) i d'armes i municions (9,4%), si bé aquest darrer és de poca importància quantitativa.

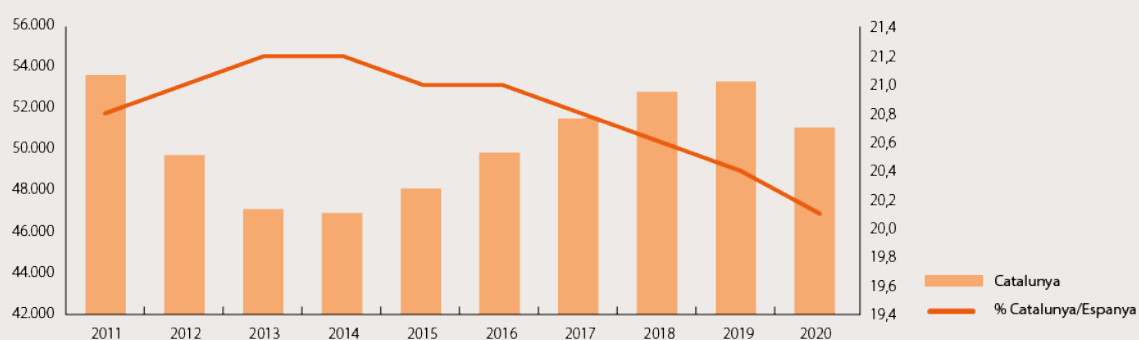
El principal **mercat exterior** per als productes metàl·lics catalans fou Europa, que suposà el 75% del total d'exportacions l'any 2019 (67% la Unió Europea). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (24,5%), Alemanya (10,4%), Portugal (8,4%), Itàlia (5,3%) i el Regne Unit (3,8%). Cal posar de relleu també que el 13,1% de les exportacions anaren destinades al continent americà (Estats Units i Mèxic, amb un 6,0% i 2,5%, respectivament). Tots aquests mercats van retrocedir amb l'excepció de l'estatunidenc, que va créixer un 3,6%. Per contra, el francès (9,9%), l'alemany (20%), el portuguès (12,6%) i el britànic (2,4%) i el mexicà (20%) van disminuir les compres de productes catalans.

FIGURA 14.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

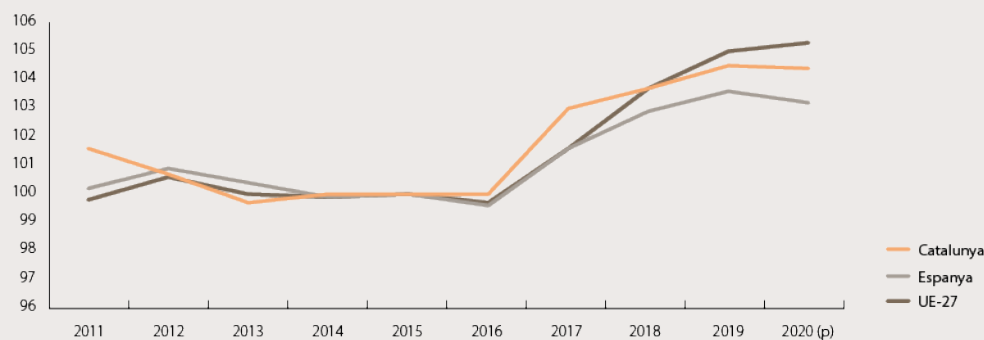
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 14.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

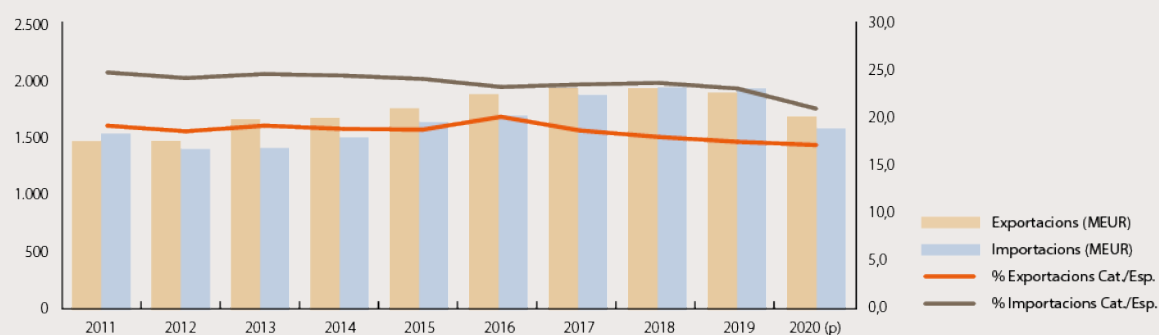
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 14.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

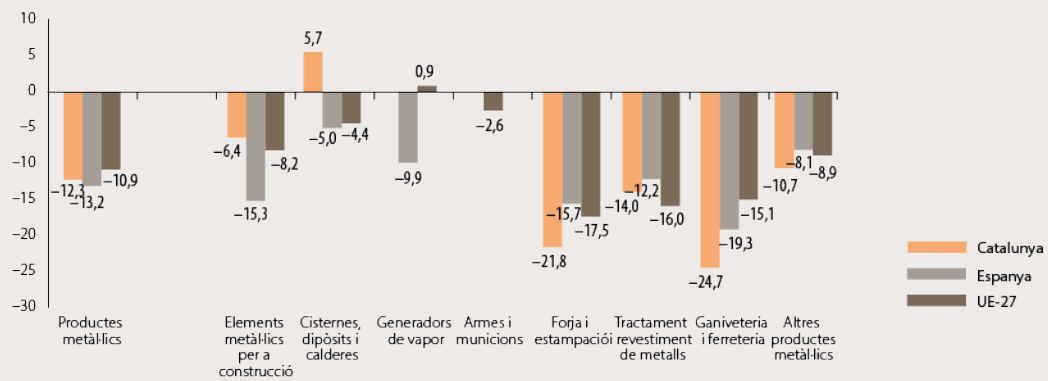
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 14.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

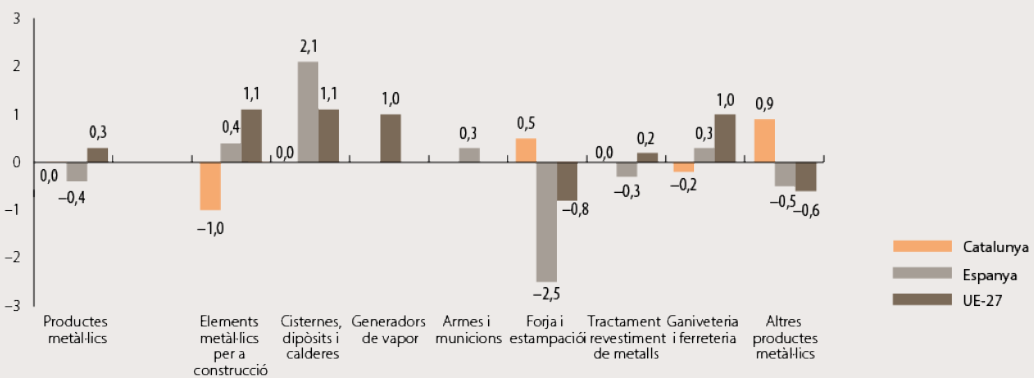
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 14.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

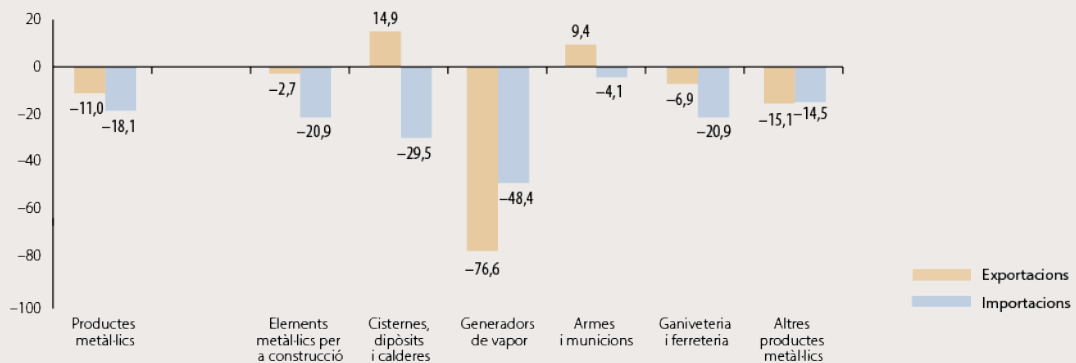
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 14.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 14.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- CEAM - Centro de Estudios y Asesoramiento Metalúrgico: <https://www.ceam-metal.es/>
- SIFE - Sociedad de Industrias de Forja por Estampación: <https://www.forjas.org/>

3.15. PRODUCTES INFORMÀTICS, ELECTRÒNICS I ÒPTICS (CCAE-26)

Aquest sector, de reduïdes dimensions a casa nostra, va veure's relativament poc afectat per la crisi. La producció als dos subsectors de més pes, el de components electrònics i el d'aparells de mesura i rellotges, no va veure's pràcticament afectada, mentre que les exportacions d'aquests productes sí que van disminuir, igual que va passar al conjunt del sector.

Dades estructurals del sector

Les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) comprenen un ampli ventall d'activitats dedicades a la fabricació de productes i equipaments i a la provisió de serveis en l'àmbit de l'electrònica, la informàtica i les telecomunicacions. Aquestes activitats es poden dividir en aquelles de caràcter industrial (producció de béns físics) i de serveis (provisió d'intangibles que incorporen valor). En aquest Informe, es fa referència únicament a la branca industrial del sector TIC, malgrat el comportament de totes dues està cada vegada més entrelligat, ja que Catalunya compta amb una important branca de serveis TIC (consultoria tecnològica, desenvolupament i implantació, i programari que s'incorpora als dispositius).

El sector dels productes informàtics, electrònics i òptics té un pes específic bastant reduït dins l'economia catalana, ja que aporta només l'1,6% del **VAB** industrial i l'1,1% de la **facturació** (542 milions d'euros i 1.639 milions d'euros, respectivament). Tot i que això es repeteix al conjunt de l'Estat (1,0% i 0,7%, respectivament), als països de la UE-27, té un pes més important, ja que representa un 3,9% de la facturació (l'any 2017).

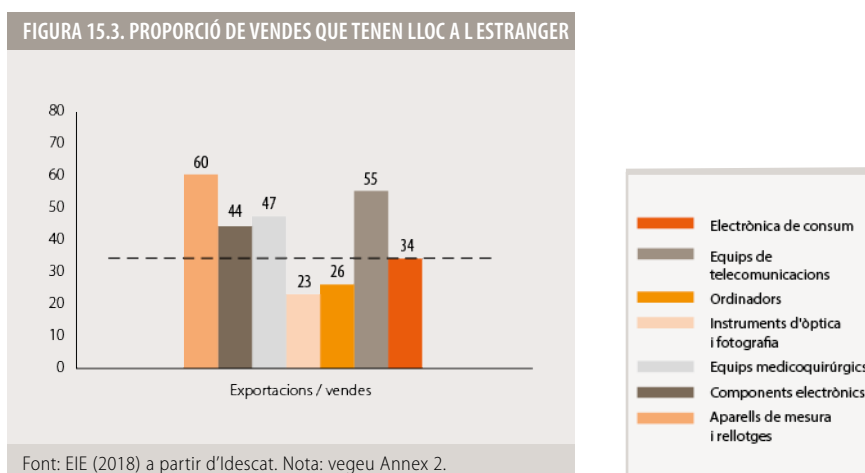
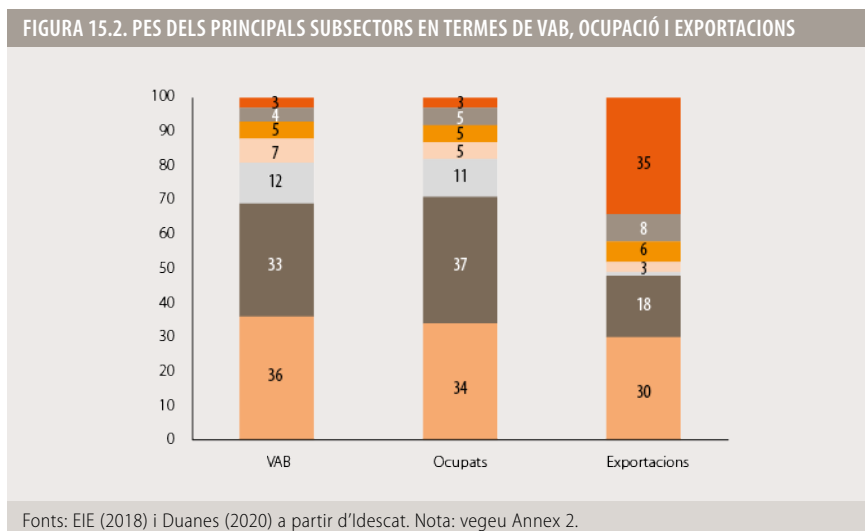
El sector **ocupa** 6.895 afiliats a la Seguretat Social, l'1,4% de la indústria, percentatge lleugerament superior a Espanya (1,3%), però molt inferior que a la Unió Europea (3,0% dels ocupats).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pels aparells de mesura i rellotges. El seu pes dins del sector se situa a l'entorn del 36% en termes de VAB i del 34% en termes d'ocupació. El segueixen, bastant de prop, els components electrònics, amb el 33% del VAB i el 37% de l'ocupació i, a més distància, els equips medicoquirúrgics (12% del VAB i 11% de l'ocupació). Amb uns pesos molt menors, hi trobem, els instru-

FIGURA 15.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	1.639,4	1,1	35,9	4.570,2	0,7
VAB cf (MEUR)	541,7	1,6	34,1	1.589,5	1,0
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	6.895	1,4	23,7	29.110	1,3
Exportacions (MEUR)	2.193,8	3,5	32,2	6.815,4	2,9
Empreses amb assalariats	474	2,0	33,6	1.409	1,1

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

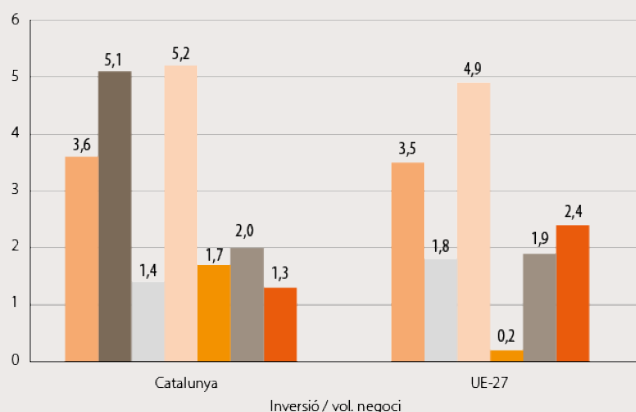

ments d'òptica i fotografia,¹ els ordinadors, els equips de telecomunicacions i l'electrònica de consum.

¹ A l'EIE, el subsector dels instruments òptics i fotografia inclou també el dels suports magnètics i òptics, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com el de "instruments òptics i fotografia".

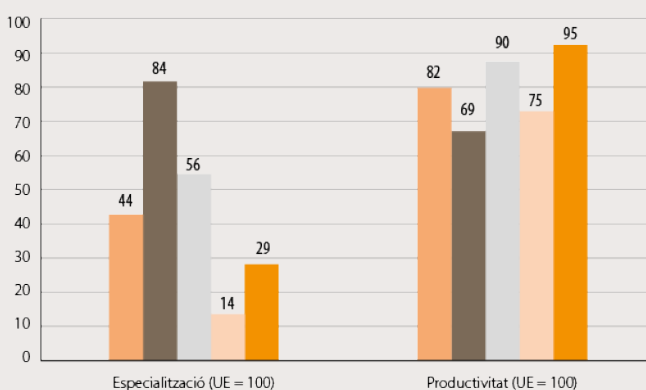
Tot i ser un sector més aviat petit a Catalunya, té un pes considerable dins del conjunt de l'Estat, ja que representa el 34% del VAB i el 36% de la facturació, així com el 24% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal fabricant de productes informàtics, electrònics i òptics (VAB de 35.300 milions d'euros) i la segueixen, a gran distància, França (12.414 milions d'euros).

FIGURA 15.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 15.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

ros) i Itàlia (6.350 milions d'euros). Espanya ocupa l'onzena posició del rànquing, amb un sector dels productes informàtics, electrònics i òptics que aporta un VAB de només 1.590 milions d'euros.

El sector català és molt exportador, ja que el 49% de les vendes tenen lloc a l'estranger (envers el 34% per al conjunt de la indústria) i la intensitat exportadora és encara més elevada en el subsector d'aparells de mesura i rellotges (60%) i en els equips de telecomunicacions (55%). Les **exportacions** catalanes del sector suposen el 32% de les espanyoles.

Els fabricants de productes informàtics, electrònics i òptics van **invertir** 62 milions d'euros en actius materials el 2018, el 3,8% de la facturació, una taxa superior a la mitjana de la indústria, així com també a la del conjunt de l'Estat (3,6%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el d'instruments

d'òptica i fotografia, el qual va invertir el 5,2% de la seva facturació, per sobre del seu homòleg europeu (4,9%); el segon fou el de components electrònics, amb un 5,1% (sense dades per al conjunt de la Unió Europea). El de més pes a casa nostra (aparells de mesura i rellotges) també va ser més inversor que els seus competidors europeus (3,6% i 3,5%, respectivament).

La despesa en **innovació** al sector va ser de 59 milions d'euros el 2018, xifra que suposa el 5,5% del volum de negoci, una intensitat innovadora que és més del doble que la mitjana de la indústria, d'acord amb la naturalesa dels productes que fabrica, considerats d'intensitat tecnològica alta segons la classificació de l'OCDE, si bé lleugerament inferior que al conjunt de l'Estat (5,7%). Amb el 34% del VAB espanyol, les empreses catalanes de productes informàtics, electrònics i òptics concentren només el 26% de la despesa interna en

R+D (uns 52 milions d'euros) i el 27% del personal dedicat a activitats d'R+D (904 persones equivalents a jornada completa).

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la Unió Europea en tots els subsectors. El més important a Catalunya (aparells de mesura i rellotges) pesa menys de la meitat (44%) que al conjunt de la Unió Europea. Només el d'equips medicoquirúrgics s'acosta al pes mitjà que té a la Unió Europea (84%). L'especialització per al conjunt dels productes informàtics, electrònics i òptics no es pot calcular per manca de dades de la Unió Europea.

Aquest sector mostra una **productivitat** inferior a la mitjana de la indústria, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa és de 58.612 euros, un 2,5% superior a l'espanyola. Els diferents subsectors presenten nivells de productivitat inferiors a Catalunya que a la Unió Europea. Els que presenten un major diferencial de productivitat respecte a la Unió Europea són els equips medicoquirúrgics (un 31% menys productius) i els equips de telecomunicacions (un 25% menys). En canvi, en l'electrònica de consum, la productivitat catalana és quasi tan elevada com l'europea.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector a Catalunya està format per 474 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 34% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.409).

Una altra de les característiques del sector de productes informàtics, electrònics i òptics català és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació als països de la Unió Europea. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 12 ocupats, igual que la dels espanyols, però molt lluny de la dels europeus (24). La mida més gran correspon al subsector d'equips medicoquirúrgics (21) i als d'instruments d'òptica i fotografia (19). A Catalunya, es localitzen 5 de les 19 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 26%).

Evolució l'any 2020

El volum de **producció** d'articles informàtics, electrònics i òptics va disminuir el 2020 a les tres zones analitzades, degut a la crisi generalitzada. A Catalunya, ho va fer un 1,9%, després de dos anys de creixement a molt bon ritme, i a una taxa idèntica a la del conjunt de la Unió Europea. En canvi, a Espanya va caure un 5,1%. Tanmateix, la tendència de l'última dècada no és

massa favorable per al sector català, el qual ha reduït la producció un 7,3% acumulat, mentre que l'espanyol l'ha incrementat un 4,5% i l'europeu, un 49,2%.

La caiguda de la producció del 2020 va ser menor que la del conjunt de la indústria per l'acceleració de la incorporació de les tecnologies en l'àmbit professional i personal i a l'encara incipient transformació digital del teixit empresarial. No obstant això, es tracta d'un sector amb fortes oscil·lacions de la producció, amb una gran caiguda entre 2010 i 2013, molt més profunda que a la mitjana de la indústria, i un notable creixement entre 2014 i 2019, també molt més intens.

Tot i que no es disposa de l'IPI per a la major part de subsectors en el cas de Catalunya, les dades del 2020 per al conjunt de l'Estat indiquen una clara millora del més lligat a la salut, que és el d'equips medicoquirúrgics (29,4%). Els dos subsectors de més pes a casa nostra van sortejar prou bé la crisi del 2020, amb un augment del 3,0% (components electrònics) i una suau disminució del 0,8% (aparells de mesura i rellotges). En la banda negativa, l'electrònica de consum va ser el més afectat per la crisi (-30,6% a Espanya).

D'acord amb l'evolució de la producció, l'ocupació a Catalunya va disminuir. Així, el nombre de persones afiliades a la Seguretat Social va ser un 1,0% més baix que l'any anterior, després de cinc exercicis en augment. Al conjunt d'Espanya, en canvi, l'ocupació va augmentar lleugerament en aquest darrer any (0,8%), després de nombroses oscil·lacions en anys anteriors. Com a resultat, el pes de Catalunya en l'ocupació estatal ha baixat una mica. No obstant això, val a dir que, en l'última dècada el sector català ha perdut el 12,2% de l'ocupació i l'espanyol, el 17,2%.

Els **preus** de producció dels productes informàtics, electrònics i òptics van registrar un suau increment a Catalunya (0,4%), mentre que a Espanya van romandre completament estables i a la Unió Europea van disminuir (2,6%). En l'última dècada, els preus han augmentat un 5,9% a Catalunya, mentre al conjunt de la Unió Europea i de l'Estat han disminuït un 5,3% i un 16,8%, respectivament, cosa que suposa una pèrdua de competitivitat per als productes catalans enfront dels competidors europeus.

El 2020 els preus de producció d'aparells de mesura i rellotges van augmentar un 1,1% a Catalunya. No es disposa de dades catalanes per a la major part de subsectors, però les del conjunt de l'Estat mostren comportaments moderats en tots ells.

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de productes informàtics, electrònics i òptics van disminuir un 6,3% en valor i les **importacions**, un 7,4%. El sector presenta històricament un marcat saldo negatiu de la balança comercial, que no obstant s'ha anat reduint gràcies a una millor evolució de les vendes a l'exterior que les compres. Així, mentre fa 10 anys el valor de les importacions era un 64% superior al de les exportacions, l'any 2020 ho era un 51%. Al conjunt de l'Estat, tots dos fluxos comercials també van disminuir el 2020 (3,5% i 3,3%, respectivament) i Catalunya va perdre pes dins del conjunt d'Espanya.

La caiguda de les exportacions del 2020 es deu al comportament de gairebé tots els subsectors. Només l'electrònica de consum, que malgrat tenir poc pes sobre el VAB suposa el 35% de les vendes a l'exteri-

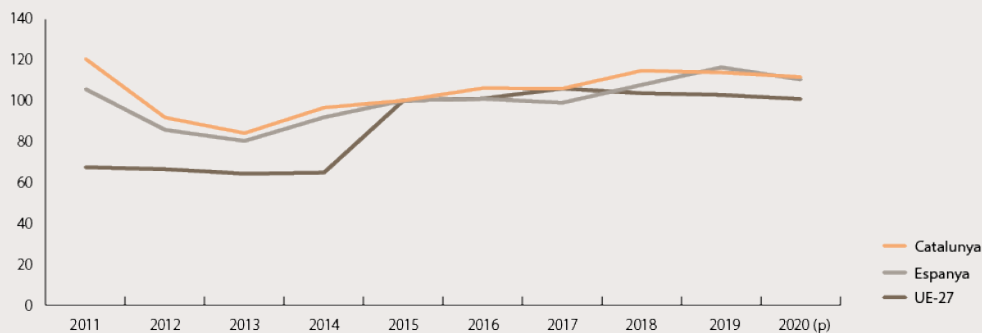
or, va augmentar les exportacions (6,2%). El que va disminuir més les exportacions va ser el de suports magnètics i òptics (39%), seguit dels instruments d'òptica i fotografia (15,7%) i dels equips medicoquirúrgics (15,2%). La reducció de les importacions també va tenir lloc a la majoria de subsectors, amb l'excepció de l'electrònica de consum i els equips de telecomunicacions.

El principal **mercat exterior** per als productes informàtics, electrònics i òptics catalans fou Europa, que suposà el 81% del total d'exportacions l'any 2020 (74% la Unió Europea). Dins d'Europa, els sis països més destacats foren França (28,4%), Itàlia (12,3%), Portugal (9,3%), Alemanya (7,1%), els Països Baixos (4,3%) i el Regne Unit (4,0%). Destaca també que el 7,2% de les exportacions anaren destinades a països africans (el Marroc, 6,1%) i el 6,7%, a països asiàtics (la Xina 2,3%). Malgrat la caiguda del conjunt d'exportacions del sector, destaca el creixement de les destinades al mercat italià (20,8%), el portuguès (6,9%), l'alemany (3,9%) i el xinès (62%). Per contra, el francès (7,3%), marroquí (9,3%), el neerlandès (7,8%) i el britànic (26%) van retrocedir.

Informació sectorial ampliada:

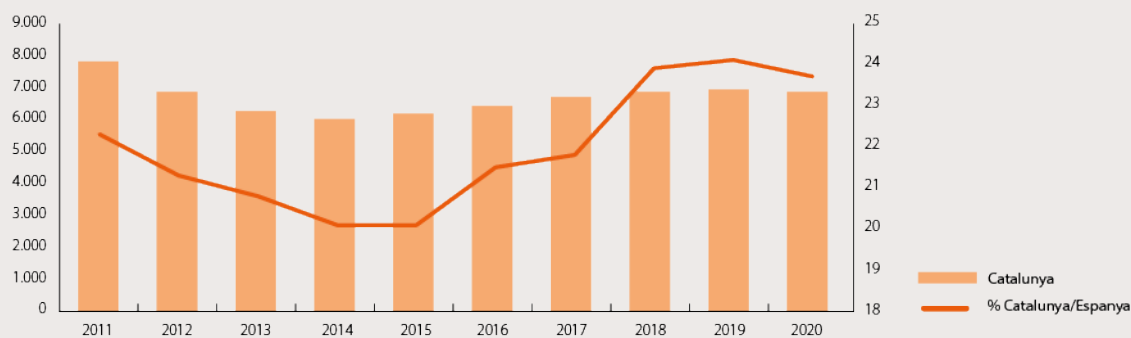
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/tic/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/smart-cities/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/mobile-gaming/>
- AMETIC: <https://ametic.es/es>
- Clúster audiovisual: <http://clusteraudiovisual.cat/>
- Clúster digital: <https://www.clusterdigital.cat/inici/>
- Clúster de tecnologies intel·ligents: <https://smartecluster.org/es/>
- Clúster d'òptica i fotònica: <https://www.secpho.org/>
- Clúster TIC educació: <https://edutechcluster.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering_en
- Direcció General d'Indústria: http://empresa.gencat.cat/ca/treb_ambits_actuacio/industria/observatori/actualitzacions-estrategiques/sector-audiovisual/
- Idescat, Estadística i comptes de les empreses del sector TIC: <https://www.idescat.cat/pub/?id=emptic>
- Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital: <https://www.onsi.red.es/es/estudios-e-informes/informe-anual-del-sector-tic-2020>

FIGURA 15.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

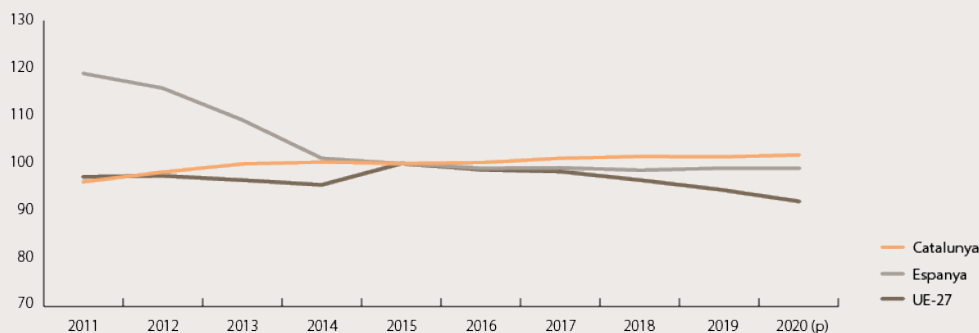
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 15.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

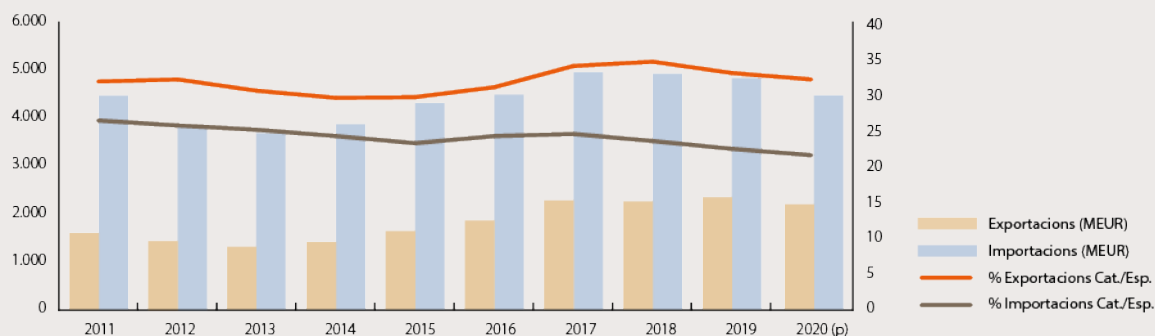
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 15.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

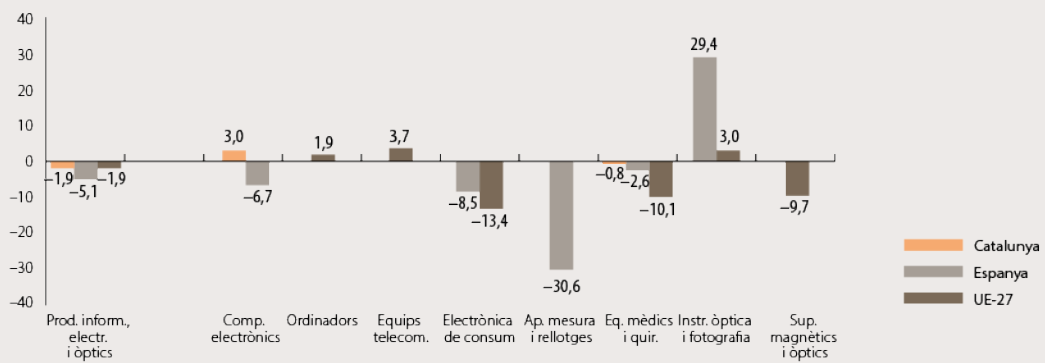
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 15.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

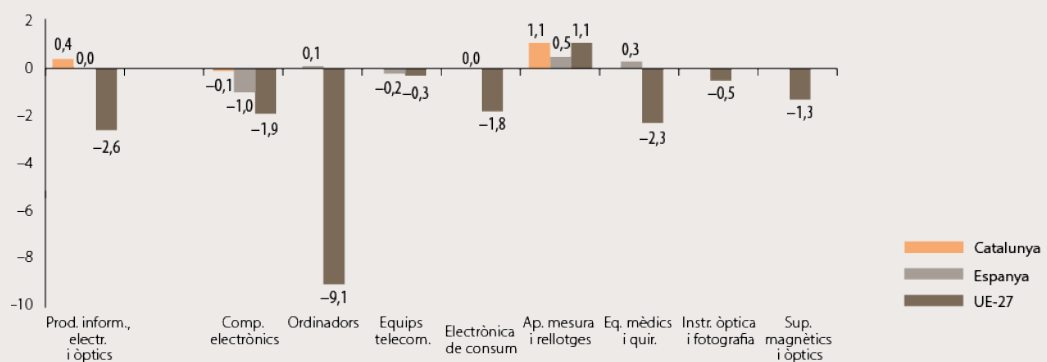
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 15.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

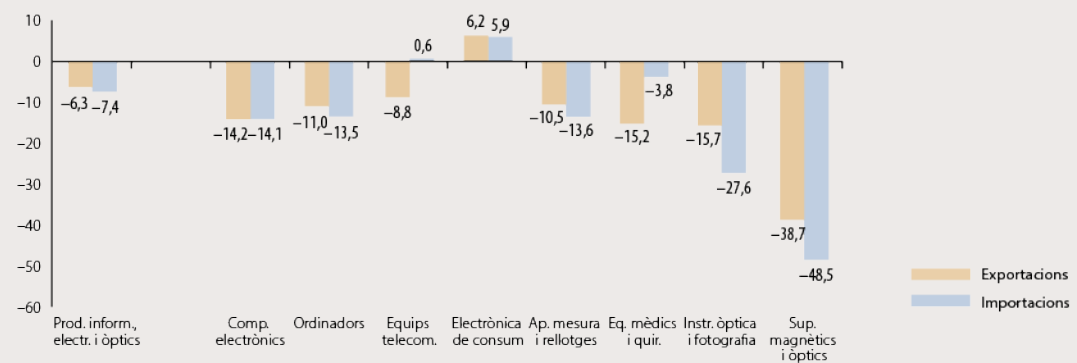
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 15.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 15.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.16. MAQUINÀRIA I MATERIAL ELÈCTRIC (CCAEE-27)

El sector de maquinària i material elèctric català es va veure bastant afectat per la crisi per la seva vinculació amb el funcionament de la indústria en general, les infraestructures i la construcció. A Catalunya, la producció va disminuir més que no pas en altres països de la Unió Europea, fet que s'afegeix al retrocés que ja havia iniciat un any abans, i les exportacions també es van reduir, però no tant, cosa que evità un major descens de l'activitat.

Dades estructurals del sector

El desenvolupament de la maquinària i material elèctric a Catalunya troba el seu origen a finals del segle XIX i principis del segle XX, de la mà de la segona revolució industrial, amb la producció d'energia elèctrica i la seva distribució fins als consumidors industrials i domèstics, això no hagués estat possible sense l'entramat industrial, ja arrelat al territori, fruit de la primera revolució industrial. La producció va abastar una àmplia gamma de productes: torres i cables d'alta tensió, cablejat domèstic, comptadors, làmpades, interruptors i aparells per a les llars (ràdios, gramòfons, etc.), als quals, a partir dels quaranta, se'ls van afegir les rentadores, les neveres i més tard els televisors i altres productes electrònics. Els primers anys del segle XXI, amb la incorporació de la xina i altres països asiàtics a les cadenes de valor globals i l'entrada de països de l'Est d'Europa al mercat comunitari, es va iniciar un procés de deslocalització empresarial amb l'objectiu d'aconseguir baixos costos de mà d'obra, especialment en el cas de les activitats de poc valor afegit.

La maquinària i el material elèctric té un pes modest dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,9% del VAB industrial i el 2,7% de la facturació (977 milions d'euros i 3.970 milions d'euros, respectivament), uns pesos molt similars als del conjunt de l'Estat espanyol (3,0% i 2,8%), però per sota dels països de la UE-27 (4,2% i 3,5%).

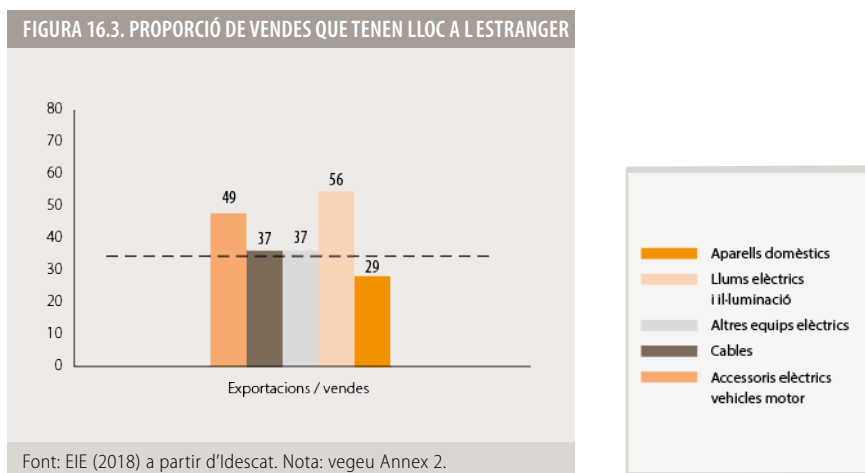
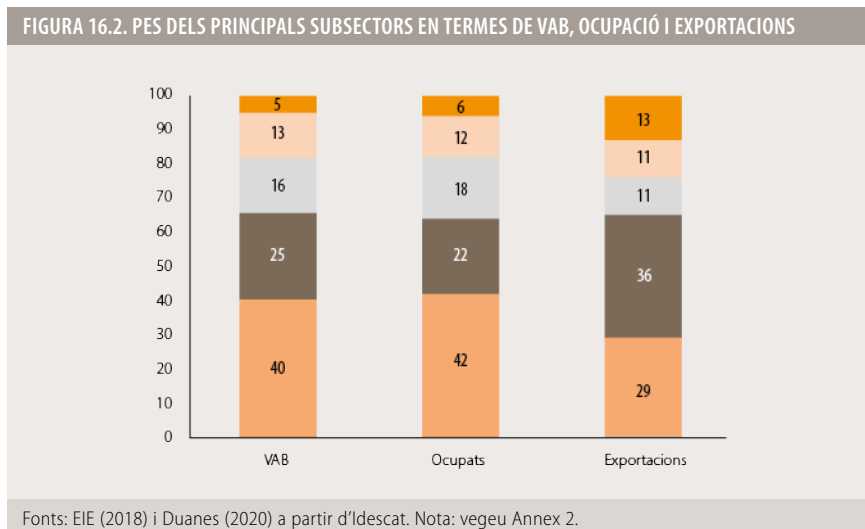
El sector **ocupa** 12.981 afiliats a la Seguretat Social, el 2,7% de la indústria, percentatge que és també inferior al de la Unió Europea (4,5% dels ocupats).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pels accessoris elèctrics per als vehicles de motor. El seu pes dins del conjunt del sector se situa a l'entorn del 40% en termes de VAB i del 42% en termes d'ocupació. Segueixen, per ordre d'importància, la fabricació de

FIGURA 16.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	3.969,8	2,7	20,9	18.977,3	2,8
VAB cf (MEUR)	977,2	2,9	21,0	4.645,7	3,0
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	12.981	2,7	28,3	45.903	2,1
Exportacions (MEUR)	3.180,4	5,0	27,1	11.735,5	5,0
Empreses amb assalariats	392	1,7	26,6	1.476	1,2

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

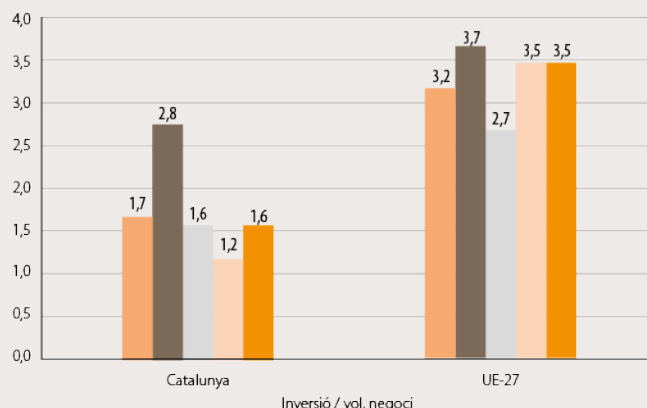

cables,¹ amb el 25% del VAB i el 22% de l'ocupació; altres equips elèctrics –que apleguen un conjunt molt variat de productes, com els components electromecànics per

¹ A l'EIE, el subsector dels cables inclou també el d'acumuladors i piles, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com el de "cables".

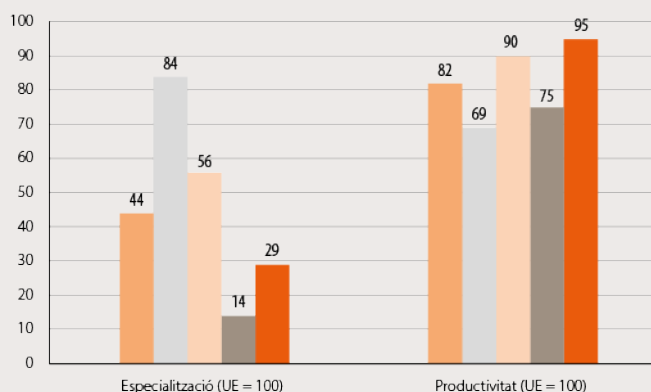
automoció, terminals i connectors elèctrics, endolls, borns i connectors, senyalitzacions d'emergència, terminals elèctrics per automoció i equipament per a pàrquings i parquímetres–, amb el 16% del VAB i el 18% de l'ocupació; la il·luminació i llums elèctrics, amb el 13% del VAB i el 12% de l'ocupació, i, finalment, els aparells domèstics, suposen el 5%-6% del total.

FIGURA 16.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 16.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

A casa nostra, el subsector de llums i aparells d'il·luminació s'ha especialitzat, en general, en el producte de disseny i decoratiu. Per aquest motiu, al mercat hi ha empreses amb un reconeixement de marca que fabriquen béns de gamma alta, alhora que conviuen amb firmes de gamma mitjana que tenen com a principals competidors els països asiàtics.

Pel que fa als aparells domèstics, destaquen sobretot els electrodomèstics i compten amb marques autòctones reconegudes a nivell internacional tot i la deslocalització parcial que s'ha produït cap a països emergents.

El sector català suposa un 21% de la maquinària i material elèctric al conjunt de l'Estat en termes de VAB i de facturació. Dins de la Unió Europea, Alemanya és, de molt, el principal productor de maquinària i material elèctric (47% del VAB) i la

segueixen, a gran distància, Itàlia (11,0%) i França (10,8%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb el 4,8%.

El de maquinària i material elèctric és un sector bastant exportador, ja que el 43% de les vendes tenen lloc a l'estranger (vers el 34% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és més elevada en el subsector de llums elèctrics i il·luminació (56%) i en el d'accessoris elèctrics per als vehicles de motor (49%). Les **exportacions** catalanes suposen el 27% de les espanyoles.

El sector català va **invertir** 80 milions d'euros en actius materials el 2018, el 2,0% de la facturació, una taxa inferior a la mitjana de la indústria, així com també inferior a la del conjunt de l'Estat (2,6%) i la Unió Europea (3,3%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el dels cables, amb el 2,8% de la seva facturació; si bé cal observar que tots

els subsectors van tenir taxes inferiors a les dels seus homòlegs europeus.

El sector de maquinària i material elèctric català no es pot considerar especialment innovador, sobretot tenint en compte que té una intensitat tecnològica mitjana-alta segons la classificació de l'OCDE. La seva despesa en **innovació** va ser de 67,1 milions d'euros el 2018, xifra que suposa l'1,7% del volum de negoci total, una intensitat innovadora força més baixa que la mitjana de la indústria i que al conjunt de l'Estat (1,8%). Amb un 21% del VAB espanyol, les empreses catalanes de maquinària i material elèctric concentren el 13% de la despesa interna en R+D (uns 25 milions d'euros) i el 15% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 370 persones equivalents a jornada completa).

Els principals reptes en matèria d'innovació que marcaran els propers anys del sector són: els avenços en robotització i nanotecnologia, que permetin incrementar l'eficiència productiva; l'eficiència energètica (tant per la preocupació mediambiental del consumidor com pel factor cost associat als consums energètics), i l'increment de la domòtica i els nous materials per a bateries (que permetin un procés de fabricació més net i una menor pèrdua energètica vinculada al seu emmagatzematge).

Ateses les dimensions més aviat modestes del sector, Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la Unió Europea, especialment en els subsectors d'aparells domèstics i d'altres equips elèctrics. En conjunt, la maquinària i material elèctric pesa un 30% menys a casa nostra.

Aquest sector mostra una **productivitat** relativament baixa a les tres zones analitzades, per sota de la mitjana de la indústria. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any és de 67.909 euros. Així, el sector català és un 4,9% més productiu que l'espanyol i un 12,0% més que el conjunt de la UE-27. La productivitat catalana supera la de la mitjana de la Unió Europea en tots els subsectors menys en el d'altres equips elèctrics. El de llums elèctrics i il·luminació és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la Unió Europea (un 52% superior), seguit dels cables (un 25% superior), que és el segon amb més pes.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector de la maquinària i el material elèctric català està format per 392 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 26,6% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.476).

Un altre tret d'aquest sector és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 24 ocupats, si bé està molt lluny de la dels espanyols (33) i europeus (28). La mida més gran correspon als fabricants de cables (47). Aquesta característica també queda reflectida en l'elevat nombre d'empreses grans que integren el sector: el 2% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 8 de les 37 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 22%).

La composició empresarial del sector és diversa en tant que hi conviuen unes poques multinacionals de gran dimensió amb un volum elevat de petites i mitjanes empreses. Tanmateix, cal tenir present que també hi ha una elevada concentració, amb aproximadament dues terceres parts del mercat en mans de les 10 primeres empreses en volum de negoci. Les grans firmes, estrangeres en la seva majoria, van adquirir empreses locals (petites i mitjanes d'elevada especialització en processos o productes concrets) com una manera de reforçar la seva quota de mercat, introduir-se en nous segments de negoci, accedir a noves tecnologies i guanyar competitivitat gràcies a les economies d'escala.

Les empreses grans ofereixen una varietat extensa de productes (amb diverses línies de fabricació), articles de més valor afegit gràcies a la major capacitat per invertir en R+D, i mostren una considerable capacitat de penetració en els mercats exteriors, amb presència a països d'arreu del món. Amb relació a les empreses petites i mitjanes, la gran majoria s'han encaminat cap a l'especialització productiva amb l'objectiu de guanyar competitivitat al mercat domèstic per mitjà de la diferenciació de productes que, alhora, poden exportar. A més, aquesta especialització els permet una major flexibilització per oferir productes més personalitzats i ajustats a les necessitats dels seus clients –motiu pel qual operen amb sèries més curtes de fabricació.

Evolució l'any 2020

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència la producció de maquinària i material elèctric va disminuir, si bé l'evolució a Catalunya va ser més negativa que al conjunt d'Espanya i de la Unió Europea.

Cal tenir en compte que la demanda del sector depèn de l'activitat inversora de l'economia, tant pel que fa a la formació bruta de capital fix a la indústria (en plantes i equips), com en infraestructures (elèctriques, logístiques i de transport) i construcció. A Catalunya, el volum de **producció** va reduir-se un 9,1%, si bé cal recordar que ja havia començat a caure l'any anterior a la pandèmia (3,9%). El sector espanyol i l'europeu també van reduir la producció (3,9% i 5,6%, respectivament), que també havia baixat el 2019. En l'última dècada, la producció catalana de maquinària i material elèctric ha disminuït un 13,0% acumulat, més que l'espanyola (5,2%) i que l'europea (5,6%).

Com que el sector manté un vincle més estret amb la inversió que altres branques industrials, les fluctuacions cícliques són més accentuades. Tanmateix, l'any 2020 va reduir la producció de manera molt similar al conjunt de la indústria (-9,3%).

El descens del 2020 va ser generalitzat a tots els subsectors. El de més pes (accessoris elèctrics per als vehicles de motor) va caure un 8,7%, si bé els més afectats per la crisi van ser el d'aparells domèstics (-11,7%) i el de llums elèctrics (-10,0%). El d'altres aparells elèctrics, tot i no tenir dades per a Catalunya, segurament va tenir una evolució similar a l'espanyola (-14,3%).

Com a resultat del retrocés de la producció, el sector de la maquinària i material elèctric català va perdre **ocupació** i el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va disminuir un 6,2% (més de 850 persones), si bé l'any anterior ja havien començat a caure. Al conjunt d'Espanya, l'ocupació va disminuir menys que a casa nostra (3,1%). En l'última dècada, la maquinària i material elèctric ha perdut el 14,0% de l'ocupació a Catalunya (18,0% al conjunt de l'Estat). D'aquesta manera, el sector català, que havia anat guanyant pes sobre el conjunt de l'Estat fins al 2018, en va perdre en els dos darrers exercicis.

L'any 2020, els **preus** de producció van mantenir-se pràcticament estables, tant a Catalunya (0,1%) com al conjunt d'Espanya (-0,1%), mentre que a la Unió Europea van créixer una mica més (0,5%). En l'última dècada, els preus han augmentat a les tres zones, si bé a Catalunya és on aquest increment ha estat més important (8% acumulat, enfront d'un 3% a Espanya i un 5,7% a la Unió Europea), cosa que suposa una pèrdua de competitivitat de Catalunya davant els altres països europeus.

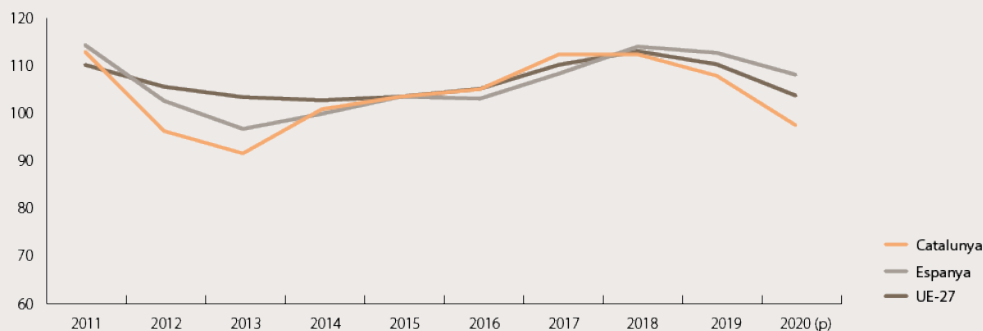
El subsector d'aparells domèstics és el que va mostrar una variació de preus més destacable el 2020 (-0,6%). En sentit contrari, el d'altres equips elèctrics, tot i que no té dades per a Catalunya, cal tenir en compte que va augmentar els preus un 0,6% a Espanya. La resta van variar molt lleugerament.

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de maquinària i material elèctric van disminuir bastant l'any 2020 (5,7% en valor), de la mateixa manera que les **importacions** (6,9%). En l'última dècada, el comerç exterior ha anat a l'alça, amb l'excepció d'alguns anys puntuals; si bé la balança comercial ha tingut un saldo negatiu al llarg de tot el període, de manera que el valor de les importacions era un 19% superior al de les exportacions el 2020. Al conjunt de l'Estat, les vendes a l'exterior van evolucionar en el mateix sentit (-7,0%) mentre que les importacions van créixer (1,5%). Com a resultat, Catalunya va reduir el seu pes dins del conjunt d'Espanya pel que fa a importacions, mentre que es manté estable en exportacions.

La reducció de les exportacions del 2020 va ser conseqüència, sobretot, de les menors vendes a l'exterior de cables (12,0%), que suposen el 36% del total del sector, i en menor mesura, dels llums elèctrics (10,1%). En canvi, les vendes a l'exterior d'acumuladors i piles van créixer un 49,9%, si bé cal tenir en compte que és un subsector amb molt poc pes (1,7% sobre el total d'exportacions). Per la seva banda, la reducció de les importacions es deu sobretot a les menors compres a l'exterior de llums elèctrics (18,6%).

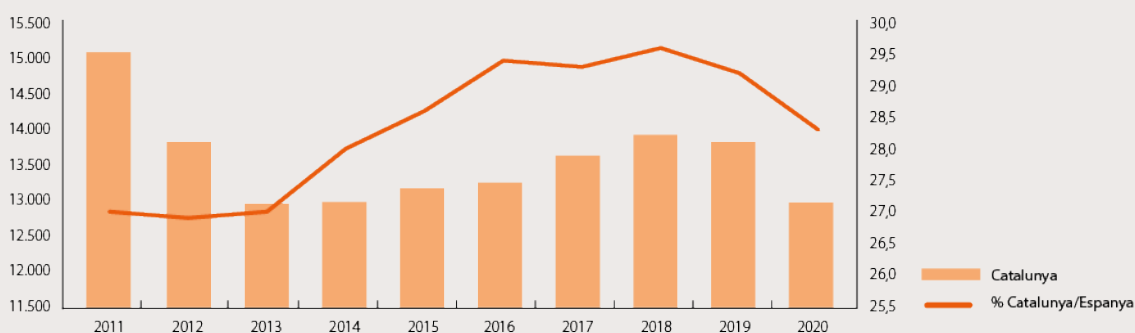
Es tracta d'un sector molt diversificat des del punt de vista dels seus mercats. El principal **mercat exterior** per a la maquinària i el material elèctric catalans fou Europa, la qual suposà el 68% del total d'exportacions l'any 2020 (59% la Unió Europea). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (16,9%), Alemanya (9,8%), Portugal (8,6%), Itàlia (5,8%) i el Regne Unit (5,0%). Cal posar de relleu també que el 12% de les exportacions anaren destinades a països africans (el Marroc, 6,2%), el 9% al continent americà i el 9% a països asiàtics. Pocs d'aquests mercats van créixer l'any 2020, sinó que més aviat van perdre pes. Així, van disminuir les vendes als mercats alemany (1,7%), portuguès (5,7%), italià (4,7%) i britànic (21,5%). En canvi, les exportacions als mercats francès i marroquí van créixer un 4,8% i un 0,3%, respectivament.

FIGURA 16.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

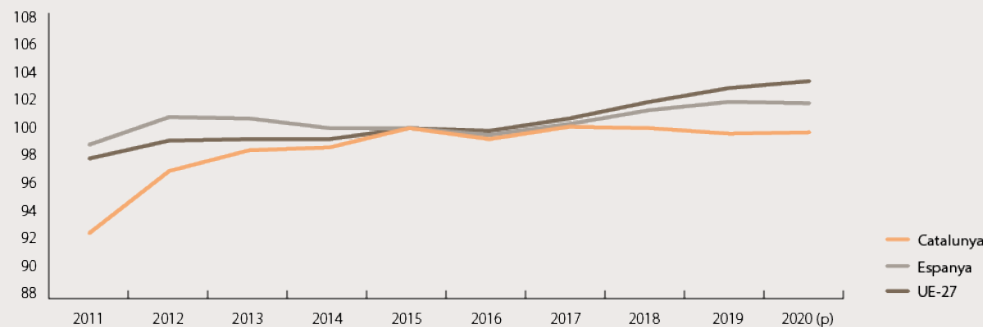
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 16.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

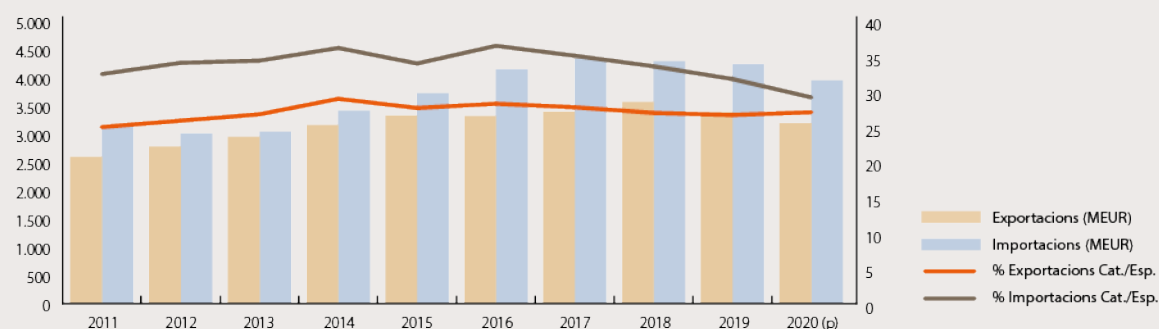
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 16.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

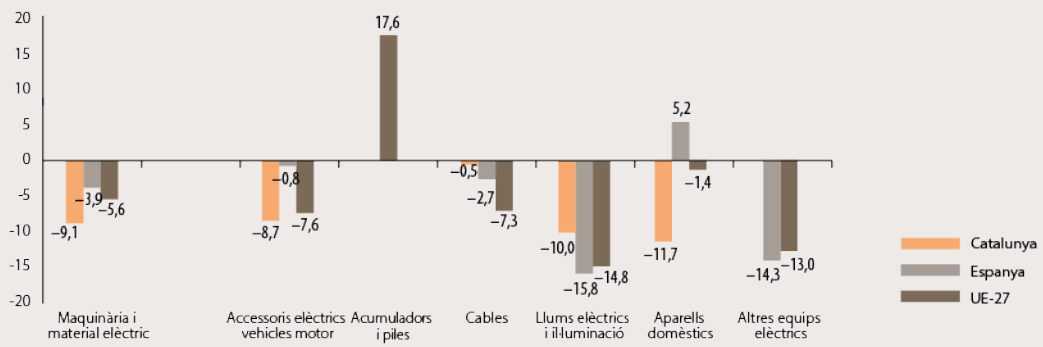
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 16.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

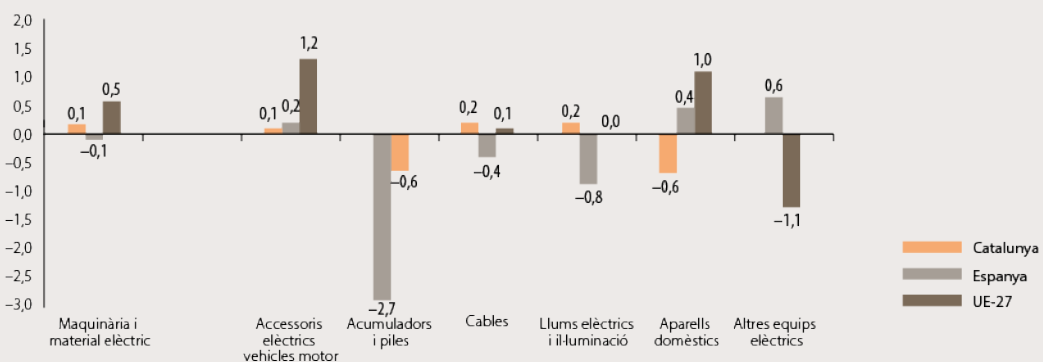
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 16.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

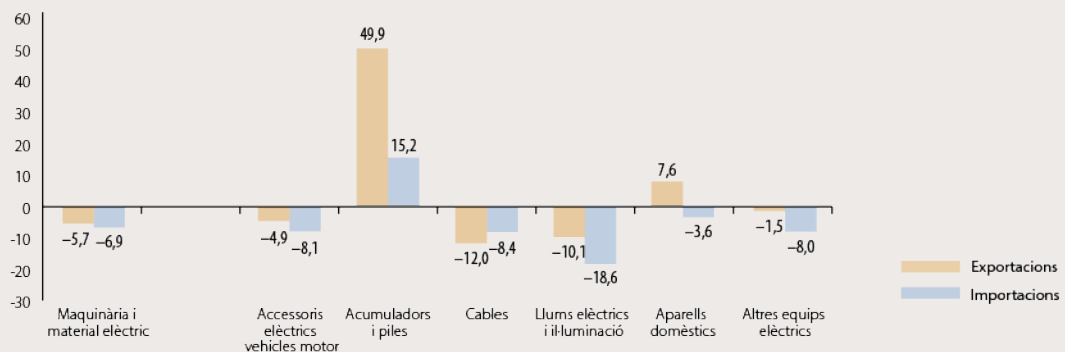
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 16.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 16.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/electronica-electricitat/>
- AFME - Associació de Fabricants de Material Elèctric: <https://www.afme.es/es/>
- AMELEC - Fabricants espanyols d'equipament elèctric de baixa, mitjana i alta tensió: <https://www.amec.es/miembros/directorio-d-argrupaciones/amec-amelec.htm>
- Clúster de la il·luminació: <https://clusteriluminacion.org/contacto/>
- Clúster de l'energia eficient: <https://clusterenergia.cat/>
- Clúster de l'energia solar: <https://www.solartys.org/es/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering_en

3.17. MAQUINÀRIA I EQUIPS MECÀNICS (CCA-E-28)

El sector de maquinària i equips mecànics català es va veure bastant afectat per la crisi per la seva vinculació amb el funcionament de la indústria en general. La producció i les exportacions van disminuir a tots els subsectors, trencant la tendència a l'alça d'anys anteriors. En els dos de més pes a Catalunya, el de la maquinària per a usos específics i el d'elevadors, forns i refrigeració, la caiguda d'aquests indicadors va ser força notable.

Dades estructurals del sector

La maquinària i equips mecànics té un pes específic prou destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 4,9% del **VAB** industrial i el 3,8% de la **facturació** (uns 1.656 milions d'euros i 5.636 milions d'euros, respectivament), una mica més del que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol (4,5% i 3,2%), però la meitat del pes que té al conjunt de la Unió Europea (10,0% i 7,4%).

Ocupa 29.285 afiliats a la Seguretat Social, el 6,1 % de la indústria, percentatge que és també una mica superior que a Espanya (5,6%), però bastant inferior que a la Unió Europea (9,1% dels ocupats).

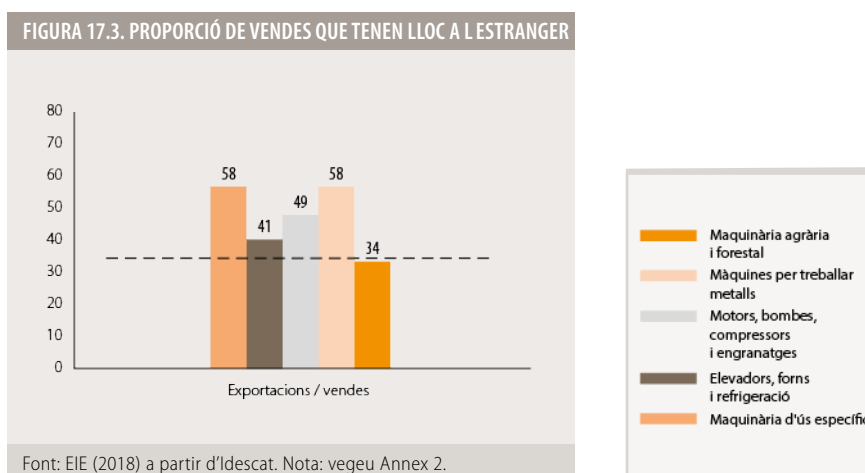
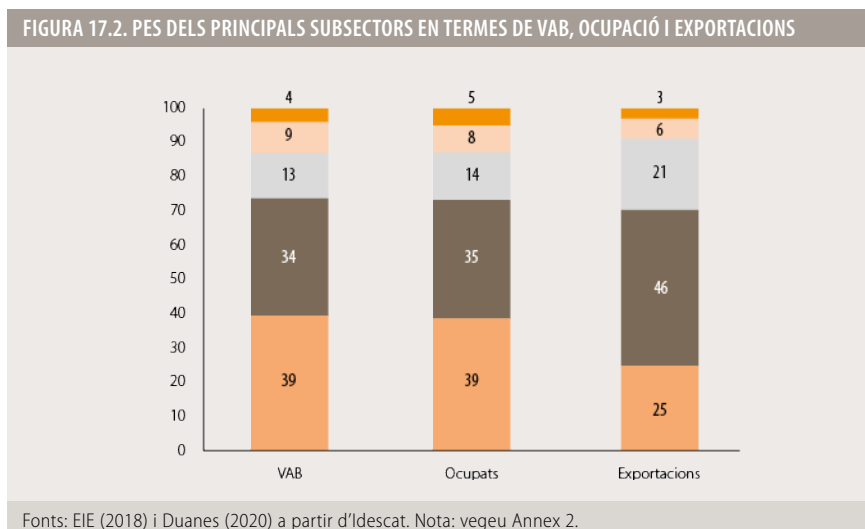
L'activitat a Catalunya és encapçalada pel subsector de la maquinària d'ús específic (s'engloba en aquest grup la maquinària d'ús específic en una indústria concreta: metal·lúrgia, indústries extractives i de la construcció, alimentària, tèxtil i confecció, del paper i del cartó, del plàstic i del cautxú i altres). El seu pes dins del conjunt és d'un 39% en termes de VAB i l'ocupació. El segueix de prop el dels elevadors, forns i refrigeració, amb el 34% del VAB i el 35% de l'ocupació. A molta distància, s'hi troba el dels motors, equips de transmissió hidràulica i pneumàtica, bombes, compressors i engranatges, amb el 13% del VAB i el 14% de l'ocupació, i finalment, amb un pes bastant reduït, hi ha la maquinària per treballar metalls i la maquinària agrària i forestal (9% i 4% del VAB, respectivament).

El sector de la maquinària i equips mecànics català té un pes sobre el conjunt de l'Estat d'un 24% del VAB, el 26% de la facturació i el 23% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és, de molt, el principal productor d'equips mecànics, amb un 47,2% del VAB, i la segueixen, a gran distància, Itàlia (16,2%) i França (7,0%). Espanya ocupa la setena posició

FIGURA 17.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	5.636,4	3,8	26,0	21.718,5	3,2
VAB cf (MEUR)	1.656,4	4,9	24,2	6.846,3	4,5
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	29.285	6,1	23,5	124.868	5,6
Exportacions (MEUR)	4.083,8	6,4	27,3	14.961,4	6,3
Empreses amb assalariats	1.442	6,2	28,6	5.038	4,0

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

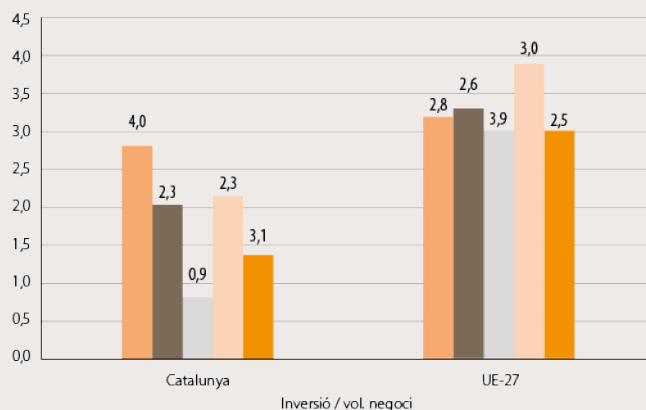
del rànquing, amb el 3% de la maquinària mecànica europea.

Les empreses de maquinària i equips mecànics catalanes són molt exportadores, ja que la meitat de les vendes tenen lloc a l'estranger (enfront del 34% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és una mica més elevada en

el subsector de maquinària d'ús específic i el de màquines per treballar metalls (58%). Les **exportacions** catalanes suposen el 27% de les espanyoles.

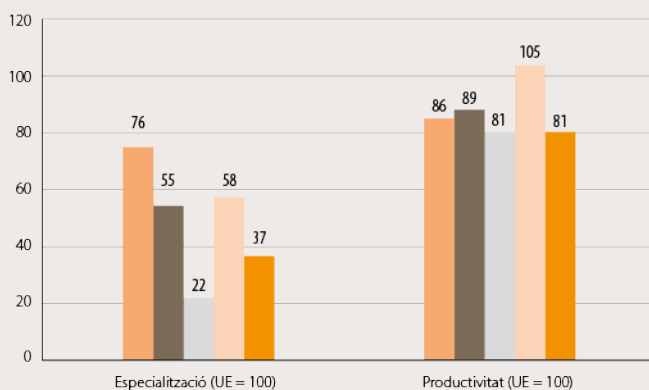
La fabricació de maquinària i equips mecànics va **invertir** 158 milions d'euros en actius materials el 2018, el 28% de la facturació, xifra inferior a la mitjana de la indústria,

FIGURA 17.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 17.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

així com també inferior a la del conjunt de l'Estat (3,0%) i la Unió Europea (3,2%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el de maquinària d'ús específic, que és alhora el de major pes, el qual va invertir el 4% de la seva facturació, per sobre de la inversió al conjunt de la Unió Europea (2,8%). El subsector de motors, equips de transmissió hidràulica i pneumàtica, bombes, compressors i engranatges és el que va mostrar un major diferencial respecte als països europeus, amb una intensitat inversora del 0,9% a casa nostra i del 3,9% a la Unió Europea.

La despesa en **innovació** va ser de 188 milions d'euros el 2018, xifra que suposa el 3,1% del volum de negoci total, una intensitat innovadora que és superior a la mitjana de la indústria, ja que es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica mitjana-alta, segons la classificació de l'OCDE. El sector català es mostra també més innovador que el de l'Estat (2,1%). Amb el 24%

del VAB espanyol, les empreses catalanes de maquinària i equips mecànics concentren el 29% de la despesa interna en R+D (uns 80 milions d'euros) i el 32% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 1.350 persones equivalents a jornada completa).

Atès el baix pes que té a casa nostra la maquinària i equips mecànics en comparació amb el pes que té en altres països, es pot dir que Catalunya presenta una molt baixa **especialització** respecte a la Unió Europea en tots els subsectors que l'integren. El de la maquinària d'ús específic, que és el més gran, és aquell en què Catalunya està més especialitzada, si bé pesa un 24% menys que el seu homòleg europeu. En conjunt, el sector de maquinària i equips mecànics pesa la meitat a casa nostra que no pas a la Unió Europea.

Aquest sector mostra una baixa **productivitat** amb relació al conjunt de la indústria,

fet que es produeix tant a Catalunya com a Espanya, mentre que a la Unió Europea mostra una productivitat superior. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa de maquinària i equips mecànics és de 61.063 euros, molt similar a l'espanyola, però un 14,5% inferior a la de la UE-27. Només un subsector, el de maquinària per treballar metalls, presenta una productivitat just per sobre de l'europea (5%). El més important a Catalunya, el de la maquinària d'ús específic, és un 14% menys productiu que a la Unió Europea, i el segon més important, el d'elevadors, forns i refrigeració, un 11% menys.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector de la maquinària i equips mecànics català està format per 1.442 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 28,6% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (5.038).

Existeix una alta concentració territorial de les diferents especialitats. Així, hi ha un nombre important d'empreses de maquinària per a l'alimentació a Osona, a les comarques gironines i al Vallès Occidental. La fabricació de maquinària d'envàs i embalatge, els motlles i matrius i la maquinària de manipulació i elevació se situa, en bona mesura, en l'àmbit metropolità de Barcelona. La fabricació de maquinària agrícola es concentra a les comarques de Ponent i, finalment, la producció de vàlvules i aixetes al Baix Llobregat i al Vallès Occidental.

Una altra de les característiques d'aquest sector és una relativa major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. No obstant això, la dimensió mitjana dels establiments catalans és de 16 ocupats, inferior a la dels espanyols (19) i a gran distància dels europeus (28). La mida més gran correspon al subsector de motors, equips de transmissió hidràulica i pneumàtica, bombes, compressors i engranatges (21). A Catalunya es localitzen 17 de les 56 empreses amb 250 treballadors o més que UE-27 a Espanya (és a dir, el 30%).

Evolució l'any 2020

La maquinària i equips mecànics té una vinculació directa i estreta amb la inversió industrial, cosa que explica que la seva evolució depengui de forma notable de la marxa de la conjuntura econòmica i que tingui un comportament marcadament cíclic. Per tant, les necessitats d'inversió, mesurades en termes agregats amb la formació bruta de capital fix, determinaran en gran mesura l'evolució de la fabricació de maquinària i equips mecànics. La majoria dels béns que es fabriquen a Catalunya

es fan sota comanda específica de l'usuari final, per la qual cosa una gran part de la producció es realitza en sèries curtes i, fins i tot, a mida del client. Per aquest motiu, i per les pròpies característiques dels béns, la majoria de les operacions de venda i dels processos de fabricació necessiten normalment un període llarg de temps per tal de materialitzar-se, sobretot en el cas dels productes de major dimensió i complexitat.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la **producció** va caure considerablement l'any de la pandèmia. A Catalunya, el volum de producció de maquinària i equips mecànics va disminuir un 13,7%, enfront del 7,3% de l'any anterior i de cinc anys de creixement. La caiguda també va ser superior a la del conjunt de la indústria. A l'Estat i la Unió Europea, la producció va reduir-se un 12,7% i un 12,6%, respectivament. Amb aquestes caigudes a les tres zones, l'important creixement que el sector havia tingut des del 2016 va quedar pràcticament anul·lat i la producció catalana i espanyola es van situar en un nivell just per sobre del de fa una dècada (un 3,1% i un 5,7% superior), mentre que la producció europea fins i tot va retrocedir (un 4,7% inferior).

Hi ha tres subsectors que van veure molt intensament reduïda la producció l'any 2020: el de màquines per treballar metalls (18,3%), el d'elevadors, forns i refrigeració (17,2%) i el de motors, bombes, compressors i engranatges (16,3%). En canvi, la maquinària agrària i forestal és la que millor va resistir la crisi. La caiguda de la producció va mostrar una intensitat similar a les tres zones analitzades.

La subcontractació de funcions productives a terceres empreses (*outsourcing*) –generalment tallers mecànics, sobretot en determinades operacions, com les relacionades amb la fosa i la mecanització de peces–, s'orienta a la reducció de riscos i a l'augment de la flexibilitat. Aquesta subcontractació s'ha internacionalitzat (*offshoring*), de tal manera que alguns fabricants tenen externalitzada la part més mecànica dels seus processos cap a països o zones amb baixos costos laborals. Al mateix temps, les activitats amb un valor afegit més alt continuen localitzant-se a Catalunya, amb una especialització en les tasques de disseny, de muntatge final i de comercialització dels béns, així com en la prestació de serveis postvenda als clients (formació, assistència tècnica, etc.).

En consonància amb l'evolució de la producció l'any 2020, l'**ocupació** a la fabricació de maquinària i equips mecànics també va disminuir, si bé amb menys intensitat, per la utilització dels ERTO. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va disminuir un 2,6% (quasi 800 persones), després de sis anys de creació d'ocupació, i al conjunt de l'Estat, un 2,7%. El sector, però, no s'havia

recuperat encara de la intensa destrucció posterior a la crisi del 2008 i en l'última dècada els afiliats catalans han disminuït un 0,9%, mentre que al conjunt de l'Estat han augmentat un 1,9%. Com a resultat d'això, el pes de l'ocupació catalana respecte a l'estatal ha baixat des del 2015.

Seguint amb la tendència d'anys anteriors, els **preus** de producció de la maquinària i equips mecànics van registrar un increment, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya i la Unió Europea (0,2%, 0,8% i 1,1%, respectivament), fet que suposa un lleu guany de competitivitat dels productes catalans davant dels europeus. En l'última dècada, els preus han augmentat a les tres zones, si bé a Catalunya l'increment (8,0%) ha estat més suau que al conjunt de la Unió Europea (10,6%) però més intens que a l'Estat (6,8%).

La pujada dels preus l'any 2020 ha afectat tres dels subsectors, el d'elevadors, forns i refrigeració, el de maquinària agrària i forestal i el de màquines per treballar metalls. Tanmateix, aquestes pujades han estat menys intenses a casa nostra que a les dues economies de referència.

Tant les **exportacions** catalanes com les **importacions** van disminuir intensament com a conseqüència de la crisi originada per la COVID (9,6% i 16,6% en valor), després d'uns anys en què el comerç exterior havia evolucionat molt positivament. Així, tots dos fluxos han anat clarament a l'alça en l'última dècada, amb l'excepció d'algun moment puntual. No obstant això, el sector de la maquinària i equips mecànics va mostrar un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període, de manera que, l'any 2020, les compres a l'exterior van ser un 11% superiors a les vendes. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar en el mateix sentit i intensitat (reducció del 9,5% i el 16%, respectivament). Tanmateix, s'observa una pèrdua

constant de pes de Catalunya respecte al conjunt de l'Estat en els últims 10 anys.

Les importacions que tenen lloc en aquest sector s'expliquen, d'una banda, per la creixent activitat productiva subcontractada a països amb menors costos de producció (*offshoring*), sobretot pel que fa a aquelles activitats de menys valor afegit. D'altra banda, s'expliquen per la utilització de metalls, com el ferro i altres metalls fèrrics (acer) i no fèrrics (alumini, coure, etc.), en la fabricació de maquinària (en tant que els preus de producció depenen en bona part dels de les matèries primeres).

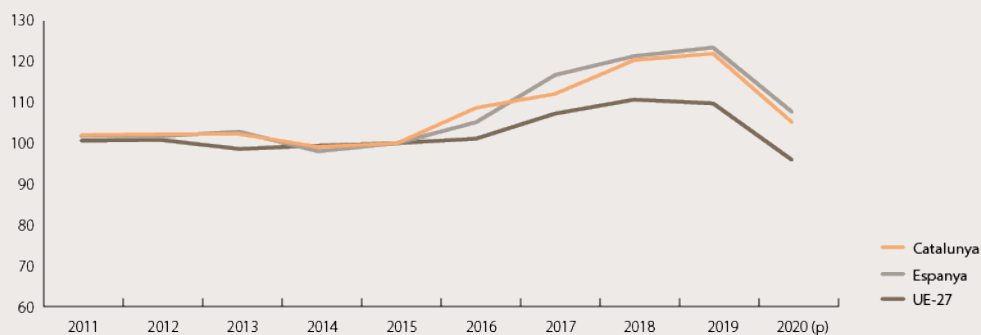
Tots els subsectors sense excepció van contribuir a la reducció del comerç exterior l'any 2020. Les caigudes més intenses van tenir lloc al de la maquinària per treballar metalls. Pel que fa als dos més grans, el de maquinària per a ús específic i el d'elevadors, forns i refrigeració, són els que van veure menys afectades les vendes a l'exterior, amb una reducció del 10,5% i del 7,4%, respectivament.

Es tracta d'un sector força diversificat quant als seus mercats, ja que és un dels que té més vendes fora de les fronteres europees. El principal **mercat exterior** per a la maquinària i equips mecànics catalans fou Europa, que suposà el 63% del total d'exportacions l'any 2020 (54% la Unió Europea). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (16,4%), Portugal (7,8%), Alemanya (7,7%), Itàlia (5,9%) i el Regne Unit (3,5%). Cal posar de relleu que el 19% de les exportacions anaren destinades al continent americà (Estats Units, amb un 8,2%, és el segon país del món, i Mèxic, amb un 3,0%), l'11% anaren destinades a països asiàtics (la Xina, 1,5%) i el 6%, al continent africà (el Marroc, 2,0%). La majoria d'aquests mercats van disminuir les compres de productes catalans el 2020: el francès va disminuir un 2,6%; l'estatunidenc, un 3,2%; el portuguès, un 9%; l'alemany, un 6,5%; l'italià, un 4,8%; el britànic, un 10,5%, i el mexicà, un 23%.

Informació sectorial ampliada:

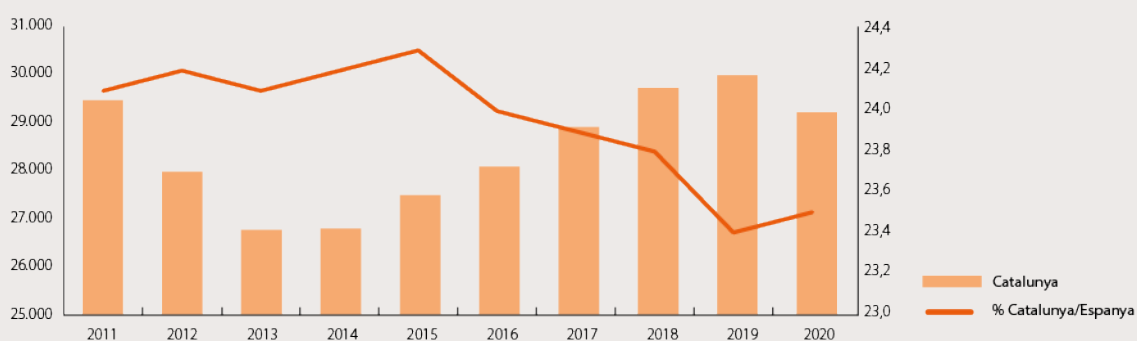
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/big-data/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/industria-40/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/maquinaria-metalurgia/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/tecnologia-per-alimentacio/>
- AMEC - Asociación de las Empresas Industriales Internacionalizadas: <https://www.amec.es/>
- Clúster de maquinària i mitjans de producció agrícola: <https://www.femac.org/introduccio/>
- Clúster de *packaging*: <https://packagingcluster.com/>
- Clúster de béns d'equipament: <http://www.cequip.net/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/mechanical-engineering_en

FIGURA 17.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

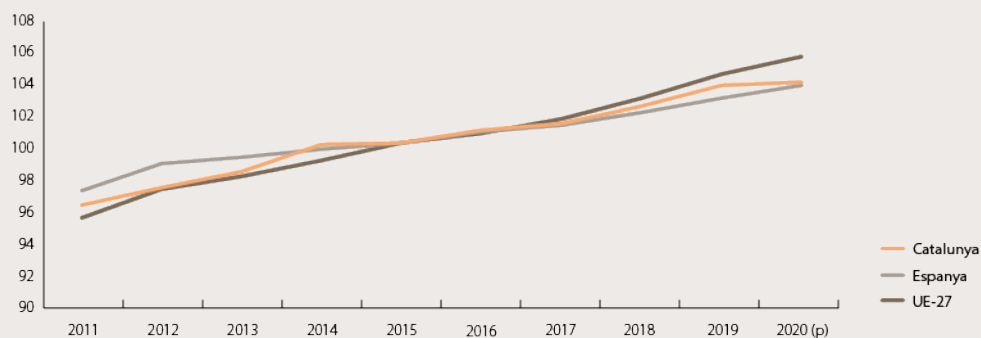
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 17.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

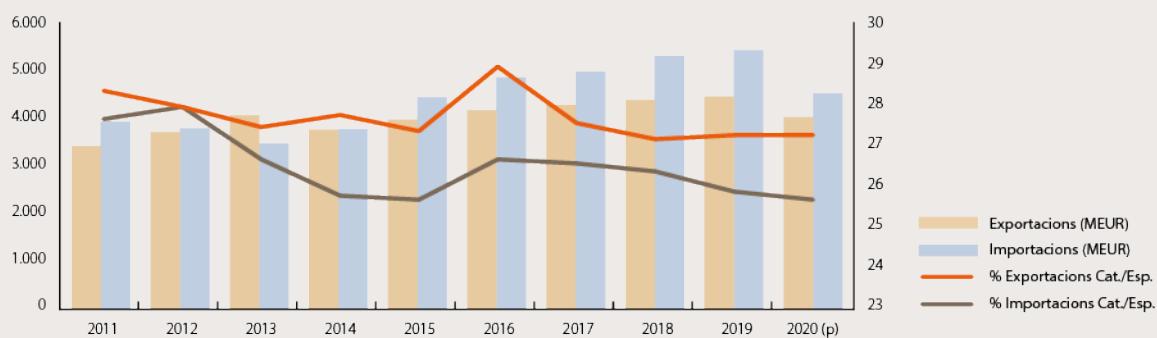
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 17.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

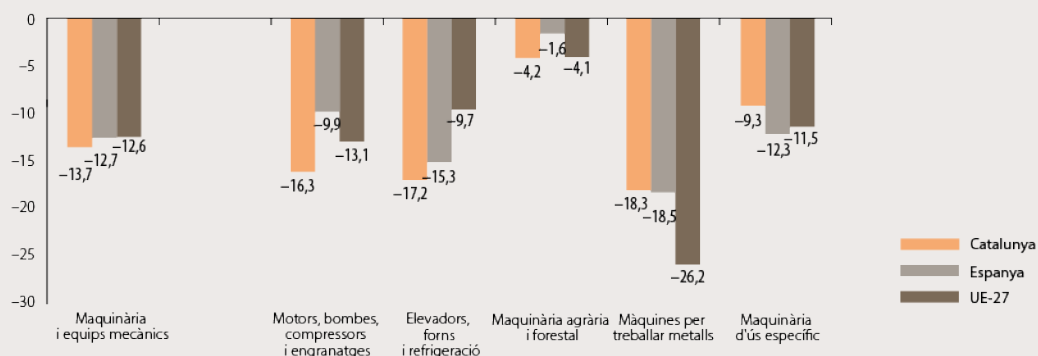
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 17.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

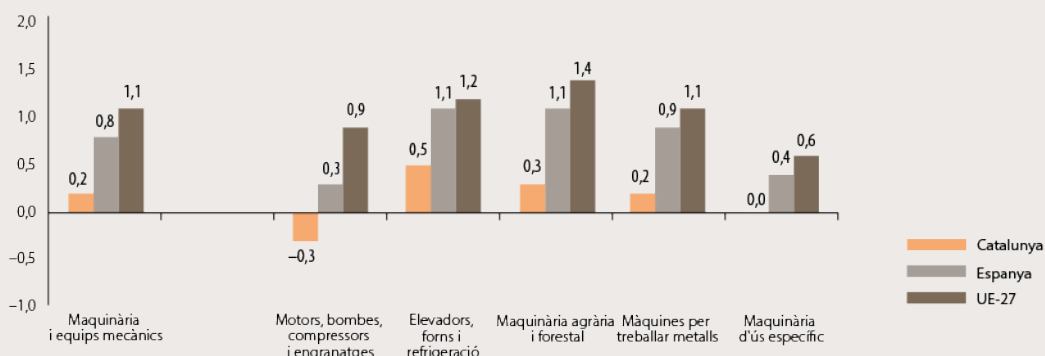
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 17.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

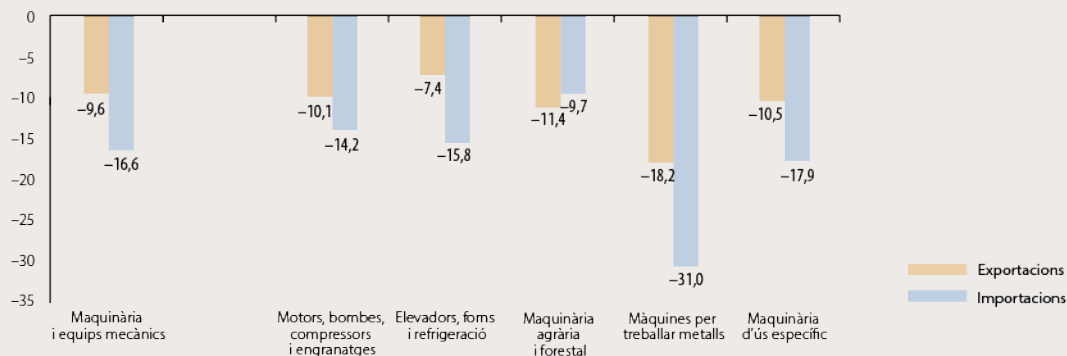
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 17.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 17.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

3.18. AUTOMOCIÓ (CCAE-29)

El tercer sector més gran de la indústria catalana (dins d'una classificació de 21 agrupacions), és el que va patir més intensament la crisi originada per la COVID, de manera que el volum de producció i les exportacions van disminuir més d'una quarta part. Val a dir que un any abans tots dos indicadors ja havien mostrat signes de retrocés com a conseqüència del refredament general de l'economia i del procés de transformació estructural que viu el sector.

Dades estructurals del sector

El sector de l'automòbil té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 10,2% del **VAB** industrial i el 12,2% de la **facturació** (3.419 milions d'euros i 18.000 milions d'euros, respectivament), una mica per sobre del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (7,7% i 11,0%) i al conjunt de la Unió Europea (9,0% i 11,6%).

L'automoció **ocupa** 39.241 afiliats a la Seguretat Social, el 8,2% de la indústria, percentatge que és també més elevat que a Espanya i la Unió Europea (7,2% dels afiliats i 7,8% dels ocupats, respectivament).

Això el converteix en el tercer sector més gran de la indústria catalana, tant en termes de VAB com d'ocupació, dins d'una classificació de 21 agrupacions.

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la fabricació de vehicles de motor. El seu pes dins del conjunt del sector se situa a l'entorn del 56% en termes de VAB i del 42% en termes d'ocupació. Segueixen, per ordre d'importància, els components d'automoció, amb el 42% del VAB i el 54% de l'ocupació i, finalment, la fabricació de carrosseries i remolcs, amb només el 2% del VAB i el 4% de l'ocupació.

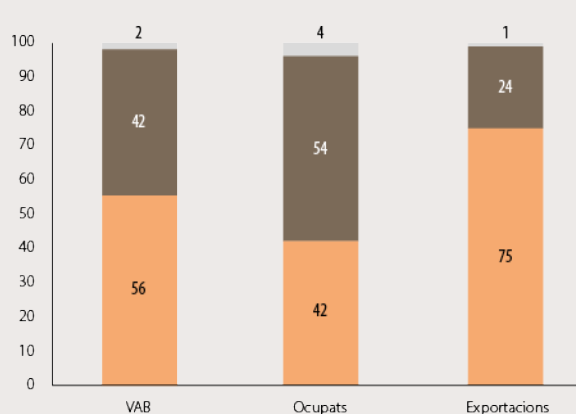
A més, el sector de l'automòbil català té un pes gens menyspreable sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 29% del VAB, el 25% de la facturació i dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és, de molt, el principal productor d'automòbils (52,8% del VAB) i la segueixen, a gran distància, França (9,8%) i Itàlia (7,0%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb el 5,7%. Tanmateix, cal tenir en compte que aquest rànquing fa referència al codi 29 de la CCAE, el qual inclou la fabricació de components i de carrosseries i remolcs. En nombre de vehicles produïts, Espanya ocupa la segona posició.

FIGURA 18.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	17.999,4	12,2	24,5	73.488,4	11,0
VAB cf (MEUR)	3.419,3	10,2	29,1	11.759,9	7,7
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	39.241	8,2	24,6	159.814	7,2
Exportacions (MEUR)	8.393,6	13,2	19,1	44.045,5	18,6
Empreses amb assalariats	273	1,2	21,5	1.272	1,0

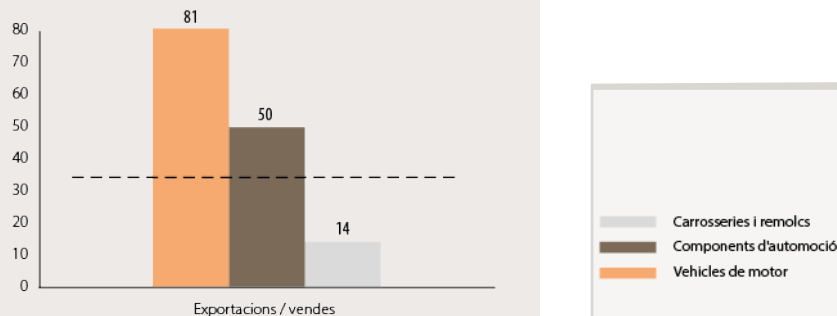
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 18.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 18.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

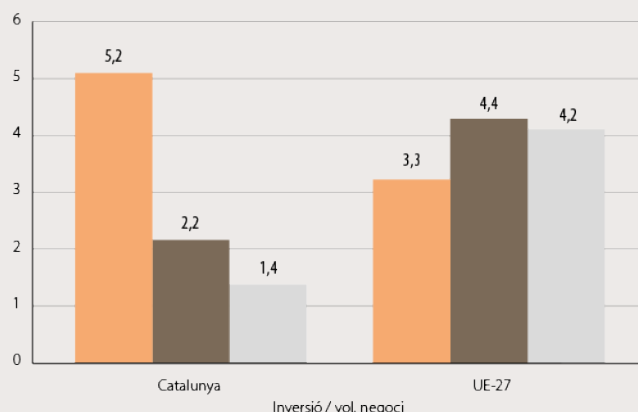
Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

L'automoció és molt exportadora a Catalunya ja que el 69% de les vendes tenen lloc a l'estranger (vers el 34% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és especialment elevada en el subsector dels vehicles de motor (81%) i, en menor mesura, en el de components (50%), mentre que el de carrosseries i remolcs està majoritàriament abocat al mercat nacional. Les

exportacions catalanes del sector suposen el 22% de les espanyoles.

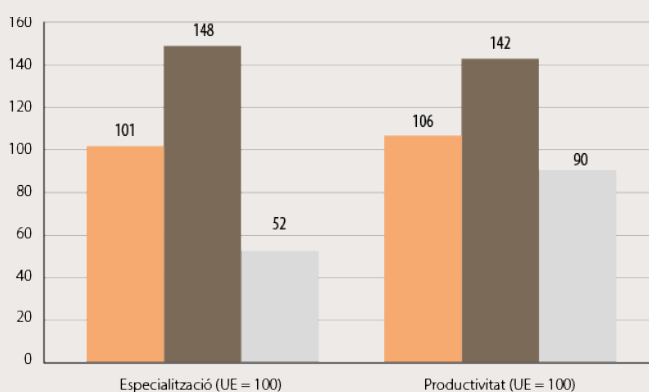
Cal tenir en compte que, en el subsector de components, hi ha una elevada correlació entre exportacions i importacions com a conseqüència del comerç intraempresa entre les filials productives d'un mateix grup multinacional localitzades a diferents

FIGURA 18.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 18.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

països. La fabricació de components opera a nivell internacional de forma directa, per mitjà de les exportacions, i indirecta, per mitjà dels vehicles produïts nacionalment que tenen com a destí un altre país. Així, s'estima que, si es tenen en compte els components instal·lats en els vehicles fabricats a Espanya que posteriorment són exportats, el percentatge d'exportacions passaria del 50% al 80% de les vendes totals.

En l'actualitat, la indústria de l'automoció es troba en un punt d'inflexió que suposarà un important canvi estructural: ha d'afrontar la revolució digital, la conducció automatitzada i el vehicle connectat amb el seu entorn; els reptes climàtics, com la neutralitat en emissions de CO₂ al llarg del cicle de vida del vehicle, des de la producció dels materials i components que el componen fins a la seva recuperació, passant per l'emissió directa produïda per

la combustió de derivats del petroli o per la generació d'electricitat, en la fase d'ús del vehicle, i, finalment, els canvis que s'estan produint a la societat i la globalització creixent, com les noves preferències dels consumidors.

Les noves tecnologies i els nous models de negoci que se'n derivin impliquen una important necessitat d'inversió, en particular en la transició cap a models alternatius als motors tradicionals, l'electrificació i la conducció automatitzada i connectada. Així com també es requerirà d'una inversió important per poder aprofitar els desenvolupaments que es produeixen en els nous processos de producció (com la digitalització i la robotització), l'ús i l'accés a dades del vehicle, la impressió en 3D, noves tecnologies de comunicació i l'ús de nous materials, per exemple, per reduir el pes del vehicle, que serà necessari per aconseguir un vehicle neutre en emissions.

Els reptes climàtics per a la millora del medi ambient i de la salut comportaran la necessitat de reduir notablement les emissions de gasos d'efecte hivernacle dels vehicles que provocarà un canvi cap a motors alternatius, amb zero emissions i vehicles híbrids endollables (*plug-in*), els quals guanyaran quota de mercat i disposaran d'un grau d'autonomia superior, bateries més eficients i una nova infraestructura millorada.

Els canvis que es produeixen a la societat aniran dirigits cap a la forma en què el consumidor té accés, compra i utilitza el cotxe i altres modes de transport, estimulats per una connectivitat creixent i un major ús del comerç electrònic. En aquest sentit, la progressiva transició vers a una economia col·laborativa afavoreix la substitució de l'ús de vehicles privats en favor de l'ús del transport públic, de nous serveis de mobilitat com les flotes compartides multiusuari (*car sharing*) o el cotxe compartit (*car pooling*).

Dins dels canvis socials, cal esmentar-ne també un en el mercat de treball, tant per la reestructuració necessària de les habilitats dels treballadors en termes d'adquisició de noves habilitats, nova formació, etc. com per l'impacte que aquestes transformacions tindran en tota la cadena de valor.

La globalització i l'aparició de nous actors al sector comportarà la necessitat d'assegurar un entorn competitiu i un accés als mercats que sigui just i equitatiu per a tots, els nous i els existents, així com també caldrà que la indústria europea sigui capaç de mantenir-se competitiva en aquest nou entorn.

Per a això, serà fonamental la recerca i el desenvolupament al sector, que requerirà un volum de finançament important. Així mateix, també serà necessària una inversió elevada en connectivitat dels vehicles i en la infraestructura que hi va associada.

Degut a aquest moment important que està travessant, aquest sector va **invertir** 724 milions d'euros en actius materials el 2018, el 4,0% de la facturació, una taxa superior a la mitjana de la indústria i al conjunt de països de la Unió Europea (3,6%), si bé lleugerament inferior a l'espanyola (4,2%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el dels vehicles de motor, amb un 5,2%, molt per sobre del conjunt de la Unió Europea (3,3%); en canvi, els altres subsectors van tenir baixes taxes d'inversió en relació amb la facturació i inferiors a les europees.

La despesa en **innovació**, incloent també la del sector d'altre material de transport, el qual s'analitza en el següent capítol, va ser de 1.106 milions d'euros el 2018, fet que els converteix en els sectors més innovadors en valors absoluts. A més, presenten una intensitat innovadora que és la segona més elevada de la indústria, després de la del farmacèutic: el 5,6% de la facturació es destina a innovació, xifra superior al 3,3% corresponent al conjunt de l'Estat. Amb el 22% del VAB espanyol, les empreses catalanes d'automòbil i altre material de transport concentren el 22% de la despesa interna en R+D (uns 255 milions d'euros) i el 29% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 3.132 persones equivalents a jornada completa).

Catalunya presenta una moderada **especialització** respecte a la Unió Europea, especialment alta en el subsector de components, el qual pesa un 48% més. Quant a la fabricació de vehicles, el més gran, el seu pes a Catalunya és similar al que té al conjunt de la Unió Europea. En total, el sector de l'automoció pesa un 14% més a casa nostra.

Una característica d'aquest sector és la seva **productivitat**, moderadament més alta que la del conjunt de la indústria, fet que té lloc a les tres zones analitzades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa automobilística és de 87.507 euros. Així, el sector català és un 20,3% més productiu que l'espanyol i un 17,5% més que el conjunt de la UE-27. El subsector dels components és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la Unió Europea (un 42% superior). El de més pes, el dels vehicles de motor, és un 6% més productiu que els seus homòlegs europeus, mentre que la fabricació de carrosseries i remolcs a Catalunya ho és un 19% menys que a la Unió Europea.

Quant al seu **teixit empresarial**, la indústria de l'automòbil catalana està formada per 273 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 21,5% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.272).

Seat és actualment l'empresa industrial més important de Catalunya quant a xifra de negoci, ocupa prop de 15.000 treballadors i més de 100.000 si se li suma l'ocupació indirecta i induïda. A més, té un paper bàsic en les exportacions catalanes i espanyoles, atès que és la primera firma en volum de vendes a l'exterior, així com el major inversor industrial i d'R+D. En aquest darrer aspecte cal destacar la tasca que desenvolupa el Centre Tècnic de Martorell, el qual dona feina a més de 1.100 enginyers i fa que Seat sigui l'únic fabricant integral a Espanya, perquè també fa el disseny i el desenvolupament de vehicles.

L'altre gran fabricant de vehicles present a Catalunya és Nissan Motor, el qual va anun-

ciar el maig de 2020 la intenció de tancar les seves plantes, cosa que es farà efectiva el desembre de 2021. Actualment, s'està treballant en una taula de reindustrialització per tal de minimitzar-ne l'impacte econòmic i social. Finalment, hi ha tres empreses petites que també es dediquen a produir cotxes. Una d'elles és AD Tramontana, la qual construeix cotxes esportius de luxe a Palau de Santa Eulàlia; la segona és IFR Automotive, amb seu a Reus, la qual fabrica models esportius d'entre 270 i 400 cavalls de potència amb la marca Aspid, i la tercera és Hispano Suiza Cars, amb seu a Peralada, la qual desenvolupa vehicles amb el soci de producció QEV Technologies.

Al subsector de carrosseries i remolcs, cal destacar el clúster d'empreses carrosseres ubicat a Arbúcies, amb empreses com Ayats, Beulas o Indcar, així com les seves subcontractades.

El subsector de components per a l'automoció està format per empreses de molt diversos tipus: n'hi ha de capital nacional amb presència internacional, multinacionals estrangeres amb filials a Espanya, pimes industrials i comercialitzadores i distribuïdores de components. Entre les empreses espanyoles amb presència internacional que tenen producció a Catalunya, s'hi troben Gestamp i CIE Automotive.

Entre les filials de grups estrangers implantades a Catalunya es poden esmentar, segons volum d'ingressos, Ficosa, Samvardhana Motherson Peguform Barcelona, Faurecia Automotive Exteriors España, Benteler JIT Martorell, Mahle Behr, Denso Barcelona o Magna Seating. Aquestes firmes són proveïdors de primer nivell, és a dir, empreses que normalment són de gran dimensió i que disposen de producte propi que subministren directament els fabricants de vehicles.

Entre aquestes empreses grans, cal destacar que, al setembre del 2020, Bosch va anunciar la seva intenció de tancar la planta de Castellet i la Gornal, especialitzada en motors per eixugaparabrisades de cotxes, i que donava feina a 300 persones. El tancament es farà efectiu el 30 de setembre del 2021. Així mateix, la companyia va anunciar el febrer del 2021 el tancament de la planta de Lliçà d'Amunt, dedicada als sistemes de frenada, que afectarà 350 persones, i que es materialitzarà a finals de l'any 2021. S'està treballant per tal de minimitzar l'impacte econòmic i social d'aquests tancaments.

Una altra gran empresa, Continental Automotive, va anunciar el juny del 2020 la previsió de tancar la seves dues plantes d'injecció de plàstic, pintura i components electrònics a Rubí i traslladar-ne la producció a altres localitzacions europees. El tancament definitiu de l'empresa suposarà l'acomiadament de 650 persones aproxi-

madament i està previst que es faci efectiu a finals del 2021.

Cal destacar, però, que també hi ha un nombre elevat d'empreses que tenen com activitat secundària la fabricació de components per al sector de l'automoció, malgrat que la seva activitat principal pot ser una altra com, per exemple, la fabricació de productes metàl·lics. Així, per exemple, poden fabricar elements plàstics, de cautxú o de goma, mitjançant mètodes com la injecció, o bé peces metàl·liques per estampació, fosa, forja, mecanització o sinterització. Normalment, es dediquen a tasques de subcontractació i a la fabricació de peces i accessoris per a les empreses de primer nivell (TIER 1) i no estan classificades estadísticament en aquest sector.

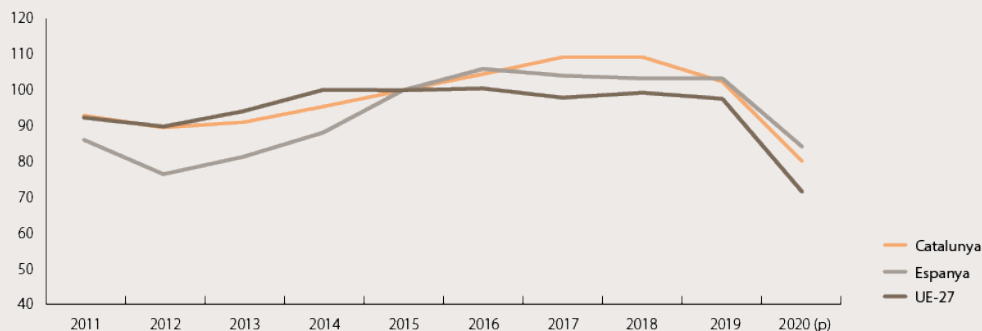
L'automoció es caracteritza per la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 89 ocupats, similar a la dels espanyols (87) però inferior a la dels europeus (101). La mida més gran correspon al subsector de vehicles de motor (448). Aquesta característica també queda reflectida en l'elevat nombre d'empreses grans que integren el sector: el 7,3% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfront de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen 20 de les 81 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (és a dir, el 25%).

Evolució l'any 2020

El principal factor de creixement de les vendes mundials de vehicles és el desenvolupament macroeconòmic global, inclòs l'augment de la classe mitjana. No obstant això, després de la forta aturada que ha suposat la crisi de la COVID, les previsions apunten a un estancament o un creixement suau del mercat mundial atesa la saturació del mercat xinès i l'evolució a la baixa dels occidentals. De fet, s'observa que la Tríada (Europa Occidental, Estats Units i Japó) està reduint el seu pes relatiu en favor de la regió de l'Àsia-Pacífic, amb costos laborals més competitius i amb una demanda creixent, i que ja ha esdevingut líder mundial en capacitat productiva.

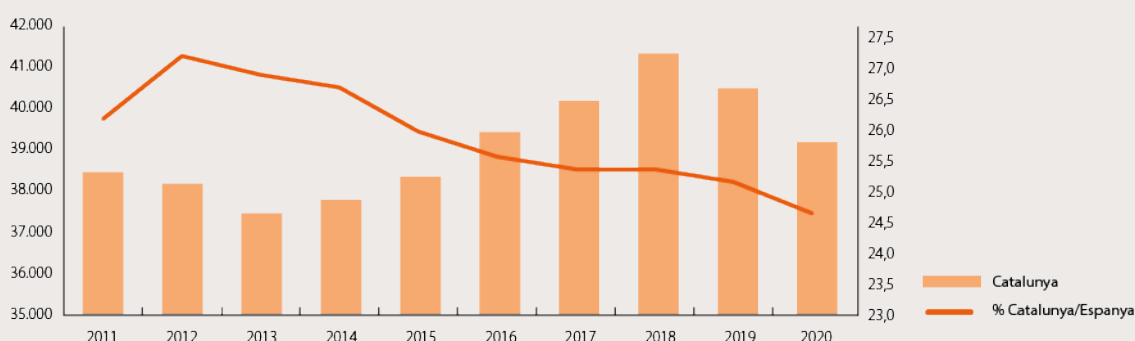
Malgrat la globalització, la major part de la producció es destina a mercats propers als de la fabricació. La proximitat ofereix molts avantatges, no solament de costos logístics, sinó també en la gestió del temps, la minimització d'inventaris, la col·laboració entre proveïdors o a través d'agrupacions de producció o clústers, integrats per diferents proveïdors al llarg de la cadena de producció. Per això, la competència es dona generalment entre països propers dintre d'un mateix continent. El sector espanyol i català n'és un exemple, ja que exporta

FIGURA 18.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

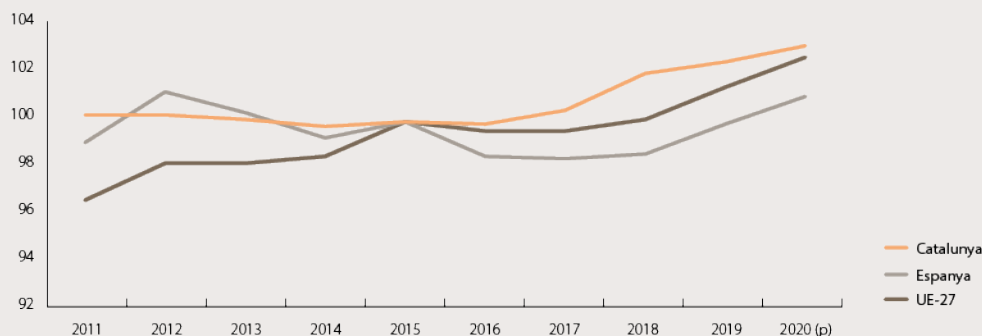
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 18.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

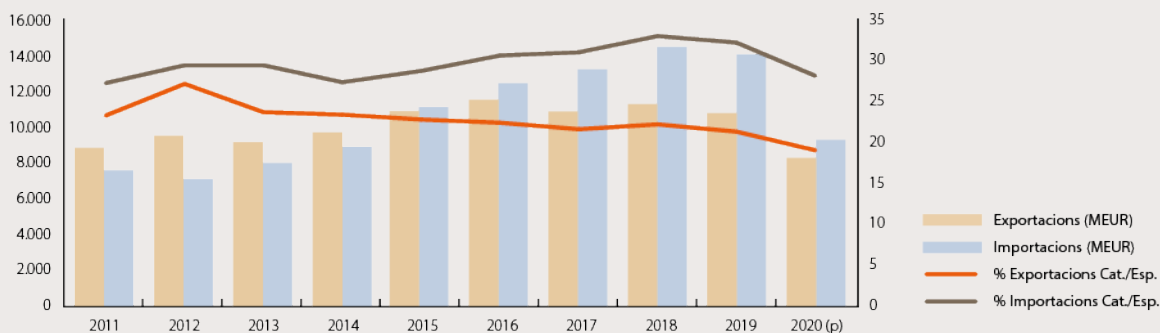
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 18.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

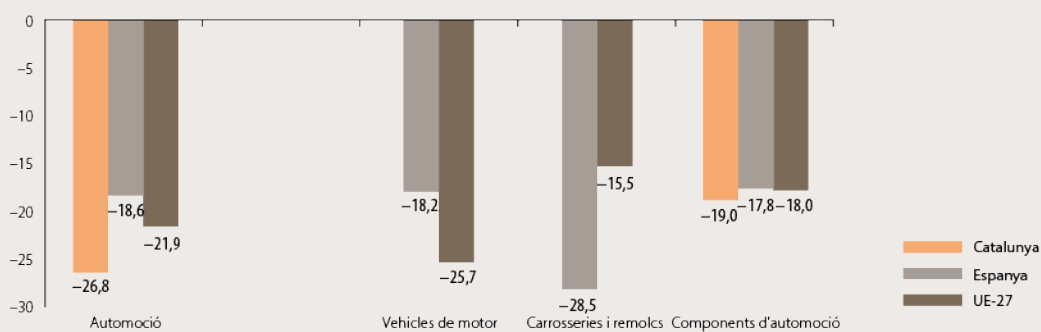
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 18.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

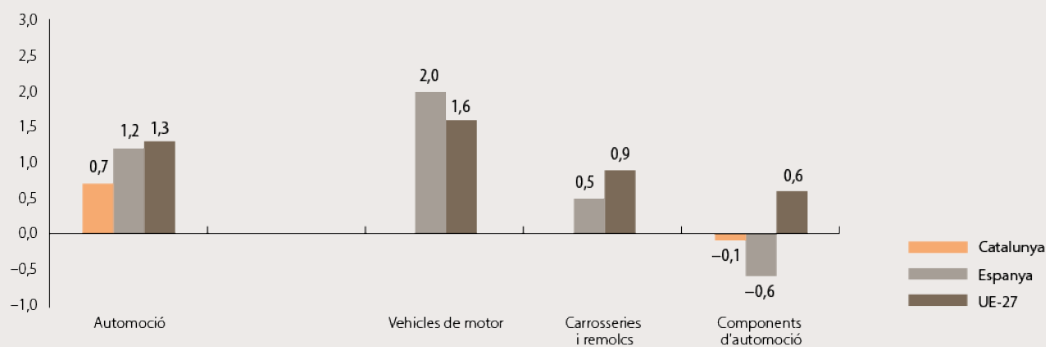
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 18.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

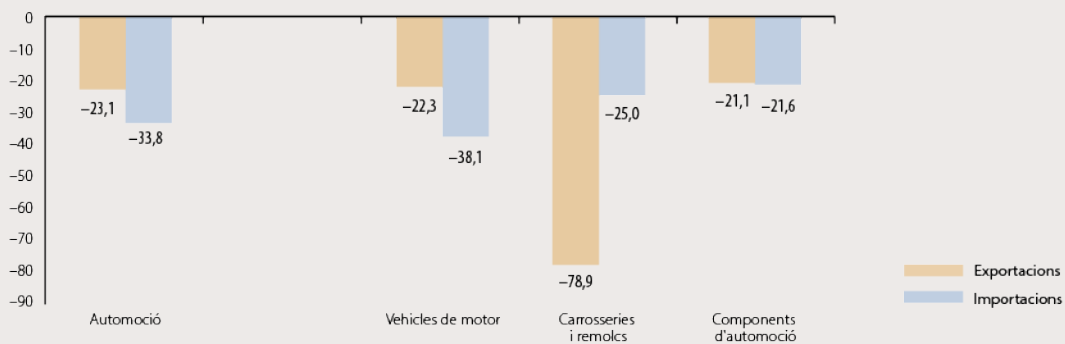
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 18.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 18.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

a països de la Unió Europea i competeix principalment amb països d'Europa de l'Est.

Pel que fa als vehicles de passatgers, els clients poden ser empreses, amb la finalitat de dotar-se d'una flota automobilística per al desplaçament dels seus treballadors, les companyies de lloguer de vehicles i, sobretot, els particulars, per a ús propi. Els nous serveis de mobilitat poden provocar una disminució de les vendes de vehicles privats, però és probable que aquest descens es vegi parcialment compensat per l'augment de les vendes de vehicles compartits que cal substituir més sovint a causa d'una major utilització i desgast associats.

En el cas dels vehicles comercials (capacitat igual o inferior a 3,5 tones) i industrials (superior), la seva demanda, com a béns d'inversió, està fortament vinculada al conjunt de l'activitat productiva, per la qual cosa és força dependent de les expectatives sobre l'evolució econòmica general i de les condicions de finançament per a la seva adquisició.

Per la seva banda, la demanda d'autobusos i autocars està condicionada, fonamentalment, per l'evolució de les inversions públiques (administracions territorials i empreses públiques) i, en menor mesura, per les comandes del sector privat (empreses de transport). Una part important de la demanda es correspon amb actuacions de renovació que presenten, per tant, un acusat component cíclic.

Quant a sistemes i components per a l'automoció, el mercat de primer equip i el de recanvi tenen un comportament completament diferent. Així, per exemple, un descens en les matriculacions de vehicles provoca un impacte negatiu sobre el mercat del primer equip però, per contra, té efectes positius en el mercat del recanvi, ja que suposa una major antiguitat del parc automobilístic i, per tant, una major venda de peces de recanvi.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, s'observa que la **producció** va caure dràsticament l'any 2020. A Catalunya, el volum de producció de l'automoció va disminuir un 26,8%, cosa que el converteix en el sector industrial més afectat per la crisi de la COVID. La producció de l'automòbil espanyol va disminuir un 18,6% i la del conjunt de la Unió Europea, un 21,9%. Aquestes fortes caigudes del 2020 fan que, en l'última dècada, l'automoció hagi disminuït la producció a les tres zones analitzades. En el cas català, ho ha fet un 22,7% acumulat, enfront del 2,3% del conjunt d'Espanya i del 13,9% de la Unió Europea.

D'acord amb l'evolució general del sector, la producció de components va disminuir un 19% l'any 2020. Tot i que l'IPI per als vehicles de motor i les carrosseries no està

disponible, les dades per al conjunt d'Espanya indiquen una reducció de la producció del 18,2% i del 28,5%, respectivament.

Com a resultat del retrocés de la producció, **l'ocupació** al sector de l'automòbil també es va ressentir, però no en la mateixa magnitud gràcies a la utilització massiva dels ERTO. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social van disminuir un 3,3% (unes 1.300 persones), mentre que a Espanya ho van fer un 1,0%. En l'última dècada, l'ocupació catalana ha crescut un 1,9%, menys que al conjunt de l'Estat (8,5%), de manera que Catalunya ha anat perdent pes.

Els **preus** de producció van augmentar tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya i la Unió Europea, però de forma més suau en el primer cas (del 0,7%, 1,2% i 1,3%, respectivament). En l'última dècada, els preus han mostrat una evolució a l'alça a les tres zones: un 3,0% a Catalunya, un 2,0% a Espanya i un 6,4% a la Unió Europea. Això suposa que Catalunya ha millorat la seva competitivitat davant els altres països europeus.

Els preus de producció dels components són els únics que van baixar molt lleument el 2020 a Catalunya. Per a la resta de subsectors, els vehicles de motor i les carrosseries, no hi ha dades de l'IPI disponibles, però les dades per al conjunt de l'Estat mostren una pujada dels preus de producció que probablement hagi tingut lloc també a casa nostra.

Cal recordar que els preus de la indústria auxiliar de l'automoció estan molt condicionats pel sector demandant, atès que les empreses constructores de vehicles els controlen estretament, gràcies a un profund coneixement de l'evolució i de l'escandall dels costos associats als diversos components i a la seva fabricació (processos, tecnologies, equipaments, etc.). En aquesta línia, les polítiques de reduccions de despeses de les companyies demandants, junt amb les estratègies de subministrament que imposen mitjançant plans plurianuals, fan que els preus estiguin sotmesos gairebé de forma permanent a importants pressions a la baixa, que s'han intensificat al llarg del temps. Això s'explica, en part, pel descens de la rendibilitat de les empreses productores de vehicles i pel repartiment de poder asimètric que existeix entre fabricants i subministradors, atesa la fragmentació del sector de components, amb diversos fabricants per a cada tipus de peça, empreses més petites i més diversificació; enfront de la concentració dels fabricants. El segment més directament afectat per les estratègies que desenvolupen els fabricants de l'automoció sobre els preus és el corresponent als proveïdors de primer nivell, els quals duen a terme, al seu torn, pràctiques similars sobre les firmes d'esglaons inferiors,

font que tota la cadena de subministrament quedi afectada. Normalment, els increments de preus a les empreses de la indústria auxiliar de l'automoció solen estar vinculats a l'aparició de nous models i versions de vehicles i a l'activitat en el mercat dels recanvis, més rendible que el del primer equip.

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes al sector de l'automoció van disminuir molt l'any 2020 (23,1% en valor), igual que va passar amb les **importacions** (33,8%). L'evolució va ser una mica menys negativa al conjunt de l'Estat, amb caigudes del 13,8% i del 24,4%, respectivament. Com a resultat, Catalunya va perdre un cert pes dins del conjunt d'Espanya, cosa que en el cas de les exportacions ja succeïa des de l'any 2013.

En l'última dècada, les exportacions han caigut un 6,3% en valor, mentre que les importacions han augmentat un 22,5%, cosa que ha fet que la balança comercial, que era positiva al principi, passés a ser negativa a partir del 2015. Aquesta situació es podria explicar, entre d'altres, pel fet que les exportacions estan formades per vehicles de menor dimensió i import que no pas les importacions, raó per la qual, el dèficit, mesurat en unitats, no seria tan gran; també pel fet que pràcticament ha desaparegut el sector de vehicles comercials, industrials, autobusos i autocars (el 2011 va tancar la fàbrica d'Irisbus, mentre que Nissan ha reduït molt la fabricació en els darrers anys fins a anunciar el seu futur tancament), per la qual cosa aquest tipus de vehicles s'importen o venen d'Espanya. Cal tenir en compte també que la demanda de vehicles comercials ha augmentat darrerament, impulsada per l'auge de la logística urbana i el repartiment a domicili.

La reducció de les exportacions el 2020 va ser generalitzada a tots els subsectors, amb una caiguda especialment notable en el de carrosseries i remolcs (79%), si bé en volum no va ser massa rellevant. Les exportacions de vehicles, que suposen el 75%, es van reduir un 22,3% respecte a l'any anterior. Les importacions també es van reduir als tres subsectors.

El principal **mercat exterior** per a l'automoció catalana fou Europa, que suposà el 91% del total d'exportacions l'any 2020 (75% la Unió Europea). Dins d'Europa, els sis països més destacats foren Alemanya (25,9%), França (14,6%), el Regne Unit (10,8%), Itàlia (8,7%), Portugal (5,1%) i els Països Baixos (3,2%). Tots aquests mercats van patir importants retrocessos el 2020, de manera que les vendes destinades al mercat alemany van disminuir un 8,7%; al francès, un 18,8%; al britànic, un 42,8% (més marcat degut al *brexit*); a l'italià, un 21,3%; al portuguès, un 32,8%, i al neerlandès, un 39,8%.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/automocio-moto/>
- ACEA - European Automobile Manufacturers' Association: <https://www.acea.be/>
- ANFAC - Asociación Española de Fabricantes de Automóviles y Camiones: <https://anfac.com/>
- Clúster de l'automoció: <https://www.ciac.cat/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/automotive_en
- Ideauto - Instituto de Estudios de Automoción: <https://www.ideauto.com/>
- OICA - Organització Internacional de Constructores d'Automòbils: <https://www.oica.net/>
- SEAT: Informe Anual, <https://www.seat.es/sobre-seat/informe-anual.html>
- SERNAUTO - Associació Espanyola de Proveïdors d'Automoció: <https://www.sernauto.es/>

3.19. ALTRE MATERIAL DE TRANSPORT (CCAE-30)

Els altres materials de transport, igual que l'automòbil, també van patir una forta reducció de la producció i les exportacions l'any 2020. L'únic subsector que va experimentar un fort creixement va ser el de motocicletes i bicicletes, que, per les seves característiques, es van adaptar bé a les noves necessitats de mobilitat sense interacció social derivades de la pandèmia. Destaca especialment la reducció de les vendes de material ferroviari a l'exterior.

Dades estructurals del sector

Aquest sector està format per quatre subsectors que, si bé es dediquen a fabricar mitjans de transport, tenen una cadena de valor força diferenciada.

El del **material ferroviari** compta amb una llarga tradició a Catalunya. Les principals empreses a Catalunya són, actualment, Alstom i Siemens. La indústria ferroviària catalana també està integrada per altres agents que, en conjunt, conformen un teixit empresarial capaç d'actuar en les diferents fases d'un projecte ferroviari (disseny, construcció, material rodant, material fix, senyalització, control, operació, equipament, etc.). Es tracta de fabricants de sistemes i components, empreses subcontractistes i altres, com enginyeries, centres tecnològics i empreses de construcció.

A Catalunya, la **construcció naval** està formada per drassanes de dimensió mitjana i petita, dedicades fonamentalment a la construcció, reparació i reforma de vaixells d'esbarjo i pesca no professional. A més, la indústria també està integrada per fabricants de components (motors, veles, hèlixs, etc.) i firmes subcontractistes. En els últims anys, aprofitant l'atractiu turístic de la ciutat de Barcelona, han sorgit empreses que ofereixen serveis de qualitat adreçats a vaixells de grans eslores i megaiots. Així, s'ha desenvolupat una important oferta de manteniment, reparació i reforma de vaixells.

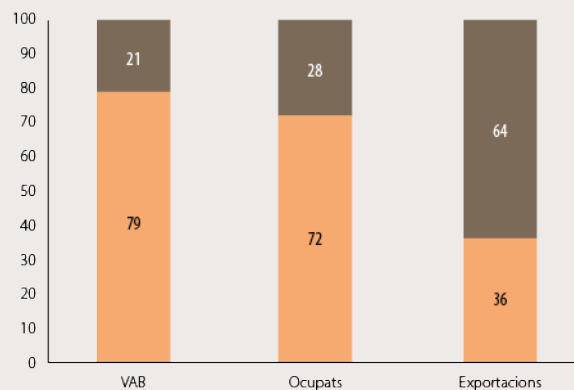
El subsector aeroespacial té un pes reduït en l'estructura industrial catalana. Unes tres quartes parts de la facturació a Catalunya estan generades pel segment **aeronaútic**. A Catalunya, tenen seu, o bé disposen d'instal·lacions, subministradors de primer nivell, així com també alguns fabricants de subsistemes, components, equipaments, utilitatges o subcontractistes. Però val a dir que Catalunya no compta amb cap empresa tractora com, per exemple, filials d'EADS (Grup Airbus), com hi ha a

FIGURA 19.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	612,3	0,4	4,0	15.394,1	2,3
VAB cf (MEUR)	127,4	0,4	3,1	4.103,8	2,7
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	3.809	0,8	6,8	55.785	2,5
Exportacions (MEUR)	579,6	0,9	7,3	7.993,6	3,4
Empreses amb assalariats	130	0,6	19,7	660	0,5

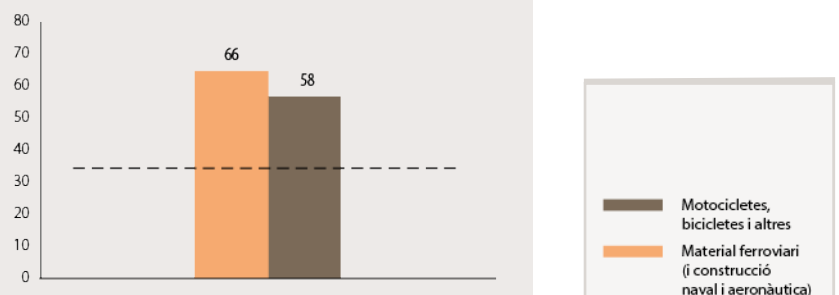
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 19.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 19.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

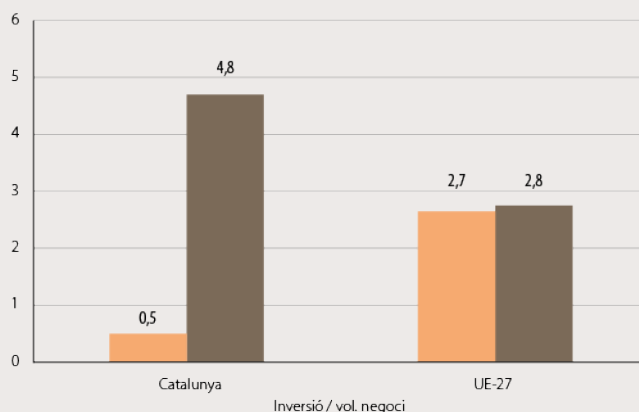
Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

Madrid, Andalusia o Castella-la Manxa, ni amb grans empreses dinamitzadores d'un clúster aeroespacial, com en el cas del País Basc, comunitats que concentren quasi el 95% de l'activitat de l'Estat.

L'altra quarta part del subsector aeroespacial correspon al segment **espacial**. Cal esmentar l'especialització catalana en el

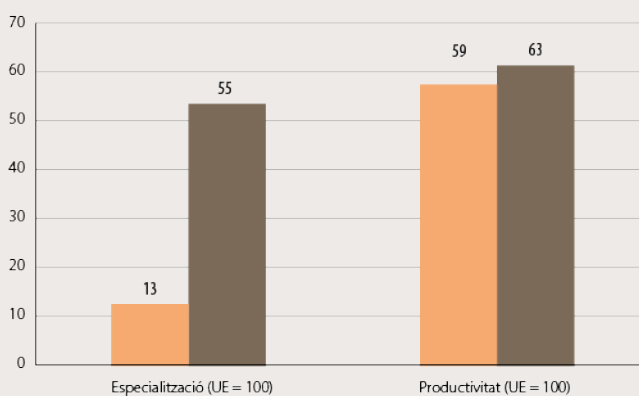
desenvolupament de programari per al control i orientació de missions orbitals, comunicacions, ciències de la vida en vols espacials tripulats, telescopis terrestres i radars, astronomia, sensors de satèl·lits, maquinari d'a bord i integració de sistemes. Dins de l'Estat, el segment espacial està força concentrat a Madrid (més del 90% de l'activitat). Recentment, ha aparegut una

FIGURA 19.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 19.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

nova activitat, la fabricació de drons, que està registrant un ràpid creixement i que té un gran potencial a Catalunya. De fet, Espanya ocupa la tercera posició en aquesta indústria en l'àmbit europeu i bona part del segment està ubicat a Catalunya.

Catalunya ha estat una ubicació tradicional per a la indústria de fabricació de **motocicletes i ciclomotors** fins que les principals tres empreses multinacionals del subsector (Yamaha Motor España, Montesa-Honda i Derbi) van decidir tancar les fàbriques que tenien al territori. Actualment, la majoria de les motos comprades a Espanya són importades, tot i que han sobreviscut alguns fabricants de menor dimensió. A Catalunya, hi ha també indústria auxiliar que fabrica components –com frens, seients, discos de fre o dipòsits. L'estratègia de futur d'aquest subsector a Catalunya s'està enfocant, d'una banda, cap a la moto *off-road* o de muntanya en totes les seves

variants –trial, cros i enduro– i, de l'altra, cap a la moto elèctrica.

El sector d'altre material de transport té un pes molt petit dins l'economia catalana, ja que aporta només el 0,4% del **VAB** industrial i de la **facturació** (127 milions d'euros i 612 milions d'euros, respectivament), molt per sota del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (2,7% i 2,3%) i a la Unió Europea (2,5%).

Ocupa 3.809 afiliats a la Seguretat Social, el 0,8% de la indústria, percentatge que és també molt més petit que a Espanya i la Unió Europea (2,5% dels afiliats i 2,1% dels ocupats, respectivament).

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la construcció de material ferroviari. Tanmateix, la informació estadística disponible agrupa aquest subsector amb la construcció naval i aeronàutica, de menor pes.

Aquesta agrupació suposa el 79% del sector en termes de VAB i el 72% en termes d'ocupació. Per la seva banda, la fabricació de motocicletes, bicicletes i altres suposa el 21% restant del VAB i el 28% de l'ocupació.

Tal com ja s'ha apuntat, el material de transport català (sense incloure l'automòbil) té un pes molt petit sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa només el 3,1% del VAB, el 4,0% de la facturació i el 6,8% dels afiliats. Dins la Unió Europea, França n'és el principal productor (37,1% del VAB), seguida per Alemanya (25,1%) i Itàlia (14,5%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb un pes del 7,0% de la indústria d'altre material de transport europea.

El sector d'altre material de transport és molt exportador, ja que el 64% de les seves vendes tenen lloc a l'estranger, quasi el doble que al conjunt de la indústria. La intensitat exportadora és una mica més elevada en el subsector del material ferroviari, construcció naval i aeronàutica. Pràcticament la totalitat de la producció de les principals empreses de material ferroviari es destina a l'exportació. Amb relació a la construcció naval, el mercat principal de les empreses catalanes és l'espanyol i, de fet, el subsector té encara una escassa presència internacional, si bé amb algunes excepcions de companyies que estan subministrant vaixells a tot el món. D'acord amb el poc pes de Catalunya respecte al conjunt de l'Estat, les exportacions catalanes suposen només el 7,3% de les espanyoles.

L'altre material de transport va **invertir** 8,7 milions d'euros en actius materials el 2018, l'1,4% de la facturació, taxa molt inferior a la mitjana de la indústria, així com també inferior a la del conjunt de l'Estat (2,2%) i la Unió Europea (2,7%). Cal posar de relleu les diferències entre els dos subsectors: mentre el de motocicletes i bicicletes inverteix el 4,8% de la seva facturació, el de material ferroviari i construcció naval i aeronàutica, només el 0,5%.

Les dades de despesa en **innovació** per al sector d'altre material de transport no estan disponibles.

Catalunya presenta una molt baixa **especialització** respecte a la Unió Europea, sobretot en material ferroviari, construcció naval i aeronàutica, subsector que és vuit vegades més important al conjunt de la Unió Europea que no pas a Catalunya. En canvi, les motocicletes i bicicletes, tot i tenir una dimensió molt més petita, pesen la meitat a casa nostra que als països europeus.

El sector d'altre material de transport català mostra una baixa **productivitat** respecte als competidors europeus. La del material ferroviari, construcció naval i aeronàutica és un 41% inferior i la de les motocicletes i bicicletes, un 37%.

Quant al seu **teixit empresarial**, el sector del material de transport a casa nostra està format per 130 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 20% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (660).

En el cas del material **ferroviari**, la francesa Alstom, que va adquirir La Maquinista Terrestre y Marítima i Macosa l'any 1989, actualment disposa d'una factoria dedicada a la construcció d'unitats de passatgers a Santa Perpètua de Mogoda i diversos tallers de manteniment de material mòbil. També s'ha de destacar la fàbrica que Siemens té a Cornellà de Llobregat, especialitzada en la producció de motors i equipaments elèctrics per als trens del mateix grup, que està present a la indústria catalana des de l'any 1910, quan va comprar La Indústria Elèctrica. A més, la societat Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles (CAF), amb seu a Beasain (Guipúscoa) i principal empresa espanyola de material ferroviari, compta amb un centre d'activitat a Lleida (Trainsa), destinat principalment al manteniment i la rehabilitació de material mòbil (al voltant de 50 treballadors).

Pel que fa al segment **espacial**, actualment hi ha 67 empreses a Catalunya, 45 de les quals són operadors de drons, set són fabricants i la resta es reparteixen entre tractament de dades, serveis tècnics i formatius, i integradors (ACCIÓ). A més de les empreses, s'està creant un ecosistema entorn al Barcelona Drone Center (ubicat a Moià), que és un dels 10 únics centres de proves de drons al món i que està reconegut per l'Agència Espacial Europea.

El subsector de **construcció naval** està integrat per unes 64 empreses constructors, principalment pimes, que fabriquen sèries curtes o bé vaixells únics a mida del client, essent la més important Marina Barcelona 92.

Malgrat la desaparició dels grans fabricants de **motocicletes i ciclomotors**, la major part dels que queden a l'Estat estan a Catalunya, com, per exemple, Torrot, Rieju, Scutum i Bultaco.

Una de les característiques del sector és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. Tanmateix, la dimensió mitjana dels establiments catalans (18 ocupats), se situa a gran distància de la dels espanyols (54) i europeus (42). La mida més gran correspon al subsector de material ferroviari, la construcció naval i aeronàutica (23). Aquesta característica també queda reflectida en el reduït nombre d'empreses grans

(250 treballadors o més) que integren el sector: només una de les 17 empreses que hi ha a Espanya (és a dir, el 6%).

Evolució l'any 2020

La producció de material de transport (sense incloure l'automòbil) va disminuir intensament el 2020 a les tres zones analitzades, fet que està relacionat amb el fort impacte de la COVID en la mobilitat. A Catalunya, el volum de **producció** en aquest sector es va reduir un 17,2% i al conjunt de l'Estat i la Unió Europea, un 18,3% i un 16%, respectivament. Però, a diferència de les dues zones de referència, en el cas català la producció ja havia caigut un 20,2% l'any 2019, trencant així els increments a dos dígits dels tres anys anteriors. Amb aquestes oscil·lacions tan pronunciades de la producció catalana, cal dir que va assolir un nivell l'any 2020 que era un 35,5% inferior al que tenia 10 anys abans; l'espanyola també va disminuir en aquest període (21%), mentre que l'europea va créixer (8%).

Encara que l'any de la COVID va venir marcat per una gran reducció dels desplaçaments en mitjans de transport col·lectius, la demanda de mitjans de transport individuals, com les motocicletes, bicicletes i patinets va augmentar considerablement. Aquest fet queda reflectit en el creixement de l'IPI en aquest subsector (9,8%). En canvi, les dades de producció de material ferroviari, construcció aeronàutica i naval no estan disponibles en el cas català, si bé les dades per al conjunt de l'Estat i la Unió Europea apunten a una intensa reducció de la producció en els dos primers. Per contra, la producció naval ha crescut tímidament a l'Estat.

Malgrat el retrocés de la producció l'any 2020, l'**ocupació** catalana al sector d'altre material de transport va créixer. Així, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va augmentar un 2,7% (100 persones), mentre que a l'Estat va disminuir (2%). No obstant això, si s'observa la panoràmica dels últims 10 anys, la imatge és més negativa: en els últims 10 anys, Catalunya ha perdut un 13,8% dels ocupats en aquest sector, mentre que Espanya n'ha guanyat un 5,5%, de manera que l'ocupació catalana ha anat perdent pes de forma continuada.

Els **preus** de producció del material de transport van continuar creixent a les tres zones analitzades: un 0,6% a Catalunya, un 0,5% a Espanya i un 1,4% a la Unió Europea. En l'última dècada, els preus han mantingut una tendència a l'alça la majoria dels anys i han augmentat a les tres zones, si bé a Catalunya és on aquest increment ha estat més suau (5,8% acumulat, enfront d'un 14,2% a Espanya i un 8,2% a la Unió

Europea), cosa que suposa que Catalunya ha millorat la seva competitivitat davant els altres països europeus.

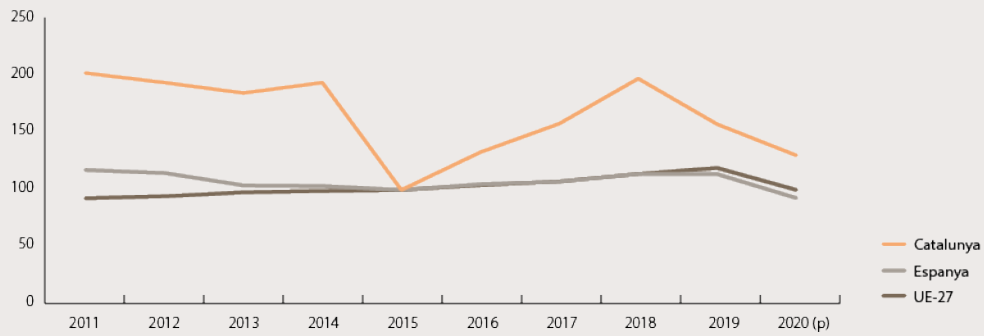
Les motocicletes i bicicletes van viure una pujada de preus el 2020, mentre que les dades per a la resta de subsectors no estan disponibles. No obstant això, a les dues economies de referència s'observa un increment de preus en tots, fet que fa pensar que a les empreses catalanes hagin tingut una evolució similar.

El comerç exterior de material de transport es va veure profundament afectat per la crisi, ja que les **exportacions** es van reduir un 18,7% i les **importacions**, un 23%, després d'un 2019 amb variacions positives. De fet, aquests fluxos havien anat creixent de manera continuada i a bon ritme des del 2016. Tant és així, que el tradicional dèficit de la balança comercial s'havia anat reduït, però en els últims dos anys va tornar a créixer. Així, fa 10 anys, el valor de les importacions era un 51% superior al de les exportacions, xifra que va baixar fins al 23% (any 2017) per tornar a recuperar-se fins al 37% l'any 2020. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van evolucionar en el mateix sentit i van disminuir un 25,6% les vendes i un 19,1% les compres. Aquest és un dels pocs sectors en què el comerç exterior català ha disminuït en l'última dècada, mentre que al conjunt de l'Estat ha augmentat.

La reducció de les exportacions l'any 2020 va ser deguda sobretot a les vendes a l'exterior de material ferroviari, que suposen el 15,4%, i van disminuir un 61%. Així mateix, les exportacions del naval i aeronàutic van disminuir. Per contra, les de motocicletes i bicicletes, que suposen un 64% del total, van augmentar un 11,5%, en consonància amb l'evolució de la producció. Les importacions van disminuir en tots els subsectors però especialment en el naval i aeronàutic.

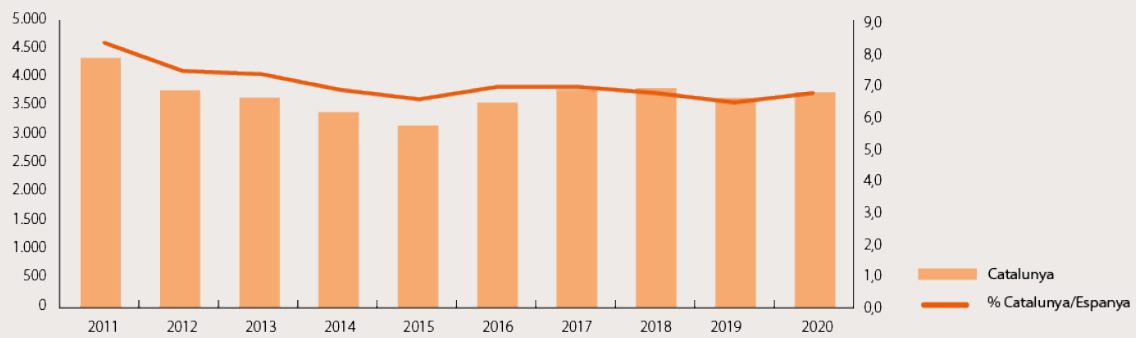
El principal **mercat exterior** per al material de transport català (exclòs l'automòbil) fou Europa, que suposà el 74% del total d'exportacions l'any 2020 (66% la Unió Europea). Dins d'Europa, els sis països més destacats foren França (18,2%), Itàlia (10,9%), Portugal (10,3%), Alemanya (9,5%), Àustria (6,5%) i el Regne Unit (4,6%). Cal posar de relleu que el 10,4% de les exportacions anaren destinades a països asiàtics (Qatar, 4,3%) i el 10,3% al continent americà (Estats Units, 6,8%). La majoria d'aquests mercats van retrocedir: el francès, un 1%; l'italià, un 1,7%; el portuguès, un 6,4%; i l'estatunidenc, un 37%. En canvi, els mercats alemany, austríac i britànic van créixer un 0,4%, un 53% i un 28%, respectivament. Aquest important creixement dels dos últims respon a exportacions de motocicletes i bicicletes (i, en el cas del Regne Unit, també a vendes de material ferroviari).

FIGURA 19.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

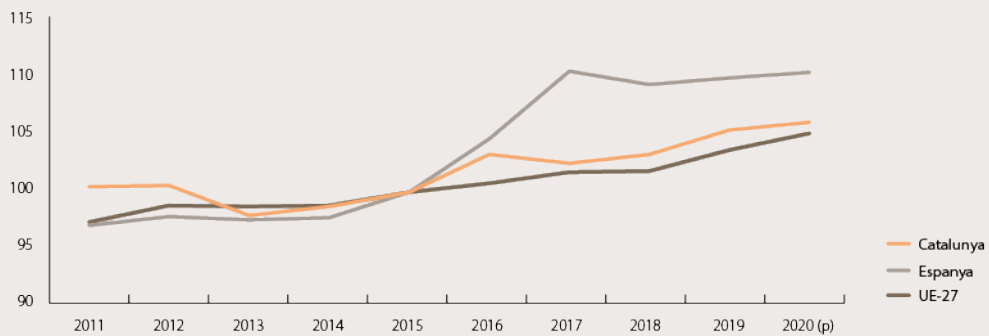
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 19.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

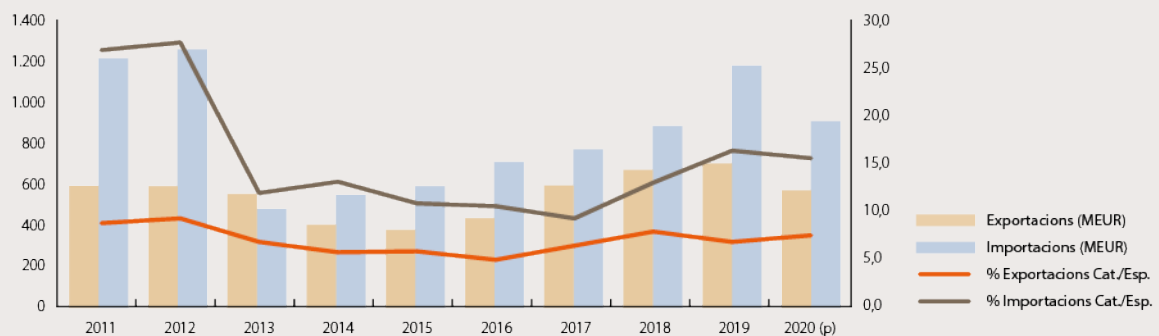
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 19.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

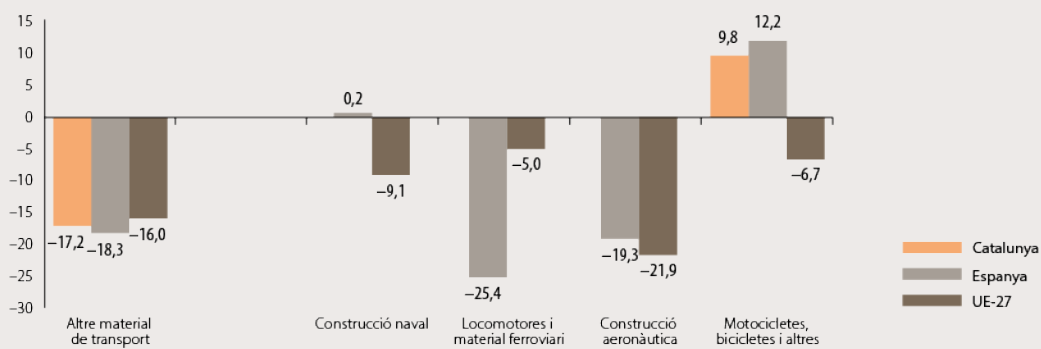
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 19.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

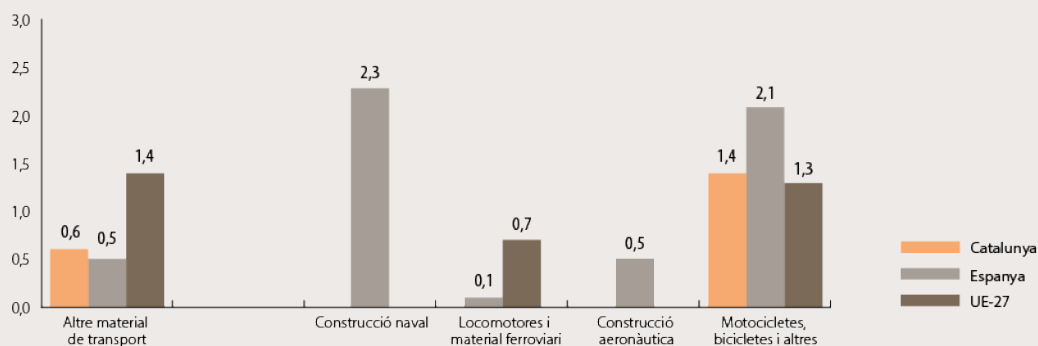
Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 19.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

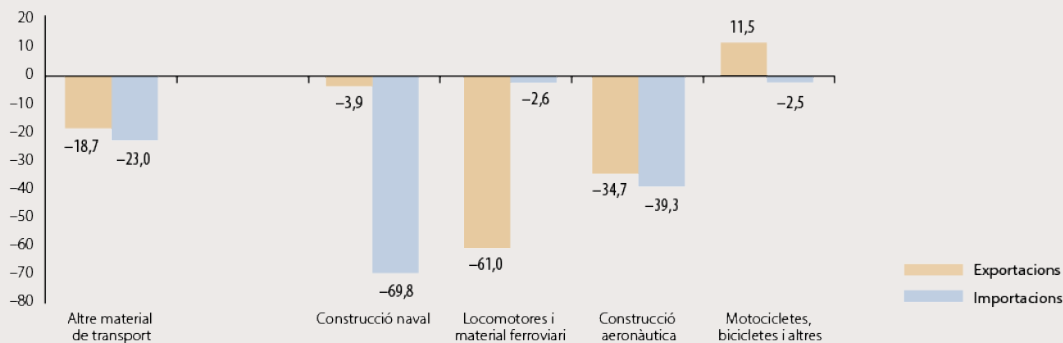
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 19.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 19.12. EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/altres-industries/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/automocio-moto/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/mobilitat-sostenible/>
- ACEM - European Association of Motorcycle Manufacturers: <https://www.acem.eu/>
- ADIN – Clúster Nàutic Català: <https://clusternautic.cat/>
- Clúster ferroviari: <https://railgrup.net/ca>
- Clúster moto: <https://www.clustermoto.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/aeronautics_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/defence_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/maritime_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/space_en
- DGT - Dirección General de Tráfico: <http://www.dgt.es/es/>
- Economía Industrial: <https://www.mincotur.gob.es/Publicaciones/Publicaciones-periodicas/EconomiaIndustrial/RevistaEconomiaIndustrial/419/Tercera%20Nota.pdf>
- PYMAR - Pequeños y medianos astilleros privados españoles: <https://pymar.com/es>
- TEDAE - Asociación Española de Empresas Tecnológicas de Defensa, Seguridad, Aeronáutica y Espacio: <https://www.tedae.org/es>

3.20. MOBLE (CCA-31)

L'impacte de la crisi sobre la producció de moble català va ser notable, si bé els efectes van ser força dispersos als diferents segments: mentre que les vendes de moble per a la llar van créixer, les de mobiliari per a hotels i oficines van caure dràsticament. Val a dir que, si no hagués estat per les vendes a l'exterior, l'impacte podria haver estat encara més gran. No obstant això, aquest sector ja va patir molt intensament l'anterior crisi econòmica, de la qual encara no s'havia recuperat.

Dades estructurals del sector

El sector del moble comprèn la fabricació de mobles de fusta i de mobles fets amb altres materials com ara l'alumini, el ferro, el vidre, el plàstic o el vímet i altres materials naturals. Tradicionalment, havia tingut una forta dependència de la fusta massissa, que procedeix directament del tronc dels arbres. No obstant això, el progrés tecnològic i el desenvolupament de noves tècniques productives de la fusta i d'altres materials han permès incorporar altres elements (taulers conglomerats i contraplacats de fusta, laminats de plàstic de melamina i, sobretot, de metall i de plàstic). Per consegüent, es tracta d'un sector molt heterogeni on hi és present una gran combinació de materials. Segons el procés productiu, es pot distingir entre mobles de fabricació seriada o per encàrrec. I, segons la destinació, es pot distingir entre el moble per a ús domèstic i el moble per a col·lectivitats (oficines, hotels, escoles, hospitals, teatres, etcètera).

La vessant mediambiental del moble comença amb la selecció de materials respectuosos amb el medi ambient i continua amb la detecció de solucions logístiques sostenibles, embalatges alternatius o millores en el disseny de producte que permetin avançar en l'economia circular. Cal tenir en compte, per exemple, que, encara que la matèria principal d'un moble sigui la fusta, la seva incineració al final de la vida útil pot ser contaminant atès que també incorpora altres materials, com ara plàstics.

El moble té un pes específic petit dins l'economia catalana, ja que aporta el 0,9% del VAB industrial i el 0,6% de la facturació (298 milions d'euros i 852 milions d'euros, respectivament), inferior al que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol (1,3% i 0,9%) i al conjunt de la Unió Europea (1,3% i 1,1%).

FIGURA 20.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	852,5	0,6	14,4	5.935,4	0,9
VAB cf (MEUR)	298,4	0,9	15,2	1.966,9	1,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	7.751	1,6	12,4	62.590	2,8
Exportacions (MEUR)	524,2	0,8	28,1	1.868,0	0,8
Empreses amb assalariats	966	4,1	14,2	6.787	5,4

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

Ocupa 7.751 afiliats a la Seguretat Social, l'1,6% de la indústria, percentatge que és també inferior al d'Espanya i la Unió Europea (2,8% dels afiliats i 2,9% dels ocupats, respectivament).

D'acord amb aquestes xifres, el moble català té un pes més aviat petit sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 15,2% del VAB, el 14,4% de la facturació i el 12,4% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal productor de moble (24,1% del VAB), seguida per Itàlia (20,3%) i Polònia (11,9%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb una fabricació de mobles que suposa el 6,3% del sector europeu.

Aquest sector no és massa exportador (24% de les vendes vers el 34% per al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat espanyol són molt importants per als fabricants catalans (76%). Malgrat la poca intensitat exportadora, les vendes catalanes a l'exterior suposen el 28% de les espanyoles, molt per sobre del pes que hi té en termes de VAB.

El moble català va invertir 24 milions d'euros en actius materials el 2018, el 2,8% de la facturació, taxa inferior a la mitjana de la indústria, així com també inferior a la del conjunt de l'Estat (3,2%) i la Unió Europea (3,7%).

Tot i que, segons Eurostat, el sector del moble està considerat de nivell tecnològic baix, en els darrers anys s'enfronta a reptes on la innovació hi juga un paper fonamental: la digitalització i la Indústria 4.0 (incloent l'Internet de les coses i la domòtica); el disseny del producte i la circularitat (ecodisseny, gestió ambiental...).

No es disposa de dades sobre despesa en innovació per al sector del moble per a l'any 2018, però en anys anteriors es mostra com una activitat industrial més aviat

poc innovadora en relació amb la seva facturació. De fet, està classificada com una activitat de baix contingut tecnològic, segons l'OCDE.

Tal com ja s'ha apuntat, Catalunya presenta una baixa especialització respecte a la Unió Europea. En conjunt, el moble pesa un 34% menys a casa nostra.

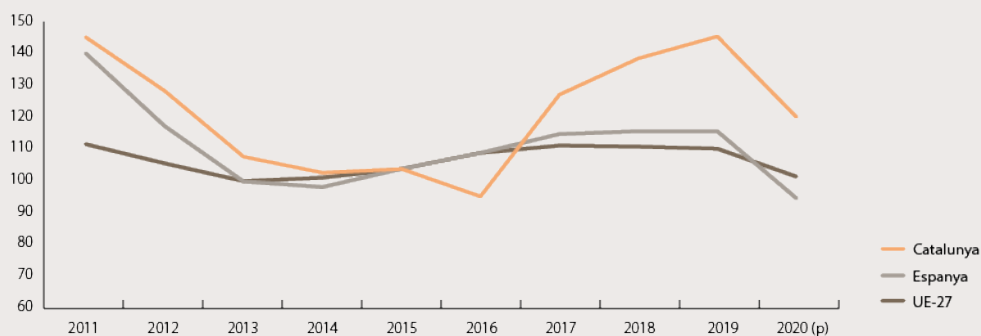
Aquest sector mostra baixa productivitat amb relació al conjunt de la indústria, fet que es produeix a les tres zones analitzades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa de mobles és de 37.871 euros. Malgrat això, el moble català és un 18,6% més productiu que l'espanyol i un 24,5% més que l'europeu.

Quant al seu teixit empresarial, el moble català està format per 966 empreses amb assalariats a gener del 2020, el 14,2% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (unes 6.787).

Tot i que tradicionalment l'activitat estava molt concentrada a les comarques del Montsià, sobretot al municipi de la Sénia, actualment hi ha un gran nombre d'empreses ubicades al Baix Llobregat, al Barcelonès i al Vallès Occidental. La indústria de la fabricació de mobles per encàrrec està integrada per més d'un miler de tallers de dimensió molt reduïda, que es troben dispersos per tot el territori català i s'especialitzen en la fabricació artesana.

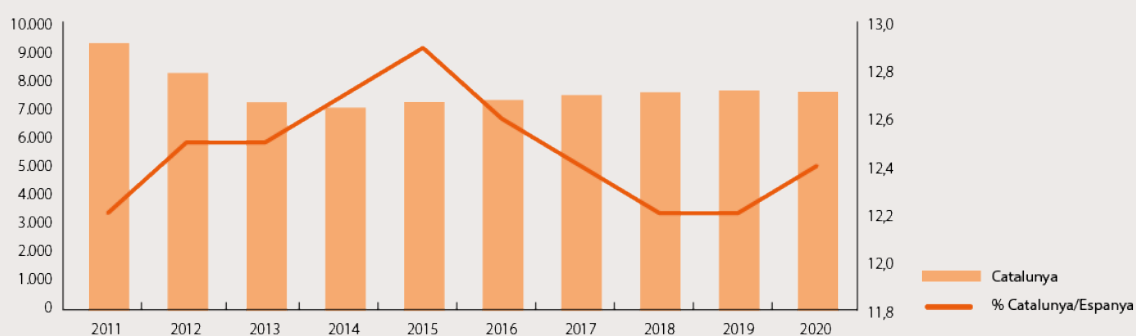
Una altra de les característiques del moble és la reduïda dimensió de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 5 ocupats, igual que la dels espanyols i inferior a la dels europeus (8). A Catalunya no hi ha actualment cap empresa gran (250 treballadors o més) mentre que al conjunt de l'Estat n'hi ha 15.

FIGURA 20.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

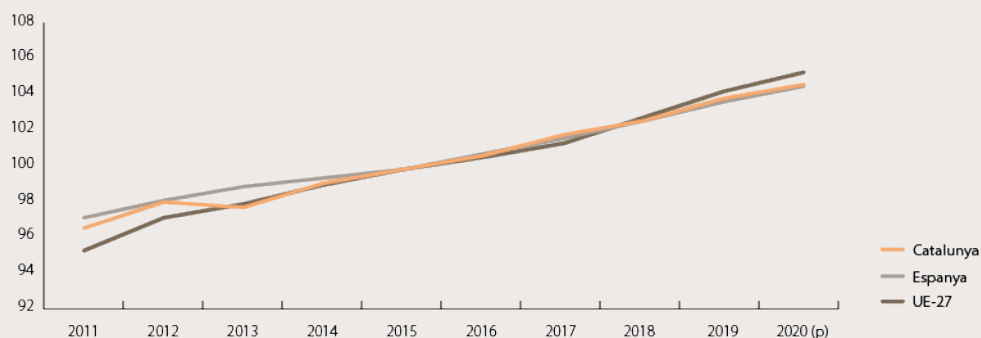
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 20.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

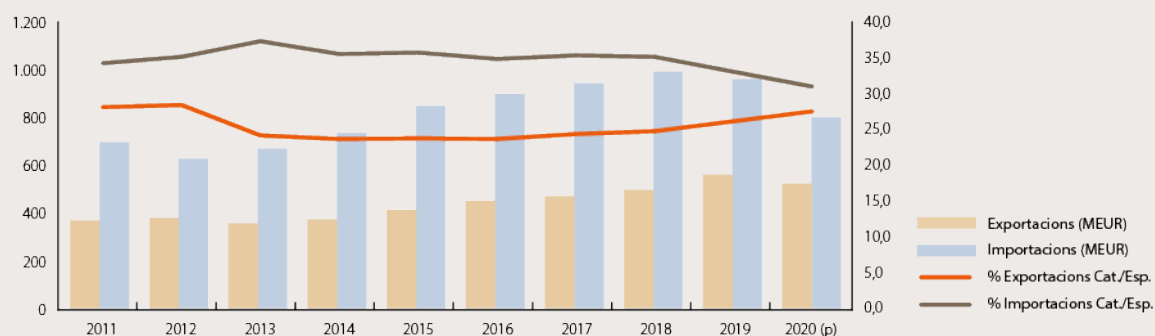
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 20.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 20.9. COMERÇ EXTERIOR. CATALUNYA

Fonts: Idescat i Datacomex a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

Evolució l'any 2020

La demanda es comporta diferent en el moble per a la llar i el moble per a col·lectivitats (*contract*). Pel que fa al primer, com que els mobles són béns de consum durador, la seva demanda depèn de la renda real disponible de les famílies, el cost del finançament extern, l'evolució de la construcció residencial, l'edat d'emancipació, la freqüència en la renovació del mobiliari i la distribució del consum domèstic entre béns duradors i no duradors.

Els principals problemes que ha viscut el sector del moble en els darrers anys s'atribueixen, en primer lloc, a la greu crisi de la construcció en els anys posteriors al 2008, una disminució de la renda disponible del consumidor destinada al moblament de la llar i una modificació en els patrons de consum caracteritzat per un canvi en les prioritats de repartiment de la renda disponible –cada vegada es dona una major importància a les activitats basades en l'experiència o bé en productes relacionats amb les noves tecnologies, enfront del consum de mobles com a signe de distinció de les llars.

Arran de la crisi del 2008, el sector català, que estava en bona mesura orientat al moble per a la llar, es va haver de reorientar cap al segment del moble per a col·lectivitats. En aquest procés, el CENFIM, que actualment és el clúster i *innovation hub* de l'equipament de la llar i el *contract*, hi ha tingut un paper cabdal, potenciant el *contract*-hostaleria mitjançant iniciatives com l'InteriHotel, un mercat on es reuneix l'oferta i la demanda de l'àmbit de l'interiorisme hotelier.

Actualment, l'equipament d'hotels representa una part notable de la producció de molts fabricants de mobles catalans. Per tant, ens trobem davant d'un sector del moble amb una estreta relació amb el turístic, on el client (turista) valora cada dia més l'interiorisme dels establiments i una major personalització de productes i serveis. A més dels hotels de nova construcció, cal tenir present que la taxa de renovació d'equipament d'hotels està al voltant dels sis-vuit anys, i renovar-los implica millorar el procés de disseny i els espais d'interiorisme donant resposta a les necessitats dels perfils de nous usuaris.

La crisi originada per la COVID va fer caure considerablement la producció de mobles a les tres zones analitzades. Així, el volum de producció va disminuir un 16,7% a Catalunya el 2020, després de tres anys molt positius per al moble català. L'impacte de la crisi va ser molt divers segons el segment: al *contract* hostaleria i al de mobiliari per a oficina, la producció va quedar pràcticament aturada; al *contract retail* (mobiliari per a botigues) la producció s'ha ressentit però no tant com als anteriors; no obstant això, cal destacar l'augment de la demanda de productes específics relacionats amb la protecció, com les pantalles. En canvi, pel que fa al moble per a la llar, cal destacar un augment de les vendes, sobretot a l'*e-commerce*, que a més permet arribar als clients estrangers. Al conjunt d'Espanya i la Unió Europea, el volum de producció va disminuir un 17,3% i un 7,6%, respectivament. La crisi del 2020 va fer retrocedir encara més els nivells de producció, els quals no havien crescut en l'última dècada i, per tant, no s'havien recuperat de les caigudes de la crisi iniciada el 2008, la qual va afectar molt especialment aquest sector, per la seva dependència de la construcció.

Com a conseqüència del comportament de la producció, l'ocupació va disminuir. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va disminuir un 0,5%, si bé la caiguda podria haver estat molt més important sense l'efecte dels ERTO. Aquest fet va tenir lloc després de cinc anys de creació d'ocupació. Al conjunt d'Espanya, va reduir-se un 2,2% l'any 2020. Malgrat l'evolució positiva dels últims anys, val a dir que aquest sector no ha recuperat ni de bon tros els nivells d'ocupació previs a la crisi del 2008 i, en l'última dècada, ha perdut un 18,0% de l'ocupació (18,9% al conjunt d'Espanya).

Els **preus** de producció del moble van registrar un increment a Catalunya, Espanya i la Unió Europea (0,7%, 0,9% i 1,1%, respectivament), seguint la tendència a l'alça de l'última dècada. Això suposa que Catalunya ha millorat lleugerament la seva competitivitat davant els altres productors. En aquests anys els preus han augmentat a les tres zones: un 8,6% acumulat a Catalunya, un 7,8% a Espanya i un 10,8% a la Unió Europea.

En consonància amb la producció, les **exportacions** catalanes de moble van caure considerablement (6,9% en valor) i les **importacions**, encara més (16,7%). No obstant això, en l'última dècada, el comerç exterior ha anat clarament a l'alça, amb l'excepció d'alguns moments puntuals. Les exportacions han crescut més que les importacions i el tradicional saldo negatiu de la balança comercial s'ha anat reduint, sobretot en els dos últims anys, i l'any 2020 el valor de les compres a l'exterior era un 35% superior al de les vendes. Els fluxos de comerç exterior del conjunt de l'Estat van caure un 11,2% el 2020.

El principal **mercado exterior** per al moble català fou Europa, que suposà el 80% del total d'exportacions l'any 2020 (74% la Unió Europea). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França (30%), Portugal (25,4%), Alemanya (4,9%), Itàlia (4,4%) i el Regne Unit (3,4%). Cal posar de relleu també que el 7,9% de les exportacions anaren destinades a països del continent americà (Estats Units un 4,1%). Els dos mercats més importants, el francès i el portuguès, van créixer a bon ritme, un 6,3% i un 7,7%, respectivament, mentre que la resta dels mercats principals van reduir les seves compres de moble català: el mercat alemany, un 0,5%; l'italià, un 27%; l'estatunidenc, un 34%, i el britànic, un 46% per l'impacte del *bretxit*, entre altres motius.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/habitat/>
- Clúster de l'equipament de la llar i el *contract*: <https://www.cenfim.org/ca/>
- Clúster Habitat: <https://www.hcb.cat/ca/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/forest-based/furniture_en

3.21. ENERGIA ELÈCTRICA I GAS (CCAE-35)

La producció d'energia elèctrica i gas a Catalunya va resistir relativament bé el fort impacte de la crisi i va patir una reducció més lleu que el conjunt de la indústria i similar a la del conjunt de la Unió Europea. La major part de les vendes van tenir lloc al mercat interior.

Dades estructurals del sector

L'energia constitueix un factor essencial per al desenvolupament econòmic i social, fet que la converteix en un bé estratègic. Els *inputs* energètics són imprescindibles per a la indústria, el transport, el comerç, els serveis i l'agricultura, però també per garantir la qualitat de vida de les societats desenvolupades.

Al voltant del sector energètic s'articulen un conjunt de branques productives molt difícils d'enquadrar d'acord amb les classificacions convencionals: una part està vinculada amb activitats purament extractives o mineres; una segona part s'ocupa de la transformació industrial d'aquests recursos energètics (mitjançant refineries, plantes de regasificació o centrals de tot tipus que converteixen fonts d'energia primària en electricitat); i, per últim, una altra que s'emmarca dins dels serveis, incloses activitats com el transport i la distribució de les matèries primeres o dels productes finals, la comercialització mateixa d'electricitat i gas natural i la venda de carburants en les estacions de servei.

No obstant això, aquest capítol, fa referència únicament a l'energia elèctrica i el gas (codi 35 de la CCAE) i en queden excloses les activitats mineres (codis 05 a 09) i petrolieres (codi 19). Per simplicitat, en endavant, s'anomena sector energètic a les esmentades activitats de producció i distribució de gas i electricitat.

El sector energètic té un pes notable dins l'economia catalana, ja que aporta el 7,2% del **VAB** industrial i el 10,3% de la **facturació** (2.394 milions d'euros i 15.196 milions d'euros respectivament). Això el converteix en el sisè més gran de la indústria catalana en termes de VAB dins d'una classificació de 21 agrupacions. Tanmateix, aquests pesos estan força lluny dels que el sector energètic representa al conjunt de l'Estat espanyol (13,2% i 14,1%) i al conjunt de la Unió Europea (9,3% i 15,2%).

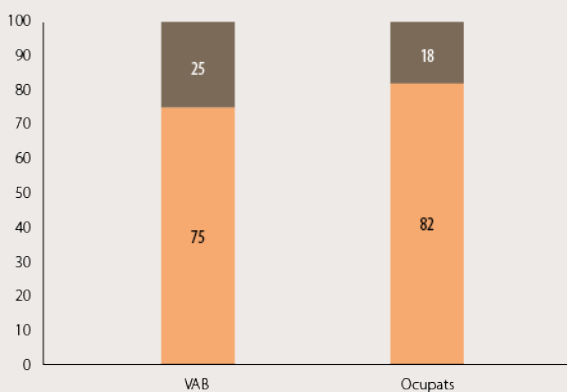
L'energia elèctrica i el gas **ocupen** 4.838 afiliats a la Seguretat Social, l'1,0% de la indústria, percentatge que és també inferior que a Espanya i la Unió Europea (1,6% dels afiliats i 3,9% dels ocupats respectivament).

FIGURA 21.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	15.196,5	10,3	16,1	94.538,4	14,1
VAB cf (MEUR)	2.394,0	7,2	11,8	20.242,2	13,2
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	4.838	1,0	13,6	35.684	1,6
Exportacions (MEUR)				636,2	0,3
Empreses amb assalariats	304	1,3	12,4	2.449	1,9

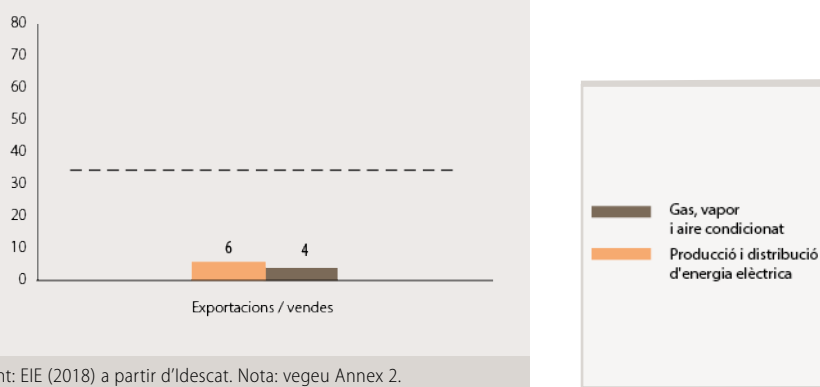
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat, INSS (2020) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2020) a partir de l'INE.

FIGURA 21.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2018) i Duanes (2020) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 21.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

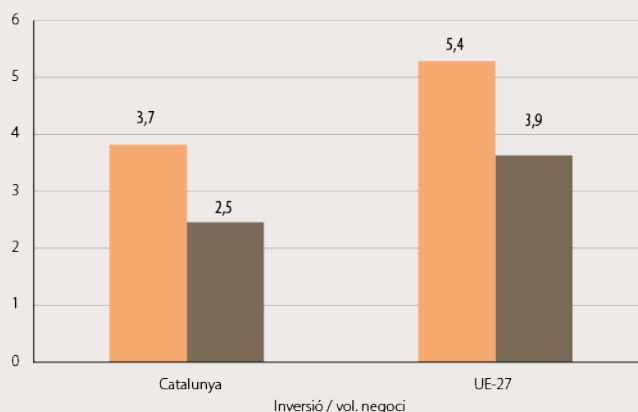

Font: EIE (2018) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la producció i distribució d'energia elèctrica, ja que el seu pes dins del conjunt del sector se situa en el 75% en termes de VAB i el 82% en ocupació. L'altre subsector és el de la producció i distribució de gas, que inclou també el subministrament de vapor i aire condicionat, amb el 25% restant del VAB i el 18% de l'ocupació.

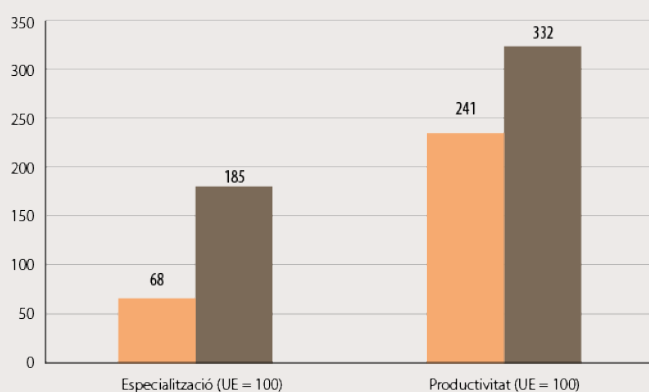
De les xifres anteriors, es dedueix que el sector energètic català té poc pes sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 12% del VAB, el 14% dels afiliats i el 16% de la facturació. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal productor d'energia (26,2% del VAB) i el segueixen França (16,0%) i Itàlia (12,9%). Espanya ocupa la

FIGURA 21.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 21.5. GRAU D ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2018) a partir d'Idescat i SBS (2018) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

quarta posició del rànquing, amb un sector energètic que suposa el 9,5% de l'europeu.

El sector energètic català no és exportador, ja que les vendes a l'estranger suposen només el 5% del total (34% al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat intern són molt importants (95%); no hi ha gaire diferència entre els dos subsectors.

Aquest sector va **invertir** 517 milions d'euros en actius materials el 2018, el 3,4% de la facturació, igual que la mitjana de la indústria, però molt per sota que al conjunt de l'Estat (4,5%) i la Unió Europea (5,2%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el de l'electricitat, que va invertir el 3,7% de la seva facturació. Els dos subsectors van invertir per sota del que ho van fer els seus homòlegs europeus.

La despesa total en **innovació** del sector energètic a Catalunya¹ és bastant modesta, 33 milions d'euros el 2018, xifra que suposa el 0,3% del volum de negoci total, una intensitat innovadora molt inferior que la mitjana de la indústria i també per sota de la que es realitza al conjunt de l'Estat (0,4%). Amb el 15% del VAB espanyol, les empreses catalanes dels esmentats sectors concentren el 6% de la despesa interna en R+D (14,9 milions d'euros) i el 8% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 155 persones equivalents a jornada completa).

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la Unió Europea en el subsector de la producció i distribució d'energia elèctrica, mentre que és alta en el del gas, vapor i aire condicionat (pesa prop del doble a Catalunya que no pas a la Unió

¹ Les dades proporcionades per Idescat inclouen les CCAE 05 a 09, 19, 35 i 36.

Europea). En conjunt, el sector energètic pesa un 33% menys a casa nostra.

Aquest sector mostra una elevada **productivitat** a les tres zones analitzades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any en una empresa energètica és de gairebé 425.000 euros, que malgrat ser tant elevada no supera la del sector energètic espanyol (un 8% més productiu). Al conjunt de la UE-27 també presenta altíssims nivells de productivitat respecte als altres sectors industrials, però ni de bon tros tant alts com a Catalunya i la resta d'Espanya. Així, el sector de l'energia a casa nostra és gairebé el doble de productiu que als països de la Unió Europea. El subsector del gas (i subministrament de vapor i aire condicionat) és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la Unió Europea (un VAB per ocupat 3,3 vegades més elevat).

Quant al seu **teixit empresarial**, el sector energètic català està format per 304 empreses amb assalariats el gener de 2020, el 12,4% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (2.449).

Els darrers anys, el nombre de firmes que **produeixen** energia elèctrica al conjunt de l'Estat ha crescut molt i aquest dinamisme s'explica per la proliferació de petits projectes d'energies renovables. No obstant això, la principal font de generació d'electricitat és l'energia nuclear, la qual prové de les tres centrals actualment en funcionament –dues a Ascó i una a Vandellòs. La propietària de la major part de la xarxa de **distribució** elèctrica a Catalunya és Endesa, la qual també actua com a comercialitzadora. Hi ha unes poques empreses comercialitzadores de referència –subministrant als consumidors acollits al preu voluntari per al petit consumidor (PVPC) i als consumidors vulnerables– i un grup més nombrós d'empreses comercialitzadores en el mercat lliure.

Una altra de les característiques del sector és la menor **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de tres ocupats, idèntica a la dels espanyols i la meitat de la dels europeus (sis). La mida més gran correspon al subsector del gas (20). Aquesta característica també queda reflectida en el reduït nombre d'empreses grans que integren el sector: l'1,0% sobre el total d'empreses amb assalariats (enfrent de l'1,1% al conjunt de la indústria). Així, a Catalunya es localitzen només tres de les 24 empreses amb 250 treballadors o més que hi ha a Espanya (o sigui, el 12,5%).

Al llarg dels darrers anys, juntament amb la preocupació sobre l'accés a l'energia i el seu cost, s'hi ha afegit la relativa als efectes que es deriven del canvi climàtic associat a les emissions de gasos d'efecte hivernacle, atès que el sector energètic és responsable d'una part important d'aquestes emissions. Per tant, és necessari avançar cap a un nou model energètic baix en emissions capaç de garantir l'accés a l'energia a preus competitiu. I, per això, la finalitat de les polítiques energètiques (autònoma, estatal i europea) és assegurar la transició energètica de l'actual sistema centralitzat i basat en el consum de recursos d'origen fòssil cap a un altre més descentralitzat, amb una forta presència d'energies d'origen renovable i on la participació dels ciutadans en la presa de decisions i en el sector energètic mateix –bé com a productors o bé com a consumidors exercint els seus drets i obligacions– adquireixi un nou protagonisme.

Evolució l'any 2020

La demanda d'energia final s'explica per factors que tenen a veure amb el cicle econòmic (creixement o recessió) que poden suposar fortes oscil·lacions a la demanda del sector energètic a curt termini. També hi incideix l'evolució en les necessitats de la societat, algunes de caràcter estructural, com el grau de desenvolupament econòmic i la cultura energètica, i d'altres de caràcter més conjuntural, com les condicions climatològiques (les temperatures extremes van lligades a un major consum d'energia). Es preveu que, en l'àmbit mundial, el consum d'electricitat serà el que experimentarà un major creixement en la matriu d'energia final, mentre que el gas natural està destinat a ser una font d'energia primària amb un paper protagonista en el procés de descarbonització de l'economia, segons l'AIE.

La producció d'energia es va reduir el 2020 a Catalunya, al conjunt de l'Estat i a la Unió Europea com a conseqüència de la crisi generalitzada. A Catalunya, el volum de **producció** va disminuir un 3,8%, enfront del creixement de l'1,3% de l'any anterior. Al conjunt de l'Estat i la Unió Europea es va reduir un 5,4% i un 3,7% respectivament. En l'última dècada, el sector energètic a les tres zones analitzades ha reduït la producció. En el cas català, ho ha fet un 2,5% acumulat, menys intensament que al conjunt d'Espanya (14,5%) i la Unió Europea (4,6%).

Per subsectors, tot i que no hi ha dades disponibles per a Catalunya, les del conjunt de l'Estat indiquen que la caiguda de la producció del 2020 va ser generalitzada, si

bé amb més força al del gas (-7,6%) que no pas al de l'energia elèctrica (-5,1%).

Malgrat aquesta caiguda deguda a la crisi generalitzada, cal tenir en compte que, durant les darreres dècades, el subsector del gas natural al conjunt de l'Estat i a Catalunya ha experimentat un sòlid creixement que s'ha accentuat en els darrers anys, gràcies a l'extensió del subministrament que permet l'accés al gas natural a la gran majoria de la població i a l'augment de la importància del gas natural en la generació d'energia elèctrica, amb l'aposta pel cicle combinat.

Malgrat la disminució de la producció, **l'ocupació** al sector energètic va créixer a Catalunya, de manera que el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va ser un 3,1% superior al de l'any anterior (unes 150 persones més). En canvi, al conjunt d'Espanya sí que es va produir una disminució de l'ocupació (1,9%). Com a resultat d'això, el pes de Catalunya en l'ocupació del sector energètic estatal va augmentar fins arribar al 13,6%. En l'última dècada, s'ha destruït el 5,3% de l'ocupació (10,3% a l'Estat), de manera que els nivells d'ocupació previs al 2008 no s'han recuperat.

A diferència del que va passar a la majoria de sectors industrials, a l'energia els preus de producció van disminuir l'any 2020. D'aquesta manera, els **preus** van caure un 8,3% a Catalunya, enfront de l'augment del 0,3% de l'any anterior. A Espanya van baixar més (11,0%) i a la Unió Europea, menys (6,3%). Aquestes dades, junt amb les caigudes de preus dels anys 2013-2015, fan

que, en els darrers 10 anys, els preus hagin baixat també a les tres zones, però més a Catalunya (8,3%) que no pas a Espanya (5,2%) i la Unió Europea (4,9%), cosa que ha afavorit la reducció de costos dels sectors industrials més consumidors d'energia.

Per subsectors, no hi ha dades per a Catalunya, però les de l'Estat espanyol indiquen que la disminució de preus del 2020 es va produir tant a l'energia elèctrica com al gas.

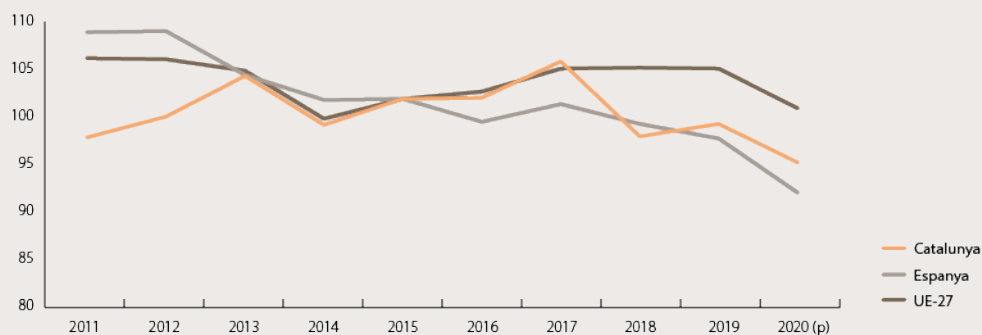
El mercat interior és el principal destí de les vendes d'aquest sector, per la qual cosa no hi ha dades disponibles de **comerç exterior**. No obstant això, cal destacar que una de les prioritats del sector elèctric per al futur immediat i per poder avançar cap a la consecució del mercat interior de l'energia a nivell europeu és ampliar les interconnexions elèctriques amb Europa, per tal d'aconseguir que l'Estat espanyol deixi de ser una illa elèctrica, que existeixi una major integració entre els mercats i que el sistema gaudeixi d'una major seguretat d'alimentació elèctrica, i més tenint en compte que encara estem lluny del nou objectiu del 15% de capacitat transfronterera d'interconnexió, fixat a nivell europeu amb l'horitzó del 2030.

Pel que fa a les condicions de l'actual sistema gasista espanyol, de la mà d'una millora en el grau d'interconnexió amb la resta d'Europa, poden permetre a Espanya convertir-se en país de trànsit per exportar gas a la resta d'Europa i assegurar així la seguretat i diversificació de les fonts de subministrament, un dels grans objectius de la política energètica de la Unió Europea.

Informació sectorial ampliada:

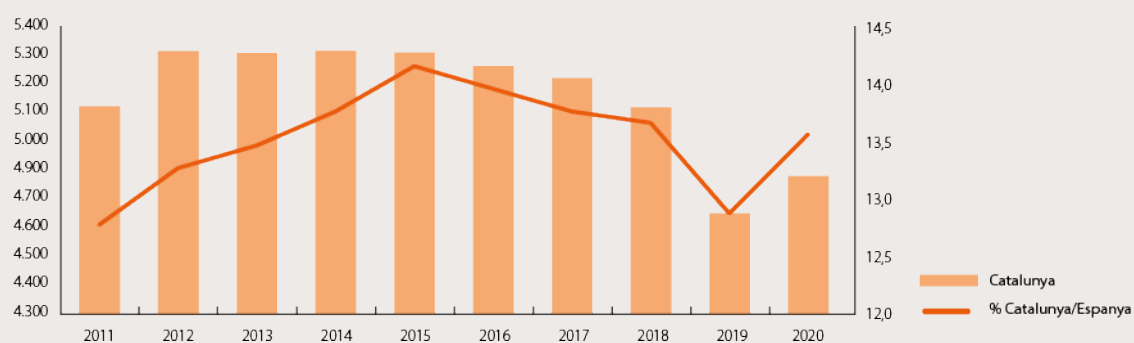
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/energia-eficiencia/>
- Clúster bioenergia: <https://www.clusterbioenergia.cat/ca/>
- Clúster de l'energia solar: <https://www.solartys.org/es/>
- Clúster d'energia eficient: <https://clusterenergia.cat/>
- Comissió Europea: <https://ec.europa.eu/jrc/en/research-topic/energy-sector-economic-analysis>
- CORES, Ministerio para la Transición Ecológica: <https://www.cores.es/es>
- Institut Català de l'energia (ICAEN), Generalitat de Catalunya: <http://icaen.gencat.cat/ca/inici>
- Ministerio para la Transición Ecológica, Gobierno de España: <https://www.miteco.gob.es/es/>
- World Energy Outlook (WEO) de la International Energy Agency (IEA): <https://www.iea.org/topics/world-energy-outlook>. Resum en castellà: <https://www.mincotur.gob.es/Publicaciones/Publicacionesperiodicas/EconomiaIndustrial/RevistaEconomiaIndustrial/419/Segunda%20Nota.pdf>

FIGURA 21.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2015)

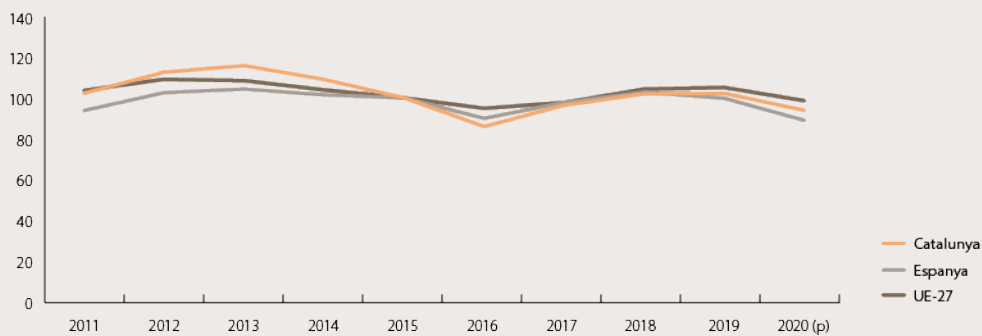
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 21.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

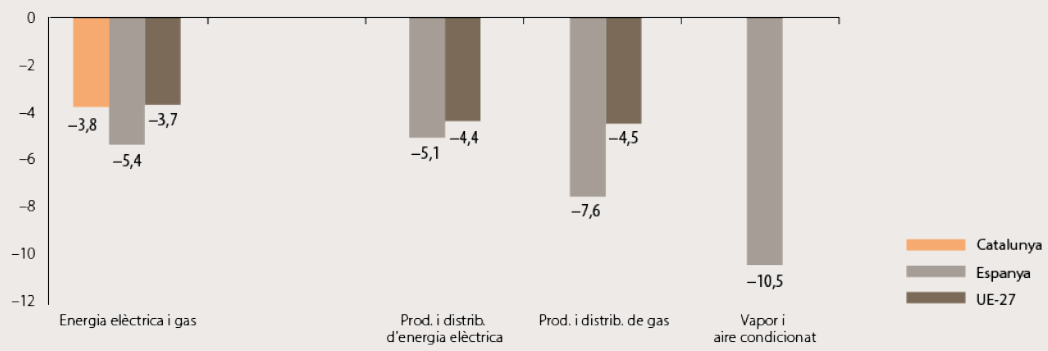
Font: Obs. del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 21.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2015)

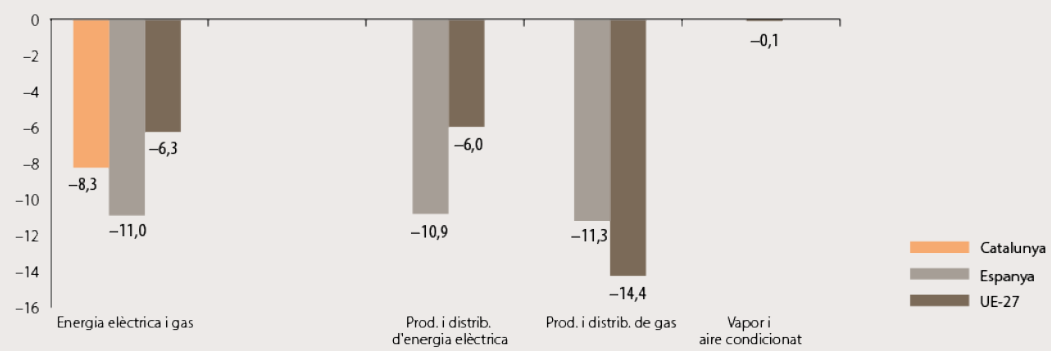
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 21.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 21.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2020. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

ANNEX 1. CLASSIFICACIÓ SECTORIAL

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
BCDE	TOTAL INDÚSTRIA	
10	Alimentació	
101	Indústries càrnies	Sacrifici de bestiar i conservació de carn, de volateria i l'elaboració de productes carnis i de volateria.
102	Peix	Elaboració de peix, crustacis i mol·luscos i fabricació de conserves de peix.
103	Fruites i hortalisses	Preparació i conservació de patates, elaboració de suc de fruites i hortalisses, preparació i conservació de fruites i hortalisses no classificables en altres apartats.
104	Olis i greixos	Fabricació de margarina i greixos comestibles similars, d'oli d'oliva i d'altres olis i greixos.
105	Lactis	Elaboració de gelats, formatges i preparació de llet i altres productes lactis (com llet en pols, nata, mantega i iogurts).
106	Molineria	Comprèn la molta de farina o sèmola a partir de cereals o productes d'origen vegetal; la molta, la neteja i el polit, de l'arròs; la fabricació de les mescles de farines o masses d'aquests productes; la trituració de blat de moro i hortalisses humitejats, i la fabricació de midons i productes amilacis.
107	Fleca	Fabricació de pa i de productes de fleca i pastisseria frescos i de llarga durada. També la fabricació de pastes alimentàries, cuscús i productes similars.
108	Altres productes alimentaris	Fabricació de sucre; fabricació de cacau, xocolata i productes de confiteria; elaboració de cafè, te i infusions; elaboració d'espècies, salses i condiments; elaboració de menjars i plats preparats; elaboració de preparats per a l'alimentació infantil i preparats dietètics; i elaboració d'altres productes alimentaris no classificables en altres apartats (com les sopes i brous, sandvitxos i pizza fresca, llevats i concentrats artificials).
109	Alimentació animal	Fabricació de productes per a l'alimentació d'animals de granja i de companyia.
11	Begudes	
110	Begudes	Elaboració de begudes analcohòliques i aigües minerals, fabricació de begudes alcohòliques procedents de la fermentació, fabricació de cervesa, elaboració de vins i fabricació de begudes alcohòliques destil·lades.
13	Tèxtil	
131	Filatura	Inclou el debanatge i el rentatge de la seda; el desgretatge i la carbonització de la llana i la tenyida de vellons; el cardatge i el pentinament de tot tipus de fibres animals, vegetals i artificials i sintètiques; la fabricació de fil de cosir per comercialitzar-lo o per a un tractament posterior; l'espadat de lli; la texturació, el retorçament, el plegatge, l'enrotllament i la immersió de filaments sintètics i artificials, i la fabricació de fil de paper.
132	Fabricació de teixits	Fabricació de teixits amples tipus cotó, llana cardada, llana pentinada o seda, inclosos els duts a terme a base de mescles o fils artificials o sintètics (polipropilè i similars); la fabricació d'altres teixits amples utilitzant lli, rami, cànem, jute, fibres toves i filatures especials; fabricació de teixits de xenilla, de tovalloles de teixit de ris, de teixit de gasa de volta i similars; fabricació de teixits de fibra de vidre; fabricació de teixits de fibres de carboni i de poliamida aromàtica (aramida), i la fabricació de pells d'imitació obtingudes per teixit.
133	Acabament de teixits	Blanqueig i la tenyida de fibres tèxtils, fils, teixits i articles tèxtils, incloses les peces de vestir; l'aprest, assecatge, vaporatge, encongiment, apedaçament, sanforització i merceritzatge de matèries tèxtils i articles tèxtils, incloses les peces de vestir; el blanqueig de pantalons texans; prisatge i labors similars sobre tèxtils; la impermeabilització, encolada, engomat i impregnació de peces de vestir adquirides, i l'estampació en tamís de seda (serigrafia) en tèxtils i peces de vestir.
139	Altres productes tèxtils	La fabricació de productes obtinguts a partir de tèxtils com ara els articles confeccionats amb teixits, catifes i moquetes, cordes, cintes teixides, articles de passamaneria i altres.
14	Confecció	
141	Confecció	La confecció de peces de vestir amb qualsevol tipus de material, ja sigui banyat, impregnat o engomat.
142	Articles de pelleteria	Peces de vestir i accessoris de pelleteria; articles de pelleteria per peces, com ara les pells obtingudes per estiratge (operació de tallament i recosit), i làmines, cobretaules, cintes i similars; articles diversos de pelleteria: catifes, pufs sense farcir, draperia per a la neteja industrial i altres.
143	Articles amb teixits de punt	La confecció d'articles de calceteria, inclosos mitjons, mitges i pantis; la confecció d'altres articles amb teixits de punt com ara els jerseis, jaquetes de punt, armilles amb màniga o sense i articles similars.
142, 143	Articles de punt (i pelleteria)	Vegeu 142 i 143.
15	Cuir i calçat	
151	Cuir	Preparació, adob i acabament del cuir; preparació i tenyida de pells de pelleteria; fabricació d'articles de marroquineria i viatge; articles de guarnicioneria i talabarderia.
152	Calçat	Fabricació de calçat de qualsevol tipus i de qualsevol material, produït mitjançant qualsevol procés; fabricació de components de cuir del calçat: parts superiors, soles i plantilles, talons i similars; fabricació de botins, polaines i articles similars.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
151, 152	Cuir i calçat	Vegeu 151 i 152.
16	Fusta i suro	
161	Serrada i planejament fusta	Serrada i el planejament de la fusta; el tallament, la pelada i el desbrancatge de troncs, fins i tot per produir material combustible; fabricació de travesses de fusta per a vies fèrries; fabricació de fustes sense acoblar per a empostissats de fusta; trossejat i estellat de la fusta i llenya, fora del bosc, fins i tot per produir material combustible; l'assecatge i tractament del suro en panna; l'assecatge i esclofollada de les pinyes de pi pinyer; la producció de pinyó amb closca; la de llana, farina i encenalls de fusta; l'assecatge de la llenya i fusta, fins i tot per produir material combustible; la impregnació o el tractament químic de la fusta, en roll o tornejada, amb agents conservants o altres matèries.
162	Productes de fusta i suro	Fabricació de fulloles i taulers de fusta; terres de fusta; d'altres estructures de fusta i peces de fusteria i ebenisteria per a la construcció (bigues, portes, finestres, escales, baranes, edificis prefabricats i envans de fusta); envasos i embalatges de fusta; d'altres productes de fusta (eines, muntures, mànecs, penjador, objectes decoratius, caixes i estoigs, marcs per a miralls i quadres, components del calçat, mànecs de paraigües...); fabricació de productes de suro (tractament de suro natural, fabricació de suro aglomerat i fabricació de productes de suro com els revestiments per a terres o taps d'ampolla), cistelleria i esparteria.
17	Paper	
171	Pasta de paper	Fabricació de pasta de paper blanquejada, semiblanquejada o crua mitjançant procediments mecànics, químics (solubles o no) o semiquímics; fabricació de pasta de paper a partir de les restes de tèxtils, com les borres de cotó, o altres materials; fabricació de pasta de paper a partir de papers usats després d'eliminar-ne la tinta; fabricació de paper i cartó per a un tractament industrial posterior (com, per exemple, el paper premsa, paper de calçar o paper fet a mà).
172	Articles de paper i de cartó	Fabricació de paper i de cartó ondulats; envasos i embalatges de paper i de cartó; articles de paper i de cartó per a ús domèstic, sanitari i higiènic; articles de papereria; fabricació de papers pintats; fabricació d'altres articles de paper i de cartó (com etiquetes, cordes de paper...).
18	Arts gràfiques	
181	Arts gràfiques	La impressió de periòdics, llibres, publicacions periòdiques, impresos comercials, targetes de felicitació i altres materials impresos; activitats complementàries associades a la impressió com ara l'enquadernació, els serveis de fotogravat i la representació de les dades en imatges.
182	Reproducció de suports enregistrats	La reproducció per a difusió comercial, a partir d'enregistraments originals, de discos, discos compactes, cintes de música o altres enregistraments sonors, films de pel·lícules o altres enregistraments de vídeo, de programes i dades informàtiques en discos i cintes.
20	Indústries químiques	
201	Productes químics bàsics	Fabricació de gasos industrials, colorants i pigments, d'altres productes bàsics de química inorgànica, d'altres productes bàsics de química orgànica, d'adobs i compostos nitrogenats fertilitzants, primeres matèries plàstiques, cautxú sintètic en formes primàries.
202	Plaguicides	Fabricació de plaguicides i altres productes agroquímics.
203	Pintures, vernissos i tintes	Fabricació de pintures, vernissos i revestiments similars; tintes d'impremta i màstics.
204	Sabons, perfums i cosmètica	Fabricació de sabons, detergents, altres articles de neteja i abrillantament, perfums i productes de cosmètica.
205	Altres productes químics	La fabricació d'explosius i productes pirotècnics, coles, olis essencials i productes químics diversos, com ara el material fotogràfic verge i els preparats químics per a la fotografia (incloses les pel·lícules i el paper sensibilitzat), els preparats compostos per a la diagnòsi i similars.
206	Fibres artificials	Fabricació de fibres artificials i sintètiques.
205, 206	Altres productes químics	Vegeu 205 i 206.
21	Productes farmacèutics	
211	Productes farmacèutics de base	Fabricació de substàncies medicinals actives utilitzades en la fabricació de preparats farmacèutics, com ara vitamines bàsiques, antibiòtics, sulfonamides, àcid salicílic i O-acetilsalicílic i altres; el tractament de la sang; fabricació de sucres químicament purs; tractament de productes hormonals i la fabricació d'extrets glandulars i similars, i fabricació de probiòtics.
212	Preparats farmacèutics	La fabricació d'antisèrums (sèrums sanguinis que contenen anticossos) i altres fraccions sanguínies; vacunes; medicaments diversos, inclosos els preparats homeopàtics; fabricació de preparats químics contraceptius d'ús extern i els medicaments contraceptius a base d'hormones; fabricació de preparats per a la diagnòsi mèdica, incloses les proves de l'embaràs; fabricació de substàncies radioactives per a la diagnòsi in vivo; fabricació de productes farmacèutics biotecnològics; fabricació de buates, gases, benes, apòsits, impregnats de substàncies medicamentoses; cordill quirúrgic i similars, i la preparació de productes botànics (tritració, cribratge, molta) per a ús farmacèutic.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
22	Plàstic i cautxú	
221	Cautxú	Fabricació de cobertes de cautxú per a vehicles, aparells, maquinària mòbil, aeronaus, joguines, mobles i altres usos; cambres d'aire per a pneumàtics; fabricació de bandes de rodaments intercanviables, bandes de fons de llanda, bandes de rodament per al recautxutat de cobertes i similars, i recautxutatge de pneumàtics. Fabricació de tubs, conductes i mànegues; cintes transportadores; articles de cautxú per a usos higiènic o farmacèutics com ara preservatius, tetines, bosses d'aigua calenta i similars; soles de cautxú; anelles, juntes i segells de cautxú; matalassos inflables de cautxú; globus inflables, i raspalls de cautxú.
222	Plàstic	La transformació de resines de plàstic noves o utilitzades (és a dir, reciclades) en productes intermedis o finals, mitjançant la utilització de processos com ara l'emmotllament per compressió, per extrusió, per injecció, per bufament i el buidatge. En la majoria de casos en què s'utilitzen aquests processos, el procés de producció és tal que permet l'elaboració d'una àmplia gamma de productes. Inclou la fabricació de plaques i tubs de plàstic; d'envasos i embalatges de plàstic; productes de matèries plàstiques per a la construcció, i altres productes de plàstic.
23	Materials de la construcció	
231	Vidre	Fabricació de vidre i d'articles de vidre, de totes les formes possibles i mitjançant qualsevol procés.
232	Productes ceràmics refractaris	Fabricació de productes intermedis a partir de minerals no metàl·lics extrets en mines o pedreres, com ara sorra, grava, pedra o argila; fabricació de morters, formigons i similars, refractaris; fabricació de productes ceràmics refractaris (per a aïllament tèrmic; maons i blocs refractaris; retortes, gresols, mufles, boqueres, tubs, canonades i similars, de ceràmica refractària).
233	Productes ceràmics per a construcció	Fabricació de lloses per a pavimentació o revestiment, cubs i daus per a mosaics i similars, no refractaris; fabricació de rajoles i llambordes no refractàries; fabricació de materials no refractaris d'argila estructural per a la construcció (maons, teules, curulls, tubs, conduccions i similars); fabricació de lloses de terres cuites i de gres per a pavimentació i revestiment.
232, 233	Productes ceràmics per a construcció	Vegeu 232 i 233.
234	Altres productes ceràmics	Fabricació d'articles ceràmics d'ús domèstic i ornamental; fabricació d'aparells sanitaris ceràmics; fabricació d'aïlladors i peces aïllants de material ceràmic; fabricació d'altres productes ceràmics d'ús tècnic; fabricació d'altres productes ceràmics ncaa.
235	Ciment, calç i guix	La fabricació de maons refractaris i ciments hidràulics, inclosos el pòrtland, el ciment aluminós, el ciment d'escòries i els hiperfosfatats; fabricació de calç viva, calç apagada i calç hidràulica; fabricació de guixos amb guix calcinat i amb sulfat de calci, i fabricació de dolomita calcinada.
236	Elements de formigó	Fabricació d'elements de formigó per a la construcció; d'elements de guix per a la construcció; de formigó fresc; de morter; de fibrociment, i d'altres productes de formigó, guix i ciment.
237	Pedra	La serrada, tallament, gravat i acabament de la pedra per usar-la en la construcció, cementiris, carreteres, teulades i similars, i fabricació de mobles de pedra.
239	Altres productes minerals no metàl·lics	La producció de pedres per moldre, esmolar o polir i abrasius naturals o artificials, inclosos els productes abrasius sobre base tova (per exemple, paper de vidre), i fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics ncaa.
24	Metal·lúrgia	
241	Bàsics de ferro i acer	La reducció directa de mineral de ferro; fabricació de lingots de ferro en forma líquida o sòlida; transformació de lingots de ferro en acer, i fabricació de ferroaliatges.
242	Tubs i canonades d'acer	La fabricació de tubs i canonades soldats o sense soldadura; fabricació de reblons plans i reblons amb anells forjats d'acer; fabricació de juntes de soldadura, com ara colzes i reduccions, i fabricació de juntes de rosca i altres juntes de soldadura de tubs i canonades d'acer.
243	Primera transformació d'acer	La fabricació d'altres productes mitjançant el processament en fred de l'acer: estiratge, laminatge, producció de perfils en fred amb conformació per doblegament, i trefilatge.
242, 243	Primera transformació d'acer (i tubs)	Vegeu 242 i 243.
244	Metalls no ferris i preciosos	Producció de metalls preciosos (or, argent, platí i similars); Metalls no ferris: alumini, plom, zinc, estany, coure i d'altres; producció de combustibles nuclears.
245	Fosa de metalls	Fabricació de productes semielaborats i foses diverses mitjançant processos de fosa de ferro, d'acer, de metalls lleugers i d'altres metalls no ferris.
25	Productes metàl·lics	
251	Elements metàl·lics per a construcció	Fabricació d'estructures metàl·liques per a la construcció i els seus components (torres, pals, armadures, ponts i similars); d'estructures industrials de metall (bastidors d'alts forns, equips per a ascensors, per a la manipulació de materials i similars); d'edificis metàl·lics prefabricats (com barraques d'obres, elements modulars per a exposicions i similars); portes, finestres metàl·liques i els marcs corresponents, tanques, portals i similars, i envans metàl·lics per a instal·lar-los damunt els terres.
252	Cisternes, dipòsits i calderes	Fabricació radiadors i calderes calefacció central; grans dipòsits, cisternes i contenidors similars de metall, dels que s'instal·len, normalment, com a accessoris de fabricació i emmagatzematge, i recipients metàl·lics per a gasos comprimits o líquats.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
253	Generadors de vapor	Fabricació de generadors de vapor (d'aigua i altres), excepte calderes per a calefacció central; d'aparells auxiliars per a generadors de vapor (condensadors, economitzadors, reescalfadors i acumuladors de vapor); reactors nuclears, excepte separadors d'isòtops, i peces per a calderes marines i de potència.
252, 253	Cisternes i dipòsits (i generadors de vapor)	Vegeu 252 i 253.
254	Armes i municions	Armament pesant (artilleria, míssils balístics, llançadors de coets, torpedes, metralladores pesants); armes lleugeres (revòlvers, fusells, metralladores lleugeres); pistoles de gas o aire comprimit; municions de guerra; armes de foc i municions per a la pràctica esportiva o la defensa personal; dispositius explosius com ara bombes, mines i torpedes.
255	Forja i estampació	Forja, estampació de metalls, embotició i laminació de metalls; treballs de pulverimetallúrgia: la fabricació d'objectes elaborats a base de pólvores metàl·liques per tractament tèrmic (sinterització) o compressió.
256	Tractament i revestiment de metalls	Activitats generals per al tractament de metalls, com ara el xapatge, el revestiment, el gravat, la perforació, el poliment, la soldadura i similars, que, habitualment, es duen a terme per compte d'altri.
257	Ganiveteria i ferreteria	Fabricació d'articles de ganiveteria i coberts; destals i ganivets de carnisser; navalles i fulles d'afaitar; tisores i màquines de tallar els cabells; matxets, espases, baionetes i similars. Fabricació de panys, cadenats, ferramentes, abraçadores, claus i la resta de ferreteria per a edificis, mobles, vehicles i similars. Fabricació d'eines: tallants i fulles tallants per a màquines i aparells mecànics; tenalles, tornavisos i similars; eines manuals per a usos agrícoles; fulles serrades; estris intercanviables per a eines de mà (broques, punxons, matrius, freses i similars); eines de ferrer (fargues, encluses i similars); caixes de fosa i de motlles i conquilles (excepte lingoteres); encunys d'estampació, i cargols de banc i abraçadores i similars.
259	Altres productes metàl·lics	Fabricació de baldes, puntes, pernys i femelles; articles metàl·lics per a la llar; hèlixs i àncores de vaixell; peces i accessoris encadellats per a vies fèrries, i accessoris metàl·lics diversos.
254, 259	Altres productes metàl·lics	Vegeu 254 i 259.
26	Productes informàtics, electrònics i òptics	
261	Components electrònics	Fabricació de capacitadors electrònics; resistències electròniques; microprocessadors; tubs electrònics; connectors electrònics; plaques de circuit imprès senzilles; circuits integrats (analògics, digitals i híbrids); díodes, transistors i altres semiconductors del gènere; inductors (per exemple, bobines, transformadors i similars) com a components electrònics; cristalls piezoelèctrics muntats; solenoides, interruptors i transductors per a aplicacions electròniques; microplaquetes o oblies i semiconductors acabats o semielaborats; components de pantalles de visualització (plasma, polímers, LCD); díodes emissors de llum (LED); cables d'impressora i monitor, cables USB, connectors i similars; plaques de circuits impresos acoblats; càrrega de components en plaques de circuit imprès; targetes d'interfície (per exemple, so, vídeo, controladors, xarxa, mòdems i similars).
262	Ordinadors	Fabricació d'ordinadors de sobretaula; ordinadors portàtils; ordinadors centrals (mainframes); organitzadors personals (PDA); unitats de disc magnètiques, unitats de memòria flaix i altres dispositius d'emmagatzematge; unitats de disc òptiques (per exemple, CD-RW, CD-ROM, DVD-ROM, DVD-RW i similars); impressores; monitors; teclats; ratolins de botó i de bola; terminals informàtics especialitzats; servidors informàtics; escàners, inclosos els lectors de codis de barres; lectors de targetes intel·ligents; cascos de realitat virtual; projectors informàtics (projectors de vídeo); terminals informàtics, com ara els caixers automàtics (ATM) i els terminals de punts de venda, que no operen de forma mecànica; equips ofimàtics multifunció que executen dues o més de les funcions següents: impressió, escanejat, còpia o gestió de faxos, i recàrrega de cartutxos de tinta.
263	Equips de telecomunicacions	Fabricació d'equips de commutació de centrals telefòniques; telèfons sense fils; equips per a centraletes privades connectades a la xarxa pública; equips telefònics i de faxos, inclosos els contestadors automàtics; equips de transmissió de dades, com ara punts, encaminadors i punts d'accés; antenes de transmissió i recepció; equips de televisió per cable; localitzadors (cercapersones); telèfons mòbils o cel·lulars; equips de comunicació portàtils; equips d'emissió i per a estudis de ràdio i televisió, incloses les càmeres de televisió; mòdems i equips portadors; sistemes d'alarma antirobatori i contra incendis, emissors de senyals a una estació de control; transmissors de ràdio i televisió; dispositius de comunicació que utilitzen senyals infrarojos (per exemple, comandaments a distància), i monitors de plasma semiacabats.
264	Electrònica de consum	Fabricació d'equips electrònics d'àudio i vídeo per a l'oci domèstic, per als vehicles de motor, per als sistemes de megafonia i per a l'amplificació d'instruments musicals: aparells d'enregistrament i duplicació de cintes de vídeo; televisors; monitors i pantalles de televisió; sistemes d'enregistrament i duplicació de so; equips estereofònics; aparells receptors de radiodifusió; altaveus; càmeres de vídeo d'ús domèstic; giradiscos i tocadiscos; d'amplificadors per a instruments musicals i sistemes de megafonia; micròfons; reproductors de CD i DVD; equips de karaoke; fabricació d'auriculars (per exemple, per a la ràdio, equips estereofònics i ordinadors), i consoles de videojocs.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
265	Aparells de mesura i rellotges	La fabricació de reguladors i controls automàtics per a aplicacions, com ara per a la calefacció, l'aire condicionat, la refrigeració i diversos electrodomèstics; d'instruments i dispositius per mesurar, visualitzar, indicar, enregistrar, transmetre i controlar la temperatura, la humitat, la pressió, el buit, la combustió, el flux, el nivell, la viscositat, la densitat, l'acidesa i la concentració o rotació; comptadors de fluids de totalització (és a dir, d'enregistrament); instruments per a la mesura i verificació de les característiques de l'electricitat i els senyals elèctrics; instruments i sistemes d'instrumentació per a l'anàlisi de laboratori de la concentració o composició química o física de mostres de materials sòlids, líquids, gasosos o compostos i similars; equips de mesura, verificació i navegació no elèctrics (excepte les eines mecàniques simples); instruments per a motors d'aviació; equips de verificació d'emissions d'automoció; instruments meteorològics; equips de verificació i inspecció de propietats físiques; polígrafs; instruments de detecció i vigilància de radiacions; instruments de geodèsia; termòmetres de vidre emplenats de líquid i bimetàl·lics (excepte d'ús mèdic); higròstats; controls de límit hidrònic; controls de flama i cremadors; espectròmetres; comparadors d'aire comprimit; comptadors de consum (per exemple, d'aigua, gas i electricitat); cabalímetres i comptadors de subministrament; comptadors totalitzadors; detectors de mines, generadors d'impulsos (senyals) i detectors de metalls; equips de cerca, detecció, navegació, aeronàutics i nàutics, incloses les sonoboies; dispositius GPS; controls mediambientals i controls automàtics per a diversos aparells; equips de mesura i enregistrament (per exemple, enregistadors de vol); detectors de moviments; radars; instruments de laboratori (per exemple, equips per a anàlisi de sang i similars); platets, balances de precisió, incubadores i altres aparells de laboratori per a la mesura, comprovació i similars. Fabricació de rellotges de tot tipus, inclosos els dels quadres de comandament; caixes de rellotges, incloses les de metalls preciosos; equips de comptadors de temps i aparells per mesurar, enregistrar o bé altres maneres d'indicar intervals de temps mitjançant un mecanisme de rellotgeria o bé un motor sincrònic (parquímetres, rellotges enregistadors, mata-segells i comptadors de minuts); temporitzadors i altres dispositius amb un mecanisme de rellotgeria o bé un motor sincrònic, com ara els panys de comptadors, i components de rellotgeria (mecanismes, molles, pedres precioses, esferes, manetes i caixes de rellotge).
266	Equips medicoquirúrgics	Fabricació d'aparells i tubs de radiació per a aplicacions, com ara la diagnòsi mèdica i l'avaluació mèdica, terapèutica industrial i científica. La radiació pot adoptar la forma de rajos beta, gamma, X o bé altres tipus de radiacions ionitzants; escàners CT; escàners PET; equips d'imatge per ressonància magnètica (MRI); equips mèdics d'ultrasons; electrocardiògrafs; equips endoscòpics electromèdics; equips làser mèdics; marcapassos; audiòfons, i equips per a la radiació d'aliments i llet.
267	Instruments d'òptica i fotografia	Fabricació d'instruments d'òptica i lents, com ara els binocles, microscopis (excepte d'electrons i protons), telescopis, prismes i lents (excepte oftàlmiques); revestiment i poliment de lents (excepte oftàlmiques); muntatge de lents (excepte oftàlmiques); fabricació d'equip fotogràfic, com ara càmeres i luminòmetres; miralls òptics; mires o lents d'observació per a fusells; equips de posicionament òptic; instruments òptics d'augment; instruments de precisió òptics per a maquinistes; comparadors òptics; càmeres de pel·lícula i digitals; projectors de pel·lícules cinematogràfiques i diapositives; retroprojectors de transparències; pantalles de projecció; dispositius i instruments òptics de mesura i verificació (per exemple, equips de control d'incendis, luminòmetres fotogràfics, telèmetres), i dispositius làser.
268	Suports magnètics i òptics	Fabricació de suports magnètics i òptics per a enregistraments, com ara cintes verges d'àudio i vídeo, disquets verges, discos òptics verges i suports per a discs durs.
267, 268		Vegeu 267 i 268.
27	Maquinària i material elèctric	
271	Accessoris elèctrics per a vehicles de motor	Fabricació de motors elèctrics (excepte motors d'arrencada per a motors de combustió interna); transformadors de distribució elèctrics; transformadors per a soldadura per arc; balasts fluorescents; transformadors de subestació per a la distribució d'energia elèctrica; reguladors de voltatge de transmissió i distribució; generadors d'energia (excepte alternadors de càrrega de bateria per a motors de combustió interns); grups electrògens (excepte de turbina); generadors solars fotovoltaics, i rebobinatge d'induïts a escala industrial. Fabricació de disjuntors de circuits elèctrics; supressors de sobretensió (per a nivell de voltatge de distribució); panells de control per a la distribució de l'energia elèctrica; relés elèctrics; conduccions per a aparells de commutació elèctrica; fusibles elèctrics; equips de commutació de potència; commutadors elèctrics (excepte polsadors, interruptors d'acció ràpida, interruptors basculants i solenoides), i grups generadors d'energia primària.
272	Acumuladors i piles	Fabricació de piles i bateries primàries: piles de diòxid de manganès, diòxid de mercuri, òxid d'argent i similars; bateries de plom àcid; bateries de níquel cadmi; bateries d'hidrur de níquel metall; bateries de liti; piles seques; piles humides. Fabricació d'acumuladors elèctrics i les peces (separadors, contenidors i tapes).
273	Cables	Fabricació de cables i fils aïllats fets d'acer, coure i alumini i l'aïllament dels cables; dispositius de cablejat portador o no de corrent per a circuits elèctrics; barres col·lectores i conductors elèctrics; interruptors del circuit d'errors de connexió a terra; portalàmpades; paral·lamps; commutadors per a cablejat elèctric; endolls femella; caixes per cablejat elèctric; conduccions i altre tipus de material elèctric; pols de transmissió i materials de línia; dispositius de cablejat de plàstic no portadors de corrent, i cable de fibra òptica per a la transmissió de dades i d'imatges en directe.
272, 273	Cables	Vegeu 272 i 273.
274	Llums elèctrics i il·luminació	Fabricació de làmpades, els seus accessoris, bombetes i tubs elèctrics d'incandescència i de descàrrega: làmpades de raigs ultraviolats i de raigs infraroigs, llums de sostre i els seus accessoris, llums de taula i els seus accessoris, jocs de llums (tipus arbres de Nadal), troncs de xemeneia elèctrics, làmpades de flaix, làmpades elèctriques contra insectes, llanternes (elèctriques, de carbur, de gas, de gasolina i de querosè), fars orientables (excepte de vehicles), enllumenat exterior i viari (excepte senyals de trànsit) i dispositius d'il·luminació per a equips de transport (per a vehicles de motor, aeronaus i embarcacions).

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
275	Aparells domèstics	Fabricació d'aparells i dispositius domèstics elèctrics (refrigeradors, congeladors, rentavaixelles, rentadores, assecadores, ventiladors, aparells de cuina, etcètera) i aparells i dispositius domèstics elèctrics, alimentats amb gas o bé amb d'altres fonts de combustibles.
279	Altres equips elèctrics	Fabricació de carregadors de bateria; dispositius elèctrics d'obertura i tancament de portes; campanes elèctriques; cables d'extensió elaborats mitjançant filferro aïllat; equips de neteja mitjançant ultrasons; rectificadors; piles de combustible i fonts d'alimentació regulades i no regulades; sistemes d'alimentació ininterrompuda (SAI); supressors de sobretensió (excepte per al nivell de voltatge de distribució); cables (d'aparells, d'extensió i altres conjunts de cables elèctrics amb filferro aïllat i connectors); elèctrodes de carbó o grafit i d'altres productes elèctrics de carboni i grafit; acceleradors de partícules; condensadors, resistències i dispositius similars elèctrics; electroimants; sirenes; marcadors electrònics; senyals elèctrics; equips de senyalització elèctrica, com ara els semàfors i els dispositius de senyalització per a vianants; aïllants elèctrics i de peces o conduccions aïllants, excepte de vidre o porcellana; equips i components elèctrics per a motors de combustió interna, i equips per a soldadura elèctrica, inclosos els soldadors de mà.
28	Maquinària i equips mecànics	
281	Motors, bombes, compressors i engranatges	Fabricació de maquinària que s'utilitza en una àmplia gamma d'indústries: motors i turbines (excepte els d'aeronaus, vehicles automòbils i ciclomotors); equips de transmissions hidràuliques i pneumàtiques; altres bombes i compressors; vàlvules i aixetes, i coixinets, engranatges i òrgans mecànics de transmissió.
282	Elevadors, forns i refrigeració	Fabricació d'altra maquinària d'ús general: forns i cremadors; maquinària d'elevació i manipulació; màquines i equips d'oficina (excepte equips informàtics); màquines eina elèctriques portàtils; maquinària de ventilació i refrigeració no domèstica, i altre tipus de maquinària d'ús general no classificable en altres apartats (per pesar, filtrar, polvoritzar, empaquetar, omplir, tancar, segellar, etiquetar i etcètera).
283	Maquinària agrària i forestal	Fabricació de: tractors; motocultors; segadores; màquines per preparar el sòl, plantar i abonar; maquinària recol·lectora i batedora; màquines munyidores; màquines usades en avicultura i apicultura.
284	Màquines per treballar metalls	Fabricació de màquines i màquines eina per a conformar metall, com ara màquines eina per treballar metalls i altres materials (fusta, os, pedra, cautxú endurit, matèries plàstiques endureïdes, vidre en fred i materials durs similars), fins i tot les que funcionen amb rajos làser, ones ultrasòniques, arc de plasma, impulsos magnètics i similars.
289	Maquinària d'ús específic	Fabricació de maquinària per a un ús específic en una indústria: metal·lúrgia, indústries extractives i de la construcció, alimentària, tèxtil i confecció, del paper i del cartó, del plàstic i del cautxú i altres.
29	Automoció	
291	Vehicles de motor	Fabricació de vehicles de motor de passatgers (vehicles de motor amb almenys quatre rodes, usats pel transport de passatgers i amb no més de vuit seients, a més del seient del conductor); vehicles comercials (furgonetes, camions, tractors de carretera per a semiremolcs, bolquets i similars); autobusos, troleibusos i autocars; motors per a vehicles automòbils (i reconstrucció a fàbrica de motors); bastidors per a vehicles de motor; altres vehicles de motor (motos de neu, vehicles per a camps de golf i vehicles amfibis; vehicles d'incendis, vehicles blindats, bibliobusos, màquines d'escombrar carrers i similars; camions formigenera; vehicles tot terreny, karts i similars, inclosos els automòbils de carreres).
292	Carrosseries i remolcs	La fabricació de carrosseries per a vehicles automòbils, incloses les cabines; equipament de tot tipus de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs; remolcs i semiremolcs (per al transport de mercaderies, com camions cisterna, de mudances i similars; i per al transport de passatgers, com remolcs tipus caravana i similars); contenidors per tipus de transport, i xassís per a tràilers.
293	Components d'automoció	Fabricació de material i equip elèctric per a vehicles de motor, com ara: generadors, alternadors, bugies d'encesa, arnesos d'encesa, sistemes d'accionament elèctric de portes i finestres, acoblament d'indicadors adquirits en panells d'instruments i reguladors de voltatge i similars. Fabricació de components, peces i accessoris no elèctrics per a vehicles de motor: frens, caixes de canvis, eixos, rodes, amortidors de suspensió, radiadors, silenciadors, tubs d'escapament, catalitzadors, embragatges, volants, columnes de direcció i caixes de direcció; cinturons de seguretat, coixins de seguretat (airbags), portes, para-xocs i similars, i seients per a vehicles de motor.
30	Altre material de transport	
301	Construcció naval	Construcció de vaixells (d'ús comercial com els vaixells de passatgers, transbordadors, vaixells de càrrega, vaixells cisterna i similars, vaixells de guerra i vaixells de pesca i vaixells factoria); construcció de bots o barques pneumàtiques, velers, embarcacions de motor, motos aquàtiques i altres embarcacions d'esbarjo i d'esport (canoes, caiacs, bots i embarcacions de rem); construcció d'aerolliscadors, plataformes de perforació flotants o submergibles i estructures flotants (dics flotants, pontons, atalls, embarcador flotant, boies, tancs flotants, gavarres, barrasses, grues flotants).
302	Locomotores i material ferroviari	Construcció de locomotores elèctriques, dièsel, de vapor i d'altres tipus per a ferrocarril; cotxes automotors de viatgers (tren i tramvia), vagons i furgons i vehicles de manteniment o servei; vehicles no automotors per a ferrocarril i tramvia (cotxes de passatgers, furgons de mercaderies, vagons cisterna, vagons i furgons de descàrrega automàtica, i també furgons taller i furgons grua, tènders i similars); components especials de locomotores i resta de vehicles per a ferrocarril (bugies, eixos i rodes, frens i els seus components, ganxos i resta de dispositius d'enganxament, topalls i els seus components, amortidors de xoc, xassissos de vagons i locomotores, carrosseries, elements d'interconnexions); locomotores i automotors per a la mineria; equip mecànic i electromecànic de senyalització, seguretat i control del trànsit per a ferrocarrils, tramvies, carreteres, vies de navegació interiors, aparcaments, aeroports i similars; seients per a vagons ferroviaris.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
303	Construcció aeronàutica	Construcció d'aeronaus per al transport de mercaderies o passatgers, per a finalitats militars, esportives o altres; helicòpters; planadors i ales delta; dirigibles i balons aerostàtics; peces i accessoris d'aeronaus (bucs, ales, portes, trens d'aterratge, dipòsits de combustible, gòndoles, hèlixs aèries, rotors d'helicòpters i pales de rotors d'hèlix, motors d'avions, turboreactors i turbohèlixs, aparells per a pràctiques de vol a terra, naus espacials i els vehicles de llançament, satèl·lits, sondes planetàries, estacions orbitals i transbordadors espacials); míssils balístics intercontinentals; reparació o transformació d'aeronaus i motors d'aeronaus, i seients per a aeronaus.
301-303	Material ferroviari (i construcció naval i aeronàutica)	Vegeu 301, 302 i 303.
309	Motocicletes, bicicletes i altres	Fabricació de motocicletes, velocípedes i ciclomotors equipats amb motor auxiliar; motors per a motocicletes; sidecars; peces i accessoris de motocicletes. Fabricació de bicicletes no motoritzades i altres velocípedes, inclosos els tricicles (de repartiment), tàndems i bicicletes i tricicles per a nens; peces i accessoris per a bicicletes; vehicles, amb o sense motor, per a persones amb discapacitat; peces i accessoris de vehicles per a persones amb discapacitat; carrets per a nens; carrets portaequipatges, carretons, carros de supermercat, trineus; vehicles de tracció animal (sulkys, carros estirats per burros i carruatges).
31	Moble	
310	Moble	Mobles d'oficina i establiments comercials: cadires i seients d'oficina, tallers, hotels, restaurants i locals públics, teatres, cinemes i similars; mostradors, aparadors, prestatgeries i similars; mobles d'oficina; bancs, tamborets i altres seients de laboratori, mobiliari de laboratori (per exemple, armaris i taules); mobles per a esglésies, centres d'ensenyament i restaurants, i carrets de postres i carros de menjar. Mobles de cuina. Matalassos de molles o matalassos embotits o guarnits interiorment de qualsevol material; matalassos de cautxú cel·lular sense cobrir o de matèries plàstiques, i suports per a matalassos. Sofàs, sofàs llit i conjunts de sofàs; cadires i seients per al jardí; mobles de dormitori, saló, jardí i similars; armaris per a màquines de cosir, televisions i similars; entapissament de mobiliari i acabaments similars; acabament de mobles, com ara el lacat, la pintura, l'envernissat amb monyeca, l'entapissament i similars.
35	Energia elèctrica i gas	
351	Producció i distribució d'energia elèctrica	La producció d'energia elèctrica a granel, el transport des de les instal·lacions de generació fins als centres de distribució i la distribució als usuaris finals. Les instal·lacions de generació d'energia elèctrica, incloses les d'origen tèrmic, nuclear, hidroelèctric, per turbina de gas, dièsel i de fonts renovables.
352	Producció i distribució de gas	La producció de gas i la distribució de gas natural o sintètic fins al consumidor mitjançant un sistema de conductes urbans. Els proveïdors i intermediaris de gas que gestionen la venda de gas natural a través de les xarxes de distribució operades per altres.
353	Vapor i aire condicionat	La producció, captació i distribució de vapor i aigua calenta per proporcionar calefacció, energia o altres subministraments. La producció i distribució d'aire refredat. La producció i distribució d'aigua freda o glaç amb finalitats de refrigeració. La producció de gel per al consum humà o altres finalitats com ara la refrigeració.
352,353	Gas, vapor i aire condicionat	Vegeu 352 i 353.

Per a més detall: <http://www.idescat.cat/classificacions/?tc=5&v0=1&v2=2&id=ccae-2009-ca>

ANNEX 2. DADES I METODOLOGIA DE L'APARTAT 3 – ANÀLISI SECTORIAL

FONTS DE DADES DESAGREGADES PER SECTORS I SUBSECTORS:			
	CATALUNYA	ESPANYA	UE-27 (2020)
VAB a cost de factors	Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) a partir d'Idescat.	Structural Business Statistics (SBS) d'Eurostat.	Structural Business Statistics (SBS) d'Eurostat.
Volum de negoci	EIE a partir d'Idescat.	SBS d'Eurostat.	SBS d'Eurostat.
Afiliats a la Seguretat Social	Observatori del Treball i Model Productiu amb dades de l'INSS. Inclou règim general i autònoms. Mitjana anual.	Observatori del Treball i Model Productiu amb dades de l'INSS. Inclou règim general i autònoms. Mitjana anual.	No disponible.
Ocupats	EIE a partir d'Idescat.	SBS d'Eurostat.	SBS d'Eurostat.
Vendes que tenen lloc a l'estranger	EIE a partir d'Idescat.	No s'inclou.	No disponible.
Empreses amb assalariats	Directori Central d'Empreses (DIRCE) a partir de l'INE.	Directori Central d'Empreses (DIRCE) a partir de l'INE.	SBS d'Eurostat. Dades disponibles en t-2 respecte el DIRCE.
Establiments	EIE a partir d'Idescat.	SBS d'Eurostat.	SBS d'Eurostat.
Inversió en actius materials	EIE a partir d'Idescat.	SBS d'Eurostat.	SBS d'Eurostat.
Despesa en innovació	Enquesta sobre innovació de l'INE a partir d'Idescat.	Enquesta sobre innovació de l'INE.	No s'inclou.
Despesa interna en R+D	Estadística d'R+D de l'INE a partir d'Idescat.	BERD d'Eurostat.	No s'inclou.
Empleats en R+D	Estadística d'R+D de l'INE a partir d'Idescat.	R&D personnel d'Eurostat.	No s'inclou.
IPI	Idescat. Dades no corregides.	Eurostat. Dades no corregides.	Eurostat. Dades corregides d'efectes calendari perquè les no corregides no estan disponibles.
IPRI	Idescat. Dades no corregides.	Eurostat. Dades no corregides.	Eurostat. Dades no corregides.
Exportacions i importacions	Duanes a partir d'Idescat.	Duanes a partir de Datacomex.	No s'inclou.

Dates d'extracció de les dades d'Eurostat: SBS (1 de març del 2021), IPI i IPRI (23 de març del 2021), PPC (paritat del poder de compra) (1 de març del 2021).

Càlculs d'indicadors:

- La Figura X.5 reflecteix el **grau d'especialització** de la indústria catalana en un determinat subsector (tres dígit) respecte el conjunt de països de la UE-27. Es mesura com el pes en termes de VAB que té aquest subsector a Catalunya amb relació al pes que té al conjunt de la Unió Europea:

$$E_s = (VAB_{s,CAT} / VAB_{I,CAT}) \cdot 100 / (VAB_{s,UE} / VAB_{I,UE})$$

On E_s és grau d'especialització del subsector s , I fa referència al conjunt de la indústria, VAB és el valor afegit brut, CAT fa referència a Catalunya i UE, a la UE-27.

Així, si E_s és més gran que 100, vol dir que Catalunya està relativament més especialitzada en aquest subsector s que el conjunt de la Unió Europea, i viceversa quan E_s sigui inferior a 100.

- La Figura X.5 il·lustra també les **diferències en productivitat** entre Catalunya i el conjunt de la Unió Europea per als diferents subsectors.

La productivitat es defineix en aquest informe anual com el quocient entre el valor afegit a cost de factors i el nombre

mitjà d'ocupats en aquell any i és una mesura de l'eficiència del factor treball.

Per analitzar les diferències en productivitat, es calcula la ràtio entre la productivitat catalana i la de la mitjana de la Unió Europea per a un sector determinat (expressada en percentatges). Per poder comparar el VAB industrial d'aquests dos territoris, cal expressar-lo en termes de paritat del poder de compra (PPC)¹:

$$P_s = ((VAB_{s,CAT} / PPC) / L_{s,CAT}) \cdot 100 / (VAB_{s,UE} / L_{s,UE})$$

On P_s és la diferència en productivitat del treball entre les dues zones comparades per a un determinat subsector s , VAB és el valor afegit brut, L és el nombre d'ocupats mitjà de l'any, PPC és la paritat

¹ Tal com explica l'Idescat, les paritats de poder de compra (PPC) comparen el cost monetari d'un mateix cistell de consum en diferents territoris, normalment estats, en un moment concret del temps. La seva utilitat bàsica és homogeneïtzar el poder adquisitiu dels residents en cada un dels estats per tal d'eliminar, en les comparacions de macromagnituds, els efectes dels diferents nivells de preus. A Europa es fa servir un únic valor de PPC per a cada estat. Els valors del PPC d'Espanya són aplicables també a Catalunya amb el criteri d'Eurostat. Es pren la PPC per al PIB espanyol en relació amb el de la UE-27 per a l'any corresponent, d'aquesta manera la PPC per a la UE-27 és igual a 1.

de poder de compra, CAT fa referència a Catalunya i UE, a la UE-27.

Així, si P_s és més gran que 100, vol dir que el sector s català és més productiu que el mateix sector a la mitjana de la UE-27, i viceversa quan P_s sigui inferior a 100.

Les dades per a Catalunya s'obtenen de l'EIE, mentre que les dades per a la UE-27, d'Eurostat [V91110, Apparent labour productivity (Gross value added per person employed) - thousand euro].

Estimacions de dades de l'Structural Business Statistics que no estiguin disponibles

Com que es pretén fer la servir la UE-27 com a marc de referència amb el qual poder comparar la indústria catalana i com la dada de la UE-27 per a alguna de les variables i algun dels sectors (o subsectors) no sempre està disponible, s'ha optat per fer-ne una estimació sempre que això sigui possible. A més, es tracta de magnituds estructurals i que s'utilitzen per calcular ràtios, per la qual cosa es considera que l'estimació obtinguda de la manera que s'explica a continuació pot ser una aproximació suficient.

La metodologia emprada ha estat:

1. Sempre que sigui possible, es calcula per suma de les parts ([Suma de parts]) o per diferència entre un total i les parts ([Total - parts]).
2. Si no es pot, s'estima com la mitjana entre el valor d'un any abans i el valor d'un any després ([Mitjana 2 anys]).

3. Si no està disponible un d'aquests dos, s'estima com el valor d'un any abans ([Any anterior]).

4. I si no es disposa d'aquest valor, s'estima com el valor d'un any després ([Any següent]).

Per a l'any 2018, al qual corresponen les dades de l'SBS emprades per a l'Informe Anual 2020, els sectors i subsectors que ha calgut estimar han estat:

CCAE	NOM	FACTURACIÓ	VAB A COST FACTORS	INVERSIÓ BRUTA TANGIBLES	OCUPATS
105	Lactis			Total - parts	
139	Altres productes tèxtils	Total - parts		Total - parts	
143	Articles amb teixits de punt			Total - parts	
151	Cuir			Total - parts	
152	Calçat			Any anterior	
171	Pasta de paper			Total - parts	
18	Arts gràfiques			Suma de parts	
182	Reproducció de suports enregistrats	Total - parts	Total - parts	Any anterior	Total - parts
20	Indústries químiques		Suma de parts		
202	Plaguicides				Total - parts
204	Sabons, perfums i cosmètica	Total - parts			
21	Productes farmacèutics	Any anterior			
211	Productes farmacèutics de base	Any anterior	Variació proporcional		
212	Preparats farmacèutics	Any anterior	Variació proporcional		
22	Plàstic i cautxú	Any anterior			
221	Cautxú		Total - parts		
23	Materials de la construcció	Suma de parts			
236	Elements de formigó				Total - parts
242	Tubs i canonades d'acer			Total - parts	
253	Generadors de vapor	Total - parts		Total - parts	
254	Armes i municions				Total - parts
26	Productes informàtics, electrònics i òptics			Suma de parts	
262	Ordinadors	Any anterior		Any anterior	
263	Equips de telecomunicacions			Any anterior	
268	Suports magnètics i òptics	Any anterior		Any anterior	
27	Maquinària i material elèctric	Suma de parts			
272	Acumuladors i piles	Any anterior			
274	Llums elèctrics i il·luminació			Total - parts	
292	Carrosseries i remolcs	Total - parts			

Agraïments

El Departament d'Empresa i Treball vol fer constar el seu agraïment a totes aquelles persones i entitats la col·laboració de les quals ha contribuït a la realització d'aquest informe, especialment als professionals que s'enumeren a continuació:

Josep Arnau, d'Idescat.

Joan Esteve, de l'Institut Català d'Energia.

Maribel García, d'Idescat.

Daniel Jordà, del Departament d'Empresa i Treball.

Verónica Mata, d'Idescat.

Tomàs Megía, de la Direcció General d'Indústria.

Jesús Muñoz, d'Idescat.

Sergio Plaza, d'Idescat.

Manuela Redondo, de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Cristina Rovira, d'Idescat.

David Royo, d'Idescat.

Carme Saborit, d'Idescat.

Joaquim Solana, del CENFIM.

